

Agenda – Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad: Hybrid – Ystafell Bwyllgora 5 I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Tŷ Hywel a fideogynadledda drwy Zoom Owain Roberts
Dyddiad: Dydd Iau, 18 Medi 2025 Clerc y Pwyllgor
Amser: 10.00 0300 200 6388
SeneddCyllid@senedd.cymru

Cofrestru

(09.30 – 09.45)

Rhag-gyfarfod preifat

(09.45 – 10.00)

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

(10.00)

2 Papurau i'w nodi

(10.00)

(Tudalennau 1 – 11)

Cofnodion y cyfarfodydd a gynhaliwyd ar 26 Mehefin, 2 Gorffennaf a 9 Gorffennaf.

2.1 PTN 1 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Cyllid: Y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol – 8 Gorffennaf 2025

(Tudalennau 12 – 13)

2.2 PTN 2– Llythr gan Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig: y Pwyllgor Sefydlog Rhyng-Weinidogol (IMSC) – 14 Gorffennaf 2025

(Tudalen 14)

2.3 PTN 3 – Llythyr gan Brif Weinidog Cymru: Y Cytundeb Cysylltiadau Rhyngsefydliadol: 43ain Uwchgynhadledd y Cyngor Prydeinig-Gwyddelig – 22 Gorffennaf 2025

(Tudalen 15)

- 2.4 PTN 4 – Rhwydwaith Cydraddoldeb Menywod Cymru (RhCM): Nodyn Briffio – Gwaith ymchwil newydd ar anghenion gofal gofalplant teuluoedd yng Nghymru– Gorffennaf 2025**
(Tudalennau 16 – 18)
- 2.5 PTN 5 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Ymgynghoriad ar adolygu Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 – 11 Gorffennaf 2025**
(Tudalennau 19 – 21)
- 2.6 PTN 6 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Gwybodaeth ariannol i Gyrff a Ariennir yn Uniongyrchol ei hystyried wrth gynllunio eu cyllideb – 11 Gorffennaf 2025**
(Tudalennau 22 – 23)
- 2.7 PTN 7 – Llythyr gan y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig: Bil Tomenni Mwyngloddiau a Chwareli Nas Defnyddir (Cymru) – Cyfnod 4 – 11 Gorffennaf 2025**
(Tudalen 24)
- 2.8 PTN 8 – Llythyr gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC): Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru) – 15 Gorffennaf 2025**
(Tudalennau 25 – 26)
- 2.9 PTN 9 – Llythyr gan Gadeirydd y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai at Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC): Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru) – 18 Gorffennaf 2025**
(Tudalen 27)
- 2.10 PTN 10 – Llythyr gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC): Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru) – 1 Awst 2025**
(Tudalennau 28 – 30)
- 2.11 PTN 11 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai: Gwybodaeth ychwanegol am y Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru) – 27 Awst 2025**
(Tudalennau 31 – 40)

- 2.12 PTN 12 – Llythyr gan Gomisiwn y Senedd: Y wybodaeth ddiweddaraf am yr argymhellion a wnaed yn adroddiad y Pwyllgor ar Graffu ar Gyllideb Ddrafft Comisiwn y Senedd 2025–26 – 15 Gorffennaf 2025**
(Tudalennau 41 – 53)
- 2.13 PTN 13 – Llythyr at Archwilio Cymru: Hysbysiad ar y sefyllfa o ran dyddiad cau archwiliad – Bwrdd Iechyd Addysgu Powys – 21 Gorffennaf 2025**
(Tudalennau 54 – 55)
- 2.14 PTN 14 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Swyddfa Ystadegau Gwladol a Chyfrifiad 2031 – 4 Awst 2025**
(Tudalen 56)
- 2.15 PTN 15 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Cyllid canlyniadol fformiwla Barnett o Adolygiad Gwariant y DU (11 Mehefin) – 5 Awst 2025**
(Tudalennau 57 – 59)
- 2.16 PTN 16 – Ymateb Llywodraeth Cymru i adroddiad y Pwyllgor ar y Gyllideb Atodol Gyntaf 2025–26 – 18 Awst 2025**
(Tudalennau 60 – 68)
- 2.17 PTN 17 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Cyfraddau Treth Incwm Cymru – Ystadegau Alldro 2023–24 – 21 Awst 2025**
(Tudalennau 69 – 70)
- 2.18 PTN 18 – Gwybodaeth ychwanegol gan National Energy Action ynghylch tloidi tanwydd yng Nghymru – 7 Awst 2025**
(Tudalennau 71 – 72)
- 2.19 PTN 19 – Llythyr oddi Gadeirydd Pwyllgor Cyllid Cynulliad Gogledd Iwerddon: Bil Cyngor Cyllid Gogledd Iwerddon – 22 Gorffennaf 2025**
(Tudalennau 73 – 74)
- 2.20 PTN 20 – Llythyr at Gadeirydd Pwyllgor Cyllid Cynulliad Gogledd Iwerddon: Bil Cyngor Cyllid Gogledd Iwerddon – 8 Medi 2025**
(Tudalennau 75 – 76)
- 2.21 PTN 21 – Llythyr oddi wrth Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio: Y Grŵp Rhyngweinidogol dros Fusnes a Diwydiant – 2 Medi 2025**
(Tudalen 77)

2.22 PTN 22 – Llythyr oddi wrth Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio: Y Grŵp Rhyngweinidogol dros Fusnes a Diwydiant – 10 Medi 2025

(Tudalen 78)

2.23 PTN 23 – Llythyr oddi wrth Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru: Ymateb i adroddiad y Pwyllgor Cyllid ar y Bil Gwasanaethau Bysiau (Cymru) – 8 Medi 2025

(Tudalennau 79 – 81)

3 Archwilio Cymru – Gwaith craffu ar Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2024–25 a Chynllun Blynyddol 2025–26: Sesiwn dystiolaeth

(10.00 – 11.00)

(Tudalennau 82 – 294)

Adrian Crompton, Archwilydd Cyffredinol Cymru, Archwilio Cymru
Dr Ian Rees, Cadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru, Archwilio Cymru
Kevin Thomas, Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Corfforaethol, Archwilio Cymru
Ann-Marie Harkin, Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Archwilio, Archwilio Cymru

4 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o eitemau 5 i 11 a 13, ac o ddechrau'r cyfarfod ar 24 Medi 2025

(11.00)

5 Archwilio Cymru – Gwaith craffu ar Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2024–25 a Chynllun Blynyddol 2025–26: Trafod y dystiolaeth

(11.00 – 11.15)

6 Penodi Archwilydd Cyffredinol Cymru: Diweddariad

(11.15 – 11.30)

(Tudalennau 295 – 314)

- 7 Fforwm y Cadeiryddion –Ymgynghoriad: Adolygu Effeithiolrwydd Pwyllgorau yn y Chweched Senedd**
(11.30 – 11.40) (Tudalennau 315 – 317)
- 8 Newidiadau i Brotocol Proses y Gyllideb a gweithdrefnau cyllidebol cysylltiedig: Diweddariad**
(11.40 – 11.50) (Tudalennau 318 – 322)
- 9 Trafod y flaenraglen waith**
(11.50 – 12.00) (Tudalennau 323 – 340)
- 10 Craffu ar Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2026–27: Dull o graffu**
(12.00 – 12.10) (Tudalennau 341 – 345)
- 11 Goblygiadau ariannol Bil Cynllunio (Cymru) a Bil Cynllunio (Darpariaethau Canlyniadol) (Cymru)**
(12.10 – 12.20) (Tudalennau 346 – 348)
[Bil Cynllunio \(Cymru\), fel y'i cyflwynwyd](#)
- [Bil Cynllunio \(Darpariaethau Canlyniadol\) \(Cymru\), fel y'i cyflwynwyd](#)
- [Bil Cynllunio \(Cymru\) a Bil Cynllunio \(Darpariaethau Canlyniadol\) \(Cymru\) – Memorandwm Esboniadol](#)
- Egwyl**
(12.20 – 12.45)
- Cyhoeddus**
- 12 Goblygiadau ariannol Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru): Sesiwn dystiolaeth**
(12.45 – 13.45) (Tudalennau 349 – 369)

Jane Hutt AS, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y
Trefnydd a'r Prif Chwip

Amira Evans Pennaeth Cydraddoldebau, Llywodraeth Cymru

Bethany Thomas Rheolwr Polisi Iaith Arwyddion Prydain, Llywodraeth Cymru

Dogfennau ategol:

[Bil Iaith Arwyddion Prydain \(Cymru\), fel y'i cyflwynwyd](#)

[Bil Iaith Arwyddion Prydain \(Cymru\), fel y'i cyflwynwyd \(Cyflwyniad i'r Bil yn Iaith Arwyddion Prydain\)](#)

[Bil Iaith Arwyddion Prydain \(Cymru\) – Crynodeb o'r Bil](#)

[Memorandwm Esboniadol](#)

[Llywodraeth Cymru: Papur dystiolaeth](#) (Fersiwn Iaith Arwyddion Prydain)

Preifat

13 Goblygiadau ariannol Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru): Trafod y dystiolaeth

(13.45 – 14.00)

Cofnodion cryno – Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 2, Senedd a
fideogynhadledd ar Zoom

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](http://senedd.tv) yn:
<http://senedd.tv/cy/15130>

Dyddiad: Dydd Iau, 26 Mehefin 2025

Amser: 09.00 – 10.22

Hybrid

Yn bresennol

Categori	Enwau
Aelodau o'r Senedd:	Peredur Owen Griffiths AS (Cadeirydd) Mike Hedges AS Sam Rowlands AS Buffy Williams AS (yn lle Rhianon Passmore AS)
Tystion:	Mark Drakeford AS, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg, Llywodraeth Cymru Sharon Bounds, Dirprwy Gyfarwyddwr, Rheoli Ariannol, Llywodraeth Cymru Andrew Jeffreys, Cyfarwyddwr Trysorlys, Llywodraeth Cymru
Staff y Pwyllgor:	Owain Roberts (Clerc) Mike Lewis (Dirprwy Clerc) Martin Jennings (Ymchwilydd)

Cofrestru

Rhag-gyfarfod preifat

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datganiadau o fuddiant

1.1 Croesawodd y Cadeirydd yr Aelodau i gyfarfod y Pwyllgor Cyllid.

1.2 Cafwyd ymddiheuriadau gan Rhianon Passmore AS. Roedd Buffy Williams AS yn dirprwyo ar ran Rhianon Passmore AS.

2 Papurau i'w nodi

2.1 Cafodd y papurau eu nodi.

- 2.1 PTN 1 – Llythyr oddi wrth y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig: Y Cytundeb Cysylltiadau Rhyngsefydliadol: Adroddiad Blynyddol Cysylltiadau Rhynglywodraethol – 5 Mehefin 2025
- 2.2 PTN 2 – Llythyr oddi wrth y Prif Weinidog: Cytundeb Perthnasoedd Rhyngsefydliadol: Cyngor y Cenhedloedd a'r Rhanbarthau, a chyfarfodydd rhynglywodraethol eraill – 9 Mehefin 2025
- 2.3 PTN 3 – Llythyr oddi wrth y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad at Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Cyllid: Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol – 13 Mehefin 2025
- 2.4 PTN 4 – Llythyr gan ddarparwyr byw â chymorth yn y trydydd sector ledled Cymru at Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Pwysau Yswiriant Gwladol ar ddarparwyr byw â chymorth yn y trydydd sector – 10 Mehefin 2025
- 2.5 PTN 5 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru: Gwybodaeth ychwanegol am Fil Gwasanaethau Bysiau (Cymru) – 12 Mehefin 2025

3 Cyllideb Atodol Gyntaf 2025–26: Sesiwn tystiolaeth

3.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth ar Gyllideb Atodol Gyntaf 2025–26 gan Mark Drakeford AS, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg, Llywodraeth Cymru; Andrew Jeffreys, Cyfarwyddwr y Trysorlys, Llywodraeth Cymru; a Sharon Bounds, Dirprwy Gyfarwyddwr, Rheolaeth Ariannol, Llywodraeth Cymru.

4 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod hwn.

4.1 Derbyniwyd y cynnig.

5 Cyllideb Atodol Gyntaf 2025–26: Trafod y dystiolaeth

5.1 Trafododd yr Aelodau y dystiolaeth a gafwyd.

6 Newidiadau i Brocol Proses y Gyllideb a gweithdrefnau cyllidebol cysylltiedig

6.1 Trafododd y Pwyllgor yr ohebiaeth a chytunodd ar y llythyrau drafft at Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg, ac at y Comisiwn Etholiadol.

Cofnodion cryno – Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad: Ystafell Bwyllgora 3, Senedd a
fideogynhadledd ar Zoom

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](http://senedd.tv/cy/15565) yn:
<http://senedd.tv/cy/15565>

Dyddiad: Dydd Mercher, 2 Gorffennaf
2025

Amser: 09.30 – 10.47

Hybrid

Yn bresennol

Categori	Enwau
Aelodau o'r Senedd:	Peredur Owen Griffiths AS (Cadeirydd) Mike Hedges AS Sam Rowlands AS Lesley Griffiths AS (yn lle Rhianon Passmore AS)
Tystion:	Huw Irranca-Davies AS, Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig, Llywodraeth Cymru Naomi Matthiessen, Dirprwy Gyfarwyddwr, Tirweddau, Natur a Choedwigaeth, Llywodraeth Cymru Alice Teague, Dirprwy Gyfarwyddwr, Is-adran Y Môr a Bioamrywiaeth, Llywodraeth Cymru
Staff y Pwyllgor:	Owain Roberts (Clerc) Sian Giddins (Ail Clerc) Mike Lewis (Dirprwy Clerc) Peter Davies (Ymchwilydd) Martin Jennings (Ymchwilydd)

Cofrestru

Rhag-gyfarfod preifat

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

1.1 Croesawodd y Cadeirydd yr Aelodau i gyfarfod y Pwyllgor Cyllid.

1.2 Cafwyd ymddiheuriadau gan Rhianon Passmore AS. Roedd Lesley Griffiths AS yn dirprwyo ar ran Rhianon Passmore AS.

1.3 Datganodd yr Aelodau'r buddiannau perthnasol a ganlyn o dan Reol Sefydlog 17.24A:

- Datganodd Lesley Griffiths AS mai hi oedd Gweinidog yr Amgylchedd, Ynni a Materion Gwledig o fis Rhagfyr 2018 i fis Ebrill 2021.

2 Papurau i'w nodi

2.1 Cafodd y papurau eu nodi.

- 2.1 PTN 1 – Llythyr gan yr elusen ddigartrefedd genedlaethol, Crisis: Goblygiadau ariannol y Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol – 11 Mehefin 2025
- 2.2 PTN 2 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Rhestr o holl gyllid canlyniadol Barnett sy'n deillio o Ddatganiad Gwanwyn y DU a'r Prif Amcangyfrifon ar gyfer 2025–26 – 24 Mehefin 2025
- 2.3 PTN 3 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Memorandwm Esboniadol ac Asesiad Effaith Rheoleiddiol Diwygiedig – 24 Mehefin 2025
- 2.4 PTN 4 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Newidiadau i'r trawsgrifiad – 24 Mehefin 2025
- 2.5 PTN 5 – Llythyr gan Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig: y Pwyllgor Sefydlog Rhyng-Weinidogol (IMSC) – 24 Mehefin 2025
- 2.11 PTN 6 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio: Grwp Rhyngweinidogol Twristiaeth – 25 Mehefin 2025

3 Goblygiadau ariannol Bil yr Amgylchedd (Egwyddorion, Llywodraethiant a Thargedau Bioamrywiaeth) (Cymru): Sesiwn dystiolaeth

3.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth ar oblygiadau ariannol Bil yr Amgylchedd (Egwyddorion, Llywodraethiant a Thargedau Bioamrywiaeth) (Cymru) gan Huw Irranca-Davies AS, y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd a Materion Gwledig, Llywodraeth Cymru; Naomi Matthiessen, Dirprwy Gyfarwyddwr, yr Is-adran Tirweddau, Natur a Choedwigaeth, Llywodraeth Cymru; ac Alice Teague, Dirprwy Gyfarwyddwr, Is-adran y Môr a Bioamrywiaeth, Llywodraeth Cymru.

4 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod hwn a dechrau'r cyfarfod ar 9 Gorffennaf 2025

4.1 Cytunwyd ar y cynnig.

5 Goblygiadau ariannol Bil yr Amgylchedd (Egwyddorion, Llywodraethiant a Thargedau Bioamrywiaeth) (Cymru): Trafod y dystiolaeth

5.1 Trafododd y Pwyllgor y dystiolaeth a ddaeth i law.

6 Bil Gwasanaethau Bysiau (Cymru): Trafod yr adroddiad drafft

6.1 Trafododd y Pwyllgor yr adroddiad drafft a chytunodd arno, yn amodol ar fân newidiadau.

7 Cyllideb Atodol Gyntaf 2025–26: Trafod yr adroddiad drafft

7.1 Trafododd y Pwyllgor yr adroddiad drafft a chytunodd arno, yn amodol ar fân newidiadau.

Cofnodion cryno – Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad: Hybrid – Ystafell Bwyllgora 4
Tŷ Hywel a fideogynadledda drwy Zoom

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](http://senedd.tv/cy/15169) yn:
<http://senedd.tv/cy/15169>

Dyddiad: Dydd Mercher, 9 Gorffennaf
2025

Amser: 09.30 – 12.10

Hybrid

Yn bresennol

Categori	Enwau
Aelodau o'r Senedd:	Peredur Owen Griffiths AS (Cadeirydd) Mike Hedges AS Sam Rowlands AS
Tystion:	Michelle Morris, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru Katrin Shaw, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru
Staff y Pwyllgor:	Owain Roberts (Clerc) Sian Giddins (Ail Clerc) Mike Lewis (Dirprwy Clerc) Martin Jennings (Ymchwilydd) Božo Lugonja (Ymchwilydd) Ben Harris (Cynghorydd Cyfreithiol) Masudah Ali (Cynghorydd Cyfreithiol)

Yn ei gyfarfod ar 2 Gorffennaf, cytunodd y Pwyllgor ar gynnig o dan Reol Sefydlog 17.42(ix) i wahardd y cyhoedd o ddechrau'r cyfarfod heddiw.

Cofrestru

Rhag-gyfarfod preifat

1 Penodi Archwilydd Cyffredinol Cymru: Dull o recriwtio

1.1 Trafododd y Pwyllgor y papurau ar y dull o benodi Archwilydd Cyffredinol Cymru a chytunodd ar y camau gweithredu a nodwyd yn y papur eglurhaol.

2 Craffu ar Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2026–27: Dull o graffu

2.1 Trafododd y Pwyllgor y papur ar y dull o graffu ar y Gyllideb Ddrafft ar gyfer 2026–27 a chytunodd ar y camau gweithredu a nodwyd ynddo.

3 Trafod y flaenraglen waith

3.1 Trafododd y Pwyllgor ei flaenraglen waith.

4 Craffu ar Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2026–27: Adroddiad cryno ar waith ymgysylltu

4.1 Trafododd y Pwyllgor ei adroddiad cryno ar waith ymgysylltu a'r ddau gyflwyniad ysgrifenedig.

Cyhoeddus

5 Cyflwyniadau, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau.

5.1 Croesawodd y Cadeirydd yr Aelodau i gyfarfod y Pwyllgor Cyllid.

5.2 Cafwyd ymddiheuriadau gan Rhianon Passmore AS. Nid oedd dirprwy yn bresennol ar ran Rhianon Passmore AS.

6 Papur(au) i'w nodi

6.1 Cafodd y papurau eu nodi.

6.1 PTN 1 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Amserlen Cyllideb Ddrafft 2026–27 – 1 Gorffennaf 2025

6.2 PTN 2 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg: Gweinyddu trethi datganoledig yng Nghymru – 1 Gorffennaf 2025

6.3 PTN 3 – Llythyr gan Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio: Cyfarfod y Grŵp Rhyngweinidogol dros Fusnes a Diwydiant – 1 Gorffennaf 2025

7 Adolygiad ôl-ddeddfwriaethol o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019: Sesiwn dystiolaeth 6

7.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth fel rhan o'r adolygiad ôl-ddeddfwriaethol o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019 gan Michelle Morris, Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru; a Katrin Shaw, Prif Gynghorydd Cyfreithiol a Chyfarwyddwr Ymchwiliadau.

8 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 (ix) i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod hwn.

8.1 Derbyniwyd y cynnig.

9 Adolygiad ôl-ddeddfwriaethol o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019: Trafod y dystiolaeth

9.1 Trafododd y Pwyllgor y dystiolaeth a ddaeth i law.

10 Adolygiad ôl-ddeddfwriaethol o Ddeddf Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) 2019: Trafod y materion allweddol.

10.1 Trafododd y Pwyllgor y materion allweddol.

Llywodraeth Cymru
Welsh GovernmentPeredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

8 Gorffennaf 2025

Annwyl Peredur,

Gallaf gadarnhau y cynhaliwyd y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid (F:ISC) yn Llundain ar 26 Mehefin. Cyhoeddwyd hysbysiad hefyd yn dilyn cyfarfod: [Y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid - 26 Mehefin 2025 - GOV.UK](#)

Cadeiriodd y Gwir Anrhydeddus Darren Jones AS, Prif Ysgrifennydd y Trysorlys (Llywodraeth y DU) y cyfarfod. Ymunais i ochr yn ochr â Shona Robison ASA, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol (Llywodraeth yr Alban). Ymunodd John O'Dowd ACD, Gweinidog Cyllid (Gweithrediaeth Gogledd Iwerddon) yn rhithwir.

Roedd y ffocws ar gydweithio yn dilyn Adolygiad Gwariant y DU, a gyhoeddwyd ym mis Mehefin. Mae'r strategaethau Diwydiannol a Seilwaith a gyhoeddwyd gan Lywodraeth y DU ym mis Mehefin yn rhoi cyfle i ddod â thwf economaidd pellach i Gymru. Fe wnaethom archwilio sut y gallwn barhau i ymgysylltu i sicrhau bod prosiectau newydd yn cyd-fynd â blaenoriaethau Cymru.

Cytunwyd i barhau i ymgysylltu ynghylch penderfyniadau gwariant, gan gynnwys trwy Awdurdod Trawsnewid Gwasanaethau a Seilwaith Cenedlaethol newydd y DU (NISTA), a fydd yn rhan o benderfyniadau gwariant.

Codais y defnydd o bwerau o dan bwerau Deddf Marchnad Fewnol y DU (UKIMA) yn ystod y cyfarfod. Esboniais fod potensial i'r defnydd o bwerau UKIMA ymestyn ymhellach i mewn i wariant mewn meysydd datganoledig, ac nad yw hyn ffordd ymarferol na synhwyrol o wneud pethau. Mae'r Prif Ysgrifennydd yn ymwybodol o bryderon y tair cenedl ddatganoledig ar y mater hwn.

Fe wnaethom hefyd drafod hyblygrwydd cyllidol, sy'n fater o ddiddordeb cyffredin rhwng y llywodraethau datganoledig. Gofynnais am gael adfer y terfynau yn ein Fframwaith Cyllidol i werth gwirioneddol y ffigurau, gan nad yw hwn bellach yn offeryn digonol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SNCorrespondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Cytunwyd y byddai swyddogion yn cyflwyno senarios modelu, dan arweiniad swyddogion yr Alban, i ddangos opsiynau ar gyfer newidiadau i hyblygrwydd cyllidol ar gyfer pob un o'r tair cenedl ddatganoledig cyn y F:ISC nesaf. Mae'r F:ISC nesaf yn rhoi cyfle i drafod hyblygrwydd cyllidol ymhellach ar gyfer Cyllideb yr Hydref y DU.

Cefais gyfle hefyd i godi materion penodol i Gymru, gan gynnwys y Datganiad Ysgrifenedig ar Safleoedd Rheolaethau'r Ffin¹ a phryderon ynglŷn â chymhwyso fformwla Barnett – byddaf yn ysgrifennu at y Brif Ysgrifennydd y Trysorlys gyda fy mhryderon.

Cynhelir cyfarfod nesaf F:ISC yng Nghaeredin yn yr Hydref, cyn Cyllideb yr Hydref y DU.

Yn gywir,

Mark Drakeford AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

¹ [Datganiad Ysgrifenedig: Rheolaethau'r Ffin ar fewnforion i Gymru o Iwerddon \(24 Mehefin 2025\) | LLYW.CYMRU](#)

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros
Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate
Change and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref - PO/HIDCC/0347/25

Mike Hedges AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru

14 Gorffennaf 2025

Annwyl Mike,

Rwy'n ysgrifennu yn unol â'r cytundeb cysylltiadau rhyngsefydliadol, ac yn dilyn fy llythyr dyddiedig 24 Mehefin, i dynnu at eich sylw at y [Datganiad Gweinidogol Ysgrifenedig](#) sy'n crynhoi'r trafodaethau yng nghyfarfod diweddaraf y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol.

Rwy'n anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeiryddion y Pwyllgor Cyllid, Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig, a'r Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, Cymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol.

Yn gywir,

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd
a Materion Gwledig

Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change and Rural Affairs

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: PO/FM/0337/25

Mike Hedges AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

22 Gorffennaf 2025

Annwyl Mike,

Rwy'n ysgrifennu, yn unol â'r cytundeb cysylltiadau rhyng-sefydliadol, i'ch hysbysu fy mod wedi mynychu 43^{ain} Uwchgynhadledd y Cyngor Prydeinig-Iwerddon a gynhaliwyd gan Weithrediaeth Gogledd Iwerddon yn County Down ar 12 a 13 Mehefin.

Hoffwn dynnu eich sylw at fy [Natganiad Ysgrifenedig](#) heddiw, ac at [neges](#) y Cyngor sy'n crynhoi canlyniadau'r Uwchgynhadledd.

Thema'r Uwchgynhadledd oedd '*Rôl Deallusrwydd Artiffisial mewn Diwygio a Thrawsnewid*'. Rhannais brofiadau Llywodraeth Cymru a'i hymrwymiad i ddefnyddio technolegau AI i ddiwygio a thrawsnewid y sector cyhoeddus yng Nghymru, gan dynnu sylw at ganllawiau a ddatblygwyd gan Gyngor Partneriaeth y Gweithlu Cymru.

Yn ystod yr Uwchgynhadledd, cefais gyfle hefyd i gynnal cyfarfodydd dwyochrog gyda nifer o arweinwyr o aelod-weinyddiaethau eraill y Cyngor.

Rwyf hefyd wedi anfon copi o'r llythyr hwn i'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith, Pwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig, y Pwyllgor Cyllid, a'r Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol.

Yn gwir,

Eluned Morgan

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Gohebiaeth.Eluned.Morgan@llyw.cymru
Correspondence.Eluned.Morgan@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Cefndir

Gyda gofal plant yn cael ei ehangu'n sylweddol yn Lloegr ar hyn o bryd, mae mwy a mwy o bwysau yn cael ei roi ar Lywodraeth Cymru i wella'r cymorth sydd ar gael i deuluoedd ar yr ochr yma o'r ffin. Rydym wedi holi rhieni a gofalwyr sydd â phlant o dan bum mlwydd oed am eu profiadau o ddefnyddio gofal plant, yr effaith ar eu teuluoedd, a'r hyn a fyddai o gymorth iddyn nhw.

Mae'r prif ganfyddiadau a gyflwynir yn y nodyn briffio hwn yn seiliedig ar arolwg ar-lein o **780 o rieni a gofalwyr oedd â phlant o dan bum mlwydd oed**.¹ Cynhaliwyd yr arolwg gan **Arad** ar ran **Rhwydwaith Cydraddoldeb Menywod Cymru (RhCM)**, rhwng canol mis Mawrth a chanol mis Mai 2025.

Canfyddiadau allweddol

1. Mae diffyg gofal plant yn achosi straen yn y cartref drwy effeithio'n negyddol ar rieni a bywyd cartref

- Dywedodd **84%** o ymatebwyr bod eu trefniadau gofal plant yn cael **effaith gadarnhaol neu led-gadarnhaol ar eu plant**
- Ond dywedodd bron i **3 o bob 10 (28%)** bod eu trefniadau **gofal plant** yn cael **effaith negyddol neu led-negyddol arny'n nhw eu hunain**
- Dywedodd **41%** bod eu trefniadau gofal plant yn cael **effaith negyddol neu led-negyddol ar eu bywyd cartref**.

2. Mae addasiadau ac aberthau i reoli gofal plant yn effeithio ar gyllid teuluoedd ac mae oedolion a phlant yn teimlo hynny

- Roedd yn rhaid i **60%** o'r ymatebwyr **leihau faint o oriau maen nhw'n eu gweithio**
- Roedd yn rhaid i **42%** **leihau faint maen nhw'n ei wario ar bethau hanfodol** megis bwyd, rhent, neu wresogi

¹Ymatebodd cyfanswm o 883 o rieni a gofalwyr i'r arolwg. O'r rhain, nid oedd gan 103 ohonynt blant rhwng 0–4 oed. Rhoddwyd cyfle iddyn nhw roi sylwadau ar ofal plant cyn gadael yr arolwg.

- Roedd yn rhaid i **35% leihau faint maen nhw'n ei wario** ar bethau i'w plant sydd ddim yn hanfodol, megis **dillad, teganau neu weithgareddau**.

3. Mae diffyg gofal plant yn rhwystro gwaith ac addysg rhieni

- Roedd **89%** o'r ymatebwyr sydd **ddim yn defnyddio unrhyw ofal plant ffurfiol yn methu â gweithio neu astudio** cymaint ag yr hoffent (**119 o ymatebion**)
- Ymhlith yr ymatebwyr a oedd yn defnyddio gofal plant ffurfiol, roedd y gyfran **nad oedd yn gallu gweithio neu astudio** cymaint ag yr hoffent yn dal i fod mor uchel â **60%** (**345 o ymatebion**)
- Roedd y ffigyrau hyn yn **waeth ar gyfer teuluoedd oedd ag incwm is na'r cyfartaledd**, gyda **dwyr ran o dair** o'r ymatebwyr yn methu gweithio nac astudio cymaint ag yr byddent yn hoffi (66%), o'i gymharu ag **ychedig dros hanner (55%)** o theuluoedd oedd ag **incwm uwch na'r cyfartaledd**.

4. Mae costau gofal plant yn rhwystro gwaith ac addysg, ond felly hefyd problemau gyda thrafnidiaeth ac oriau anhyblyg

- **Costau gofal plant yw'r prif ffactor** sy'n atal gweithio neu astudio (**83%**), gyda ffactorau fel **mynd â'r plant i'r ysgol a'u casglu, a thrafnidiaeth o un lle i'r llall (35%), a dim gofal ar gael pan fo'i angen (32%)**
- Ymhlith rhieni a gofalwyr plant **rhwng tri a phedwar oed, roedd bron i hanner (45%)** yn dweud bod **trafferthion o ran mynd â'r plant i'r ysgol a'u casglu, a thrafnidiaeth o un lle i'r llall** yn rhesymau pam na allan nhw weithio neu astudio cymaint ag yr hoffent
- Pan ofynnwyd iddynt beth fyddai'n eu galluogi i weithio ac i astudio cymaint ag yr hoffent, atebodd y mwyafrif helaeth trwy ddweud **gofal plant mwy fforddiadwy (83%)**, ac atebodd **bron i hanner (46%)** trwy ddweud **gofal plant mwy hyblyg**, megis oriau anarferol neu ofal rhan-amser.

5. Mae teuluoedd yn ei chael hi'n anodd dod o hyd i wybodaeth glir am ofal plant

- Roedd bron i **70%** o'r holl ymatebwyr yn cael trafferth ddod o hyd i **wybodaeth am gymorth ariannol** ar gyfer gofal plant (**69%**)
- Roedd **bron i hanner (45%)** yn cael trafferth ddod o hyd i **wybodaeth am ddewisiadau gofal plant** yn eu hardal.

6. Nid yw anghenion gofal plant teuluoedd sydd eisoes yn defnyddio gofal plant yn cael eu diwallu

- Byddai **72%** o'r ymatebwyr (478 o ymatebion) yn defnyddio mwy o ofal plant pe bai'n **fforddiadwy ac ar gael**
- Cododd y ffigur hwn i **81%** ymhlith ymatebwyr â **phlant o dan ddwy oed** (179 o ymatebion).

Mae'r canfyddiadau cychwynol yn awgrymu y dylai Llywodraeth Cymru weithredu ar y meysydd allweddol canlynol:

- Lleihau costau gofal plant i deuluoedd – yn enwedig i blant o dan dair oed
- Gwella'r wybodaeth sydd ar gael ynghylch cymorth ariannol gyda chostau gofal plant ac ar ddewisiadau gofal plant lleol
- Symleiddio'r broses ymgeisio a gweithredu fel bod teuluoedd yn gallu manteisio ar y gefnogaeth y mae ganddynt hawl iddi
- Cydweithio â'r sector ar gynnig oriau mwy hyblyg ac i egluro costau'n well.

Bydd rhagor o waith dadansoddi yn digwydd yn y mis nesaf, a bydd adroddiad terfynol ynghyd ag awgrymiadau manwl yn cael eu cyhoeddi ym mis Medi.

Os hoffech chi drafodaeth gychwynol ar y canfyddiadau hyn, cysylltwch â

Ynghylch Rhwydwaith Cydraddoldeb Menywod (RhCM) Cymru

Ein gweledigaeth yw Cymru lle na cheir gwahaniaethu ar sail rhywedd, lle mae gan bawb gyfle ac awdurdod cyfartal i siapio cymdeithas a'u bywydau eu hunain. Rydyn ni'n cydweithio â'n hamrywiaeth o aelodau sefydliadol ac annibynnol i drawsnewid cymdeithas. Mae ein gwaith wedi'i seilio ar dair colofn - byddwn ni'n cysylltu, yn ymgyrchu, ac yn hyrwyddo menywod nes caiff ein gweledigaeth ei gwireddu.

Noddwyd yr ymchwil hwn gan [Ymddiriedolaeth Tegwch Ariannol abrdn.](#)

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Eich cyf/Your ref – eich llythyr dyddiedig 6 Mawrth 2025
Ein cyf/Our ref -

Mr Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Cardiff, CF99 1SN

11 Gorffennaf 2025

Annwyl Peredur

Hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor Cyllid am geisio barn y Gweinidogion ynglŷn â'r newidiadau y mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi'u nodi fel rhai 'hanfodol' a 'dymunol' i symleiddio darpariaethau amrywiol yn Neddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Mae'r syniad o newid y Ddeddf wedi ei drafod ers peth amser bellach. Dros y cyfnod hwnnw, mae safbwynt Llywodraeth Cymru wedi aros yr un fath â'r safbwynt a roddwyd i'r Pwyllgor Cyllid ym mis Ebrill 2022 gan Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid ar y pryd. Er bod angen rhoi sylw i rai materion, bernir mai mân faterion yw'r rhain ac nid blaenoriaethau deddfwriaethol. Nid yw anghymhwysiad dilynol cyn-Gadeirydd Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru yn newid y safbwynt hwn. O ganlyniad, nid yw'r achos dros edrych eto ar weithrediad Deddf 2013 yn gryf.

Mae llythyr yr Archwilydd Cyffredinol atoch ar 20 Medi 2024 yn nodi tri newid sy'n cael eu nodi'n 'hanfodol' yr hoffwn fynd i'r afael â hwy yn benodol:

1. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn credu y dylid dileu'r gofynion ar y Senedd i **ymgyngori â'r Prif Weinidog ar faterion penodi**. Nodweddir hyn yn ei lythyr fel mesur a fyddai'n arwain at graffu da a gwell gwerth am arian. Yn fy marn i, ni allaf weld sut mae cael gwared ar yr ymgynghori â'r Prif Weinidog rywsut yn gwella gwaith craffu. Yn hytrach, mae'n ymddangos y byddai hyn yn lleihau lefel y craffu wrth benodi. Cynlluniwyd Deddf 2013 i gael system briodol a rhesymol ar gyfer cadw cydbwysedd.

Felly, er nad yw annibyniaeth broffesiynol a gweithredol yr Archwilydd Cyffredinol yn cael ei rhwystro, rhaid hefyd sicrhau craffu priodol o ran y rôl, o ystyried bod yr

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

FIN(6)-19-25 PTN 5

Archwilydd Cyffredinol yn dal swydd gyhoeddus ac yn defnyddio adnoddau cyhoeddus y mae'n atebol amdanynt (gan gynnwys ei daliadau cydnabyddiaeth ei hun). Mae'n darparu ar gyfer system aml-haenog i oruchwylio'r Archwilydd Cyffredinol ac mae ymgynghori â'r Prif Weinidog (nad yw'n feto) yn elfen bwysig o'r system hon. Felly, rwyf innau o'r un farn â chyn-Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid yn yr ohebiaeth atoch ym mis Ebrill 2022; nid oes digon o gyfiawhad dros ddiwygio'r trefniadau presennol.

2. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn credu bod angen newidiadau hanfodol i fynd i'r afael â **rhesymoli darpariaethau ffioedd**. Barn bendant Llywodraeth Cymru o hyd yw bod y cynllun ar gyfer codi ffioedd y darperir ar ei gyfer yn y ddeddfwriaeth, sy'n gweithredu ar sail adennill costau, yn parhau i fod yn ddigonol ac yn briodol. O ystyried bod Archwilio Cymru yn gweithredu i'r un safonau â gweddill y sector cyhoeddus yng Nghymru, dylai cymell effeithlonrwydd fod yn nod i'r Archwilydd Cyffredinol yn union fel y mae ar gyfer pob corff cyhoeddus yng Nghymru, yn yr un modd â chadw cofnodion cywir i sicrhau y codir yn iawn ar y rhai sy'n talu am wasanaethau yn unol â'r darpariaethau presennol. Er bod yr astudiaeth achos a ddarperir yn ddefnyddiol, nid oes digon o wybodaeth ar gael i ddangos graddau ac arwyddocâd gwirioneddol y mater o godi ffioedd, ac nid oes tystiolaeth sylweddol ychwaith o unrhyw gorff cyhoeddus yn herio ffioedd a godir gan yr Archwilydd Cyffredinol ar draws y gwahanol ddyletswyddau statudol.

Yn yr un modd, yn achos cymelliadau effeithlonrwydd, er y deallir bod sicrhau effeithlonrwydd ar un archwiliad yn rhyngweithio â'r darpariaethau adennill costau ar gyfer y corff archwiliedig hwnnw, mae staffio ac effeithlonrwydd cyffredinol Archwilio Cymru yn gweithredu ar draws y portffolio o archwiliadau a gynhelir yn flynyddol. Fel gyda sector cyhoeddus ehangach Cymru, mae sicrhau effeithlonrwydd yn golygu bod angen cynllunio'r gweithlu yn strategol i helpu â chysoni adnoddau a chostau, a ddylai liniaru yn erbyn y risgiau a nodwyd. Nid yw'r farn bod cyfyngiadau adennill costau yn datgymell effeithlonrwydd archwilio yn dwyn perswâd. Gwahoddir yr Archwilydd Cyffredinol i rannu â swyddogion unrhyw dystiolaeth ddadansoddi gymharol sydd ganddo am y gwahanol ddulliau y mae Archwilydd Cyffredinol eraill y DU yn eu defnyddio ar gyfer dyrannu adnoddau a chostau.

Dylwn hefyd bwysleisio, unwaith eto, na all swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol ac Archwilio Cymru ond ymwneud â Chymru. O ganlyniad, nid yw'r hyn a elwir "swyddogaethau anstatudol" y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn awyddus i greu elw ohonynt (fel y mae'r ymadrodd hwnnw'n ei awgrymu) yn swyddogaethau sydd wedi eu rhoi i'r Archwilydd Cyffredinol - ac ni allant fod gan na fyddent yn ymwneud â Chymru. Felly, nid oes gan yr Archwilydd Cyffredinol, ac ni ddylai fod ganddo, y pŵer i wneud y gwaith hwn.

3. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn credu bod **egluro darpariaethau anghymhwys** yn hanfodol er mwyn lleihau'r risg o waith gweinyddol a chyfreithiol ac i ddileu'r datgymhelliad i ddarpar ymgeiswyr am swyddi, o ystyried y profiad diweddar o ran Cadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru. Fodd bynnag, nid wyf wedi fy argyhoeddi o'r diffyg eglurder yn narpariaethau Deddf 2013 nac o berthnasedd y Safon Foesebol y cyfeirir ati, o ystyried bod hyn yn ymwneud ag Archwilydd (Cyffredinol) ac nid â deiliaid swyddi anweithredol corff cyhoeddus. Yn yr achos hwn, mae'r risg o waith gweinyddol a chyfreithiol yn gost bosibl a allai fod, ac a ddylai fod, yn gost y mae modd ei hosgoi ac nid yn sicrwydd. Nid oes llawer o dystiolaeth wedi'i darparu ychwaith i gefnogi'r dadl bod y darpariaethau cymwysterau presennol yn ddatgymhelliad. Yn sicr, nid yw'n ymddangos iddynt fod yn rhwystr i sicrhau digon o geisiadau yn achos y penodiad mwyaf diweddar i swydd yr Archwilydd Cyffredinol.

O ran y newidiadau nad ydynt yn hanfodol eraill i ddeddfwriaeth a nodwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol, mae fy swyddogion yn cynghori y gallai'r rhain fod yn gyfystyr â darn Tudalen y pecyn 20

FIN(6)-19-25 PTN 5

sylweddol o waith i'w werthuso'n llawn a byddai angen rhagor o waith ac ymgysylltu rhwng swyddogion a'r Archwilydd Cyffredinol i ddeall manylion yr hyn sy'n cael ei gynnig. Mae hyn arbennig o berthnasol yn achos unrhyw ddyletswydd 'trefniadau priodol' mewn llywodraeth ganolog lle nad yw cwestiynau gwerth am arian mor hawdd eu diffinio ag y gallant fod yn y gweithrediadau (cymharol) unffurf sy'n canolbwyntio ar gyflawni a geir mewn llywodraeth leol ac yn y GIG. O ystyried yr hyn y mae'r Archwilydd Cyffredinol wedi ei ddadlau yn achos ffioedd a chodi ffioedd, mae'n anodd gweld sut y gall dyletswydd 'trefniadau priodol' newydd mewn llywodraeth ganolog wrthbwysio lefel y gwaith sy'n ofynnol ar gyfer ymchwiliadau datblygu cynaliadwy.

Yn ymarferol, byddai angen rhagor o wybodaeth ar swyddogion er mwyn deall ac ymateb yn adeiladol i'r gwahanol ddiwygiadau y mae'r Archwilydd Cyffredinol yn eu cynnig. Fodd bynnag, fel yr eglurwyd gennyf, nid yw hyn yn cael ei ystyried yn flaenoriaeth. Yn yr achos hwn, am yr holl resymau a amlinellir uchod, ni all y Llywodraeth gefnogi'r cynnig hwn.

Yn gywir

Mark Drakeford AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh GovernmentPeredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

11 Gorffennaf 2025

Annwyl Peredur

Mae'r llythyr hwn yn darparu gwybodaeth i gefnogi'r blaengynllunio ariannol ar gyfer cyrff a ariennir yn uniongyrchol, yn unol ag ymrwymadau'r Llywodraeth ar y mater hwn. Mae'n nodi'r wybodaeth sydd ar gael ac mae hefyd yn cyfeirio at y cynlluniau ar gyfer y broses gyllidebol eleni.

Yn gyntaf, mae'n werth nodi gwybodaeth ddiweddar am gyllid cyhoeddus y DU. Benthycodd y sector cyhoeddus £149 biliwn yn 2024-25 a rhagwelir y bydd yn benthycu £118 biliwn yn 2025-26, yn seiliedig ar Ragolygon Economaidd a Chyllidol diweddaraf y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol (OBR) o fis Mawrth eleni. Mae rheolau cyllidol Llywodraeth y DU yn ei gwneud yn ofynnol i'r gyllideb bresennol fod mewn gwarged erbyn 2029-30 a bod rhwymedigaethau ariannol net y sector cyhoeddus yn gostwng fel cyfran o Gynnyrch Domestig Gros (GDP) yn yr un flwyddyn. Mae rhagolwg y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol ar gyfer mis Mawrth yn dangos bod benthycu yn lleihau dros weddill y degawd hwn a'r rheolau hyn yn cael eu bodloni, ond dim ond o drwch blewyn.

Gan droi at y rhagolygon ar gyfer cyllideb Llywodraeth Cymru, mae Adolygiad Gwariant diweddar Llywodraeth y DU yn darparu setliad adnoddau i Lywodraeth Cymru ar gyfer y tair blynedd nesaf a setliad cyfalaf ar gyfer y pedair blynedd nesaf. Cafwyd cyllid ychwanegol sylweddol ym mis Hydref y llynedd ar gyfer 2024-25 a 2025-26 sy'n darparu cynnydd i'w groesawu yn yr adnoddau sydd ar gael i Lywodraeth Cymru, o'i gymharu â'r hyn a awgrymwyd gan gynlluniau Llywodraeth flaenorol y DU. Fodd bynnag, o ystyried yr heriau ar gyfer y cyllid cyhoeddus a nodwyd uchod, mae'r twf yn setliad Llywodraeth Cymru yn y blynyddoedd i ddod yn parhau i fod yn gymedrol. Mae cynnydd o ychydig dros 3% y flwyddyn i'r setliad adnoddau rhwng 2026-27 a 2028-29 mewn termau enwol, neu gynnydd cyfartalog o 1.2% mewn termau real bob blwyddyn. Mae'r setliad cyfalaf yn cynyddu cymaint â £180 miliwn yn uwch na llinell sylfaen 2025-26 yn 2026-27 ac yna'n gostwng ychydig yn y blynyddoedd dilynol. Ar gyfartaledd, mae'r setliad cyfalaf ar gyfer 2025-26 i 2029-30 yn parhau i fod 0.8% yn uwch mewn termau real nag yn 2023-24.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SNCorrespondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 22
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae pwysau sylweddol a chynyddol ar gostau darparu'r prif wasanaethau cyhoeddus, sy'n golygu y bydd angen gwneud penderfyniadau anodd a rheoli'r adnoddau yn ofalus ar draws cyllideb Llywodraeth Cymru i gyflawni o fewn y setliad a amlinellir uchod. Rwy'n disgwyl i gyrff a ariennir yn uniongyrchol fod yn ymwybodol o'r pwysau hyn wrth osod eu cyllidebau.

Mae canlyniad yr Adolygiad o Wariant yn rhoi sicrwydd mawr ei angen ar grant bloc Llywodraeth Cymru ar gyfer 2026-27 i 2028-29. Fodd bynnag, mae'n werth nodi bod y cwmpas cyffredinol ar gyfer cyllideb Llywodraeth Cymru hefyd yn dibynnu ar referniw a ragwelir o'r trethi datganoledig. Fel y nodir yn fy natganiad i'r Senedd ar 1 Gorffennaf, mae Llywodraeth Cymru yn cynllunio cyllideb un flwyddyn ar gyfer 2026-27. Bydd y Gyllideb Ddrafft amlinellol a manwl yn cael ei chyhoeddi ar 14 Hydref a 3 Tachwedd yn y drefn honno. Bydd y Gyllideb Derfynol yn cael ei chyhoeddi ar 20 Ionawr 2026. Mae'r Gyllideb Ddrafft yn debygol o gael ei chyhoeddi cyn rhagolygon economaidd a chyllidol yr Hydref y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol, felly bydd yn tynnu'n bennaf ar y rhagolygon referniw treth o fis Mawrth eleni. Bydd y rhain yn cael eu diweddarau ar gyfer y Gyllideb Derfynol ym mis Ionawr, a hefyd yn ystyried unrhyw newidiadau eraill i'n setliad sy'n deillio o Gyllideb yr Hydref y DU.

Gan droi at brisiau a chyflogau, mae rhagolwg y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol ar gyfer mis Mawrth 2025 yn dangos y bydd y datchwyddydd GDP yn cynyddu 2.6% yn 2025/26, 1.7% yn 2026-27, ac yna tua 2% fesul blwyddyn wedi hynny. Mae'r un rhagolwg ar gyfer mis Mawrth yn dangos bod y Mynegai Prisiau Defnyddwyr (CPI) yn cynyddu 3.2% yn 2025-26, 1.9% yn 2026-27, ac yna 2.0% yn y blynyddoedd dilynol. Mae disgwyl i enillion cyfartalog y DU gynyddu 3.7% yn y flwyddyn ariannol gyfredol, a 2.2% y flwyddyn nesaf.

Mae [Adroddiad Economaidd a Chyllidol Cymru](#) a gyhoeddwyd ochr yn ochr â'r Gyllideb Ddrafft ym mis Rhagfyr 2024 yn darparu amcanestyniadau tymor hwy ar gyfer cyllideb Llywodraeth Cymru. Ers hynny rydym wedi cael canlyniad Adolygiad Gwariant y DU a set fwy diweddar o ragolygon referniw treth gan y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol. Yn nhermau cyfanredol, ni fyddai ystyried y newidiadau hyn yn cael fawr o effaith ar y man cychwyn ar gyfer yr amcanestyniadau hyn. Felly, mae'r senarios a gyflwynwyd yn parhau i fod yn berthnasol i'r rhagolygon hirdymor ar gyfer rhagolygon cyllidebol Llywodraeth Cymru.

I grynhoi, mae gennym fwy o sicrwydd ynghylch y rhagolygon ar gyfer cyllid Llywodraeth Cymru nag yn ystod y blynyddoedd diwethaf, gan ddarparu sail gadarnach ar gyfer cynllunio'r gyllideb ar gyfer y Senedd nesaf. Mae ymrwymiad Llywodraeth y DU i gynnal Adolygiad Gwariant bob dwy flynedd hefyd yn darparu fframwaith mwy sefydlog a rhagweladwy ar gyfer cynllunio, gan osgoi'r sefyllfa a brofwyd o dan Lywodraeth flaenorol y DU lle nad oedd setliad ar gyfer unrhyw flwyddyn i ddod. Fel y nodwyd ar 1 Gorffennaf, rydym yn cynllunio cyllideb busnes fel arfer ar gyfer 2026-27 yr hydref hwn - cyllideb sy'n ailddatgan ar gyfer y flwyddyn ariannol nesaf y gyllideb sydd ar waith ar gyfer y flwyddyn ariannol gyfredol, gyda chynlluniau gwariant eleni yn cael eu cario ymlaen a'u cynyddu yn unol â chwyddiant yn unig. Bydd hyn yn rhoi adnoddau ychwanegol i'r Senedd nesaf i'w dyrannu i'w blaenoriaethau y flwyddyn nesaf, a sylfaen gadarn ar gyfer cynllunio'r gyllideb ar gyfer y blynyddoedd wedi hynny.

Yn gywir,

Mark Drakeford AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Huw Irranca-Davies AS/MS
Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros
Newid Hinsawdd a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate
Change and Rural Affairs

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref: PO/HIDCC/0091/25

Elin Jones, AS
Llywydd
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

10 Gorffennaf 2025

Annwyl Elin,

Cyn trafodion Cam 4 ar 15 Gorffennaf, mae'n bleser gennyf roi gwybod i chi, ar ôl ymgysylltu â Llywodraeth y DU, bod cydsyniad Gweinidog y Goron wedi'i dderbyn mewn perthynas â'r darpariaethau perthnasol yn y Bil Tomenni Mwyngloddiau a Chwareli Nas Defnyddir (Cymru).

Mae copi o'r llythyr hwn wedi'i anfon at Gadeirydd y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad, Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid ac at Gadeirydd y Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith.

Yn gywir,

Huw Irranca-Davies AS/MS

Y Dirprwy Brif Weinidog ac Ysgrifennydd y Cabinet dros Newid Hinsawdd
a Materion Gwledig
Deputy First Minister and Cabinet Secretary for Climate Change and Rural Affairs

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Huw.Irranca-Davies@llyw.cymru
Correspondence.Huw.Irranca-Davies@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 24
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Dr Chris Llewelyn

Prif Weithredwr / Chief Executive

**Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru
Welsh Local Government Association**

Un Rhodfa'r Gamlas

Heol Dumballs

Caerdydd

CF10 5BF

Ffôn: 029 2046 8600

One Canal Parade

Dumballs Road

Cardiff

CF10 5BF

Tel: 029 2046 8600

Ein Cyf / Our Ref:

Dyddiad / Date: 15th July 2025

Ebost / Email: [REDACTED]

Mr John Griffiths MS
Chair of Local Government and Housing Committee
Welsh Parliament
Cardiff Bay

Via email

Dear John,

Request to provide additional evidence to the Local Government and Housing Committee as part of Stage 1 scrutiny of the Homelessness and Social Housing Allocation (Wales) Bill

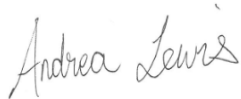
I recently met with Housing Cabinet Members across Wales to discuss the Homelessness and Social Housing Allocation (Wales) Bill and members shared a number of significant concerns about aspects and some specific proposals in the Bill.

Given local authorities hold the statutory duty on homelessness, and the biggest impact of the Bill in terms of implications for public sector bodies will be councils, members felt the need to seek another opportunity for local authority elected members to share their views with the Committee. We are aware that council officers provided evidence on 26th June, and we are supportive of the views and feedback they provided. However, the Committee has also received evidence from a number of other stakeholders and interested parties on the Bill, and we feel another evidence session for local government to share views at a political level, also reflecting on some of the views that have been expressed, would be helpful and reflect the critical role councils play and will play should the Bill be enacted. We would be happy to provide some additional written evidence, supported by case studies to exemplify our concerns, in advance of another session for consideration by members of the Committee.

You will be aware this is not a request that we have made before which hopefully reflects the seriousness with which members attach to this issue, and we would very much appreciate if you could consider this request positively. We appreciate it may not be possible to arrange a session prior to the summer recess but we hope that this could be arranged sometime in the Autumn, prior to the Committee finalising its scrutiny of the Bill.

I look forward to hearing from you.

Yours sincerely

Cllr Andrea Lewis

WLGA Spokesperson for Housing and Deputy Leader of Swansea Council

Cc: Jayne Bryant, Cabinet Secretary for Housing and Local Government
Chairs of Finance Committee and Legislation, Justice and Constitution Committee

**Local Government
and Housing Committee**

Cllr Andrea Lewis
WLGA Spokesperson for Housing

18 July 2025

Homelessness and Social Housing Allocation (Wales) Bill

Dear Cllr Lewis,

Thank you for your letter of 15 July, which we discussed at our meeting yesterday. Members considered your request for local authority elected members to present oral evidence on the Homelessness and Social Housing Allocation (Wales) Bill, however I'm afraid we are unable to facilitate this due to time constraints.

We have a tight timetable for undertaking our scrutiny of the Bill in order to meet the reporting deadline set by the Business Committee. As such, our final oral evidence session with the Cabinet Secretary for Housing and Local Government has been confirmed for our next meeting on 18 September. This session cannot be deferred due to the time constraints mentioned and other legislative commitments.

Members noted that you are supportive of the views expressed by the local authority representatives on 26 June but we appreciate the implications of the Bill on local authorities and, as such, we would be happy to receive written information from you. The Committee's public consultation closed on 20 June, however we will be able to accept a written response from you. Should you wish to submit written evidence, we would be grateful if this be sent to the Committee Clerk by Friday 1 August.

Yours sincerely

John Griffiths MS

Chair

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg. We welcome correspondence in Welsh or English.

Dr Chris Llewelyn

Prif Weithredwr / Chief Executive

**Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru
Welsh Local Government Association**

Un Rhodfa'r Gamlas

Heol Dumballs

Caerdydd

CF10 5BF

Ffôn: 029 2046 8600

One Canal Parade

Dumballs Road

Cardiff

CF10 5BF

Tel: 029 2046 8600

Ein Cyf / Our Ref:

Dyddiad / Date: 1st August 2025

Gofynnwch am / Please ask for: Jim McKirdle

Llinell uniongyrchol / Direct line: [REDACTED]

Ebost / Email: [REDACTED]

Mr John Griffiths MS
Chair for Local Government & Housing Committee

Dear John

Thank you for your letter of 18th July, in response to my request for an additional evidence session for elected members to provide their views on the Homelessness and Social Housing Allocation (Wales) Bill. The Committee's inability to accommodate this was disappointing however we have taken advantage of the offer to receive further evidence from local government to feed into the Committee's deliberations.

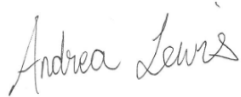
Please find attached a paper which sets out the main concerns councils have shared with the WLGA and asked they be shared with the Committee. This paper builds on our initial response to the consultation exercise on the draft Bill and is supported by additional information, shared by councils, that aims to set out how aspects of the Bill will impact on local authorities, the additional capacity and resources required for successful implementation, as well as some real life case studies that reflect the type of individualised approach councils need to take to support homeless people and those at threat of homelessness, but this also relies on the person working with the council to be successful. We hope this additional information will exemplify the issues and concerns raised in the paper.

I would wish to stress again that local government is supportive of the aims of the Bill of increased prevention, providing good quality temporary accommodation where needed for as short a time as possible through supporting and enabling people to find, move on and sustain permanent accommodation. This is an ambition that is shared with Welsh Government, as is the need to significantly increase the supply of housing, particularly social housing to meet the increased demand for homelessness services over recent years. Councils have been undertaking tremendous work to tackle homelessness, developing

innovative approaches and transforming their services and will continue to do so, and I hope the Committee will agree our commitment in this area is clear.

If you require any further information, please do not hesitate to contact me.

Yours sincerely

Cllr Andrea Lewis
WLGA Spokesperson for Housing and Deputy Leader of Swansea Council

Cc: Jayne Bryant, Cabinet Secretary for Housing and Local Government
Chairs of Finance Committee and Legislation, Justice and Constitution Committee

Additional information provided by WLGA as referred to in its letter

Jayne Bryant AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai
Cabinet Secretary for Housing and Local Government

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Caerdydd
CF99 1SN

27 Awst 2025

Annwyl Peredur,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 18 Mehefin yn dilyn fy nhystiolaeth lafar i sesiwn craffu'r Pwyllgor Cyllid ar Fil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru). Rwy'n ysgrifennu atoch i roi'r wybodaeth bellach y gofynnodd y Pwyllgor amdani.

Cynigiais roi nodyn technegol i'r Pwyllgor ar y model a'r rhagdybiaethau a ddefnyddiwyd gan Alma Economics a Llywodraeth Cymru i ddatblygu'r dadansoddiad cost a budd ar gyfer y Bil. Fe'i gwelwch yn atodiad A ac rwyf wedi ateb eich cwestiynau isod.

Effaith y Bil ar wasanaethau iechyd

Yn eich llythyr rydych chi'n holi sut rydym wedi ystyried effaith negyddol bosibl y Bil ar wasanaethau iechyd yn ein Hasesiad Effaith Rheoleiddiol (RIA). Rwy'n disgwyl y bydd y Bil yn arwain at effeithiau cadarnhaol ar y gwasanaeth iechyd yng Nghymru, gan gynnwys arbedion sylweddol ac osgoi costau. Mae'n bwysig, fodd bynnag, cydnabod goblygiadau ei roi ar waith a'r trawsnewidiad diwylliannol ac ymarferol sydd ei angen i gyflawni ein nodau. Bydd sawl darpariaeth yn y Bil, yn enwedig 'gofyn a gweithredu' a chydlynu achosion yn gofyn am newid y ffordd y mae unigolion sydd naill ai'n ddigartref neu mewn perygl o ddigartrefedd ac sydd hefyd angen gwasanaethau iechyd yn cael eu hadnabod. Mae'r RIA yn cyfri'r costau cyfle sy'n gysylltiedig â'r newid hwn (tudalen 128 a 135).

Ond wrth adnabod yr unigolion hyn yn gynt, iddynt allu cael y gofal a'r cymorth sydd eu hangen arnynt yn gynt ac yn fwy effeithlon, ein nod yw atal cyflyrau iechyd rhag datblygu neu ddirywio ymhellach. At hynny, bydd cydlynu gwell ar wasanaethau yn esgor ar fuddion lawer, megis canlyniadau gwell i unigolion; llai o bwysau ar wasanaethau cyhoeddus ehangach yn y pen draw; a'r gostyngiad ar gostau gwasanaethau cyhoeddus yn y tymor hwyr.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Jayne.Bryant@llyw.cymru
Correspondence.Jayne.Bryant@gov.Wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Asesu fforddiadwyedd

Fel y dywedwch, mae'r RIA yn dangos y £475 miliwn o fuddion ariannol ac nid yw'n cynnwys yr amcangyfrif o £167 miliwn o fuddion i'r sector cyhoeddus ehangach a £3.7 miliwn ar gyfer Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig (RSL). Yn eich llythyr rydych chi'n gofyn sut caiff y buddion hyn eu gwireddu. Disgwylir i'r Bil gael effaith ariannol bositif ar y sector cyhoeddus ehangach yng Nghymru. Nid yw RSLs yn rhan o'r asesiad fforddiadwyedd gan ei fod yn ymdrin â chyrrff sector cyhoeddus yng Nghymru yn unig. Fodd bynnag, disgwylir i'r manteision i'r sector cyhoeddus ehangach ac RSLs fod yn fuddion ariannol. Yn achos y sector cyhoeddus ehangach, maent yn cynnwys costau wedi'u hosgoi i'r gwasanaethau iechyd a'r system cyfiawnder troseddol. Ar gyfer RSLs, mae'r buddion yn ymwneud â darparu llety sefydlog.

“Gofyn a Gweithredu”:

Fel y dywedwch amcangyfrifir y bydd "gofyn a gweithredu" ar gyfer digartrefedd yn arwain at oddeutu £12.4 miliwn o gostau cyfle ar draws y cyrrff cyhoeddus penodedig sy'n dod o dan y ddyletswydd.

Mae fy swyddogion wedi bod yn trafod â'r holl adrannau perthnasol, rhai datganoledig a rhai heb eu datganoli, am y dyletswyddau dan sylw ers sawl mis a bydd y trafod hwn yn parhau trwy gydol y prosesau craffu, cyn-weithredu a gweithredu. Mae "gofyn a gweithredu" yn rhan o'n cynllun gweithredu canol tymor, er mwyn caniatáu amser ar gyfer y trafod a'r cynllunio hwn. Yn ystod y cyfnod hwn, byddwn yn datblygu hyfforddiant, deunyddiau a methodoleg atgyfeirio a'r gofynion o ran data, ar y cyd â rhanddeiliaid.

Byddwn hefyd yn dysgu o'r ddyletswydd yn Lloegr i atgyfeirio, yn enwedig o ran casglu data, ac o gyflwyno "gofyn a gweithredu" mewn perthynas â thrais yn erbyn menywod, cam-drin domestig a thrais rhywiol, yng Nghymru.

Camau rhesymol

Fel y nodwch yn eich llythyr, rydym wedi amcangyfrif y bydd angen £5 miliwn ychwanegol y flwyddyn i sicrhau bod awdurdodau lleol yn gallu "cynnig cymorth i sicrhau nad yw llety addas yn peidio â bod ar gael i'r ceisydd ei feddiannu drwy gymryd camau rhesymol sy'n debygol o gyflawni'r diben hwnnw".

Nod yr iaith gryfach yn y Bil yw sicrhau bod yr awdurdodau lleol yn teilwra'r camau a gymerant i atal digartrefedd yn ôl profiad yr unigolyn - fel hynny, daw'r gobaith gorau posibl o atal digartrefedd.

Rydym yn rhagweld y bydd angen gwariant ataliol ychwanegol i gyflawni hyn ac er mwyn amcangyfrif y gost hon rydym wedi edrych ar y cymorth ariannol presennol ar gyfer gweithgareddau atal digartrefedd yn ôl disgrisiwn. Ers y pandemig, rydym wedi darparu £5m i'r diben hwn. Mae'r cyllid hwn wedi'i drosglwyddo i'r Grant Cynnal Refeniw eleni i gydnabod ei natur statudol. Mae'r amcangyfrif yn yr RIA felly yn rhagdybio dyblu'r cyllid ataliol presennol hwnnw.

Hawl i ofyn am adolygiad

Rydych chi'n gofyn sut rydym wedi ffurfio'r rhagdybiaeth, a ddisgrifir yn y RIA, y gall 25% o ymgeiswyr a ddaw o dan y ddyletswydd digartrefedd ofyn am adolygiad.

Ar hyn o bryd nid yw Llywodraeth Cymru yn casglu data am geisiadau am adolygiadau, ac nid yw'r llysoedd yn cyhoeddi ystadegau ar apelïadau i'r llysoedd sirol neu lysoedd uwch sy'n ymwneud â digartrefedd.

Gan fod y Bil yn darparu mwy o gyfleoedd i ofyn am adolygiad a bydd ymgeiswyr yn cael gofyn am fwy nag un adolygiad yn ystod eu profiad â'r gwasanaeth, rydym wedi dewis defnyddio amcangyfrif cymharol uchel o 25% fel sail ar gyfer y gost bosibl. Y rheswm dros y gor-amcangyfrif posibl hwn yw lleihau'r risg o dan-gostio'r diwygiadau. Rydym yn deall y gallai awdurdodau lleol geisio datrys pryderon y tu allan i'r broses ffurfiol, ond penderfynon ni na fyddai'n briodol tybio'r lefel hon o arfer anffurfiol. Nod cynyddu'r hawliau i ofyn am adolygiadau yw sicrhau'r ffordd symlaf bosibl o gael at gyfiawnder.

Cyllid ar gyfer y ddyletswydd newydd i gadw llety

Bydd cyllidebau'r dyfodol yn fater i Lywodraethau'r dyfodol. Er hynny, rwy'n cydnabod, fel y dywed yr RIA, bod angen buddsoddiad cychwynnol i helpu i roi'r Bil ar waith, gan gynnwys y ddyletswydd newydd i helpu i gadw llety addas. Mae helpu person i gadw ei lety yn fath pwysig o atal digartrefedd, yn enwedig mewn perthynas â digartrefedd ailadroddus. Mae'r ddyletswydd newydd yn bwysig i awdurdodau lleol wrth iddynt baratoi ymgeiswyr ar gyfer tai tymor hir a hefyd i ddarparwyr tai cymdeithasol wrth iddynt baratoi i gefnogi deiliaid contractau meddiannaeth. Mae'r RIA yn nodi bod costau'r ddyletswydd cadw yn rhai rheolaidd ac yn rhan o'r nod hirdymor i fuddsoddi mewn atal yn lle buddsoddi mewn llety dros dro.

Gobeithio y bydd yr wybodaeth ychwanegol hon o gymorth ichi barhau i graffu ar y Bil a diolch i'r Pwyllgor am eich gwaith ar y Bil hwn.

Yn gywir,

Jayne Bryant AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Lywodraeth Leol a Thai
Cabinet Secretary for Housing and Local Government

Nodyn technegol ar amcangyfrif costau a buddion y Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru)

Cyflwynir y nodyn technegol hwn i Bwyllgor Cyllid y Senedd i'w helpu i graffu ar y Bil Digartrefedd a Dyrannu Tai Cymdeithasol (Cymru). Ei ffocws yw'r model "stoc a llif" a ddatblygwyd gan ALMA Economics sydd wedi cael ei ddefnyddio i amcangyfrif y galw am y system ddigartrefedd yng Nghymru a'i chostau, a sut y rhagwelir y bydd hyn yn newid dros amser, gan dybio na chaiff polisi na deddfwriaeth eu newid. Nod y nodyn yw disgrifio'n fanwl y dehongliad sylfaenol y mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer y Bil yn seiliedig arno.

Y model stoc a llif

Mae'r model stoc a llif yn rhannu'r system ddigartrefedd statudol yng Nghymru yn chwe cham (gweler isod), gan ddefnyddio setiau data cenedlaethol i amcangyfrif nifer yr ymgeiswyr sy'n ceisio cymorth ym mhob cam. Mae hefyd yn defnyddio llenyddiaeth adnabyddus a chanlyniadau ymchwil sylfaenol gyda rhanddeiliaid yng Nghymru i amcangyfrif costau cyfartalog, fesul aelwyd digartref, pob un o'r camau hyn (costau unedol). Mae'r model yn cyfuno'r dystiolaeth ar nifer yr achosion â'r amcangyfrif o'r costau unedol, i amcangyfrif cost digartrefedd i'r sector cyhoeddus a sut y gallai hyn newid yn y dyfodol.

Camau'r model stoc a llif

Mae'r model yn ystyried sut y mae unigolyn yn cael at gymorth ac yn "llifo" trwy'r system ddigartrefedd. Rhennir profiad yr ymgeisydd yn chwe phrofiad neu gam posibl. Gall ymgeisydd brofi un neu sawl un o'r camau hyn, gan ddibynnu ar ei gais a'i sefyllfa. Dyma'r camau:

Cam 1: Cymorth statudol o dan adran 66 o Ddeddf Tai (Cymru) (2014) i'r rheini sydd dan fygythiad o golli'u cartref.

Cam 2: Cymorth statudol cychwynnol (y ddyletswydd lliniaru) i'r rheini sy'n profi digartrefedd.

Cam 3: Y canlyniadau i'r rheini sy'n derbyn y cymorth statudol cychwynnol ac yn profi digartrefedd (y ddyletswydd lliniaru).

Cam 4: Y rhai sy'n derbyn y brif ddyletswydd tai (adran 75 o Ddeddf Tai (Cymru) (2014)

Cam 5: Llety dros dro

Cam 6: Llety sefydlog

Trwy fodelu'r llif, rydym yn cael gweld ble mae costau'r system digartrefedd yn digwydd a'u cyfran. Mae hefyd yn creu llinell sylfaen y gallwn ei defnyddio i amcangyfrif effaith y newidiadau sy'n cael eu cynnig, yn enwedig i ddangos ble a sut y gall gwelliannau o ran atal a lliniaru digartrefedd arwain at arbedion.

Nid yw'r model stoc a llif yn offeryn perffaith. Mae'n cynnig golwg symlach ar sut mae pobl ddigartref yn symud o un cyflwr i'r llall, gan ddefnyddio data sy'n adlewyrchu cyflwr presennol y system. Mae'r symleiddio hwn yn angenrheidiol i roi dadansoddiad ystyrlon. Mae rhagor o wybodaeth am cafeatau ac ansawdd data i'w gweld yn yr RIA.

Amcangyfrif o nifer y derbynwyr ym mhob un o gamau'r model stoc a llif**Cam y model stoc a llif****Amcangyfrif o'r nifer**

Cam 1: Cymorth statudol o dan adran 66 o Ddeddf Tai (Cymru) (2014) i'r rheini sydd dan fygythiad o golli'u cartref

Mae data StatsCymru yn dweud wrthym y cafodd 8,772 o aelwydydd gymorth yn y cam hwn yn 2023-2024. Ar sail cyfartaledd dwy flynedd o ddata awdurdodau lleol, llwyddwyd i atal 58% o ymgeiswyr rhag mynd yn ddigartref yn y cam hwn. Bydd y rhai na ellir eu hatal rhag mynd yn ddigartref yn llifo i gam 2 y model.

Cam 2: Cymorth statudol cychwynnol (y ddyletswydd lliniaru) i'r rheini sy'n profi digartrefedd

Mae data StatsCymru yn dweud wrthym i 13,539 o ymgeiswyr gael cymorth o dan adran 73 o Ddeddf Tai (Cymru) (2014) (Dyletswydd i helpu i sicrhau llety) yn 2023-24. Bydd rhai o'r ymgeiswyr hyn yn bobl sydd wedi llifo o gam 1, ond mae llawer yn ymuno â'r system yn y cam hwn. O gofio bod StatsCymru yn cofnodi nifer y bobl y mae hawl ganddynt i ddyletswyddau Adran 73 yn ôl eu canlyniadau, mae'r data yn cyfeirio at nifer y bobl sy'n llifo allan o ddigartrefedd yn hytrach na'r cyfanswm sy'n profi digartrefedd ar hyn o bryd. Sylwch nad yw hyn yn cynnwys yn benodol y rhai sy'n dod o dan ddyletswydd adran 75 (dyletswydd i sicrhau llety ar gyfer y rheini sydd ag angen blaenoriaethol), hynny am fod Adran 73 yn para am hyd at 56 diwrnod ac y byddai cyfrif dwbl sylweddol yn debygol pe bai Adran 75 yn cael ei chynnwys yn y diffiniad o ddigartrefedd.

Nid ydym yn cadw data i ddeall pam mae pobl yn ymuno â'r system yn y cam hwn. Mae'r model stoc a llif felly'n tybio bod yr ymgeiswyr sy'n cael cymorth o dan adran 73 yn cael cymorth am fod bygythiad iddynt fynd yn ddigartrefedd neu eu bod wedi gofyn am gymorth ar y pwynt y maent yn mynd yn ddigartref (yn hytrach na chyn hynny).

Rydym hefyd wedi tybio bod cyfran y bobl sy'n profi digartrefedd, a oedd hefyd dan fygythiad o fynd yn ddigartref (fel y'i diffinnir gan adran 66 o Ddeddf Tai (Cymru) (2014)), yn gyson dros amser – tua 26% dros y pum mlynedd diwethaf. Gallem fod wedi rhagweld y llif ar sail cyfartaledd cyfradd twf y pum mlynedd diwethaf. Ond mae data'r pum mlynedd diwethaf yn anwadal iawn ac ni fyddai wedi bod yn ffordd gadarn o wneud pethau.

Cam 3: Y canlyniadau i'r rheini sy'n derbyn y cymorth statudol cychwynnol ac yn profi digartrefedd (y ddyletswydd lliniaru)

Mae'r model yn tybio'r canlyniadau canlynol ar gyfer ymgeisydd sy'n cael cymorth o dan adran 73 mewn blwyddyn benodol, ar sail data cyfartalog StatsCymru dros y ddwy flynedd ddiwethaf: Cafodd digartrefedd 59% o'r ymgeiswyr ei lliniaru ¹, mae 34% wedi'u cyflawni am resymau "eraill" ac ni chafodd digartrefedd y gweddill ei lliniaru.

Cam 4: Y rhai sy'n derbyn y brif

O dan y ddeddfwriaeth bresennol, dim ond y rheini sy'n perthyn i grŵp angen blaenoriaethol ac sy'n ddigartref yn anfwriadol sydd

¹ Lle diffinnir "y Cyfanswm sydd wedi cael eu lliniaru" fel swm y canlyniadau: "lliniaru llwyddiannus o dan adran 73" a "cyflawni'n gadarnhaol o dan adran 75". Y gyfradd lliniaru yw: y cyfanswm sydd wedi cael eu lliniaru" wedi'i rannu â chanlyniadau cyflawni adran 73..

ddyletswydd tai (adran 75 o Ddeddf Tai (Cymru) (2014)

â hawl i gymorth o dan adran 75 o Ddeddf Tai (Cymru) (2014). Gan ddefnyddio data cyfartaledd pedair blynedd StatsCymru, mae'r model yn tybio nad oes angen blaenoriaethol ar 6% o ymgeiswyr a/neu eu bod yn fwriadol ddigartref a bod gweddill yr ymgeiswyr sy'n llifo o gam 3 i gam 4 yn cael canlyniad ar y cam hwn.² Mae'r broses ddeddfwriaethol y mae rhan o'r model stoc a llif wedi'i seilio arni yn dod i ben yma - nid oes gan yr ymgeisydd opsiynau eraill o fewn y system. Mae camau 5 a 6 o'r model yn ymwneud ag anghenion llety'r ymgeisydd wrth iddo fynd trwy'r system ddigartrefedd.

Cam 5: Llety dros dro – Adran 68

Mae gan unigolyn digartref, sy'n perthyn neu y credir ei fod yn perthyn i grŵp angen blaenoriaethol, hawl i lety dros dro o dan adran 68 o Ddeddf Tai (Cymru) (2014) (Dyletswydd interim i sicrhau llety i ymgeiswyr digartref mewn angen blaenoriaethol).

Darperir data am y rheini a leolir mewn llety dros dro ar StatsCymru. Fodd bynnag, nid yw'r data'n cofnodi o dan ba ddyletswydd neu ddyletswyddau y mae ymgeisydd yn cael llety dros dro. Tybir felly y gellid darparu llety dros dro i unrhyw un nad yw ei ddigartrefedd wedi cael ei liniaru'n llwyddiannus o dan ddyletswydd adran 73. Mae ymgeiswyr eraill yn cael ac yn defnyddio llety dros dro. Tybir hefyd fod y gymhareb rhwng y rheini a leolir mewn llety dros dro a'r rheini sy'n dod o dan ddyletswyddau adran 73 ac nad ydynt yn cael eu cyflawni'n llwyddiannus yn parhau'n gyson dros amser.

Cam 6: Llety sefydlog – lliniaru digartrefedd

Bydd ymgeiswyr sy'n derbyn cymorth o dan adran 73 a/neu adran 75 yn cael llety sefydlog os cyflawnir y ddyletswydd mewn ffordd gadarnhaol. Mae'r model yn defnyddio data StatsCymru i amcangyfrif y ffigur hwn.³

Ar ôl amcangyfrif y niferoedd ym mhob cam o'r system ddigartrefedd, mae'r model nawr yn amcangyfrif costau unedol y cymorth digartrefedd a ddarperir i'r ymgeiswyr hyn.

Seilir yr amcangyfrif o'r costau hyn ar ddata arolwg awdurdodau lleol Cymru a gasglwyd yn 2024. Gwnaeth yr arolwg a'r templed costio gasglu data ar gostau blynyddol mewn perthynas â grwpiau sy'n agored i niwed, llety dros dro, llety byrdymor â chymorth, cysgu allan, tai cymdeithasol, gweinyddu a chyflawni, y galw am dai cymdeithasol a chostau cysylltiedig, gan ddarparu amcangyfrifon ar gyfer y grwpiau costau canlynol:

Cost	Cost fesul aelwyd
Llety dros dro gros: cost darparu llety dros dro i'r rhai sy'n profi digartrefedd. Mae'r costau hyn yn gostau gros ac yn	£12,540

² Cyfartaledd pedair blynedd yn hytrach na chyfartaledd pum mlynedd, gan y byddai defnyddio ffigurau eithriadol o uchel 2019/20 yn ystumio'r % a ddim yn adlewyrchu'r tueddiadau cyfredol.

³ [Pob achos lle mae'r camau cadarnhaol a gymerwyd wedi llwyddo i atal / lliniaru digartrefedd](#)

cynnwys unrhyw symiau a fyddai'n cael eu tynnu trwy lwfans tai.	
Llety â chymorth: cost darparu llety â chymorth.	£15,075
Tai cymdeithasol (ychwanegol): cost ychwanegol darparu tai cymdeithasol i berson digartref o'i gymharu â'r costau i rywun nad yw'n ddigartref, yn hytrach na chyfanswm cost darparu tai cymdeithasol. Dangosir hyn am yr ystyrir bod y stoc tai cymdeithasol yn sefydlog i raddau helaeth yn y tymor byr ac felly byddai unrhyw gynnydd yn y galw am dai cymdeithasol ymhlith pobl sy'n profi digartrefedd yn gofyn am ailddyrranu'r stoc tai cymdeithasol presennol.	£3,126
Gweinyddiaeth ALI – gweithgaredd atal	£1,320
Gweinyddiaeth ALI – gweithgaredd profi digartrefedd	£1,555
Gweinyddiaeth ALI – gweithgaredd lliniaru	£889

Amcangyfrifwyd hefyd costau unedol cyfartalog ymwneud cynyddol pobl sy'n profi digartrefedd â'r gwasanaethau cyhoeddus ehangach, o'u cymharu â chostau rhywun nad yw'n ddigartref. Mae'r gwasanaethau hyn yn cynnwys y gwasanaeth iechyd, y system cyfiawnder troseddol, gwasanaethau iechyd meddwl a gwasanaethau camddefnyddio sylweddau. Cafodd y costau hyn eu brasamcanu gan ddefnyddio ymchwil a gyhoeddwyd, gan gynnwys gan y Ffederasiwn Tai Cenedlaethol (2024)⁴, Crisis (2018)⁵, Centrepoin (2024)⁶, a Choleg Prifysgol Llundain (2023)⁷.

Mae'r tabl isod yn crynhoi'r gost ychwanegol, fesul aelwyd digartref, a ddefnyddir yn y dadansoddiad.

Gwasanaethau cyhoeddus ehangach	Cost uned, fesul aelwyd digartref
Cyfiawnder troseddol	£2,252

⁴ Ffederasiwn Tai Cenedlaethol (2024), The economic impact of building social housing, <https://www.housing.org.uk/resources/the-economic-impact-of-building-social-housing/>

⁵ Crisis (2018), Assessing the costs and benefits of Crisis' plan to end homelessness,, https://www.crisis.org.uk/media/238957/assessing_the_costs_and_benefits_of_crisis-plan_to_end_homelessness_2018.pdf

⁶ Centrepoin (2023), Human Costs and Lost Potential: Real Cost of Youth Homelessness, <https://centrepoin.org.uk/research-reports/human-costs-and-lost-potential-real-cost-youth-homelessness>

⁷ Coleg Prifysgol Llundain (2023), Design for All – A Place to Call Home UCL Report, <https://www.arc-nt.nihr.ac.uk/media/2yxfzell/ucl-report-a-place-to-call-home.pdf>

Iechyd y GIG	£1,369
Iechyd Meddwl	£667
Camddefnyddio sylweddau	£419

Costau economaidd ehangach digartrefedd

Mae ein dadansoddiad hefyd yn ystyried effeithiau economaidd ehangach sy'n gysylltiedig â digartrefedd; yn benodol yr effeithiau ar iechyd ac ar enillion gweithwyr.

Effeithiau ar iechyd (QALYs) Gwnaeth Lewer et al. (2018)⁸ amcangyfrif bod digartrefedd yn gyfystyr â cholli 0.161 blwyddyn fywyd a addaswyd yn ôl ansawdd (QALYs), sy'n fesur o ganlyniadau iechyd sydd wedi newid o ganlyniad i ymyrraeth. Mae hyn yn awgrymu y bydd atal rhywun rhag profi digartrefedd yn arwain at gynnydd o 0.161 blwyddyn o fywyd iach. Er bod amcangyfrifon eraill o QALYs ar gael, credir mai'r rhai a ddarparwyd gan Lewer et al (2018) yw'r mwyaf perthnasol o ystyried eu bod yn cymharu QALY person digartref â rhai person nad ydynt yn ddigartref - sef y gymhariaeth gywir ar gyfer y Dadansoddiad Cost a Budd, lle amcan yr ymyrraeth yw osgoi digartrefedd neu dynnu pobl ohono. Gwerth ariannol QALY yw £70,000 fesul QALY, yn ôl canllawiau Llyfr Gwyrdd yr HMT. **Error! Bookmark not defined.**

Enillion gweithwyr – mae digartrefedd, oherwydd diffyg sefydlogrwydd, yn debygol o darfu ar gyflogaeth pobl sy'n ei brofi ac ar eu henillion. Mae'r Ffederasiwn Tai Cenedlaethol (2024) yn amcangyfrif y daw £3,290 o fuddion blynyddol i'r farchnad lafur o gael mwy o sefydlogrwydd llety, er enghraifft wrth symud rhywun o lety dros dro i dy cymdeithasol.⁹

Nid yw'n bosibl mesur buddion eraill sy'n gysylltiedig â digartrefedd, yn enwedig yr effeithiau ar unigolion, er ei bod yn debygol iawn y bydd atal mwy o ddigartrefedd yn dod â mwy o fuddion. Mae adborth ar sail ymarfer yn awgrymu bod treulio cyfnodau hir mewn llety dros dro, yn enwedig llety o safon is, yn cael effeithiau niweidiol ar unigolion. Fodd bynnag, nid oes tystiolaeth ar gael i fesur effaith treulio llai o amser yn ddigartref a byw mewn llety dros dro o ran canlyniadau i unigolion neu effeithiau ehangach ar wasanaethau cyhoeddus. Mae'r dadansoddiad ar hyn o bryd yn tybio y byddai person sy'n ddigartref yn dal i brofi'r un effeithiau andwyol o ran canlyniadau iechyd ac enillion, ac yn dal i ymwneud â'r sector cyhoeddus ehangach, ni waeth faint o amser a dreulir yn ddigartref. Felly, mae'r canlyniadau yn debygol o danamcangyfrif effaith lliniaru digartrefedd yn gynt, yn enwedig mewn perthynas ag effeithiau negyddol hysbys bod mewn llety dros dro am gyfnodau hir.

Cost y diwygiadau

⁸ Lewer D, Aldridge RW, Menezes D, et al. Health-related quality of life and prevalence of six chronic diseases in homeless and housed people: a cross-sectional study in London and Birmingham, England *BMJ Open* 2019;9:e025192. doi: 10.1136/bmjopen-2018-025192

⁹ [Ffederasiwn Tai Cenedlaethol \(2024\)](https://www.housing.org.uk/resources/the-economic-impact-of-building-social-housing/). The economic impact of building social housing, <https://www.housing.org.uk/resources/the-economic-impact-of-building-social-housing/>

Fel y dywedir yn yr RIA, daw cost o wneud y diwygiadau cyn y gwelir buddion y diwygiadau ac mae'r RIA yn nodi'r costau untro ac ailadroddus sy'n gysylltiedig â'r Bil. Cafodd yr amcangyfrif o'r costau hyn eu datblygu gyda chymorth awdurdodau lleol, RSLs a chyrrff perthnasol y sector cyhoeddus ehangach, gan gydnabod bod cyfyngiadau o ran data a thystiolaeth. Ar gyfer rhai costau gweithredu mae angen datblygu tybiaethau yn absenoldeb tystiolaeth. Mae manylion pellach ar gael yn yr RIA.

Beth yw manteision y Bil?

Fel a ddisgrifir yn yr RIA, un broblem amlwg gyda modelu buddion y diwygiadau a gynnigir yw nad oes llawer o dystiolaeth nac enghreifftiau o ymyriadau tebyg y byddai dadansoddiad o'r buddion fel arfer yn seiliedig arnynt. O ganlyniad, nid oes modd modelu buddion pob diwygiad unigol. Yn hytrach, mae'r buddion yn seiliedig ar y pecyn cyffredinol o ddiwygiadau, gan roi sylw i'r newidiadau arwyddocaol i baramedrau allweddol sy'n arwain at ganlyniadau buddiol: mwy o atal, lliniaru digartrefedd mewn ffordd fwy effeithlon a llai'n cael eu rhyddhau am resymau eraill.

Atal digartrefedd – disgwylir i'r diwygiadau gynyddu cyfradd llwyddiant atal digartrefedd ymhlith pobl sydd dan fygythiad o ddigartrefedd ac sy'n dod o dan ddyletswydd Adran 66. Ar hyn o bryd mae 58% o ymgeiswyr yn cael eu hatal yn llwyddiannus rhag mynd yn ddigartref (yn seiliedig ar ddwy flynedd ddiwethaf o ddata). Trwy gynyddu'r gyfradd honno, bydd y diwygiadau'n lleihau nifer y bobl sy'n mynd i ddigartref gan felly leihau'r holl gostau cysylltiedig, gan gynnwys costau llety dros dro a gwaith gweinyddol tymor hwy awdurdodau lleol, yn ogystal â'r effeithiau ar les a chyflogaeth yr unigolyn.

Llwyddo i liniaru digartrefedd – disgwylir i'r diwygiadau wella effeithlonrwydd y ffordd y bydd pobl sy'n profi digartrefedd (fel y'i diffinnir gan ddyletswydd Adran 73) yn cael eu hailgartrefu ac yn lliniaru eu ddigartrefedd. Ar hyn o bryd, llinierir digartrefedd 59% o'r bobl sy'n destun dyletswydd Adran 73 (lle diffinnir lliniaru fel swm y canlyniadau: "lliniaru llwyddiannus o dan adran 73" a "cyflawni'n gadarnhaol o dan adran 75". Y gyfradd lliniaru yw: y cyfanswm sydd wedi cael eu lliniaru" wedi'i rannu â chanlyniadau cyflawni adran 73. Bydd gwella'r gyfradd hon yn lleihau'r amser y bydd pobl yn ei dreulio mewn llety dros dro, gan leihau gwaith gweinyddol a rheoli achosion yn y tymor hwy.

Y ddyletswydd wedi'i chyflawni am "resymau eraill" - ar hyn o bryd, mae tua 34% o bobl sy'n dod o dan ddyletswydd Adran 73 yn gadael y system ddigartrefedd heb gael eu lliniaru oherwydd, ymhlith rhesymau eraill, diffyg cydweithrediad, colli cyswllt a thynnu cais yn ôl. Mae'r diwygiadau yn ceisio lleihau'r nifer hwn, gan gydnabod y gallai rhai pobl sy'n gadael y system am y rhesymau hyn barhau'n ddigartref ac ail ymuno â'r system yn ddiweddarach. Er y bydd hyn yn arwain at fwy o gostau yn y tymor byr, gan y bydd mwy o bobl yn gymwys i gael cymorth, disgwylir iddo arwain at fuddion tymor hwy gan y bydd lliniaru pobl yn gynnwys yn osgoi'r risg y gallai eu sefyllfa waethygu a all fod yn fwy costus i'w datrys yn nes ymlaen.

Gan nad oes llawer o dystiolaeth beth fydd maint y gwelliannau i'r paramedrau uchod, mae dadansoddiad newid wedi'i gynnal lle mae'r paramedrau yn cael eu newid o'r swm lleiaf i sicrhau y bydd y costau gweithredu yn talu am eu hunain. Pe bai dim ond angen cyfuniad bach a "rhesymol" o newidiadau i ddod â buddion net, yna byddai hyn yn awgrymu bod y diwygiadau yn debygol o sicrhau buddion net. Mae'r gwaith modelu o amgylch y paramedrau hyn wedi'u nodi isod. Mae ein dadansoddiad yn awgrymu y gall y diwygiadau adennill eu costau ariannol a sicrhau gwerth am arian trwy sicrhau gwelliant o 6.1% yn y

gyfradd atal a gwelliant o 0% yn y gyfradd liniaru. Pan fyddwn yn cynnwys y buddion i gymdeithas, mae'r cynnydd angenrheidiol yn y gyfradd atal yn gostwng i 3.2%. Mae'n bwysig nodi, cyn dechrau pandemig COVID-19, fod y gyfradd atal yn 67% ar gyfartaledd (cyfartaledd rhwng 2017/2018 a 2019/2020). Mae hyn yn awgrymu bod y gwelliant sydd ei angen er mwyn adennill costau'r diwygiadau hyn, yn isel ac gyflawnadwy iawn. Nid oes angen hyd yn oed dychwelyd i lefelau atal cyn y pandemig er mwyn sicrhau gwerth am arian.

Senario – % y gwelliant yn y paramedrau o'u cymharu â busnes fel arfer o ganlyniad i'r diwygiadau	Cymhareb budd a chost	Cymhareb budd a chost
	(ariannol)	(cymdeithasol)
Busnes fel Arfer Cyfradd atal = +0% Cyfradd liniaru = +0%	0.0	0.0
Craidd Cyfradd atal = +10% Cyfradd liniaru = +10%	2.0	3.9
Cyfradd atal = +1% Cyfradd liniaru = +0%	-0.1	0.1
Cyfradd atal = +5% Cyfradd liniaru = +0%	0.8	1.7
Cyfradd atal = +6.1% Cyfradd liniaru = +0%	1.0 (adennill costau)	2.2
Cyfradd atal = +3.2% Cyfradd liniaru = +0%	0.4	1.0 (adennill costau)
Cyfradd atal = +0% Cyfradd liniaru = +5%	-0.2	-0.2
Cyfradd atal = +0% Cyfradd liniaru = +15%	-0.1	-0.1

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Tŷ Hywel
Bae Caerdydd
CF99 1SN

18 Gorffennaf 2025

Annwyl Peredur

Yn ein llythyr dyddiedig **24 Mawrth 2025**, yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf am ymateb y Comisiwn i argymhellion y Pwyllgor Cyllid a wnaed yn yr **Adroddiad ar Graffu ar Gyllideb Ddrafft Comisiwn y Senedd 2025-2026**, gwnaethom ymrwmo i roi rhagor o wybodaeth am yr argymhellion yn unol â'n llythyr ymateb cychwynol dyddiedig **5 Tachwedd 2024**.

Fel y gofynnwyd yn eich llythyr dyddiedig 3 Mehefin 2025, rydym yn cyflwyno ein hymatebion i'r argymhellion sy'n weddill yn Atodiad 1, cyn sesiwn graffu'r hydref ar Gyllideb Ddrafft 2026-2027, fel a ganlyn:

- Argymhelliad 2 – Paratodau cyllideb y Comisiwn ac ymgysylltu ag Aelodau
- Argymhelliad 3 – gwelliannau i brosesau ac arbedion
- Argymhelliad 6 – costau Diwygio'r Senedd
- Argymhellion 7 ac 8 – prosiect Bae Caerdydd 2032
- Argymhelliad 11 – prosiect adolygu'r Pierhead
- Argymhelliad 15 – llesiant staff
- Argymhelliad 17 – y wybodaeth ddiweddaraf ar gynlluniau prosiectau hirdymor - **Atodiad 2**

Cytunwyd ar y Fframwaith Adnoddau Tymor Canolig ar gyfer y cyfnod 2025-26 i 2027-28 gan y Comisiwn yn ei gyfarfod ym mis Mehefin ac fe'i gyflwynir fel **Atodiad 3 (Senedd-Cyfyngedig)**.

Mae argymhellion eich Pwyllgor ynghylch mentrau lleihau ynni yn swyddfeydd etholaethol yr Aelodau hefyd wedi'u trafod yn yr Atodiad sydd ynghlwm, ac rydym yn rhoi dolen i'r **Adroddiad Cynaliadwyedd Blynyddol 2024-25** a gyhoeddwyd gennym yn ddiweddar.

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

✉ Sulafa.Thomas@senedd.cymru
☎ 0300 200 6227

Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

✉ Sulafa.Thomas@senedd.wales
☎ 0300 200 6227

Mae'r Comisiwn yn parhau i geisio bod yn gwbl dryloyw gyda'r Pwyllgor. Os bydd gennych unrhyw gwestiynau am y wybodaeth a ddarparwyd, byddwn yn hapus i ymateb.

Yn gywir,

Hefin David AS

copi at Gomisiynwyr y Senedd, Manon Antoniazzi, Ed Williams

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu yn Saesneg / We welcome correspondence in Welsh or English

Atodiad 1 - Argymhellion y Pwyllgor Cyllid

Argymhelliad 2. Mae'r Pwyllgor yn argymell bod Comisiwn y Senedd yn cynnal sesiynau craffu rheolaidd gyda'r Pwyllgor i drafod sut mae paratodau cyllideb y Comisiwn yn datblygu ar gyfer blwyddyn ariannol 2026-27.

Gofynnodd llythyr y Pwyllgor dyddiedig 3 Mehefin 2025 ymhellach am y canlynol:

'darparu'r wybodaeth ddiweddaraf am sut mae paratodau cyllidebol y Comisiwn yn datblygu ar gyfer y flwyddyn nesaf, fel y gallwn ddeall sut olwg fydd ar gyllideb sefydlog cyson y tu hwnt i'r etholiad ym mis Mai 2026; ac

amlinellu'r cynlluniau ar gyfer y gwaith ymgysylltu y byddwch yn ei wneud â'r Aelodau cyn cyhoeddi cyllideb ddrafft y Comisiwn.'

(Mae'r ymateb hwn hefyd yn cwmpasu Argymhelliad 5 o adroddiad y Pwyllgor: Mae'r Pwyllgor yn argymell bod Comisiwn y Senedd yn ystyried ymgysylltu ag Aelodau'r Senedd a Grwpiau Plaid mewn ffordd fwy ffurfiol cyn cyhoeddi'r Gyllideb Ddrafft ar gyfer cylchoedd cyllidebol yn y dyfodol a bod digon o amser yn cael ei roi i sicrhau bod canlyniadau'r ymgysylltu hwn yn gallu dylanwadu ar benderfyniadau cyllidebol).

Cytunodd y Comisiwn i gymryd rhan mewn sesiynau craffu gyda'r Pwyllgor i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am baratoi'r gyllideb ar gyfer 2026-27 a chynnydd gyda gwaith caffael Bae32.

Roedd swyddogion y Comisiwn a chynrychiolydd o Avison Young yn bresennol mewn sesiwn graffu gyda'r Pwyllgor ym mis Medi 2024 a mis Mawrth 2025 i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am Bae32.

Roedd Comisiynydd y Gyllideb a Llywodraethu a swyddogion y Comisiwn yn bresennol yng nghyfarfodydd grwpiau'r pleidiau ym mis Mehefin i esbonio'r materion allweddol sy'n codi yn y Fframwaith Adnoddau Tymor Canolig a'r rhagdybiaethau y bwriedir iddynt fod yn sail i gyflwyniad cyllidebol 2026-27, a ddisgwylir gerbron y Pwyllgor ym mis Hydref.

Bydd y gwaith manwl ar gyfer y gyllideb yn cael ei wneud dros gyfnod gwyliau'r haf. Bwriad ac ymrwymiad y Comisiwn yw pennu cyllideb sy'n ddarvoudus wrth gefnogi'r gwaith o gyflawni amcanion craidd y Comisiwn. Fodd bynnag, gan y bydd cyllideb 2026-27 yn adlewyrchu cost lawn Diwygio'r Senedd a 36 Aelod ychwanegol, mae'n anochel y bydd yn dangos cynnydd sylweddol mewn cost o'i gymharu â 2025-26. Nid yw hyn yn annisgwyl ac mae'r Comisiwn wedi defnyddio'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol fel meincnod i reoli costau yn ei erbyn wrth gynnal y cyfrifiadau cyllidebol rhagarweiniol hyn.

Bydd cyllideb 2026-27 hefyd yn cynnwys arian i dalu'r costau sy'n codi o ganlyniad i'r etholiad ei hun, gan gynnwys: taliadau dirwyn i ben, grantiau ymaddasu i Aelodau, taliadau dileu swyddi ar gyfer Staff Cymorth, dyraniad offer TGCh i'r holl Aelodau sy'n dychwelyd, ymgysylltu cyn yr etholiad a'r agoriad swyddogol. Bydd y gyllideb hon yn cael ei neilltuo a bydd unrhyw warged yn cael ei ddychwelyd i'r grant bloc Cymru.

2026-27 fydd y flwyddyn olaf y bydd y gyllideb ar gyfer Diwygio'r Senedd yn cael ei neilltuo. Ar ôl y cyfnod hwn bydd yn dod yn rhan o'r gyllideb weithredol a'r broses arferol o bennu cyllideb, gan gyfeirio at y datchwyddwr Cynnyrch Mewnwladol Crynswth fel mesur o ddarbodusrwydd.

Mae'r gyllideb weithredol o dan reolaeth uniongyrchol y Comisiwn a'r bwriad yw dychwelyd y gyllideb cyflwr sefydlog i un sy'n adlewyrchu cyd-destun ehangach y sector cyhoeddus. Byddwn yn parhau i herio prosesau a cheisio cronni arbedion effeithlonrwydd a fydd yn cael ei adlewyrchu yn y llinell sylfaen. Fodd bynnag, gallai'r gyllideb gyffredinol wyro oddi wrth y datchwyddwr lle gwneir penderfyniadau gyda chanlyniad gwahanol; er enghraifft, y gyllideb ar gyfer Penderfyniad y Bwrdd Taliadau Annibynnol.

Bydd prosiect Bae 32 hefyd yn effeithio ar geisiadau cyllidebol yn y dyfodol. Mae'n debygol y bydd angen i'r Comisiwn ailbriso'r ased Hawl Defnyddio ar gyfer Tŷ Hywel yn 2026-27 a dychwelyd swm sylweddol o gyfalaf i Gronfa Gyfunol Cymru. Mae Llywodraeth Cymru yn ymwybodol o hyn ac wedi cynghori'r Comisiwn i beidio ag adlewyrchu hyn yn y gyllideb gychwynnol a gyflwynir ar gyfer 2026-27 ond i addasu drwy gyllid atodol pan fydd contractau ar waith. Mae Llywodraeth Cymru yn rhanddeiliad allweddol yn y prosiect hwn ac mae'n mynychu Bwrdd Sicrwydd ar y Cyd i gael y wybodaeth ddiweddaraf am y cynnydd. Ni fydd unrhyw gostau'n gysylltiedig â gwaith adeiladu yng nghyllideb 2026-27; bydd cyllideb Bae 32 wedi'i chynllunio i gefnogi costau'r prosiect yn unig.

Argymhelliad 3 - Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Senedd, yn unol â'r Datganiad o Egwyddorion, yn esbonio:

- sut mae'n ceisio gwella prosesau a sicrhau arbedion;**
- sut mae prosesau i sicrhau arbedion wedi newid yng ngoleuni'r newidiadau i gyllideb y Comisiwn a achosir gan Ddiwygio'r Senedd;**
- sut y bydd y dull hwn yn datblygu y tu hwnt i flwyddyn ariannol 2025-26;**

a bod cynnydd yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Cyllid ar y materion hyn cyn gosod y gyllideb ddrafft ar gyfer 2026-27.

Mae'r Comisiwn wedi ymrwymo i gyllidebu darbodus a sicrhau gwerth am arian o'i gyllideb ddirprwyedig.

Mae'r Comisiwn wedi sefydlu Fframwaith Adnoddau Tymor Canolig er mwyn pennu dull strategol clir ar gyfer datblygu ceisiadau cyllideb y Comisiwn i'r Senedd sy'n cydbwysu'r adnoddau sydd eu hangen i gyflawni blaenoriaethau'r Comisiwn â chyllidebu tryloyw a darbodus, sy'n cynnwys defnyddio offer fel y datchwyddwr cynnyrch mewnwladol crynswth a lefel darged ar gyfer y gweithlu (ffiniau y mae'r Comisiwn yn ymdrechu i aros oddi mewn iddynt, drwy gynllunio manwl, bob blwyddyn).

Mae Cynllun Corfforaethol y Comisiwn yn nodi blaenoriaethau corfforaethol a ddefnyddir i lywio'r Cynllun Ariannol Tymor Canolig; yna mae'r cynlluniau strategol hynny'n llywio'r cynlluniau gwasanaeth blynyddol manwl, ar gyfer pob maes o weithgarwch y Comisiwn, a'r gyllideb flynyddol, sy'n alinio adnoddau i'r ddarpariaeth bob blwyddyn.

Yn ystod y misoedd diwethaf, mae Prif Swyddog Cyllid y Comisiwn wedi bod yn arwain ymarfer corfforaethol parhaus i nodi enillion effeithlonrwydd sy'n cael eu cronni ar draws y sefydliad; bydd hyn yn arwain at adrodd blynyddol penodol ar effeithlonrwydd yn y dyfodol, o fewn y Fframwaith Adnoddau Tymor Canolig, yn unol â gofynion Fframwaith Effeithlonrwydd Llywodraeth y DU.

Wrth i ni symud i gefnogi Senedd fwy o faint, rydym wedi dechrau ystyried modelau darparu a chraffu ar y ffordd rydym yn darparu gwasanaethau i Aelodau, er mwyn rhoi sicrwydd bod y gwasanaethau a ddarparwn yn briodol, yn effeithlon ac yn effeithiol ac yn gyson â'n hymrwymiad i beidio ag allosod adnoddau yn unol â'r Senedd estynedig. I'r perwyl hwnnw rydym yn gweithio i ddatblygu catalog gwasanaethau a model gweithredu targed ar gyfer y Seithfed Senedd. Bydd y gwaith hwn, unwaith eto, yn llywio ein gwaith cynllunio adnoddau drwy'r Fframwaith Adnoddau Tymor Canolig a'r cylch cyllideb blynyddol.

Argymhelliad 6 – Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Senedd yn parhau i ddangos bod cyllidebau wedi'u clustnodi ar wahân ac yn nodi yn nogfennau'r gyllideb sut mae costau Diwygio'r Senedd yn cymharu ag amcangyfrifon yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol yng nghyllidebau'r dyfodol.

Dull y Comisiwn fu defnyddio cyllidebau wedi'u neilltuo lle bo'n briodol i gynorthwyo tryloywder ac yn enwedig lle mae ansicrwydd ariannol.

Hyd yn hyn, mae'r gyllideb ar gyfer Diwygio'r Senedd wedi'i neilltuo ac mae hyn wedi hwyluso rheolaeth dros wariant a thryloywder o ran y costau. Mae'r gofyniad cyllidebol ar gyfer 2026-27 yn dal i fod yn amodol ar benderfyniadau na fydd yn cael eu gwneud tan ar ôl yr etholiad. Rydym yn parhau, felly, i fod wedi ymrwymo i neilltuo'r gyllideb am flwyddyn arall. Mae gwneud hynny'n golygu y gall y Comisiwn reoli ei gyllideb yn ddeinamig wrth i strwythur y Seithfed Senedd ddod i'r amlwg.

Unwaith y bydd y Seithfed Senedd wedi'i sefydlu, er y gallwn adrodd ar lefel y gyllideb sydd wedi'i dyrannu ar gyfer y cynnydd, bydd yn llawer anoddach cofnodi'r costau sy'n codi o ganlyniad i Ddiwygio'r Senedd. Er enghraifft, er y bydd y Penderfyniad yn adlewyrchu cyflog a lwfansau 96 o Aelodau, ni fydd yn bosibl mwyach, bryd hynny, adrodd yn gywir ar yr elfen benodol o gostau Aelodau y gellir ei phriodoli'n uniongyrchol i gael 36 o Aelodau ychwanegol.

O ran Bae 32, mae hwn yn brosiect lle bydd costau bob amser ar wahân ac y bydd modd eu nodi. Unwaith y bydd y prosiect wedi dod i ben, ni fydd angen darpariaeth gyllidebol barhaus. Mae'n synhwyrol, felly, cadw hwn fel swm wedi'i neilltuo ar gyfer hyd y prosiect.

Argymhelliad 7 – Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Senedd yn mynychu sesiynau tystiolaeth cyhoeddus mewn perthynas â phrosiect Bae Caerdydd 2032, gyda'r sesiwn gyntaf yn digwydd yn fuan ar ôl cytuno ar yr achos busnes amlinellol.

Mae'r Comisiwn wedi cynnal dwy sesiwn 'wyneb yn wyneb' gyda'r Pwyllgor i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am gynnydd ar y prosiect, gan gynnwys un sesiwn gyhoeddus. Rhoddir y diweddariad nesaf ar garreg filltir briodol yn y broses gaffael gan nodi y bydd yr Achos Busnes Amlinellol yn cael ei ddiwygio ymhellach. Mae'r Comisiwn yn parhau i fod yn awyddus i ymgysylltu â'r Pwyllgor a bydd yn ymateb yn gadarnhaol ac yn rhagweithiol i unrhyw geisiadau am wybodaeth a/neu ymgysylltu pellach.

Argymhelliad 8 – Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Senedd yn rhoi gwybodaeth am sut y bydd penderfyniadau sy'n ymwneud â phrosiect Bae Caerdydd 2032 yn cael eu gwneud, gan gynnwys pryd y bydd Aelodau'r Senedd yn cymryd rhan mewn penderfyniadau o'r fath a'r amserlnni cysylltiedig.

Bydd penderfyniadau allweddol ym mhrosiect Bae 32 yn cael eu gwneud gan y Comisiwn yn seiliedig ar gyngor swyddogion. Y penderfyniad allweddol nesaf fydd dewis yr ateb a ffefrir. Gwneir hyn:

- Pan fydd y broses ddeialog gystadleuol bresennol yn dod i ben (disgwylir iddi bara tan fis Hydref 2025);
- Pan fydd achosion busnes cadarn wedi'u paratoi, yn unol â'r model 5 achos gan ddefnyddio'r methodolegau arfarnu a nodir yn y Llyfr Gwyrdd; a
- Adolygiadau OGC Gateway allanol llawn ar bwyntiau penderfynu allweddol a fydd yn rhoi asesiad o barodrwydd y prosiectau i symud i'r cam nesaf ac yn rhoi sicrwydd i'r Comisiwn wrth wneud ei benderfyniadau.

Mae anghenion Aelodau wrth wraidd prosiect Bay 32. Felly, ymgynghorwyd ag Aelodau ynghylch y gofynion cychwynnol, sydd wedi llywio penderfyniadau'r Comisiwn yn uniongyrchol hyd yma. Mae'r rhain wedi'u hadlewyrchu yn y cynigion a gafwyd hyd yn hyn gan y farchnad a byddant yn cael eu hadlewyrchu yn y gwahoddiad i gyflwyno cynigion terfynol.

Mae'r prosiect ar hyn o bryd yn ei gyfnod caffael, a rhaid ei reoli'n ofalus yn unol â chyfraith caffael er mwyn sicrhau cystadleuaeth deg. Ar ôl cyflwyno'r cynigion terfynol, bydd yr Aelodau'n cymryd gwneud cyfraniad pellach y cyfnod dylunio manwl drwy fecanweithiau addas, megis Grŵp Cyfeirio Aelodau neu ddulliau eraill yn ôl cyngor arbenigwyr cynllunio. Bydd yr ymgysylltu hwn yn ategu'r gwaith ymgysylltu ychwanegol ag Aelodau a Grwpiau drwy gydol y broses gyllidebol, a bydd yn llywio ystyriaeth fanwl y Comisiwn o faterion perthnasol drwy gydol yr hydref, a disgwylir ar hyn o bryd y bydd hyn yn arwain at benderfyniad ar ganlyniad a ffefrir erbyn y gaeaf hwn.

Argymhelliad 11 – Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Senedd yn rhoi rhagor o wybodaeth am Brosiect Adolygu'r Pierhead o fewn tri mis ar ôl i'r adolygiad ddod i ben.

Bydd cynigion ar gyfer y camau nesaf ar brosiect y Pierhead, wedi'u llywio gan gyngor proffesiynol allanol, yn cael eu hystyried gan Fwrdd Gweithredol y Comisiwn y mis hwn. Byddwn, wrth gwrs, yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor unwaith y bydd y gweithgarwch adolygu hwn wedi dod i unrhyw gasgliad.

Argymhelliad 15 – Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Senedd yn parhau i fonitro newidiadau yn llesiant staff drwy arolygon staff ac yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am ganlyniadau'r arolygon hynny a'r camau a gymerwyd i liniaru'r pwysau ar staff cyn yr etholiad yn 2026.

Cynhaliwyd yr arolwg Llesiant diweddaraf ym mis Mai 2025, gyda chyfradd ymateb o 74%, sy'n cynrychioli 375 o ymatebion gan staff y Comisiwn. Mae hyn yn parhau i fod yn gyfradd ymateb uchel ac yn dangos ymgysylltu cadarnhaol gan staff. Cynhaliwyd yr arolwg Llesiant diwethaf yng ngwanwyn 2024.

Mae'r canfyddiadau'n gadarnhaol ar y cyfan, gyda'r metrigau'n symud i'r cyfeiriad dymunol o'i gymharu â'r arolwg blaenorol yng ngwanwyn 2024:

Nodau'r Strategaeth Llesiant 2022-25:

- Mae 79% yn cytuno bod y sefydliad yn gwneud yn dda i wreiddio llesiant yn niwylliant y gweithle. Mae hyn wedi cynyddu 3% ers gwanwyn 2024.
- Mae ychydig dros 4 o bob 5 o'r ymatebwyr (82%) yn cytuno eu bod yn gallu 'dod â'ch holl hunan i'r gwaith' - sef bod yn nhw eu hunain yn y gwaith heb gael eu barnu. Mae hyn wedi gostwng ychydig ers gwanwyn 2024 (84%)

Iechyd corfforol

- Fel gydag iechyd meddwl, cynyddodd sgôr yr ymatebwyr ar gyfer eu hiechyd corfforol o 3.49 yn arolwg gwanwyn 2024 i 3.56 yn arolwg gwanwyn 2025.
- Mae canran yr ymatebwyr sy'n dweud eu bod wedi gweithio tra'n sâl wedi gostwng yn sylweddol o 47% yn arolwg gwanwyn 2024 i 39%.

Iechyd meddwl

- Ers gwanwyn 2024, bu cynnydd amlwg yn sgôr iechyd meddwl staff – gan gynyddu o 3.31 yn arolwg gwanwyn 2024 i 3.35 yn arolwg gwanwyn 2025.
- Bu gostyngiad yn nifer y staff sy'n dweud eu bod wedi profi straen sy'n gysylltiedig â gwaith dros y chwe mis diwethaf; ar 47% erbyn hyn, o'i gymharu â 50% yn y ddwy flynedd flaenorol.
- Mae barn staff ar lwyth gwaith yr un fath ag arolwg gwanwyn 2025, gyda 77% o staff yn dweud bod eu llwyth gwaith yn addas ar gyfer eu horiau. Dywedodd 19% o'r ymatebwyr fod ganddynt ormod o waith a dywedodd 4% o'r ymatebwyr nad oes ganddynt ddigon o waith ar gyfer eu horiau cytundebol.

- Y tri phrif ffactor sy'n achosi straen sy'n gysylltiedig â gwaith yw o'r canlynol o hyd: llwyth gwaith, gofynion/terfynau amser munud olaf a chyflenwi ar gyfer rôl, fodd bynnag mae canran yr ymatebwyr sy'n nodi'r rhain fel ffactorau sy'n cyfrannu wedi lleihau.

Cysylltiad cymdeithasol

- Mae'r mwyafrif helaeth yn teimlo eu bod yn cael eu cefnogi a'u bod wedi'u cysylltu â'u tîm, ac yn cytuno bod eu llesiant o bwys i'w rheolwr llinell (94% a 95% yn y drefn honno). Mae'r rhain yn gymharol â'r arolwg blaenorol.
- Mae 94% yn teimlo bod eu rheolwr llinell yn cyfathrebu'n dda.
- Mae 89% yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi gan eu tîm rheoli (y canlyniad uchaf ers i'r cwestiwn gael ei ofyn gyntaf yn 2020).

Trefniadau gwaith a chefnogaeth gyffredinol i staff

- Roedd 91% o'r ymatebwyr yn fodlon neu'n fodlon iawn â'u trefniadau gwaith ac nid oedd gan y mwyafrif (86%) unrhyw bryderon presennol am eu hiechyd, eu diogelwch na'u llesiant o ran mynd i'r safle i weithio.
- Mae lefel sylweddol o ymwybyddiaeth ynghylch y mecanweithiau cymorth llesiant sydd ar gael, gyda saith allan o'r wyth mecanwaith a arolygwyd yn cyflawni cyfradd ymwybyddiaeth o 80% neu uwch.

Llesiant ariannol

Yn ogystal, yn Argymhelliad 12, ymrwymodd y Comisiwn i: werthuso effaith dyfarniad cyflog ar staff y Comisiwn drwy'r Arolwg Llesiant nesaf a gynhelir ym mis Mawrth - bydd yn rhoi diweddariad i'r Pwyllgor erbyn diwedd tymor yr haf.

Cynhaliwyd yr arolwg Llesiant ym mis Mai 2025 yn hytrach na mis Mawrth. Roedd hyn oherwydd y ffaith, gan fod dyfarniad cyflog 2025-26 wedi'i gymhwyso i gyflog staff o 1 Ebrill 2025 (a dalwyd mewn gwirionedd yn ystod rhediad cyflog 30 Ebrill), na fyddai wedi bod yn bosibl gofyn cwestiynau am effaith y dyfarniad cyflog cyn mis Mai.

Y cwestiynau a ofynnwyd er mwyn gwerthuso effaith y dyfarniad cyflog oedd:

1. Ar raddfa o 1 i 10, gyda 10 yn cytuno'n llwyr ac 1 yn anghytuno'n llwyr, i ba raddau ydych chi'n cytuno eich bod chi'n cael eich talu'n deg?

Ar draws yr holl ymatebion, y nifer gyfartalog oedd 7.5/10. Mae hyn yn dangos bod y rhan fwyaf o bobl yn cytuno ar y cyfan eu bod yn cael eu talu'n deg. O fewn y graddau a gynrychiolwyd uchaf, sef HEO (92 ymateb) ac SEO (54 ymateb), y nifer gyfartalog oedd 7.7 a 7.9 yn y drefn honno.

2. O fis Ebrill 2025, dyfarnwyd cynnydd o 5% i staff y Comisiwn mewn cyflog sylfaenol. Pa mor fodlon oeddech chi â'r dyfarniad cyflog hwn? I ba raddau yr ydych yn cytuno bod y cynnydd o 5% mewn cyflog wedi gwella eich llesiant ariannol neu y bydd yn gwella eich llesiant

ariannol?

Roedd 87% o'r ymatebwyr yn fodlon neu'n fodlon iawn â'r cytundeb cyflog ar gyfer 2025-26. Mae hyn yn awgrymu bod y cytundeb cyflog wedi cael ymateb cadarnhaol iawn gan staff. Roedd 73% o'r ymatebwyr yn cytuno neu'n cytuno'n gryf fod y cytundeb cyflog wedi gwella eu llesiant ariannol. Ar draws y ddau gwestiwn, gradd EO oedd fwyaf cadarnhaol am y cytundeb cyflog, gyda 90% o'r rhai ar y radd hon yn fodlon neu'n fodlon iawn, a 79% yn cytuno neu'n cytuno'n gryf y byddai'n gwella eu llesiant ariannol. Staff ar radd SEO oedd leiaf bodlon, gyda 81% yn cytuno neu'n cytuno'n gryf eu bod yn fodlon â'r cytundeb cyflog. Wrth ystyried ymatebion testun rhydd gan staff am y cytundeb cyflog, y rheswm posibl dros hynny oedd, i staff ar bwynt uchaf gradd SEO, fod y cynnydd wedi'u gwthio i'r lefel nesaf o gyfraniadau pensiwn, felly efallai nad oedd y cynnydd gwirioneddol i'w cyflog gymaint ag yr oedd rhai yn ei ddisgwyl (er bod ymatebion testun rhydd hefyd yn dangos bod staff yn gwerthfawrogi bod hyn o fudd i'w pot pensiwn yn y tymor hir).

3. Pa mor fodlon oeddech chi â'r codiad ôl-ddyddiedig mewn cyflog? I ba raddau yr ydych yn cytuno bod y codiad ôl-ddyddiedig mewn cyflog wedi gwella eich llesiant ariannol?

* Gofynnwyd i staff ar raddau Cymorth Tîm (TS), EO, a phwyntiau cyflog 1-3 o radd HEO yn unig, sef y rheini a gafodd godiad cyflog ôl-ddyddiedig.

Ar draws yr holl ymatebion, roedd 95% yn fodlon neu'n fodlon iawn â'r cynnydd ôl-ddyddiedig. Mae hyn yn hynod gadarnhaol. Cytunodd 77% o'r holl ymatebwyr y byddai'r cynnydd ôl-ddyddiedig yn gwella eu llesiant ariannol.

Gofynnwyd i'r ymatebwyr: 'Yn eich geiriau eich hun, sut mae'r dyfarniad tâl (cynnydd o 5% / cynnydd ôl-ddyddiedig neu'r ddau) wedi effeithio arnoch chi? A oes unrhyw beth arall yr hoffech ei ddweud wrthym, neu ei ofyn, am gyflog a gwobrwyon?'

Cafwyd 95 o ymatebion. Y themâu mwyaf cyffredin oedd:

Roedd y cytundeb cyflog yn deg / wedi cael effaith gadarnhaol.	37
Bydd y cynnydd mewn cyflog yn cael ei amsugno gan y cynnydd yng nghostau byw neu'n llai na'r cynnydd hwnnw.	34
Gallai/dylai cynnydd ôl-ddyddiedig mewn cyflog ar gyfer rolau TS, EO a rhai rolau HEO fod wedi'i gyflwyno i bawb, neu i'r rhai ym mhwynt 4 o HEO / SEO.	9
Yn rhoi mwy o dawelwch meddwl am y dyfodol.	6
Mae'r cytundeb cyflog / codiad cyflog yn golygu y gallaf nawr gynilo arian.	5
Mae wedi golygu fy mod i wedi gallu prynu rhywbeth roeddwn i eisïau.	4
Fe wnaeth ein cymryd ni i'r lefel nesaf o gyfraniadau pensiwn, felly nid oedd y cynnydd cymaint ag yr oeddwn yn ei ddisgwyl.	4

Fe wnaeth fy ngalluogi i glirio dyled.	3
Dylid adolygu cyflogau diogelwch oherwydd trefniadau gwaith gwahanol.	3
Mae wedi gwella'r cydbwysedd rhwng graddau lle roedd graddau is yn teimlo eu bod wedi'u gadael ar ôl.	3

Argymhelliad 17 – Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod Comisiwn y Senedd yn rhoi manylion i'r Pwyllgor ynghylch ei gynlluniau prosiect hirdymor hyd at 2032, gan gynnwys amcangyfrif o gostau prosiectau unigol, os ydynt yn hysbys.

Mae'r Comisiwn yn cynnal piblinell tair blynedd ar gyfer prosiectau, ochr yn ochr â'i bortffolio o brosiectau newid blaenoriaeth strategol (Bae 32, Siambr 26, Tŷ Hywel 26 a'r Pierhead).

Mae'r biblinell prosiectau yn cynnwys yn bennaf eitemau yn ymwneud ag ystadau a seilwaith TGCh sy'n deillio o'u blaenraglen waith 5 mlynedd ar gyfer TGCh a'u blaenraglen waith 10 mlynedd ar gyfer Rheoli Cyfleusterau ac Ystadau, ac eitemau eraill lle bydd angen adnewyddu ased yn unol ag Amserlen Contractau'r Comisiwn. Cyflawnir y biblinell hon drwy bortffolios blynyddol – mae portffolio 2025-26 fel y'i cynlluniwyd ar hyn o bryd wedi'i nodi yn **Atodiad 2**

Mae blaenraglen waith Ystadau yn cynnwys cymysgedd o eitemau arwyddocaol megis ailosod planhigion, eitemau sy'n gysylltiedig â strategaeth Carbon y Comisiwn, a phrosiectau eraill i sicrhau bod yr ystâd yn cael ei rheoli'n effeithiol.

Mae blaenraglen waith TGCh yn cynnwys rhaglenni treigl o adnewyddu seilwaith darlledu wrth i eitemau fel camerâu ac offer arall gyrraedd diwedd eu hoes, ochr yn ochr â rhaglenni treigl i adnewyddu a gwneud ein seilwaith TGCh yn fwy effeithlon ac i sicrhau bod ein seiberddiogelwch yn gadarn ac yn unol ag archwaeth risg y Comisiwn.

Mae rhagolwg presennol y Comisiwn yn dangos mai cost gyfanredol amcangyfrifedig y biblinell 3 blynedd yw £7.1 miliwn. Mae'n debyg iawn y bydd hyn gryn dipyn yn fwy na'r adnoddau sydd ar gael dros y cyfnod, sy'n golygu bod yn rhaid i'r Comisiwn gynnal ymarferion blaenoriaethu blynyddol.

O ran y prosiectau newid blaenoriaeth strategol sy'n weddill, bydd Siambr 26 a Tŷ Hywel 26 yn cael eu cwblhau yn ystod blwyddyn ariannol 2025-26. Mae prosiect y Pierhead yn ei gyfnod cwmpasu ac ar hyn o bryd nid oes ganddo gyllideb sylweddol – mae'r prosiect hwn yn ceisio dod o hyd i ffordd o weithredu'r Pierhead ar sail fasnachol ac felly mae'n edrych i leihau costau i'r pwrs cyhoeddus.

Mae prosiect Bae 32 yn fenter fawr, hirdymor sydd yn y cyfnod caffael ar hyn o bryd. Bydd yn mynd i'r cyfnod dylunio manwl y flwyddyn nesaf ar ôl dewis ateb a ffeirir ar gyfer llety i'r Senedd. Mae cyllideb 2025-26 yn dyrannu £2.055 miliwn ar gyfer caffael a gwaith dylunio cynnar. Disgwylir i gostau blynyddol yn y dyfodol cyn i'r gwaith ddechrau fod fwy neu lai yn unol â'r gyllideb hon, yn amodol ar gynnydd o ran y ddeialog gystadleuol a chynnydd pellach yn natblygiad cyllideb reolaidd y

Comisiwn. Bydd costau hirdymor terfynol yn cael eu pennu ar ôl cynigion y cynigwyr a diweddariadau i'r achos busnes. Mae'r Comisiwn yn gwerthuso amrywiaeth o opsiynau masnachol i sicrhau'r gwerth gorau am arian, gan ddilyn canllawiau Llywodraeth Cymru a Llyfr Gwyrdd Trysorlys Ei Fawrhydi.

Mentrau i leihau ynni mewn perthynas â swyddfeydd etholaethol yr Aelodau, gyda'r nod o sicrhau gwell gwerth am arian

Mae'r Comisiwn, drwy'r timau Cynaliadwyedd a Chymorth Busnes i'r Aelodau, wrthi'n datblygu gwybodaeth fydd ar gael i'r Aelodau i'w cynorthwyo i leihau'r defnydd o ynni mewn swyddfeydd etholaethol a rhanbarthol. Disgwylir y bydd y canllawiau wedi'u cwblhau cyn dechrau toriad yr haf. Bydd y canllawiau'n adeiladu ar wybodaeth a ddarparwyd i Aelodau mewn perthynas â mesurau effeithlonrwydd ynni y gellir eu cymryd gartref.

Gan edrych ymlaen at y Seithfed Senedd, a chan gydnabod bod cyfle i Aelodau ystyried effeithlonrwydd ynni wrth ddod o hyd i swyddfeydd etholaethol, bydd y Comisiwn yn cynnwys canllawiau priodol ar ystyriaethau effeithlonrwydd ynni fel rhan o'i gefnogaeth Croeso yn dilyn Etholiad Cyffredinol Cymru 2026.

Yn olaf, er nad mesur lleihau ynni yw hwn, mae'r Comisiwn wedi lansio cynllun peilot i archwilio hyfywedd trefniant lle byddai Aelodau yn defnyddio contract ynni'r Comisiwn, gyda'r nod o asesu a allai hyn gynnig gwerth da am arian i Aelodau o ran biliau ynni.

Rhestr Prosiectau Rheoli Portffolios – Mehefin 2025

Cyfran	Enw'r Prosiect	Cost yn 25-26	Cost Gronnus	Colofn 1
1	Adnewyddu Platfform Zscaler (meddalwedd sy'n cynnig mynediad diogel i'r rhyngwrwd)	£57,400	£57,400	
1	Meddalwedd Rheoli Cysylltiadau Cwsmeriaid ac Offer Ymgysylltu Ar-lein.	£158,157	£215,557	
1	Cynllun Peilot Dellusrwydd Artiffisial Microsoft (Co-Pilot)	£48,000	£263,557	Disgwylir yr achos busnes erbyn mis Tachwedd
1	Datblygu gwasanaethau (gan gynnwys achos busnes ar gyfer crèche)	£47,000	£310,557	
1	Cam 1 y prosiect i ddisodli'r System Rheoli Deddfwriaeth (Cam darganfod)	£87,500	£398,057	
1	Uwchraddio Seilwaith Darlledu - Cam 5: Prif System Rheoli ac Offer 'Porth' IP	£240,000	£638,057	
1	System Rheoli Busnes y Senedd	£125,000	£763,057	
1	Seilwaith TGCh - Disodli Rheolydd LAN Di-wifr Cisco	£27,000	£790,057	
1	Cyfarpar teledu cylch cyfyng - Caledwedd newydd	£50,000	£840,057	
1	Darlledu a Chlyweledol - Cam 6: System Sain a Meicroffonau ar gyfer Ystafelloedd Pwyllgora'r Senedd	£190,000	£1,030,057	
1	Pobl a Thaliadau - Meddalwedd Adnoddau Dynol a Chyflogres - Cam 2	£44,500	£1,074,557	
1	Darlledu a Chlyweledol - Prosiect Disodli Senedd TV	£125,000	£1,199,557	
1	Seilwaith TGCh - Disodli Switsh Craidd Cisco	£65,000	£1,264,557	
1	Prosiect Disodli System Rheoli Adeiladau y Senedd	£750,000	£2,014,557	
1	Gwella Hygyrchedd Tŷ Hywel a'r Senedd	£45,000	£2,059,557	
1	Seilwaith TGCh - Disodli Meddalwedd Hypervisor	£100,000	£2,159,557	
1	Seilwaith TGCh - Prosiect Disodli'r Wal Dân Fewnol	£20,000	£2,179,557	
1	Cam II Prosiect i ddisodli'r System Rheoli Deddfwriaeth (Cam gweithredu)	£130,000	£2,309,557	
	Buddsoddi i Arbed	£50,000	£2,359,557	
	LLINELL FFORDDIADWYEDD			
2	Offeryn Rheoli Gwasanaethau TG	£9,000	£2,368,557	
2	Rhaglen Cadwraeth ac Atgyweiriadau i'r Pierhead	£50,000	£2,418,557	
2	Seilwaith TGCh - Aseiad Seiberddiogelwch Blynyddol - Profi Treiddiad	£20,000	£2,438,557	
2	Rhaglen Disodli Offer TGCh y Comisiwn - Adnewyddu 25/26	£99,820	£2,538,377	
2	Darlledu a Chlyweledol - Cam 7: Gweinyddion Mewnbynnu	£90,000	£2,628,377	
2	Rhaglen Dreigl i ddisodli'r goleuadau yn y Pierhead i ddefnyddio bylbiau LED	£50,000	£2,678,377	
2	Rhaglen Dreigl i ddisodli'r goleuadau yn y Senedd i ddefnyddio bylbiau LED	£150,000	£2,828,377	

FIN(6)-19-25 PTN 12

2	Clyweledol a'r Gwasanaeth Cyfieithu a Chofnodi - System Cyfieithu ar y Pryd Symudol Newydd	£45,000	£2,873,377	
2	Darlledu a Chlyweledol - Sgriniau ar gyfer Oriol Gyhoeddus y Siambr	£165,000	£3,038,377	
2	Seilwaith TGCh - Prosiect Segmentu'r Rhwydwaith	£50,000	£3,088,377	
2	Astudiaeth Ddichonoldeb System Rheoli Goleuadau'r Senedd	£60,000	£3,148,377	
2	Uned Trin Aer Tŷ Hywel a Llunio Manyleb ar gyfer disodli'r Oerydd	£30,000	£3,178,377	
2	Seilwaith TGCh: Diwrnodau Ymgynghori Prosiect	£20,000	£3,198,377	
2	Disodli Goleuadau LED Allanol y Pierhead	£60,000	£3,258,377	
2	Disodli Falfiau'r Rheiddiaduron yn Nhŷ Hywel	£135,000	£3,393,377	
2	Uwchraddio Liff Rhif 3 yn y Senedd (Liff cyhoeddus o'r Neuadd i'r Oriol)	£164,000	£3,557,377	
2	Stribedi rwmban newydd yn y Senedd	£60,000	£3,617,377	
2	Drysau Allanol newydd yn Nhŷ Hywel (4ydd llawr, maes parcio a'r is-orsaf)	£25,000	£3,642,377	
2	Larwm Llais Adeilad y Senedd a System Sain yn Nhŷ Hywel	£180,000	£3,822,377	
I2S	Gwella dadansoddiad o ymatebion i ymgynghoriadau	£30,000	£3,852,377	
I2S	Mynediad digidol at bapurau newydd	£20,000	£3,872,377	
I2S	Disodli dtSearch (meddalwedd chwilio manwl ar gyfer testun a data)	£ -	£3,872,377	

Mr Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd, Y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Caerdydd
CF99 1SN

1 Cwr y Ddinas / 1 Capital Quarter
Caerdydd / Cardiff
CF10 4BZ
Tel / Ffôn: 029 2032 0500
Fax / Ffacs: 029 2032 0600
Textphone / Ffôn testun: 029 2032 0660
info@audit.wales / post@archwilio.cymru

Cyfeirnod: AC510/caf

Dyddiad cyhoeddi: 21 Gorffennaf 2025

Annwyl Peredur

Hysbysiad ar y sefyllfa o ran dyddiad cau archwiliad

Ysgrifennaf ymhellach at eich llythyr 17 Gorffennaf 2023 ynghylch argymhelliad y Pwyllgor i roi gwybod i chi o ran pan na fydd modd i mi gwblhau archwiliad cyrff penodedig o fewn yr amserlen y cytunwyd arno.

Rwyf bellach yn eich hysbysu o'r archwiliad canlynol nad yw wedi cwrdd â'i ddyddiad cau.

Enw'r corff	Bwrdd Iechyd Addysgu Powys
Blwyddyn archwilio	2024-25
'Dyddiad cau' cychwynnol	30 Mehefin 2025 (sef targed gweinyddol Llywodraeth Cymru).
Sylwebaeth ar oedi	Nododd yr archwiliad lefelau uchel o wallau mewn cydbwysedd gofal iechyd parhaus. Mae'r Bwrdd Iechyd wedi cytuno i gynnal adolygiad manwl o'r

	balans i nodi unrhyw wallau pellach cyn cwblhau ein harchwiliad.
Dyddiad cwblhau archwiliad disgwyliedig	Amcangyfrif cychwynnol ddiwedd mis Gorffennaf, yn amodol ar y gwaith cynlluniedig i'r Bwrdd lechyd.

Rwy'n copïo'r llythyr hwn at Mark Isherwood AS, Cadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus.

Yr eiddoch yn gywir

ADRIAN CROMPTON
Archwilydd Cyffredinol Cymru

Mark Drakeford AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh LanguageLlywodraeth Cymru
Welsh GovernmentPeredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN
SeneddCyllid@senedd.cymru

4 Awst 2025

Annwyl Peredur,

Yn ddiweddar, gwnaeth Awdurdod Ystadegau'r Deyrnas Unedig argymhellion i lywodraeth y DU ynghylch ystadegau poblogaeth a mudo yn y dyfodol ar gyfer Cymru a Lloegr.

Mae llywodraeth y DU bellach wedi ymateb yn swyddogol i argymhellion yr Awdurdod ac wedi cadarnhau eu bod yn [comisiynu'r Swyddfa Ystadegau Gwladol \(y SYG\) i gynnal cyfrifiad gorfodol sy'n seiliedig ar holiadur o holl boblogaeth Cymru a Lloegr yn 2031](#).

Edrychaf ymlaen at barhau i weithio'n agos gyda'r SYG wrth gynllunio Cyfrifiad 2031 gan adeiladu ar y gwersi a ddysgwyd o Gyfrifiad 2021. Mae'n rhaid sicrhau bod y cyfrifiad yn cwrdd â gofynion defnyddwyr yng Nghymru am ystadegau poblogaeth amserol, cynhwysol ac o ansawdd uchel a caiff eu defnyddio i lywio polisi, dyrannu adnoddau a chefnogi darpariaeth gwasanaethau cyhoeddus ledled Cymru yn y dyfodol. Byddwn hefyd yn gweithio'n agos gyda'r llywodraethau datganoledig yn yr Alban a Gogledd Iwerddon wrth iddynt gynnal cyfrifiadau eu hunain yn 2031.

Wrth i baratodau'r cyfrifiad ddatblygu, efallai y byddai'r Pwyllgor yn dymuno clywed gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol yn y dyfodol i graffu ar eu cynlluniau.

Rwyf hefyd wedi ysgrifennu at Gadeirydd y Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon, a Chysylltiadau Rhyngwladol ar y mater hwn.

Yn gywir,

Mark Drakeford AS/MSYsgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh LanguageCanolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SNCorrespondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

Tudalen y pecyn 56
We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

5 Awst 2025

Annwyl Peredur,

Rwy'n ysgrifennu i roi manylion i'r Pwyllgor am symiau canlyniadol fformiwla Barnett i Lywodraeth Cymru yn sgil Adolygiad Gwariant y DU a gyhoeddwyd ar 11 Mehefin 2025.

Mae'r wybodaeth a nodir yn Atodiad A yn dangos dyraniadau adnoddau ar gyfer blynyddoedd ariannol 2026-27, 2027-28 a 2028-29; dyraniadau cyfalaf cyffredinol a dyraniadau cyfalaf trafodiadau ariannol ar gyfer y blynyddoedd ariannol 2026-27 i 2029-30. Dim ond ar sail symiau canlyniadol sy'n ymwneud â'r dyraniadau'n gyffredinol ar lefel adrannau Llywodraeth y DU y mae'r wybodaeth ar gael.

Rwyf wedi ymrwmo o hyd i barhau i gyflwyno ein gwybodaeth gyllidebol mewn modd agored a thryloyw i gynorthwyo gwaith craffu'r Pwyllgor.

Yn gywir,

Mark Drakeford AS
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Atodiad A**Adolygiad Gwariant Llywodraeth y DU – symiau canlyniadol Fformiwla Barnett**

Mae'r tri thabl isod yn crynhoi symiau canlyniadol fformiwla Barnett i Lywodraeth Cymru yn sgil Adolygiad Gwariant diweddar y DU.

Mae'r tablau yn ymdrin â chyllid adnoddau cyllidol, cyfalaf cyffredinol, a chyfalaf trafodiadau ariannol. Mae'r holl ffigurau yn newidiadau o'u cymharu â llinell sylfaen 2025-26.

Symiau Canlyniadol Fformiwla Barnett o ran Adnoddau (£m)

	2026- 27	2027- 28	2028- 29
Iechyd a Gofal Cymdeithasol	518	1,109	1,720
Addysg	242	347	425
Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol	23	37	49
Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon	2	4	22
Gwyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg	2	2	2
Trafnidiaeth	-3	-12	-15
Yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig	-2	-3	-7
Arall	4	4	2
Ardrethi busnes ¹	-113	-121	-139
Cyfanswm	673	1,367	2,059

1. Yn dileu symiau canlyniadol a ariennir gan gynnydd mewn incwm ardrethi annomestig yn Lloegr

Symiau Canlyniadol Fformiwla Barnett o ran Cyfalaf Cyffredinol (£m)

	2026- 27	2027- 28	2028- 29	2029- 30
Addysg	84	52	52	52
Trafnidiaeth	45	50	42	65
Iechyd a Gofal Cymdeithasol	24	-4	67	59
Gwyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg	4	9	10	13
Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol	9	-9	-24	-32
Diogeledd Ynni a Sero Net	-15	-10	-18	-24
Yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig	-2	-2	-4	-5
Arall	0	-2	-3	-5
Cyfanswm	149	84	121	124

Symiau Canlyniadol Fformiwla Barnett o ran Cyfalaf Trafodiadau Ariannol (£m)				
	2026-	2027-	2028-	2029-
	27	28	29	30
Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol	36	30	45	65
Diogeledd Ynni a Sero Net	2	12	31	43
Yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig	4	5	6	5
Addysg	3	3	3	3
Gwyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg	1	1	2	2
Arall	0	1	1	1
Cyfanswm	47	52	87	118

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf/Our ref MA/MDWL/1868/25

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN

18 Awst 2025

Annwyl Peredur,

Diolch ichi am waith craffu'ch pwyllgor ar Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26 ac am yr adroddiad a gafwyd wedi hynny.

Atodaf ymateb ysgrifenedig i'r argymhellion ar gyfer Llywodraeth Cymru gan obeithio y bydd yn ddefnyddiol i chi.

Yn gywir,

Mark Drakeford AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Craffu ar Gyllideb Atodol Gyntaf 2025-26.

Ymateb i Adroddiad y Pwyllgor Cyllid

18/03/2025

Ym mis Gorffennaf 2025, cyflwynodd y Pwyllgor Cyllid ei adroddiad ar Gyllideb Atodol Gyntaf Llywodraeth Cymru ar gyfer 2025-26. Mae saith o argymhellion ar gyfer Llywodraeth Cymru yn yr adroddiad. Dyma ymateb Llywodraeth Cymru i'r argymhellion hynny.

Cynnwys

1. Cyflwyniad.....	3
2. Ymatebion i'r 6 argymhelliad ar gyfer Llywodraeth Cymru ...	4
Argymhelliad 1	4
Argymhelliad 2	5
Argymhelliad 3	5
Argymhelliad 4.....	6
Argymhelliad 5.....	7
Argymhelliad 6.....	7
Argymhelliad 7	8

1. Cyflwyniad

Cyhoeddwyd ein Cyllideb Atodol Gyntaf ar gyfer 2025-26 ym mis Mehefin 2025. Mae'r Gyllideb Atodol yn adlewyrchu'r newidiadau cyllidebol ers Cyllideb Derfynol 2025-26, a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru ym mis Chwefror ac a gymeradwywyd gan y Senedd ar 4 Mawrth 2025. Mae'n rheoleiddio dyraniadau i gronfeydd wrth gefn ac oddi wrthynt, a throsglwyddiadau o fewn portffolios a rhyngddynt. Mae hefyd yn cynnwys addasiadau i gyllideb Cymru i adlewyrchu effaith digwyddiadau cyllidol Llywodraeth y DU.

Hoffwn ddiolch i aelodau'r Pwyllgor Cyllid am eu hadroddiad ar Gyllideb Atodol Gyntaf Llywodraeth Cymru a oedd yn cynnwys wyth argymhelliad ac un casgliad; o'r rhain, roedd saith argymhelliad wedi'u cyfeirio at Lywodraeth Cymru. Rwyf wedi amlinellu fy ymateb i argymhellion unigol yr Adroddiad isod.

2. Ymatebion i'r 6 argymhelliad ar gyfer Llywodraeth Cymru

Argymhelliad 1

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet rannu gwybodaeth yn amserol gyda'r Senedd am symiau canlyniadol Barnett yn ystod y flwyddyn, a hynny cyn gynted â phosibl yn dilyn pob digwyddiad cyllidol yn y DU.

Ymateb: Derbynn

Bydd Llywodraeth Cymru yn darparu'r wybodaeth hon i'r Senedd cyn gynted â phosibl ar ôl pob digwyddiad cyllidol yn y DU. Er hynny, mae ein gallu i wneud hynny yn dibynnu ar wybodaeth amserol gan Lywodraeth y DU.

Bu tri digwyddiad cyllideb Llywodraeth y DU yn ddiweddar, sef y Prif Amcangyfrifon, Datganiad Gwanwyn y DU ac Adolygiad Gwariant Llywodraeth y DU. Ysgrifennais at y Pwyllgor Cyllid ar 23 Mehefin gyda gwybodaeth yn ymwneud â chanlyniadau sy'n deillio o'r Prif Amcangyfrifon a Datganiad y Gwanwyn ar gyfer 2025-26.

Mae'r tabl canlynol yn darparu gwybodaeth am y canlyniadau a ddarperir ar gyfer 2025-26 yn Adolygiad Gwariant y DU:

	£m	£m
	Refeniw	Cyfalaf
Y Gronfa Trawsnewid:		
Addysg	4.153	
Y Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol (MHCLG) Llywodraeth Leol	1.037	
Y Weinyddiaeth Tai, Cymunedau a Llywodraeth Leol (MHCLG)	0.031	
Gwyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg	0.529	
Diogeledd Ynni a Sero Net	0.024	
Busnes a Masnach	0.034	
Gwaith a Phensiynau	0.008	
Y Swyddfa Safonau mewn Addysg, Gwasanaethau Plant a Sgiliau	0.009	
Cymorth Datblygu Swyddogol:		
Iechyd a Gofal Cymdeithasol	-0.109	-0.734
Diwylliant, y Cyfryngau a Chwaraeon	-0.009	
Yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig	-0.474	-0.259
Gwyddoniaeth, Arloesi a Thechnoleg		-0.035
Cyfanswm*	5.231	-1.028

*Efallai na fydd y cyfansymiau'n adio'n union oherwydd talgrynnu

Argymhelliad 2

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet ymgorffori gwybodaeth am symiau canlyniadol fformiwla Barnett, tebyg i'r hyn a gynhwysir yn yr atodiad i ohebiaeth gan Ysgrifennydd y Cabinet a gyhoeddwyd ar 24 Mehefin 2025, yn y Nodiadau Esboniadol ar gyfer Cyllidebau Atodol yn y dyfodol.

Ymateb: Derbyn

Lle bo modd, bydd Llywodraeth Cymru yn darparu'r wybodaeth hon i'r Pwyllgor Cyllid yn dilyn digwyddiadau cyllidol mawr Llywodraeth y DU yn y dyfodol. Er hynny, mae ein gallu i wneud hynny yn dibynnu ar amseriad digwyddiadau Llywodraeth y DU ac amseriad ein cyllidebau atodol ein hunain.

Argymhelliad 3

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet weithio gyda Llywodraeth y DU i ddod i gasgliad ar faterion yn ymwneud â'r Fframwaith Cyllidol, yn enwedig o ran uwchraddio benthyca a therfynau ar Gronfa Wrth Gefn Cymru yn unol â chwyddiant, a chael gwared ar y terfyn tynnu i lawr blynyddol o Gronfa Wrth Gefn Cymru, ac yn gofyn i'r rhain gael eu datrys cyn diwedd y Senedd, gyda diweddariad yn cael ei roi i'r Pwyllgor ar gynnydd erbyn i Gyllideb Ddrafft 2026-27 gael ei chyhoeddi.

Ymateb: Derbyn mewn egwyddor

Mae Llywodraeth Cymru wedi datgan ers tro mai ei nod o hyd yw system ariannu gydlynol sy'n seiliedig ar anghenion sy'n gweithredu'n gyson ledled y DU. Mae'r Prif Weinidog a minnau wedi cael trafodaethau ar y cyd â Gweinidogion y DU, gan gynnwys Canghellor y Trysorlys, lle'r ydym yn parhau i bwysu am fwy o hyblygrwydd cyllidol. Rydym wedi gofyn am gytundeb i ddiweddarau terfynau benthyca a chadw Llywodraeth Cymru o brisiau 2018-19 i 2024-25, yn unol â datchwyddwyr GDP diweddaraf y Gyllideb i'w adfer i'w gwir werth, ac i fynegeio'r rhain i chwyddiant wedi hynny. Rydym wedi gofyn hefyd i derfyn tynnu i lawr Llywodraeth Cymru ar gronfeydd wrth gefn cael ei ddiddymu yn barhaol.

Codais y mater hwn yn fwyaf diweddar gyda Phrif Ysgrifennydd y Trysorlys yn ein cyfarfod dwyochrog ar 26 Mehefin ac rwyf yn disgwyl i hyn gael ei ystyried fel rhan o Gyllideb Hydref y DU. Yn ogystal â'r newidiadau hyn, mae dadl gref

hefyd dros gynyddu eto'r terfynau blynyddol a chyfunol ar fynediad at fenthycy cyfalaf, er mwyn iddynt gyd-fynd â chwyddiant o leiaf, gyda'r nod o roi digon o hyblygrwydd i'w gwneud yn bosibl i'r gyllideb gael ei rheoli'n ddoeth o un flwyddyn ariannol i'r llall, er mwyn sicrhau bod cymaint o gyllid â phosibl ar gael i Lywodraeth Cymru.

Codais y mater ehangach o ddyraniadau hwyr gan Lywodraeth y DU a hyblygrwydd diwedd blwyddyn yn y gyllideb, ochr yn ochr â Gweinidogion Cyllid yr Alban a Gogledd Iwerddon, yn y Pwyllgor Sefydlog Rhyngweinidogol ar Gyllid (F:ISC) ar 26 Chwefror. Caiff hyn ei ystyried ymhellach fel eitem neilltuol yng nghyfarfodydd y Pwyllgor yn y dyfodol.

Mae gan Lywodraeth y DU gyfrifoldeb dros wneud penderfyniadau yn y maes hwn a byddaf yn hysbysu'r Pwyllgor Cyllid am gynnydd, cyn cyhoeddi ein Cyllideb Ddrafft yn nhymor yr hydref.

Argymhelliad 4

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet bwysu ar Drysorlys EF am system fwy cytbwys o ddatrys anghydfodau, ac adrodd yn ôl i'r Pwyllgor ar gynnydd cyn i Gyllideb Ddrafft 2026-27 gael ei chyhoeddi.

Ymateb: Derbynn

Gwnaeth trefniadau'r Adolygiad Cysylltiadau Rhynglywodraethol (IGR) a gyflwynwyd yn 2022 ffurfioli'r broses datrys anghydfod a chyflwyno elfen annibynnol am y tro cyntaf. Mae'n rhan o system llawer ehangach o gysylltiadau rhynglywodraethol gweithredol a rheoli anghydfodau a phroses dewis olaf ydyw.

Mae ffocws yr Adolygiad IGR ar *osgoi* - fel llywodraethau aeddfed, dylem allu gweithio gyda'n gilydd i gydweithio er budd gorau ein dinasyddion, ac yn unol â'r setliadau datganoli a chonfensiwn cyfansoddiadol.

Rydym yn barod, er hynny, i ddefnyddio'r broses datrys anghydfod os nad ydym yn cael canlyniadau boddhaol mewn meysydd sy'n peri pryder a lle'r ydym yn credu bod y mecanwaith anghydfodau yn debygol o gyflawni'r canlyniadau a ddymunir.

O ran trefniadau cyllido'r DU, mae Llywodraeth Cymru wedi pwysu'n gyson am sefydlu system ariannu gydlynol sy'n seiliedig ar anghenion sy'n gweithredu'n gyson ledled y DU. Rhan annatod o hyn yw sefydlu corff annibynnol gyda goruchwyliaeth o drefniadau cyllido'r DU i sicrhau bod y rheolau y mae Barnett yn gweithredu o'u mewn yn cael eu cymhwysu'n deg ac yn gyson a bod elfen annibynnol gryfach ar gyfer datrys anghydfodau. Byddwn yn parhau i wneud yr achos hwn a byddwn yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor am gynnydd cyn y Gyllideb Ddrafft.

Argymhelliad 5

Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet barhau i bwysu am gyllid llawn gan Lywodraeth y DU fel bod y trefniadau'n cyd-fynd â'r trefniadau ar gyfer sefydliadau perthnasol eraill yn y sector cyhoeddus yn Lloegr, er mwyn cau'r diffyg mewn cyllid i gwmpasu effaith y cynnydd yng Nghyfraniad Yswiriant Gwladol y cyflogwr ar sefydliadau cyfatebol yng Nghymru.

Ymateb: Derbyn

Mae Llywodraeth y DU wedi darparu cyllid o £185m i Gymru yn dilyn ei phenderfyniad i gynyddu Cyfraniadau Yswiriant Gwladol cyflogwyr (NICs) yng Nghyllideb Hydref y DU. Mae hyn yn llawer llai na'r £257m y mae ei angen ar gyflogwyr yn y sector cyhoeddus datganoledig yng Nghymru i dalu'r cynnydd mewn costau cyfraniadau Yswiriant Gwladol y maent yn ei wynebu.

Mae'r diffyg hwn, o fwy na £70m, yn deillio o benderfyniad Llywodraeth y DU y dylai Cymru gael swm canlyniadol Barnett o'r costau ychwanegol i gyflogwyr yn y sector cyhoeddus datganoledig yn Lloegr, yn hytrach na'r costau gwirioneddol.

Mae Llywodraeth Cymru wedi trosglwyddo'r £185m yn llawn i gyflogwyr datganoledig yn y sector cyhoeddus yng Nghymru ac mae wedi darparu £36m ychwanegol o Gronfa Wrth Gefn Cymru. Mae hyn yn creu pecyn gwerth cyfanswm o £220 miliwn i helpu ein gwasanaethau cyhoeddus, gan gynnwys addysg bellach, gyda'r cynnydd mewn costau cyfraniadau Yswiriant Gwladol.

Mae pennu cyfradd cyfraniadau Yswiriant Gwladol cyflogwyr yn fater a gedwir yn ôl, a chyfrifoldeb Llywodraeth y DU ydyw. Byddwn yn parhau i bwysu ar Lywodraeth y DU i ariannu'n llawn y costau sy'n gysylltiedig â'r cynnydd mewn cyfraniadau Yswiriant Gwladol.

Argymhelliad 6

Mae'r Pwyllgor yn argymell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet gynnal asesiad manwl i fesur effeithiau uniongyrchol ac anuniongyrchol y cynnydd mewn Cyfraniadau Yswiriant Gwladol ar y trydydd sector a gwasanaethau a gomisiynir, er mwyn deall effaith hirdymor y diffyg hwn.

Ymateb: Gwrthod

Roedd hwn yn benderfyniad a wnaed gan Lywodraeth y DU, felly mater iddi hi fydd cynnal asesiad mor fanwl.

O gofio natur amrywiol y sector elusennol a'r newidynnau uchod, nid oes modd darparu effaith ddiffiniadol ar y sector. Er hynny, mae'r Cyngor Cenedlaethol Mudiadau Gwirfoddol wedi amcangyfrif y gallai cost newidiadau Llywodraeth y DU i gyfraniadau Yswiriant Gwladol cyflogwyr fod cymaint â £1.4bn i'r sector gwirfoddol.

Argymhelliad 7

Mae'r Pwyllgor yn argymhell y dylai Ysgrifennydd y Cabinet egluro sut y mae Llywodraeth Cymru yn parhau i graffu'n drylwyr ar gyllid y gwasanaeth iechyd a'i fonitro'n fanwl i sicrhau ei fod yn cyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd, gan gynnwys sut y mae'r cyllid yn cael ei adolygu a'i addasu yn seiliedig ar berfformiad a chanlyniadau.

Ymateb: Derbyn

Nododd Ysgrifennydd y Cabinet dros lechyd a Gofal Cymdeithasol gynllun manwl, gyda cherrig milltir a chanlyniadau clir, o sut yn union y byddai'r arian yn cael ei ddefnyddio eleni i leihau amseroedd aros ar gyfer gofal a gynlluniwyd.

Mae'r cynllun yn ceisio cyflawni cerrig milltir allweddol y cabinet ar gyfer gofal wedi'i gynllunio yn 2025-26 drwy:

- Leihau 200,000 o lwybrau ar faint cyffredinol y rhestr aros,
- Cynnal/Gwella'r sefyllfa aros 104 wythnos
- Darparu 350,000 neu fwy o driniaethau

Mae Ysgrifennydd y Cabinet dros lechyd a Gofal Cymdeithasol a minnau wedi trafod sut y caiff y cyllid ychwanegol hwn ei fonitro yn ystod y flwyddyn, ac rwyf yn parhau i gael cyfarfodydd teirochrog rheolaidd â'r Ysgrifennydd lechyd a'r Gweinidog Cyflawni lle y trafodir cynnydd ar leihau amseroedd aros, gan ddefnyddio'r cyllid hwn, yn fanwl. Mae hyn yn ychwanegol at y monitro ariannol a pherfformiad rheolaidd ar GIG Cymru, a gyflawnir gan Ysgrifennydd y Cabinet dros lechyd a Gofal Cymdeithasol a'i swyddogion.

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd, Y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd
CF99 1SN

21 Awst 2025

Annwyl Peredur,

YSTADEGAU ALLDRO CYFRADDAU TRETH INCWM CYMRU 2023-24

Cyhoeddodd Cyllid a Thollau EF ystadegau alldro blynyddol ar gyfer cyfraddau treth incwm Cymru yn 2022-24 ar 10 Gorffennaf 2025. Bydd y Pwyllgor am fod yn ymwybodol bod effaith yr alldro hwn ar gyllideb Llywodraeth Cymru drwy gysoni, bellach wedi cael ei chytuno ar y cyd â Thrysorlys EF. Nodir hyn mewn nodyn technegol ar y cyd a gyhoeddwyd ar 21 Awst 2025.

Mae'r ystadegau alldro yn dangos bod cyfraddau treth incwm Cymru (CTIC) yn 2023-24 wedi cynhyrchu £2,968 miliwn, i fyny £350 miliwn neu 13.4% ers 2022-23. Cynyddodd Refeniw Treth Incwm cyfatebol o 10 ceiniog yn y bunt ar gyfer Lloegr a Gogledd Iwerddon hefyd yn 2023-24 gan arwain at Addasiad i'r Grant Bloc (BGA) o £2,782m. Mae hyn yn golygu bod effaith gyllidebol net CTIC yn +£187m yn 2023-24.

Roedd alldro CTIC £173 miliwn (6%) yn uwch na'r hyn a ragwelwyd gan y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yn yr Hydref 2022 ac fe'i defnyddiwyd yng Nghyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023-24. Roedd yr alldro ar gyfer Lloegr a Gogledd Iwerddon hefyd yn uwch na'r hyn a ddefnyddiwyd yn y BGA cysylltiedig yng Nghyllideb 2023-24. O ganlyniad roedd y BGA £49 miliwn yn uwch.

Y gwahaniaeth rhwng y refeniw treth incwm a'r addasiadau i'r grant bloc a ddefnyddir yng Nghyllideb Llywodraeth Cymru ar gyfer 2023-24 a'r alldro terfynol yw +£124 miliwn. Caiff hyn ei gymhwyso i gyllideb 2026-27 fel swm cysoni.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Mae'r ystadegau alldro ar gael yma:

[Ystadegau Alldro Treth Incwm Cymru - 2023 i 2024 \(www.gov.uk\)](http://www.gov.uk)

Gellir gweld y nodyn technegol ar y cyd yma:

<https://www.llyw.cymru/cysoni-cyfraddau-treth-incwm-cymru-2023-i-2024-nodyn-technegol-ar-y-cyd-gan-lywodraeth-cymru-a-thrysorlys-ei-mawrhydi>

Yn gywir,

A handwritten signature in black ink that reads "Mark Drakeford". The signature is written in a cursive style and is centered within a white rectangular box.

Mark Drakeford AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Additional information from National Energy Action relating to fuel poverty in Wales - 7 August 2025

Following on from the Bangor Stakeholder Event and our previous email to you outlining some details related to fuel poverty in Wales and the Warm Homes Plan consequential, please find some additional information below following new official fuel poverty estimates from Welsh government.

The new official estimates published today reveal **that one quarter of all households in Wales (340,000) were in fuel poverty in October 2024**. These are households unable to keep their home warm at any reasonable cost, needing to spend more than 10% of their income to adequately heat their home. In addition to this, 63,000 households were estimated to be living in severe fuel poverty, equivalent to 5% of households.

In 2024/25, the average household energy bill based on standard energy consumption was estimated to be £1,850. This is 37% higher than 2021/22, when the average household bill was £1,360. The Welsh government will publish detailed analysis in October (including comparisons with other UK nations, trends over time, fuel poverty by household and dwelling characteristics, and a more detailed discussion on the factors that drive fuel poverty).

In response, National Energy Action Head of Wales Ben Saltmarsh says, *'Fuel poverty has deepened dramatically in recent years. Too many are living in cold homes, rationing essentials, and mired in debt – with grave physical and mental health consequences. Children are growing up in conditions that can damage their life chances for decades.*

'Paying over £1,700 a year for a basic utility isn't normal – and in many parts of Wales it's even higher, since north Wales faces the highest energy costs in GB and south Wales is not far behind. With some of the oldest and least efficient housing in northern Europe, keeping warm at home is simply unaffordable for hundreds of thousands.

'Ahead of the 2026 Senedd election, today's figures lay bare the scale of the challenge – but also the opportunity. With significant expected consequential funding from the UK government's Warm Homes Plan, all political parties in Wales must commit to considerably increasing investment in energy efficiency should they form the next Welsh government. We can – and must – make the homes of those most in need warmer, greener, and healthier places to live.'

National Energy Action also recommends:

- The next Welsh government maintains the provision of emergency crisis support, including help to top up prepayment meters and purchase off-gas fuel such as oil and LPG.
- The UK government provides deeper energy bill support in future for people who cannot afford a warm and healthy home.
- The energy regulator, Ofgem, supports low-income and vulnerable households to help repay their energy debt. Much of this debt was accrued during the height of the energy crisis and has no realistic chance of being repaid without support.

The full press release can be found [here](#).

If you have any questions or would like to discuss this further, please do get in touch.

Cofion cynnes,

Maisie Chatfield

Policy & Campaigns Officer (Wales)
Swyddog Polisi & Ymgyrchoedd
National Energy Action (NEA)

**Northern Ireland
Assembly**

Committee for Finance

Peredur Owen Griffiths MS
Chair
Finance Committee
Welsh Parliament
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1SN

Issued via email to; SeneddFinance@senedd.wales

22 July 2025

Our Ref.: 2025/078

Dear Peredur,

The NI Assembly Committee for Finance would like to hear your views on the Northern Ireland Fiscal Council Bill.

The Bill was introduced by the Finance Minister; John O'Dowd MLA on 23 June 2025. The Northern Ireland Fiscal Council was established on a non-statutory basis in March 2021 following a commitment made in the New Decade New Approach. The Northern Ireland Fiscal Council Bill establishes the Council on a statutory basis and provides a legislative framework to underpin its work. The Bill sets out the functions of the Council, and deals with operational matters regarding annual reports, membership, finance and staffing.

Further information on the Bill can be found below:

- A copy of the [Bill](#) and Explanatory and [Financial Memorandum](#).
- The [Hansard report](#) of the Second Stage Assembly debate on the principles of the Bill that took place on 1 July 2025.
- A copy of the [New Decade New Approach agreement](#).
- A research paper prepared by the Assembly's Research and Information Service on the Bill. (available when published)

How to submit your views

Your submission should be structured to address specific clauses of the Bill. If appropriate, it should include any amendments you wish to propose to the text of the Bill.

FIN(6)-19-25 PTN 19

Written submissions should be sent electronically in Word format (not PDF) to: nifiscalcouncilbill@niassembly.gov.uk. If you cannot submit electronically you may send in a hard copy written submission to: The Finance Committee Clerk, Room 382, Parliament Buildings, Ballymiscaw, Stormont, Belfast, BT4 3XX.

Organisations or individuals responding to this call for views should note that their written submission (either in whole or part) may be published on the Committee webpage and may be quoted in the Committee's report or referred to in Committee meetings (which are public and are broadcast).

The Committee recognises that in some circumstances people may prefer for their evidence to be treated as confidential, or published anonymously. If you wish to do this, please make this clear when submitting your evidence.

Before sending us your views please read the [Northern Ireland Assembly Privacy Notice](#). This tells you how we process your personal data.

If you have any queries or require any further information about the call for evidence or the Committee Stage of the Northern Ireland Fiscal Council Bill the Committee Clerk, Peter Hall can be contacted via email:

nifiscalcouncilbill@niassembly.gov.uk or by phone: 028 9052 1799.

A response would be very much appreciated by **Friday 26th September 2025**.

Yours sincerely,

Matthew O'Toole MLA

Chairperson

Committee for Finance

Matthew O'Toole MLA
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Cynulliad Gogledd Iwerddon
Dros e-bost

8 Medi 2025

Annwyl Matthew,

Bil Cyngor Cyllidol Gogledd Iwerddon

Diolch yn fawr am eich llythyr yn gofyn am farn y Pwyllgor ar Fil Cyngor Cyllidol Gogledd Iwerddon (y Bil).

Nodaf fod y Cyngor Cyllidol wedi bod yn gweithredu ar sail anstatudol ers nifer o flynyddoedd a bod y Bil hwn yn ffurfioli'r trefniadau hynny i bob pwrpas.

Fel Pwyllgor, rydym yn ystyried goblygiadau ariannol pob Bil a gyflwynir yn y Senedd fel mater o drefn. Er na fyddai'n briodol i ni ystyried goblygiadau ariannol y Bil hwn yn fanwl, mae'n galonogol bod Memorandwm Ariannol wedi'i lunio a bod ei gostau rhedeg ar gyfer 2024-25 wedi'u darparu. Mae hefyd yn ddefnyddiol bod swyddogaethau a threfniadau llywodraethu'r Cyngor Cyllidol yn cael eu gwneud yn dryloyw drwy'r ddeddfwriaeth hon.

Yn gyffredinol, rydym hefyd yn gefnogol i rôl y Cyngor Cyllidol ac yn ddiolchgar i gael gwybod am y datblygiad diweddaraf hwn. Nid oes cynlluniau ar hyn o bryd ar gyfer corff cyllidol tebyg yng Nghymru, er bod gennym ddiddordeb naturiol yn y ffordd y mae'r Cyngor yn datblygu yng

Ngogledd Iwerddon, gan gynnwys sut y bydd y Cynulliad yn ei ddwyn i gyfrif o ran ei swyddogaethau a'i berfformiad.

Rwy'n ddiolchgar iawn am y cyfle i ymgysylltu â chi ar y mater hwn a hoffwn glywed mwy am eich ystyriaeth o'r Bil hwn a datblygiad y Cyngor Cyllidol yng nghyfarfod nesaf Fforwm y Pwyllgor Cyllid Rhyngseneddol maes o law.

Yn gywir,

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu Saesneg.

We welcome correspondence in Welsh or English.

Rebecca Evans AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio
Cabinet Secretary for Economy, Energy and PlanningLlywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf: RE/PO/428/2025

Mike Hedges AS

Cadeirydd

Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru

02 Medi 2025

Annwyl Mike,

Rwy'n ysgrifennu yn unol â'r cytundeb cysylltiadau rhyngsefydliadol i roi gwybod ichi am y Grŵp Rhyngweinidogol ar gyfer Busnes a Diwydiant, a'r cyfarfod a gynhelir ar 9 Medi 2025.

Bydd y Grŵp Rhyngweinidogol yn cael ei gadeirio gan Weinidog Busnes a Chyflogaeth Llywodraeth yr Alban, Richard Lochhead ASA. Bydd Liz Lalley, Cyfarwyddwr Strategaeth Economaidd a Thwf Gwyrdd, yn cynrychioli Llywodraeth Cymru yn y cyfarfod gan y byddaf i'n mynychu digwyddiad Gweinidogol arall.

Bydd y drafodaeth yn canolbwyntio ar weithredu Strategaeth Ddiwydiannol Llywodraeth y DU ac yn gyfle i drafod sgiliau a chyflwyniad gan Skills England.

Rwyf wedi anfon copi o'r llythyr hwn at Gadeiryddion y Pwyllgor Cyllid a Phwyllgor yr Economi, Masnach a Materion Gwledig.

Byddaf yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ar ôl y cyfarfod.

Yn gywir,

Rebecca Evans ASYsgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio
Cabinet Secretary for Economy, Energy and PlanningCanolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SNCorrespondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 77

Eitem 2.22

Rebecca Evans AS/MS
Cabinet Secretary for Economy, Energy and Planning
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf: RE/PO/439/2025

Mike Hedges AS
Cadeirydd
Y Pwyllgor Deddfwriaeth, Cyfiawnder a'r Cyfansoddiad
Senedd Cymru

10 Medi 2025

Annwyl Mike,

Yn dilyn fy llythyr dyddiedig 2 Medi ac yn unol â'r cytundeb perthynas rhyng-sefydliadol, ysgrifennaf i roi gwybod i chi fod y Grŵp Rhyng-Weinidogol ar gyfer Busnes a Diwydiant a oedd i fod i gael ei gynnal ar 9 Medi wedi'i ohirio.

Byddaf yn eich hysbysu unwaith y bydd dyddiad newydd wedi'i gadarnhau.

Rwyf wedi copïo'r llythyr hwn at Gadeiryddion y Pwyllgor Cyllid a'r Pwyllgor Economi, Masnach a Materion Gwledig.

Yn gywir,

Rebecca Evans AS/MS
Cabinet Secretary for Economy, Energy and Planning
Ysgrifennydd y Cabinet dros yr Economi, Ynni a Chynllunio

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Rebecca.Evans@gov.wales
Gohebiaeth.Rebecca.Evans@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Tudalen y pecyn 78

Ken Skates AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru
Cabinet Secretary for Transport and North Wales

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Ein cyf: MA-KSNWT-2000-25

Y Cadeirydd Peredur Owen Griffiths AS
Y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Caerdydd
CF99 1NA

8 Medi 2025

Annwyl Peredur

Diolch am eich adroddiad ar Fil Gwasanaethau Bysiau (Cymru). Gweler isod fy ymatebion i'r argymhellion a'r casgliadau a nodir yn eich adroddiad.

Argymhelliad 1: Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod yr Ysgrifennydd Cabinet yn amlinellu sut y bydd cyfranogiad mentrau bach a chanolig a'r ffocws ar werth cymdeithasol yn cael eu hymgorffori, eu monitro a'u gwerthuso fel rhan o weithredu'r darpariaethau masnachfrait bysiau yn y Bil.

Ymateb – Derbyn

Rwyf wedi bod yn glir ein bod am weld gwasanaethau bysiau yn cael eu darparu gan ystod o weithredwyr, ac mae busnesau bach a chanolig yn rhan allweddol o hyn. Gwyddom mai busnesau bach a chanolig yw'r unig ddarparwyr mewn rhai rhannau o Gymru, felly mae sicrhau eu cyfranogiad unwaith y bydd rhyddfrefinio yn cael ei gyflwyno yn hynod bwysig. Bydd caffael masnachfrefinio yn cael ei gynnal mewn ffordd y bydd cymesuredd maint y gweithredwr yn cael ei ystyried yn gadarn ar gyfer pecynnau gwaith, ffurflenni contract a phrosesau tendro sydd i'w cynnal, gan ganiatáu i fusnesau bach a chanolig gynnig lle mae pecynnau yn ddeniadol iddynt.

Bydd ymgysylltu â'r farchnad i esbonio strwythur tendrau a chyfeirio i gefnogi partion â diddordeb ar gael. Bydd gwerth, cyfleoedd a risg cymdeithasol yn cael eu mapio yn erbyn canlyniadau a ddymunir o Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol a gallu masnachfrefinio bysiau i ddylanwadu ar werth cymdeithasol trwy'r broses gaffael sydd i'w chynnal. Bydd mesur effeithiolrwydd yn cael ei gynnal yn unol â chanllawiau a gofynion y Ddeddf Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Gohebiaeth.Ken.Skates@llyw.cymru
Correspondence.Ken.Skates@gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn y Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn y Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Argymhelliad 2: Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod yr Ysgrifennydd Cabinet yn rhoi eglurder ynghylch y costau ychwanegol a amcangyfrifir er mwyn cyflawni rhwydwaith dyheadol Trafnidiaeth Cymru, a chynnwys y wybodaeth honno mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig, ar ôl Cam 2.

Ymateb – Derbyn

Rwy'n hapus i ddarparu'r wybodaeth hon mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig ar ôl Cam 2. Mae gwaith yn mynd rhagddo ar hyn o bryd i sefydlu'r costau hyn.

Argymhelliad 3: Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod yr Ysgrifennydd Cabinet yn egluro sut y pennwyd yr amcangyfrif cost £187.2 miliwn ar gyfer caffael depos bysiau, gan gynnwys manylion y rhagdybiaethau a wnaed, a chynnwys y wybodaeth honno mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig, ar ôl Cam 2.

Ymateb – Derbyn

Mae TfW yn nodi'r lleoliadau depo strategol ym mhob rhanbarth a'r gofynion ar gyfer perchnogaeth depos TfW. Yna bydd caffael neu adeiladu depos yn cael eu cynllunio a'u gweithredu yn unol â gofynion y rhanbarth a'r gyllideb sydd ar gael i gefnogi hyn.

Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn cynnwys cost caffael depo bysiau ar gyfanswm gwerth o £178.3m. Rwy'n hapus i ddarparu manylion am y gost hon fel rhan o Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig ar ôl Cam 2.

Argymhelliad 4: Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod yr Ysgrifennydd Cabinet yn diwygio'r amcangyfrifon cost a nodwyd yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn dilyn y penderfyniad i fwrw ymlaen â phedwar parth masnachfaint, neu fel arall gadarnhau nad oes effaith ar gostau, a chynnwys y wybodaeth honno mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig, ar ôl Cam 2.

Ymateb – Derbyn

Rwy'n cydnabod, yn dilyn y penderfyniad i symud i bedwar parth masnachfreinio yn hytrach na'r 9 parth gwreiddiol a ragwelir ac a adlewyrchir yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddio, bod yn rhaid i ni ailystyried yr elfen hon o gostau staff. Fel yr ymrwymais yn ystod fy ymddangosiad gerbron y Pwyllgor ym mis Mai, rydym yn ystyried hyn fel rhan o'r diwygiadau rydyn ni'n eu gwneud i'r RIA ar ôl Cam 2.

Argymhelliad 5: Mae'r Pwyllgor yn argymhell bod yr Ysgrifennydd Cabinet yn egluro pam y gwnaed rhagdybiaeth i brydlesu'r fflyd bysiau di-allyriadau newydd, gan gynnwys sut yr amcangyfrifwyd y costau, a chynnwys y wybodaeth honno mewn Asesiad Effaith Rheoleiddiol diwygiedig, ar ôl Cam 2.

Ymateb – Derbyn

Fel y mae adran 8.39 o'r RIA yn nodi, tybiwyd wrth ymgymryd â'r RIA y byddai costau prynu bysiau yn cael eu amorteiddio ar draws oes y cerbyd ac felly mae costau wedi'u modelu fel rhan o gostau gweithredol. Ers i'r RIA gael ei lunio, mae cynllunio mewnol wedi canolbwyntio ar brynu bysiau o gyllidebau cyfalaf, yn eiddo i TfW a'u prydlesu i weithredwyr. Fodd bynnag, fel y mae adran 8.17 yn nodi, ar wahân i'r gwahaniaeth yn y cyfnod pontio, byddai'r costau sy'n gysylltiedig â chynnal bysiau allyriadau sero yn fras yn niwtral ac ni ellir eu priodoli i ddiwygio bysiau na phartneriaethau statudol gan y byddai y targedau

datgarboneiddio yn berthnasol hefyd i bartneriaethau statudol neu o dan busnes fel arfer. Byddwn yn ystyried goblygiadau'r newid hwn fel rhan o'r diwygiadau rydyn ni'n eu gwneud i'r RIA ar ôl Cam 2.

Casgliad 1: Mae'r Pwyllgor yn fodlon ar y cyfan â goblygiadau ariannol y Bil fel y'i nodir yn yr Aseiad Effaith Rheoleiddiol, yn ddarostyngedig i'r sylwadau ac argymhellion yn yr adroddiad hwn. Os bydd newidiadau sylweddol i'r Aseiad Effaith Rheoleiddiol o ganlyniad i'r argymhellion a wneir yn yr adroddiad hwn, gall y Pwyllgor ystyried y newidiadau hyn yn fwy manwl.

Rwy'n falch o glywed eich bod yn fodlon ar y cyfan â goblygiadau ariannol y Bil. Fel y nodwyd uchod, ac yn unol â'r weithdrefn safonol, bydd yr RIA yn cael ei ddiweddararu ar ddiwedd Cam 2.

Hoffwn ddiolch i'r Pwyllgor am eu hamser ac os oes gennych unrhyw gwestiynau pellach, rhowch wybod imi.

Yn gywir

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Ken Skates', with a stylized flourish extending to the right.

Ken Skates AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru
Cabinet Secretary for Transport and North Wales

Eitem 3

Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2024-25

Paratowyd yr Adroddiad Blynyddol ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025 ar y cyd gan Archwilydd Cyffredinol Cymru a Chadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru. Fe'i gosodir gerbron y Senedd yn unol ag Atodlen 2 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 ac mae'n cynnwys materion fel y cyfarwyddir gan Drysorlys EF.

Paratowyd y Cyfrifon ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025 gan Archwilydd Cyffredinol Cymru, yn rhinwedd ei swydd fel Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru, yn unol ag Atodlen 1 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 ac ar ffurf a gyfarwyddwyd gan Drysorlys EF.

Archwilio Cymru yw'r enw cyfunol ar gyfer Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân gyda'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol. O ganlyniad, yn yr Adroddiad hwn, rydym yn cyfeirio'n benodol at yr Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru mewn adrannau y mae angen manylder cyfreithiol ynddynt.

Os oes angen y cyhoeddiad hwn arnoch mewn fformat a/neu iaith arall, neu os oes gennych unrhyw gwestiynau am ei gynnwys, cysylltwch â ni gan ddefnyddio'r manylion isod.

Archwilio Cymru

1 Cwr y Ddinas

Stryd Tyndall

Caerdydd

CF10 4BZ

Ffôn 02920 320 500

E-bost post@archwilio.cymru

Gwefan www.archwilio.cymru

Twitter @WalesAudit

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg. Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English. Corresponding in Welsh will not lead to a delay.

This document is also available in English.
Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.

Cipolwg ar y flwyddyn

Cyflwynwyd dros

800

a o farnau archwilio ar gyfrifon cyrff cyhoeddus

Cyhoeddwyd

16

o allbynnau adroddiadau cenedlaethol o wahanol fathau

Cyhoeddwyd dros

150

o adroddiadau archwilio perfformiad lleol

Cynlluniau grant

ardystiedig gwerth bron i

£1.5 biliwn

Wedi cyflawni neu bron â chyflawni

10 o 18

o'r targedau Dangosydd Perfformiad Allweddol (DPA)

Ebrill

Cwblhawyd ein [hadolygiad o drefniadau llywodraethu ar draws y tri Awdurdod Parc Cenedlaethol yng Nghymru](#).

Cynhaliwyd cynhadledd i staff cyfan, 'Paratoi ar gyfer ein Dyfodol' lle gwnaethom fyfyrion ar sut mae ein gwaith a'n gweithle wedi newid yn ystod y blynyddoedd diwethaf ac yn edrych ymlaen at rai o'r heriau a'r cyfleoedd sydd o'n blaenau.

Mai

Cyflwyno [dadansoddiad o ddata dosbarthu fferylliaeth gymunedol](#) i roi mewnwelediad i GIG Cymru ar feysydd o gost uchel a thwyll posibl.

Mehefin

Darparu [diweddariad ar statws prosiect A465 Rhan 2](#) a chrynhof datblygiadau allweddol dros y pedair blynedd flaenorol.

Fel rhan o'n cyfres o bolisiau gweithio craffach, lansiodd cynllun treialu oriau cywasgedig, gyda'r bwriad o wella hyblygrwydd a chynhyrchiant a chefnogi cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant i staff.

Gorffennaf

Ysgrifennwyd at Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd gyda diweddariad ffeithiol [ar gefnogaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer TVR Automotive Ltd.](#)

Cyhoeddi adolygiad i ganfod a yw'r [wybodaeth a ddarperir ar gyfer uwch arweinwyr mewn llywodraeth leol yn eu helpu i ddeall safbwynt defnyddwyr gwasanaethau a deilliannau gweithgareddau cynghorau.](#)

Awst

Cwblhawyd ein [hadolygiad o drefniadau llywodraethu ar draws y tri Awdurdod Tân ac Achub yng Nghymru](#).

Ar ôl cwblhau ein gwaith archwilio cyfrifon yn amserol, adroddwyd [bod pob un o'r saith Bwrdd Iechyd yng Nghymru wedi methu â chyflawni eu dyletswydd statudol i fantoli'r gyllideb dros gyfnod o dair blynedd](#), wrth i bwysau ariannol waethgu.

Medi

Adroddwyd na fydd y targed o adeiladu [20,000 o gartrefi cymdeithasol carbon isel newydd yn cael ei gyrraedd heb wariant ychwanegol sylweddol](#).

Amlinellwyd, er gwaethaf mwy o wariant, [bod Llywodraeth Cymru yn parhau i fod ymhell o gyflawni'r newid sylweddol mewn teithio llesol y bwriadwyd ei ysgogi](#).

Hydref

Adroddwyd bod twyll a gwallau talu o £7.1 miliwn wedi'u nodi gan ymarfer diweddaraf y [Fenter Twyll Genedlaethol yng Nghymru](#), £0.6 miliwn yn fwy na'r ymarfer blaenorol.

Roeddem yn falch o gyflawni sgôr mynegai ymgysylltu cyffredinol o 71% yn ein harolwg staff cyfan, saith pwynt canran yn uwch na'r flwyddyn flaenorol a meincnod canolrifol y Gwasanaeth Sifil.

Tachwedd

[Lansiwyd ymgynghoriad ar ddiweddariadau arfaethedig i'n Cod Ymarfer Archwilio](#) sy'n cryfhau'r pwyslais ar gymesuredd, annibyniaeth, a'r angen am amheuaeth broffesiynol.

Cwblhawyd archwiliadau o holl gyfrifon llywodraeth leol 2023-24 erbyn y dyddiad cau targed o 30 Tachwedd, pan dderbyniwyd cyfrifon ar amser.

Rhagfyr

Myfyrio ar yr [heriau ariannol sy'n wynebu cynghorau a sut y gellid cryfhau eu cynaliadwyedd ariannol yn y dyfodol](#).

Ionawr

Adroddwyd bod angen arweinyddiaeth genedlaethol gryfach ar frys i ysgogi gwelliant mewn [amseroldeb a chynaliadwyedd diagnosis a thriniaeth canser](#).

Darparwyd ymateb i'r ymgynghoriad ar strategaeth arfaethedig ar gyfer ailwampio'r system archwilio leol yn Lloegr, a gyhoeddwyd gan y Weinyddiaeth Dai, Cymunedau a Llywodraeth Leol.

Chwefror

Nodwyd ein canfyddiadau o [astudiaeth o drefniadau cynllunio gweithlu'r GIG](#), ynghyd ag argymhellion i gefnogi gwelliant pellach.

Cyhoeddwyd [canllaw poced ar gyfer Pwyllgorau Archwilio](#) sy'n crynhoi arferion effeithiol a sut i gael effaith gadarnhaol.

Mawrth

Daethpwyd i'r casgliad nad yw'r argyfwng natur yn flaenoriaeth ddigon uchel ac [mae llawer o awdurdodau cyhoeddus wedi methu â chydymffurfio â gofynion bioamrywiaeth allweddol](#).

Nodwyd [materion llywodraethu a rheoli ariannol parhaus yn y sector Cynghorau Cymunedol a](#) [pwyllgorau](#) ymdriniwyd â nhw'n briodol.

Cynnwys a chanllaw i ddarllenwyr

Adroddiad Perfformiad

Adolygiad o'n gwaith yn 2024-25, gan gynnwys dadansoddiad o'n darpariaeth a'n perfformiad, a'n sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn.

Trosolwg ar y perfformiad

Crynodeb o bwy ydym ni, yr hyn a wnawn a'n sefyllfa strategol, ochr yn ochr ag ystyriaethau a gwybodaeth allweddol am sut y gwnaethom berfformio yn ystod y flwyddyn ddiwethaf.

Pwy ydym ni a'r hyn a wnawn	8
Ein gweledigaeth strategol a'n meysydd pwyslais	11
Datganiadau gan yr Archwilydd Cyffredinol a Chadeirydd y Bwrdd ar ein perfformiad yn 2024-25	12
Dangosyddion perfformiad allweddol	16

Dadansoddi perfformiad

Asesiad o'r graddau y cyflawnwyd y blaenoriaethau a'r rhaglenni gwaith a nodir yn ein Cynllun Blynyddol 2024-25.

Sylwadau ynghylch cyflawni ein rhaglenni gwaith archwilio	20
Y cynnydd a wnaed yn ein meysydd pwyslais ar gyfer gwella busnes	28
Enghreifftiau o astudiaeth achos o ddarnau o waith effeithiol	39
Crynodeb o'n defnydd o adnoddau yn ystod y cyfnod adrodd	47

Adroddiad Atebolrwydd

Datganiadau ac adroddiadau allweddol sy'n ein galluogi i fodloni gofynion atebolrwydd a dangos cydymffurfiaeth â llywodraethu corfforaethol da.

Adroddiad llywodraethu corfforaethol

Esboniad o gyfansoddiad a threfniadaeth ein strwythurau llywodraethu a sut maent yn ein cefnogi i gyflawni ein hamcanion.

Adroddiad y Cyfarwyddwyr	58
Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu	60
Datganiad llywodraethu	61

Adroddiad taliadau cydnabyddiaeth staff

Ein polisi taliadau cydnabyddiaeth, manylion am daliadau cydnabyddiaeth a buddiannau pensiwn aelodau'r Bwrdd, ei bwyllgorau a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol, ein datgeliad cyflog teg, ac adroddiad ynghylch ein staffio.

Adroddiad taliadau cydnabyddiaeth	80
Adroddiad staff	88

Alldro adnoddau ac adroddiad yr archwilydd

Ein crynodeb o'r alldro adnoddau, trosolwg ar dueddiadau yn ein gwariant hirdymor, ac adroddiad yr archwilydd annibynnol, gan gynnwys ei farn ar y datganiadau ariannol, rheoleidd-dra a materion eraill.

Crynodeb o alldro adnoddau a nodiadau cysylltiedig	95
Adroddiad yr archwilydd annibynnol i'r Senedd	100

Datganiadau Ariannol

Datganiadau ariannol Swyddfa Archwilio Cymru, ynghyd â nodiadau ategol ac esboniadol.

Datganiad Gwariant Net Cynhwysfawr	107
Datganiad o'r Sefyllfa Ariannol	108
Datganiad Llifoedd Arian Parod	110
Datganiad o'r Newidiadau mewn Ecwiti Trethdalwyr	111
Nodiadau i'r Datganiadau Ariannol	112
Rhestr termau	132

Atodiadau

1	Adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol ynghylch Datgelu Gwybodaeth	133
---	---	-----

Adroddiad Perfformiad

Adolygiad o'n gwaith yn 2024-25, gan gynnwys
dadansoddiad o'n darpariaeth a'n perfformiad,
a'n sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru a'r Swyddog Cyfrifyddu

26 Mehefin 2025

01

Tudalen y pecyn 88

Trosolwg ar y perfformiad

Pwy ydym ni a'r hyn a wnawn

- 1 Archwilydd Cyffredinol Cymru yw'r archwilydd allanol statudol ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru. Yr Archwilydd Cyffredinol sy'n gyfrifol am archwilio mwyafrif yr arian cyhoeddus a warir yng Nghymru.
- 2 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn darparu adnoddau, megis staff, er mwyn arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol, ac mae'n monitro ac yn cynghori'r Archwilydd Cyffredinol. Ar hyn o bryd mae Swyddfa Archwilio Cymru yn cyflogi oddeutu 300 o aelodau staff.
- 3 Gyda'n gilydd, fel Archwilio Cymru, rydym yn archwilio oddeutu £28 biliwn o incwm a gwariant.

Ein diben yw:

Rhoi sicrwydd i bobl bod arian cyhoeddus yn cael ei reoli'n dda

Esbonio sut mae'r arian hwnnw'n cael ei wario

Ysbrydoli'r sector cyhoeddus i wella

Rydym yn ymgymryd â gwaith archwilio lleol a chenedlaethol ar draws amrywiaeth o gyrff cyhoeddus

- 4 Mae ein Cynllun Blynyddol diweddaraf yn rhoi mwy o fanylion am yr amrywiaeth o gyrff yr ydym yn eu harchwilio a sut yr ydym yn dilyn y bunt gyhoeddus yng Nghymru. Mae ein gwaith archwilio yn chwarae rhan allweddol wrth gefnogi gwaith Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd, sy'n craffu ar sut mae adnoddau yn cael eu defnyddio wrth gyflawni swyddogaethau cyhoeddus yng Nghymru. Mae ein gwaith hefyd yn llywio gwaith pwyllgorau eraill y Senedd, y mae eu cyloedd gwaith ehangach yn cynnwys craffu ar bolisiau Llywodraeth Cymru, dal Gweinidogion i gyfrif, ac archwilio deddfwriaeth arfaethedig.
- 5 Drwy gydol y flwyddyn, rydym yn mynychu cyfarfodydd pwyllgorau archwilio a chraffu cyrff cyhoeddus yng Nghymru yn rheolaidd i ddarparu sesiynau briffio ac adrodd ar ein gwaith archwilio.

- 6 Mae ein rhaglenni gwaith arfaethedig yn cadw rhywfaint o hyblygrwydd er mwyn ymateb i amgylchiadau a blaenoriaethau sy'n newid, a materion newydd sy'n peri pryder cyhoeddus neu seneddol.
- 7 Rydym yn nodi arferion da ar draws ehangder llawn ein gwaith archwilio ac yn lledaenu hyn drwy amrywiaeth o gyfryngau, gan gynnwys adroddiadau, blogiau, podlediadau a seminarau a gweminarau dysgu ar y cyd.
- 8 Un elfen â phwyslais ein gwaith arferion da yw hwyluso sgysiau rhwng darparwyr gwasanaeth lle rhennir yr hyn a ddysgir o'n gwaith archwilio ac o'u profiadau cymharol. Yn gynyddol rydym yn dod â safbwyntiau a phrofiadau defnyddwyr gwasanaethau ac arbenigwyr byd-eang i'r sgysiau hyn.

Ein gwaith craidd

Gwneud gwaith archwilio lleol mewn dros 800 o gyrff cyhoeddus, gan gynnwys:

- Archwiliadau o gyfrifon
- Gwaith archwilio perfformiad lleol
- Archwiliadau'r egwyddor datblygu cynaliadwy

Cyflwyno rhaglen o astudiaethau cenedlaethol

Ardystio cynlluniau grant gwerth bron i £1.5 biliwn

Cefnogi gwaith craffu effeithiol gan gynnwys gwaith pwyllgorau'r Senedd

Rhannu arfer da a'r hyn rydym yn ei ddysgu drwy archwilio i gefnogi'r gwasanaethau cyhoeddus a ddarperir

Hwyluso'r gwaith o ganfod twyll a gwall drwy'r Fenter Twyll Genedlaethol

Cymeradwyo tua £2 biliwn o daliadau allan o Gronfa Gyfunol Cymru bob mis

Rydym yn gweithredu'n annibynnol ar y llywodraeth

- 9 Yr Archwilydd Cyffredinol ac ein Bwrdd sy'n gyfrifol am bennu a goruchwylio cyfeiriad strategol y sefydliad.
- 10 Mae'r Bwrdd yn dwyn yr Archwilydd Cyffredinol i gyfrif yn ei swyddogaeth fel Prif Weithredwr Swyddfa Archwilio Cymru ac yn ei gefnogi i gyflawni ei swyddogaeth fel Swyddog Cyfrifyddu. Fel Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Prif Weithredwr yn atebol yn bersonol i Bwyllgor Cyllid y Senedd ar faterion megis cydymffurfio â Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.
- 11 Mae ein Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn cynghori'r Archwilydd Cyffredinol, gan gynnwys yn rhinwedd ei swydd fel Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu.
- 12 Mae ein Cynllun Cyhoeddiadau yn cynnwys diagram sy'n dangos ein strwythur sefydliadol. Ceir gwybodaeth fanylach am ein trefniadau llywodraethu yn adran Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol yr Adroddiad hwn.

Ein gweledigaeth strategol a'n meysydd pwyslais

Ein gweledigaeth yw cynyddu ein heffaith drwy:

Manteisio'n llawn ar ein safbwynt, ein harbenigedd a'n dyfnder unigryw ar fewnwelediad

Cryfhau ein safle fel llais awdurdodol, dibynadwy ac annibynnol

Cynyddu ein hamlygrwydd, dylanwad, a pherthnasedd

Bod yn sefydliad sy'n esiampl ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt

- 13 Yn ein Strategaeth ar gyfer 2022 i 2027, rydym wedi nodi tri maes pwyslais lle byddwn yn blaenoriaethu camau gweithredu er mwyn helpu Archwilio Cymru i gyflawni ei weledigaeth gyffredinol.

Ein meysydd pwyslais

Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig o ansawdd uchel

Dull wedi'i dargedu ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu

Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu

- 14 Mae ein Cynllun Blynyddol diweddaraf yn rhoi mwy o fanylion am:
- yr hyn yr ydym yn ei ystyried yn elfennau pwysig o'n hamgylchedd gweithredu presennol, gan gynnwys amrywiaeth o ffactorau a all ddylanwadu ar y broses o gyflawni ein gwaith i raddau amrywiol;
 - y meysydd allweddol lle gall risgiau godi a bygwth cyflawni ein gwaith yn llwyddiannus; a
 - sut rydym yn mesur ac yn adrodd ar ein perfformiad.
- 15 Ceir rhagor o wybodaeth am ein proffil risg yn ystod 2024-25 a sut cafodd y risgiau hynny eu newid a'u lliniaru yn adran Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol yr Adroddiad hwn a thrwy ein cofnodion Bwrdd cyhoeddedig.

Datganiad gan yr Archwilydd Cyffredinol ar ein perfformiad yn 2024-25

Mae'n bleser gennym gyflwyno ein Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon ar gyfer 2024-25.

We are pleased to present our Annual Report and Accounts for 2024-25

Ochr yn ochr â'n datganiadau ariannol ac atebolrwydd, mae'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon hwn yn rhoi crynodeb o'r cynnydd a wnaed gennym wrth gyflawni'r rhaglenni gwaith archwilio a nodwyd yn ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2024-25. Mae'n bleser gennyf gyflwyno detholiad o astudiaethau achos yn yr adroddiad hwn i roi blas ar y gwaith a wnaed gennym eleni a'r effaith y mae'r gwaith hwnnw wedi'i chael.

Mae maes mwyaf ein gwaith yn cynnwys archwilio cyfrifon dros 800 o gyrrff cyhoeddus ledled Cymru. Mae'r gwaith hwn yn hanfodol wrth ddarparu asesiad annibynnol parhaus i'r Senedd, cyrff archwiliedig a'r cyhoedd ehangach o reolaeth ariannol a chydnerthedd ar draws y sector cyhoeddus. Gan weithio gyda'n cyrff archwiliedig, rydym yn dod â'r rhaglen fawr honno o waith yn ôl i amserlenni mwy optimaidd a oedd gennym cyn y pandemig. Rwy'n falch iawn o adrodd ein bod wedi gwneud cynnydd rhagorol i gyflawni hynny yn 2024-25. Erbyn 2026, gan weithio gyda'n cydweithwyr corff archwiliedig, rydym yn bwriadu cyflawni dyddiadau cau sef 30 Mehefin ar gyfer sector y GIG a 30 Medi ar gyfer llywodraeth leol yn gyson.

Gyda'r llinynnau pwrs cyhoeddus mor dynn, mae'n bwysicach nag erioed sicrhau gwerth am arian o bob punt o wariant cyhoeddus. O ganlyniad, yn ein rhaglenni archwilio perfformiad lleol a chenedlaethol yn 2024-25, gwnaethom roi pwyslais trwm ar archwilio effeithiolrwydd arweinyddiaeth y llywodraeth ac ar adrodd ar arbedion posibl a nodwyd gan ein gwaith. Fe wnaethom hefyd gyflwyno dull mwy systematig o ddilyn ein hargymhellion archwilio a chynyddu ein lefelau ymgysylltu ag ystod ehangach o bwyllgorau'r Senedd i helpu i sicrhau'r cyrhaeddiad ac effaith mwyaf yn sgil ein gwaith.

Yn ystod y cyfnod adrodd, fel rhan o ddatblygiad ein gwefan wedi'i hadnewyddu, gwnaethom gyhoeddi fersiwn ar-lein fyw o'n rhaglen flaengar o astudiaethau cenedlaethol, sy'n darparu gwybodaeth gryno am astudiaethau unigol unwaith y bydd eu cynlluniau wedi'u cadarnhau a'r sefyllfa gyffredol o ran yr amserlen ar gyfer cwblhau. Rydym hefyd wedi gweithio gydag arbenigwyr allanol i adolygu ein hadroddiadau archwilio ysgrifenedig, gyda'r nod o'u gwneud yn fwy effeithiol ac yn fwy addas i anghenion ein cynulleidfaoedd a gofynion ansawdd newydd.

Datblygiad pwysig pellach yn ystod y 12 mis diwethaf oedd pwyslais o'r newydd ar gydweithio â swyddfeydd archwilio tramor, a oedd wedi lleihau yn dilyn effaith y pandemig byd-eang.

Wrth i ni nawr symud i bedwaredd flwyddyn ein strategaeth bum mlynedd bresennol, rydym wedi dechrau gwneud paratodau ar gyfer y tymor strategol nesaf a phenodi Archwilydd Cyffredinol nesaf Cymru yn 2026. Rydym wedi nodi ac yn archwilio themâu yr ydym yn eu hystyried yn hanfodol wrth lunio diwylliant a model gweithredu Archwilio Cymru yn y dyfodol, a sicrhau ein bod yn parhau i fod yn swyddfa archwilio fodern sy'n datblygu'n gyfochrog â datblygiadau yn y proffesiwn archwilio ehangach.

Fel bob amser, rwy'n ddyledus i holl staff Archwilio Cymru am eu proffesiynoldeb, eu gwaith caled a'u hymroddiad i wasanaeth cyhoeddus dros y 12 mis diwethaf. Hebbyd nhw, ni fyddai unrhyw dim o hyn yn bosibl.

Adrian Crompton
Archwilydd Cyffredinol Cymru

Datganiad gan Gadeirydd y Bwrdd ar ein perfformiad yn 2024-25

Mae gwasanaethau cyhoeddus yn parhau i wynebu galw sylweddol am arian, a phwysau ar y gweithlu. Rydym yn parhau i fod yn gwbl ymrwymedig i reoli ein costau gweithredu ein hunain a'r ffioedd rydym yn eu codi, gan sicrhau nad yw ansawdd, sicrwydd a mewnwleidiad y gwaith archwilio yn cael eu peryglu. Yn 2024-25, fe wnaethom ragori ar ein targed cynilion di-dâl uchelgeisiol o £400,000. Yn ogystal â hyn, nododd adolygiad cynaliadwyedd ariannol cynhwysfawr gyfleoedd pellach i wella effeithlonrwydd yn y dyfodol.

Dros y ddwy flynedd ddiwethaf rydym wedi llwyddo i adleoli pob un o'n tair swyddfa i adeiladau llai, mwy modern gyda pherfformiad amgylcheddol gwell. Cwblhawyd yr olaf o'r symudiadau hyn ar gyfer ein swyddfa yng ngorllewin Cymru ym mis Ebrill 2025. Gellir gweld effaith y symudiadau hyn yn glir yn yr adroddiad hwn trwy ostyngiadau sylweddol mewn costau cysylltiedig a gwelliannau yn ein mesurau cynaliadwyedd yn y flwyddyn ariannol ddiwethaf, ochr yn ochr ag adborth cadarnhaol gan staff ar yr amgylchedd gwaith swyddfa wedi'i adnewyddu. Mae'r symudiadau swyddfa a chynllun treialu gweithio oriau cywasgedig llwyddiannus hefyd wedi chwarae rhan allweddol wrth gefnogi ein gwaith ar symud i fodel gweithio hybrid gorau posibl gyda chymysgedd priodol o weithio wyneb yn wyneb ac ar-lein.

Ym mis Hydref 2024, gwnaethom gynnal ein harolwg staff blynyddol i gael mewnwleidiad diweddar i lefelau ymgysylltu staff a phrofiad gweithwyr yn Archwilio Cymru. Mae canlyniadau'r arolwg hwnnw yn cael eu hystyried gan y Bwrdd yn hynod galonogol, gyda sgoriau wedi gwella'n sylweddol ar draws y rhan fwyaf o feysydd thematig. Mae ein sgôr mynegai ymgysylltu cyffredinol bellach yn 71% - y sgôr uchaf yr ydym wedi'i chyflawni yn yr wyth mlynedd yr ydym wedi bod yn defnyddio'r metrig hwn, ac yn sylweddol uwch na meinod canolrifol cyfatebol y Gwasanaeth Sifil. Fodd bynnag, rhoddodd staff adborth defnyddiol hefyd yn yr arolwg o sawl maes lle mae lle i wella pellach, a ddefnyddiwyd i lywio ein cynllunio busnes ar gyfer 2025-26.

Wrth lansio Strategaeth y Gweithlu ar gyfer y sefydliad cyfan ym mis Medi 2024, roeddem yn cyflwyno gweledigaeth gyfannol yn y tymor hwy ar gyfer sicrhau a datblygu adnoddau pobl angenrheidiol Archwilio Cymru, gan gynnwys sgiliau a galluoedd. Ym mlwyddyn gyntaf y Strategaeth, fe wnaethom ganolbwyntio ar bedwar maes blaenoriaeth gan gynnwys sgiliau digidol, cydnerthedd a chynllunio olyniaeth, a sefydlu ystod o fesurau perfformiad i benderfynu a yw'r cynlluniau busnes sy'n deillio o'r Strategaeth yn cyflawni fel y bwriadwyd.

Fe wnaethom hefyd gynnal ymgyrch recriwtio helaeth ar gyfer y rownd ddiweddaraf o hyfforddeion a phrentisiaid graddedig a chawsom lefel ardderchog o ddiddordeb. Fe wnaethom lwyddo i benodi'r nifer a ddymunir o ymgeiswyr ond gan gydnabod bod gennym waith i'w wneud o hyd i wneud yn siŵr ein bod yn estyn allan at ymgeiswyr o bob rhan o'r gymdeithas.

Yn ystod y flwyddyn, rheolwyd risgiau strategol yn dda, ac roedd y Bwrdd yn fodlon ag ansawdd yr wybodaeth reoli a dderbyniodd, a gafodd ei ategu gan ddata a gyflwynwyd mewn dangosfwrdd rhyngweithiol a ddatblygwyd yn ddiweddar. Ar y cyfan, mae gennym sefydliad cryf i barhau i adeiladu arno yn 2025-26 ac rwy'n talu teyrnged i staff Swyddfa Archwilio Cymru am eu holl waith caled a'u hymroddiad drwy gydol y flwyddyn.

Dr Ian Rees
Cadeirydd Swyddfa
Archwilio Cymru

Dangosyddion perfformiad allweddol

- Roedd ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2024-25 yn cynnwys fframwaith o ddangosyddion perfformiad allweddol a thargedau cysylltiedig.
- Yn ein Hadroddiad Interim, gwnaethom ddarparu'r wybodaeth ddiweddaraf yng nghanol y flwyddyn ar y cynnydd a wnaed dros y cyfnod rhwng 1 Ebrill a 30 Medi 2024 tuag at gyflawni'r targedau hyn.
- Dengys yr arddangosyn canlynol y sefyllfa ar ddiwedd blwyddyn ariannol 2024-25. Nid yw'r data dangosyddion perfformiad allweddol wedi bod yn destun archwiliad. Yn yr arddangosyn, mae rhai rhifau wedi'u talgrynnu i'w gwneud yn haws eu darllen a'u cymharu, ac mae'r dangosyddion perfformiad allweddol yn gydnaws â'r meysydd pwyslais strategol y maent yn ymwneud â nhw. Yn gyffredinol, yn 2024-25 gwnaethom gyflawni neu roeddem yn agos at gyflawni ein targedau ar gyfer 10 o'r 18 dangosydd perfformiad allweddol (DPA).
- Mae rhannau perthnasol o'r adran Dadansoddi Perfformiad o'r Adroddiad hwn yn darparu sylwadau pellach ar ein perfformiad yn erbyn ein dangosyddion perfformiad allweddol.

Y sefyllfa ar ddiwedd y flwyddyn ar gyfer ein dangosyddion perfformiad allweddol yn 2024-25

Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig o ansawdd uchel

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed 2024-25	Perfformiad 2023-24	Perfformiad 2024-25
1	Terfynau amser statudol	Y gyfran o gynhyrchion ¹ archwilio a gyflawnwyd o'u cymharu â'r terfyn amser statudol neu y cytunwyd arno.	100%	85%	99%
2	Yn brydlon	Y gyfran o gynhyrchion archwilio allweddol eraill a gyflawnir yn unol â'r amserlen arfaethedig ar gyfer sicrhau adroddiadau amserol ac effeithiol.	90%	76%	81%
3	Ansawdd	Nifer yr archwiliadau a adolygwyd a ddarperir yn unol â <u>safonau ansawdd y Cyngor Adrodd Ariannol</u> .	Mae'r holl archwiliadau a samplwyd yn y ddau gategori ansawdd archwilio uchaf	7 allan o 7	6 allan o 8

- Cyrhaeddodd ein targed neu roeddem yn agos at ei gyrraedd ● Angen gwelliant ● Angen gwelliant sylweddol

1 Barnau archwilio cyfrifon, lle mae cyfrifon yn cael eu derbyn ar amser ac nad oes angen adroddiad er budd y cyhoedd.

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed 2024-25	Perfformiad 2023-24	Perfformiad 2024-25
4	Hygrededd	Cyfran y rhanddeiliaid ² sy'n ein hystyried yn adroddwr annibynnol ac awdurdodol ar lywodraeth a stiwardiaeth arian ac asedau cyhoeddus.	O leiaf 90%	92%	76%
5	Darparu mewnwelediad	Cyfran y rhanddeiliaid a ddywedodd eu bod, drwy ein gwaith wedi cael mewnwelediad defnyddiol na fyddent wedi ei gael fel arall.	O leiaf 80%	64%	78%
6	Sbarduno gwelliant	Cyfran y rhanddeiliaid sy'n credu bod ein gwaith wedi arwain at welliannau i'r ddarpariaeth o wasanaethau cyhoeddus.	O leiaf 80%	76%	62%
7	Yr arbedion a nodwyd	Gwerth arbedion posibl, enillion cynhyrchiant a buddion ariannol eraill a nodwyd trwy ein gwaith.	O leiaf £30 miliwn yn ystod 2023-2026	£700,000	£16 miliwn ³

- Cyrhaeddodd ein targed neu roeddem yn agos at ei gyrraedd ● Angen gwelliant ● Angen gwelliant sylweddol

2 Mae data perfformiad 2024-25 ar gyfer dangosyddion perfformiad allweddol 4-6 yn deillio o ymarfer ymchwil rhanddeiliaid annibynnol a gynhaliwyd yn gynnar yn 2025. O sampl gychwynnol o 210, gan gynnwys Prif Swyddogion Gweithredol, Cyfarwyddwyr Cyllid, Arweinwyr y Cyngor, Cadeiryddion Bwrdd, Cadeiryddion Pwyllgorau Archwilio ac Aelodau'r Senedd, derbyniwyd ymatebion gan 45 o unigolion. Oherwydd y nifer fach o ymatebwyr, mae'r ffin cyfeiliornad yn y canlyniadau yn uchel (+/- 12 i 14 pwynt canran ar gyfer y tri DPA ac felly gall ymddiriedaeth fod yn gyfyngedig o ran cymharu blwyddyn ar ôl blwyddyn. Byddwn yn ymgymryd â gwaith gyda sectorau penodol yn 2025-26 i groeswiro a deall canlyniadau'r arolwg yn well.

3 Dylai gwaith archwilio penodol sydd ar y gweill ar hyn o bryd ein galluogi i gyrraedd ein targed o £30 miliwn o leiaf erbyn 2026. Rhofwr rhagor o wybodaeth yn astudiaeth achos 3 yn ddiweddarach yn yr adroddiad.

Dull wedi'i dargeddu ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed 2024-25	Perfformiad 2023-24	Perfformiad 2024-25
8	Allbynnau arfer da	Cyfran y rhanddeiliaid sy'n graddio allbynnau ein digwyddiadau arfer da yn ddefnyddiol neu'n ddefnyddiol iawn.	O leiaf 90%	100%	100%
9	Ymweliadau â'n gwefan	Nifer yr ymweliadau â'n gwefan pan fo o leiaf un weithred yn cael ei chyflawni, e.e. lawrlwytho adroddiad, clicio ar fideo.	48,000 yr un blwyddyn	59,100	81,000
10	Cyfyngau cymdeithasol	Nifer yr ymgysylltiadau ar gyfyngau cymdeithasol h.y. rhyngweithio â'n postiadau megis eu hoffi, drwy wneud sylw, neu drwy ail-drydar/rhannu.	4,000 bob blwyddyn	4,000	3,500 ⁴
11	Rhannu'r hyn a ddysgir o archwilio	Nifer yr achosion lle rydym yn cyflwyno'r hyn a ddysgwyd o archwilio i weithgorau polisi allweddol neu mewn digwyddiadau perthnasol a gynhelir yn allanol.	50 bob blwyddyn	45	53 ⁵

● Cyrhaeddodd ein targed neu roeddem yn agos at ei gyrraedd

● Angen gwelliant

● Angen gwelliant sylweddol

4 Mae dirywiad cyffredinol mewn ymgysylltiad ar lwyfannau cyfyngau cymdeithasol wedi cael ei brofi ar draws y sector cyhoeddus ac mae'n bennaf oherwydd newidiadau yn yr algorithmau a ddefnyddir gan lwyfannau fel X (Twitter) a Facebook sy'n blaenoriaethu ymgysylltu â chynnwys y telir amdano dros bostiadau organig (am ddim). Rydym yn mynd i'r afael â hyn trwy drosoli fformatau newydd fel fideo ac animeiddio bychain wrth gynyddu nifer y cynnwys ar lwyfannau amgen fel LinkedIn.

5 Nid yw'r ffigur hwn yn cynnwys presenoldeb mewn cyfarfodydd fel rhan o'n busnes archwilio arferol. Pryd rydym wedi mynychu grwpiau penodol yn rheolaidd mewn perthynas ag un pwnc, rydym wedi cyfrif y rhain gyda'i gilydd fel un digwyddiad.

Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed 2024-25	Perfformiad 2023-24	Perfformiad 2024-25
12	Ymgysylltu â chyflogeion	Canran cadarnhaol sgôr mynegai ymgysylltu arolwg staff blynyddol.	O leiaf y sgôr meincnod canolrifol ar gyfer arolwg diweddaraf y <u>Gwasanaeth Sifil</u>	64%	71% ⁶
13	Trosiant	Cyfran y cyflogeion sy'n gadael Archwilio Cymru yn wirfoddol fesul blwyddyn.	Rhwng 5% a 10%	12.3%	5.8%
14	Absenoldeb oherwydd salwch	Cyfran o gyfanswm yr amser a gollwyd oherwydd absenoldeb salwch.	Llai na 4%	3.3%	3.9%
15	Balans ariannol	Amrywiant y tanwariant net ar incwm a gwariant o'i gymharu â'r hyn a nodir yn ein Hamcangyfrif ar gyfer y flwyddyn gyfredol	Llai na 2% o'r gyllideb gwariant gros	1.1%	3.2% ⁷
16	Arbedion costau	Gwerth arbedion costau yn ystod y flwyddyn a gyflawnwyd ar draws y busnes.	£400,000 fel y nodir yn ein Hamcangyfrif 2024-25	Cyflawni targed cynilion di-dâl o £500,000	Wedi rhagori ar darged cynilion di-dâl o £400,000.
17	Allyriadau nwyon tŷ gwyr	Cyfanswm yr allyriadau sy'n cyfateb â CO ₂ .	Gostyngiad o 40% ar linell sylfaen 2019-20 (581 tonnelli) ⁸	280 tonnelli	380 tonnelli ⁹
18	Y gyfradd llwyddiant ar gyfer hyfforddeion	Cyfran yr hyfforddeion sy'n llwyddo am y tro cyntaf yn eu harholiadau Proffesiynol lefel broffesiynol a lefel uwch gyda Sefydliad y Cyfrifwyr Siartredig yng Nghymru a Lloegr.	O leiaf 90%	82%	85%

● Cyrhaeddodd ein targed neu roeddem yn agos at ei gyrraedd

● Angen gwelliant

● Angen gwelliant sylweddol

6 Meincnod Arolwg Pobl y Gwasanaeth Sifil (CSPS) ym mis Hydref 2024 oedd 64%.

7 Yn 2024-25, fe wnaethom danwario £864,000 a oedd yn cynrychioli 3.2% o'n cyllideb gwariant gros. O ganlyniad, ni chyrrhaeddwyd ein targed DPA o amrywiad o 2% ar gyfer y flwyddyn. Y prif reswm am hyn oedd tanwariant sylweddol (£1.1m) mewn costau staff oherwydd swyddi gwag yn hanner cyntaf y flwyddyn ariannol. Gan fod y mwyafrif o'r swyddi gwag hyn yn swyddi lle na thelir ffioedd a hyfforddeion, roeddem yn dal i allu cyflawni ein huchelgais i leihau'r ôl-groniad o waith archwilio a arweiniodd at incwm ffioedd dros ben o £961,000, fel yr adroddwyd yn ein Datganiad o Alldro Adnoddau.

8 Heb gynnwys amcangyfrifon allyriadau cadwyn gyflenwi yr adroddir arnynt ar wahân yn ein Hadroddiad Cynaliadwyedd blynyddol.

9 Ffigur uwch yn 2024-25 oherwydd lefelau cynyddol o bresenoldeb staff yn ein swyddfeydd a'n safleoedd cyrff archwiliedig, fel rhan o'n gwaith ar symud i fodel gweithio hybrid ôl-COVID gorau posibl gyda chymysgedd priodol o weithio wyneb yn wyneb ac ar-lein.

Dadansoddi perfformiad

- 20 Mae'r adran hon yn nodi golwg fanylach o berfformiad Archwilio Cymru yn 2024-25. Mae'n darparu:
- sylwadau ynghylch cyflawni ein rhaglenni gwaith archwilio.
 - manylion am y cynnydd a wnaed yn y meysydd pwyslais a nodir yn ein Cynllun Blynyddol.
 - enghreifftiau o astudiaethau achos o brosiectau sy'n enwedig o effeithiol.
 - crynodeb o'n defnydd o adnoddau yn y cyfnod adrodd, sy'n gweithredu fel ein Hadroddiad Cynaliadwyedd.

Sylwadau ynghylch cyflawni ein rhaglenni gwaith archwilio

- 21 Ein busnes craidd yw cynnal rhaglen eang o waith archwilio i gyflawni pwerau a dyletswyddau statudol yr Archwilydd Cyffredinol.
- 22 Trwy gydol 2024-25 gwnaethom ymgymryd â gwaith archwilio lleol a chenedlaethol ar draws amrywiaeth eang o gyrff cyhoeddus. Mae ein Cynllun Blynyddol a gyhoeddwyd yn ddiweddar yn darparu rhestr gynhwysfawr o'r gyrff cyhoeddus yr ydym yn eu harchwilio, a'r mathau o waith archwilio lleol a wneir yn y gyrff hynny.

Elfennau allweddol o'n gwaith archwilio

Rhoi barn ynghylch a yw cyfrifon y sector cyhoeddus wedi'u paratoi'n briodol a rhoi darlun cywir a theg o'r sefyllfa ariannol

Ystyried a yw arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio at ddibenion cymeradwy

Archwilio pa mor ddarbodus, effeithlon ac effeithiol y mae cyrff cyhoeddus wedi defnyddio eu hadnoddau (gwerth am arian)

Dod i gasgliadau ynghylch a yw cyrff cyhoeddus wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau gwerth am arian wrth arfer eu swyddogaethau

Ystyried a yw busnes cyhoeddus yn cael ei gynnal mewn ffordd sy'n bodloni disgwyliadau a safonau penodol

Cynnal archwiliadau egwyddor datblygu cynaliadwy

Gwaith archwilio lleol

- 23 Mae'r maes mwyaf ein gwaith lleol yn cynnwys archwilio cyfrifon dros 800 o gyrff cyhoeddus ledled Cymru. Mae ein gwaith archwilio cyfrifon yn darparu asesiad annibynnol ac arbenigol parhaus i'r Senedd, cyrff archwiliedig a'r cyhoedd ehangach ynghylch rheolaeth a chydnerthedd ariannol ar draws y sector cyhoeddus.
- 24 Dirywiodd amseroldeb cyflawni ein gwaith archwilio cyfrifon drwy gyfnod pandemig COVID. Mae'n cymryd sawl blwyddyn i ddod â'n rhaglen fawr o waith yn ôl at yr amserlenni a oedd yn bodoli cyn y pandemig, ond rydym yn gwneud cynnydd da wrth wneud hynny. Darperir rhagor o wybodaeth am hyn yn Astudiaeth Achos 1 yn ddiweddarach yn yr adroddiad.

- 25 Yn gyffredinol, yn 2024-25, cyflwynwyd 99% o'n barn archwilio cyfrifon erbyn y terfyn amser statudol neu y cytunwyd arno pan dderbyniwyd cyfrifon drafft ar amser (DPA 1) – cynnydd o 14% ar ein perfformiad yn 2023-24.
- 26 Cwblhawyd ein harchwiliadau o gyfrifon 2023-24 y GIG a chyrrff llywodraeth ganolog yn unol â'n cynllun cyflawni. Er bod cyflwyno'r archwiliadau o gyfrifon sector llywodraeth leol erbyn y terfyn amser ar 30 Tachwedd yn parhau i fod yn her, roedd yr holl gyfrifon llywodraeth leol a baratowyd ar amser wedi'u hardystio erbyn y terfyn amser.
- 27 Yn ystod 2025-26, ein nod yw parhau â'r cynnydd a wnaed i ddod â'r terfynau amser ar gyfer adrodd ymlaen ar gyfer ein gwaith archwilio cyfrifon. Ein targed yw, erbyn i ni archwilio cyfrifon 2025-26 y byddwn wedi dychwelyd i amserlenni mwy traddodiadol sef 15 Mehefin ar gyfer sector y GIG a 30 Medi ar gyfer y sector llywodraeth leol.
- 28 Oherwydd bod y pwrs cyhoeddus mor dynn, mae hefyd yn bwysicach nag erioed sicrhau gwerth am arian o bob punt o arian cyhoeddus sy'n cael ei wario. Yn ystod y flwyddyn, gwnaethom barhau i lunio ein gwaith archwilio perfformiad lleol i fynd i'r afael â'r heriau datblygol sy'n wynebu ein cyrrff archwiliedig, a phan fo hynny'n berthnasol ac yn ymarferol, helpu i gyflawni dyletswyddau archwilio datblygu cynaliadwy yr Archwilydd Cyffredinol¹⁰.
- 29 Eleni, roedd ein rhaglen yn cynnwys:
- mewn llywodraeth leol: cwblhau ein hasesiad sicrwydd a risg blynyddol, ochr yn ochr ag asesiadau o gynaliadwyedd ariannol cynghorau, bwrw ymlaen â gwaith newydd ar drefniadau comisiynu cynghorau, ac adolygiadau lleol pwrpasol ar ystod eang o bynciau eraill.
 - yn y GIG: cwblhau ein gwaith asesu strwythuredig blynyddol, ochr yn ochr â gwaith ar draws y sector ar drefniadau arbed costau, parhau i weithio ar wahanol agweddau ar ofal brys ac argyfwng, a datblygu gwaith ar wasanaethau gofal a gynlluniwyd byrddau iechyd. Unwaith eto, roedd y prosiectau hyn yn eistedd ochr yn ochr ag adolygiadau lleol mwy pwrpasol eraill a oedd yn cynnwys, er enghraifft, y gwaith mewn tri bwrdd iechyd ar wasanaethau gofal llygaid.
- 30 Yn ogystal â'r uchod, ac er ei fod wedi'i gynllunio a'i ariannu'n wahanol, gwnaethom hefyd gynnal gwaith archwilio mewn gwahanol gyrrff llywodraeth ganolog o dan ddyletswyddau archwilio cynaliadwy yr Archwilydd Cyffredinol. Roedd hyn yn cynnwys, er enghraifft, adolygiadau o gynaliadwyedd ariannol yn Llyfrgell Genedlaethol Cymru, Cyngor Celfyddydau Cymru, Chwaraeon Cymru, ac Amgueddfa Cymru.

10 O dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015. Gan gynnwys archwiliadau sy'n edrych ar gymhwyso'r egwyddor datblygu cynaliadwy wrth osod amcanion llesiant neu wrth gymryd camau i gyflawni'r amcanion hynny. Rydym wedi ceisio integreiddio'r archwiliadau hyn o fewn y rhaglen waith bresennol a'n bwrdd a phosibl.

- 31 Yn gyffredinol, cynyddodd cyfanswm nifer yr adroddiadau archwilio perfformiad lleol o 142 yn 2023-24 i 156 yn 2024-25. Dylid nodi bod nifer yr adroddiadau yn adlewyrchu i raddau helaeth sut mae rhaglenni lleol yn cael eu llunio yn ystod y cyfnod adrodd ac ni fyddem o reidrwydd yn disgwyl i'r ffigur fod yr un peth flwyddyn ar ôl blwyddyn.
- 32 Fel yr adroddwyd y llynedd, effeithiodd gwaddol y pandemig, trosiant ac absenoldeb staff, a'n heriau adnoddau ehangach ar gyflawni rhywfaint o'n gwaith archwilio perfformiad, yn lleol ac yn genedlaethol. Mae ein timau archwilio perfformiad wedi parhau i reoli effeithiau trosiant ac absenoldeb staff yn ystod 2024-25. Er gwaethaf hyn, cynyddodd cyfran y cynhyrchion archwilio allweddol eraill a ddarparwyd yn unol â'r amserlen arfaethedig ar gyfer sicrhau adroddiadau amserol ac effeithiol o 76% i 81% (DPA 2). Darperir rhagor o fanylion yn adran nesaf yr adroddiad hwn ar y camau yr ydym wedi bod yn eu cymryd i fynd i'r afael â'n sefyllfa o ran cyflawni archwiliad perfformiad ehangach a symud tuag at gyrraedd ein targed DPA 2 sef 90%.

Astudiaethau cenedlaethol

- 33 Mae blaenraglen astudiaethau cenedlaethol ddangosol yr Archwilydd Cyffredinol ar gyfer 2023-2026 yn canolbwyntio ar bedair prif thema:
- a mynd i'r afael ag anghydraddoldeb;
 - b ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur;
 - c cadernid gwasanaethau a'r gallu i'w defnyddio; a
 - ch gwasanaethau cyhoeddus a reolir yn dda.
- 34 Mae'r tabl isod yn rhestru 16 o allbynnau adroddiadau cenedlaethol o'r gwahanol fathau a gyflawnwyd gennym yn 2024-25. Mae ein Ciplun o'r Flwyddyn ar flaen yr Adroddiad hwn yn cynnwys nifer o'r allbynnau hyn.
- 35 Mae graddfa'r gwahanol ddarnau o waith yn amrywio ac, fel y nodwyd yn ein Hadroddiad Interim, rydym wedi bod yn rhoi blaenoriaeth i fynd i'r afael â'r ôl-groniad yn ein rhaglen archwilio lleol wrth reoli'r effaith ar waith arall. Mae'r ffigur hwn o 16 allbwn yr un fath ag ar gyfer 2023-24. Yn gyffredinol, rydym wedi parhau i weld yr allbwn hwn yn cael cryn sylw yn y cyfryngau a diddordeb ehangach gan randdeiliaid perthnasol.
- 36 Mae astudiaethau wedi'u rhestru'n fras yn nhrefn eu dyddiad cwblhau, gydag arwydd o aliniad cryf â themâu penodol. Yn ymarferol, mae ein holl waith fel arfer yn cynnwys sy'n berthnasol i 'wasanaethau cyhoeddus a reolir yn dda'.

Allbynnau adroddiadau cenedlaethol a gwblhawyd yn 2024-25

Mynd i'r afael ag anghydraddoldeb

Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur

Cydnherthedd y gwasanaeth a mynediad

Gwasanaethau cyhoeddus sy'n cael eu rheoli'n dda

Allbwn yr adroddiad cenedlaethol

Allbwn yr adroddiad cenedlaethol	Mynd i'r afael ag anghydraddoldeb	Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur	Cydnherthedd y gwasanaeth a mynediad	Gwasanaethau cyhoeddus sy'n cael eu rheoli'n dda
Llywodraethu Awdurdodau'r Parciau Cenedlaethol			✓	✓
Canfyddiadau o waith paru data fferylliaeth gymunedol y GIG a chofrestru cleifion meddygon teulu				✓
Statws prosiect gwella ffordd yr A465 Rhan 2				✓
Cefnogaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer TVR Automotive Ltd				✓
Defnyddio gwybodaeth am berfformiad mewn llywodraeth leol i ddeall safbwyntiau defnyddwyr	✓			✓
Strategaeth ddigidol llywodraeth leol			✓	✓
Diweddariad cyllid ac offeryn data y GIG			✓	✓
Trefniadau i gyflawni'r targed tai fforddiadwy a gwireddu manteision ehangach	✓	✓		✓
Llywodraethu Awdurdodau Tân ac Achub			✓	✓
Cyflawni amcanion teithio llesol a rheoli'r cyllid cysylltiedig	✓	✓	✓	✓
Y Fenter Twyll Genedlaethol yng Nghymru 2022-23				✓
Cynaliadwyedd ariannol llywodraeth leol, gan gynnwys ein hofferyn data wedi'i ddiweddarau			✓	✓
Gwasanaethau canser yng Nghymru	✓		✓	✓
Mynd i'r afael â heriau o ran y gweithlu yn GIG Cymru			✓	✓
Y Ddyletswydd Bioamrywiaeth a Chydnherthedd Ecosystemau		✓		✓
Llywodraethu a Rheolaeth Ariannol – Gwersi o Waith Archwilio i Gynghorau Tref a Chymuned yng Nghymru				✓

37 Mae ein [Cynllun Blynyddol ar gyfer 2025-26](#) yn rhestru'r holl astudiaethau gweithredol a chynlluniedig ar gyfer 2025-26 ar 31 Mawrth 2025. Rydym wedi sicrhau bod rhagor o wybodaeth am ein rhaglen waith ar gael ar ein gwefan.

Cefnogi gwaith craffu effeithiol

Cefnogi gwaith pwyllgorau'r Senedd

- 38 Yn ystod y cyfnod adrodd, parhaodd ein gwaith i chwarae rhan allweddol wrth gefnogi gwaith Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd wrth iddo ystyried sut mae adnoddau yn cael eu defnyddio wrth gyflawni swyddogaethau cyhoeddus yng Nghymru. Cefnogodd yr allbynnau o'n gwaith 19 o gyfarfodydd ffurfiol y Pwyllgor. Roedd hyn yn cynnwys y Pwyllgor yn ystyried allbynnau adroddiad amrywiol a gwblhawyd yn ystod y cyfnod adrodd. Rhoddodd yr Archwilydd Cyffredinol a'n staff gyngor a chymorth ychwanegol i'r Pwyllgor yn ôl yr angen hefyd, gan gynnwys paratoi deunydd briffio ar gyfer sesiynau tystiolaeth y Pwyllgor.
- 39 Gall ein gwaith lywio gwaith pwyllgorau eraill y Senedd hefyd. Yn 2024-25, bu sawl enghraifft nodedig. Mae astudiaeth achos 4 yn rhoi rhagor o fanylion, ochr yn ochr â hynny rydym yn parhau i ymgysylltu â thimau clericio pwyllgorau i rannu gwybodaeth am ein rhaglen waith yn fwy cyffredinol.

Cefnogi gwaith y pwyllgorau archwilio a chraffu ar gyrff cyhoeddus

- 40 Trwy gydol y flwyddyn ddiwethaf, buom yn mynychu cyfarfodydd pwyllgorau archwilio a chraffu ar gyrff cyhoeddus yng Nghymru yn rheolaidd er mwyn darparu sesiynau briffio ac adrodd ar ein gwaith.
- 41 Hefyd gwnaethom barhau â'n sesiynau briffio rheolaidd ar faterion sy'n ymwneud ag archwilio i'r canlynol:
- cadeiryddion Pwyllgor Archwilio y GIG a Chyfarwyddwyr grwpiau Cyllid;
 - grŵp Cymdeithas Trysoryddion Cymru llywodraeth leol; a
 - grŵp Cadeiryddion Pwyllgor Archwilio y Llywodraeth Ganolog.

Cefnogi'r cyhoedd a'u cynrychiolwyr etholedig

- 42 Rydym yn cael gohebiaeth yn rheolaidd gan y cyhoedd, eu cynrychiolwyr etholedig ac eraill sy'n codi pryderon posibl ynghylch defnyddio arian cyhoeddus. Yn ystod 2024-25, fe wnaethom ymdrin â 140 o eitemau gohebiaeth o'r math hwn a gwnaethom sicrhau ein bod yn ymateb i'r pryderon hynny mewn modd teg, cymesur a phroffesiynol.

- 43 Mae'r Archwilydd Cyffredinol hefyd yn Berson Rhagnodedig ar gyfer derbyn datgeliadau oddi wrth chwythwyr chwiban ynghylch cynnal busnes cyhoeddus yn briodol, gwerth am arian, twyll a llygredd mewn cysylltiad â darparu gwasanaethau cyhoeddus. Cysylltodd 29 o unigolion â ni rhwng 1 Ebrill 2024 a 31 Mawrth 2025 gan nodi eu bod yn dymuno gwneud datgeliad chwythu'r chwiban i'r Archwilydd Cyffredinol. Mae Adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol ar Ddatgelu Gwybodaeth ar gyfer 2024-25¹¹ wedi'i gynnwys fel Atodiad i'r Adroddiad hwn.
- 44 O'r cyfanswm o ohebiaeth ac achosion o ddatgeliadau chwythu'r chwiban, canfuwyd nad oedd 38 yn berthnasol i gylch gwaith deddfwriaethol yr Archwilydd Cyffredinol neu nad oeddent yn gyfystyr â materion sylweddol y byddai angen i'r Archwilydd Cyffredinol adrodd arnynt neu gymryd camau eraill. Cofnodwyd y 102 achos sy'n weddill i'w hystyried naill ai fel rhan o waith archwilio parhaus neu gynlluniedig, neu fel rhan o waith archwilio cynllunio yn y dyfodol.

Gwaith arferion da a rhannu dysg archwilio

- 45 Mae allbynnau Arferion Da a gynhyrchwyd dros y 12 mis diwethaf wedi cynnwys:
- Nifer o ddigwyddiadau dysgu a rennir yn trafod pynciau fel:
 - Pwyllgorau Archwilio: Arferion effeithiol ac effaith gadarnhaol
 - Ailddiffinio Ein Bywydau: Tuag at Ddealltwriaeth Gymdeithasol o Niwroamrywiaeth
 - Cost methiant mewn llywodraethu a rheolaeth ariannol
 - Cyfres o flogiau sy'n rhannu enghreifftiau o wahanol fentrau ledled Cymru
- 46 Rydym yn parhau i ddatblygu ein sianel podlediadau a fydd yn cael ei hail-lansio ym mis Medi 2025. Mae podlediadau blaenorol ar gael ar ein sianel.
- 47 Gellir cael gafael ar yr holl ddeunydd a rannwyd yn 2024-25 drwy adrannau Arfer Da a Blogiau ein gwefan. Yn gyffredinol, roedd 100% o'r rhanddeiliaid a ymatebodd i'n holiadur adborth ar ôl mynychu digwyddiadau yn 2024-25 yn ystyried ein hallbynnau arferion da yn rhai defnyddiol neu ddefnyddiol iawn (DPA 8).

11 Fel sy'n ofynnol gan Reoliadau Personau Rhagnodedig (Adroddiadau ar Ddatgelu Gwybodaeth) 2017.

- 48 Yn ogystal, fe wnaethom ragori ar ein targed o 50 ar gyfer nifer yr achosion lle gwnaethom gyflwyno dysg archwilio i weithgorau polisi allweddol neu mewn digwyddiadau perthnasol a gynhelir yn allanol (DPA 11). Eleni roedd 53 o achosion o'r fath, 8 yn fwy na'r flwyddyn flaenorol. Ymhlith pethau eraill, roedd y rhain yn cynnwys enghreifftiau o'n mewnbwn i waith pwyllgorau'r Senedd (gweler Astudiaeth Achos 4 am ragor o wybodaeth) a'n gwaith yn croesawu ymweliad dirprwyaethau o asiantaethau archwilio rhyngwladol eraill (gweler Astudiaeth Achos 5 am ragor o wybodaeth). Mae ein cyfrif hefyd yn cynnwys cyflwyniadau mewn cynadleddau ar gyfer cynulleidfaoedd o Gymru, cynulleidfaoedd ehangach y DU a rhyngwladol ar bynciau amrywiol.

Ansawdd archwilio

- 49 Rydym yn gwneud ein gwaith yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (yn y DU) a safonau cydnabyddedig eraill.
- 50 Mae ein rhaglen monitro ansawdd 2025 wedi'i chwblhau: cyflawnodd chwech o'r wyth archwiliad a samplwyd ein targed o gael eu cyflawni yn unol â'r ddau gategori ansawdd archwilio uchaf (DPA 3). Mae'r materion sy'n gyfrifol am fethiant y ddau archwiliad i gyflawni ein targed yn benodol i'r archwiliadau hynny. Ein dull mewn amgylchiadau o'r fath yw ymgymryd ag ymarfer i ddeall pam y cafwyd y materion hyn ac i ganiatáu i'r sefydliad ddysgu gyda'i gilydd a symud ymlaen gyda'i gilydd. Cyflawnodd dau o'r wyth archwiliad a samplwyd y sgôr uchaf, sy'n welliant ar y blynyddoedd blaenorol.
- 51 Mae ein Hadroddiad Ansawdd Archwilio diweddaraf yn crynhoi'r cynnydd a wnaed yn ein trefniadau ansawdd archwilio a chanlyniadau gweithgarwch monitro yn 2024. Byddwn yn cyhoeddi ein hadroddiad ansawdd archwilio nesaf yn Hydref 2025.

Y cynnydd a wnaed yn ein meysydd pwyslais ar gyfer gwella busnes

- 52 Yn ein Strategaeth ar gyfer 2022 i 2027, gwnaethom nodi tri maes pwyslais lle byddwn yn blaenoriaethu camau gweithredu er mwyn helpu Archwilio Cymru i gyflawni ei weledigaeth gyffredinol.

Rhaglen
archwilio
strategol,
ddeinamig o
ansawdd uchel

Dull wedi'i
dargeddu ac sy'n
cael effaith ar
gyfathrebu a
dylanwadu

Diwylliant
a model
gweithredu sy'n
ein galluogi
i ffynnu

- 53 Yn ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2024-25, gwnaethom ymrwymo i weithredu ar draws 11 blaenoriaeth cynllunio busnes allweddol. Mae'r tablau isod yn rhoi manylion am y cynnydd a wnaed gennym o'i gymharu a'r blaenoriaethau hyn yn y cyfnod adrodd ac maent wedi'u grwpio fesul maes pwyslais strategol y mae'r blaenoriaethau'n berthnasol iddynt. Er mwyn symleiddio ac osgoi dyblygu, pan gynhwysir manylion am y cynnydd a wnaed mewn manau eraill yn yr Adroddiad hwn, cyfeirir at yr adran briodol.

Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig o ansawdd uchel

Blaenoriaeth

Dod â'r amserlen ymlaen ar gyfer cyflawni gwaith archwilio cyfrifon yn unol â terfynau amser Llywodraeth Cymru (15 Gorffennaf ar gyfer y GIG a 30 Tachwedd ar gyfer llywodraeth leol).

Cynnydd a wnaed

Statws: Ar y gweill

Sylwadau:

Ardystiwyd holl gyfrifon y GIG a bron pob cyfrif llywodraeth ganolog 2023-24 ar amser. Mae'r un eithriad yn ymwneud ag archwiliad lle darparwyd ymwadiad barn archwilio yn ymwneud â materion a gododd yn ystod yr archwiliad.

Er bod cyflawni'r archwiliadau o gyfrifon sector llywodraeth leol erbyn y terfyn amser, sef 30 Tachwedd yn parhau i fod yn her, roedd yr holl gyfrifon llywodraeth leol a baratowyd ar amser wedi'u hardystio erbyn y terfyn amser.

Rydym hefyd wedi rhoi cynlluniau clir ar waith i ddal i fyny â'r ôl-groniad yn ein gwaith llywodraeth leol a'r GIG er mwyn ein galluogi i ddod a'r amserlenni ymlaen ar gyfer cyflawni dros dair blynedd.

Yn 2024-25 gwnaethom y canlynol:

- cytuno ar fanylion cynllun adfer i fynd â ni drwodd i 2026;
- gweithio gyda thrysoryddion llywodraeth leol i sefydlu cynllun tair blynedd clir i baratoi cyfrifon erbyn 30 Mehefin bob blwyddyn ac iddynt gael eu harchwilio erbyn 30 Tachwedd 2024 (cyfrifon 2023-24), 31 Hydref 2025 (cyfrifon 2024-25) a 30 Medi 2026 (cyfrifon 2025-26);
- gweithio'n agos gyda'r sector llywodraeth leol i geisio gwella prydlondeb ac ansawdd y cyfrifon drafft a gyflwynwyd i'w harchwilio, er bod hyn yn parhau i fod yn her i rai cyrff llywodraeth leol; a
- gwneud gwaith i sicrhau bod ein prosesau recriwtio a dethol mor effeithlon â phosibl er mwyn llenwi swyddi gwag yn amserol.

Blaenoriaeth**Cynnydd a wnaed**

Dod a'r amserlen ar gyfer cwblhau'r gwaith perfformiad lleol fel y cwblheir y mwyafrif yn ystod y flwyddyn.

Statws: Ar y gweill ond mae angen rhywfaint o welliant pellach

Sylwadau:

Ar y cyfan, rydym wedi gwneud cynnydd rhesymol wrth fynd i'r afael â'n sefyllfa ôl-groniad trwy gamau gweithredu a nodir isod, er bod gennym fwy i'w wneud o ran ein rhaglen GIG na'r hyn sydd i'w wneud ar gyfer llywodraeth leol. Rydym hefyd yn dal i reoli rhai heriau adnoddau parhaus a allai effeithio ar gyflawni yn 2025-26. Mae ein hôl-groniad bellach yn ymwneud yn bennaf â gwaith o raglenni 2024-25 sydd eto i'w cwblhau ochr yn ochr â gwaith newydd 2025-26.

Yn y cyfnod adrodd gwnaethom y canlynol:

- rhoi cynlluniau clir ar waith i ailbroffilio ein rhaglenni archwilio lleol yn y GIG a llywodraeth leol i fynd i'r afael â chyfran sylweddol o ôl-groniad a chyfleu'r newidiadau hynny i gyrff archwiliedig;
- sicrhau bod ein trefniadau adnoddau yn rhoi blaenoriaeth i leihau'r ôl-groniad yn ein rhaglenni archwilio lleol, gan reoli'r effaith ar waith arall;
- symud ymlaen i recriwtio allanol ar gyfer swyddi gwag a chyflwyno staff newydd i ddod â ni yn ôl yn agosach at ein sefydliad;
- defnyddio ein cronfa contractwyr i sicrhau adnoddau tymor byr ychwanegol i gefnogi gwaith prosiect; a
- datblygu gwaith prosiect a fydd yn gwella gwybodaeth reoli am gyflawni ein prosiectau a'n rhaglenni archwilio.

Blaenoriaeth**Cynnydd a wnaed**

Ymgorffori safonau archwilio a safonau eraill newydd a gyflwynwyd yn ddiweddar yn llawn, gan nodi pwyntiau dysgu allweddol a phosibiliadau ar gyfer effeithlonrwydd.

Statws: Ar y gweill

Sylwadau:

Mae archwiliadau gan Adran Sicrhau Ansawdd yr ICAEW yn dangos nad yw cyflwyno'r Safon Archwilio newydd (ISA 315) a gweithredu safonau archwilio perfformiad INTOSAI wedi effeithio'n negyddol ar ansawdd ein gwaith. Nodwyd rhai pwyntiau dysgu a darparwyd hyfforddiant dilynol priodol i staff.

Yn 2024-25, blwyddyn dau o weithredu'r Safon newydd, gwnaethom gyflawni effeithlonrwydd diriaethol o weithredu'r dull archwilio diwygiedig ar gyfer cyrff y GIG sy'n rhoi ad-daliadau cymedrol i'n harchwiliadau GIG 2023-24.

Yn 2024-25, gwnaethom y canlynol hefyd:

- darparu hyfforddiant diweddarau ISA 315 wrth baratoi ar gyfer archwiliadau 2024-25;
- ymgymryd â rhaglen sylweddol o waith i weithredu safon archwilio ISA 600 (Archwilio Grwpiau) ar gyfer ein harchwiliadau 2024-25;
- ystyried y posibiliadau ar gyfer awtomeiddio ein platfform archwilio cyfrifon ymhellach; a
- gwneud diwygiadau i'n llawlyfr cyflawni archwiliad perfformiad, cwblhau adolygiad gwireddu buddion, a chanolbwyntio ar ddatblygu proses llif gwaith newydd yn ein platfform archwilio perfformiad.

Rydym hefyd yn y broses o ddiweddarau ein Cod Ymarfer Archwilio i ystyried Safon Foesebol 2024 a datblygiadau eraill.

Blaenoriaeth

Cyflwyno dull mwy systematig ar gyfer gwaith dilynol a thracio gweithredu argymhellion archwilio gan gyrff cyhoeddus.

Cynnydd a wnaed

Statws: Ar y gweill

Sylwadau:

Yn ystod y cyfnod adrodd, fe wnaethom ymgorffori prosesau archwilio perfformiad newydd er mwyn casglu ymatebion rheolwyr mewn cyrff archwiliedig i'n hargymhellion yn systematig ac yn gyson. Cefnogwyd hyn gan y gwaith parhaol yn datblygu cronfa ddata argymhellion i dracio gweithredu yn well (pan gaiff ei derbyn gan gyrff archwiliedig) a helpu i flaenoriaethu unrhyw waith archwilio dilynol arall wedi'i dargedu. Roedd y gwaith cychwynol ar y gronfa ddata honno wedi'i gwblhau i raddau helaeth ar ddiwedd 2024-25 ac rydym yn disgwyl ei chyflwyno yn ystod haf 2025-26.

Mae ein gwaith ar y flaenoriaeth hon yn adeiladu ar hyfforddiant staff perthnasol a ddarparwyd yn 2023-24, a fydd yn cael ei ymgorffori ymhellach trwy newidiadau i'n templedi adrodd a'n canllawiau cyflawni archwilio i'w cyflwyno yn 2025-26 a hyfforddiant parhaus.

Mae cynllunio ar gyfer ein rhaglenni gwaith lleol a chenedlaethol yn 2025-26 yn caniatáu ar gyfer gwaith dilynol.

Blaenoriaeth**Cynnydd a wnaed**

Mwy o bwyslais ar werth am arian trwy ddadansoddiad ariannol a chanlyniadau cryfach yn ein gwaith archwilio perfformiad.

Statws: Ar y gweill

Sylwadau:

Yn ystod 2024-25, dechreuom weld y pwyslais cryfach hwn yn cael ei adlewyrchu ar draws prosiectau byw a gwaith a gyhoeddwyd yn ddiweddar, gan gynnwys ein hastudiaethau ar [Dai Fforddiadwy a Theithio Llesol](#), [Cynllun Peilot Paru Data Fferylliaeth Gymunedol a'n hadroddiadau diweddar ar ganlyniadau'r Fenter Twyll Genedlaethol](#), [Cynaliadwyedd ariannol llywodraeth leol](#), a [Gwasanaethau Canser yng Nghymru](#).

Mae gwerth cronol arbedion posibl, cynnydd mewn cynhyrchiant a manteision ariannol eraill a nodwyd trwy ein gwaith ers 2023 (DPA 7) bellach wedi cynyddu i £16 miliwn, ac mae gennym waith archwilio ar y gweill i'n helpu i gyrraedd ein targed o £30 miliwn o leiaf erbyn 2026. Darperir rhagor o wybodaeth yn Astudiaeth Achos 3.

Yn ystod y cyfnod adrodd, gwnaethom hefyd:

- ymwreiddio dadansoddiad ariannol a chanlyniadau yn gryfach ac yn gynharach yn y cam cynllunio prosiect ar gyfer gwaith newydd; a
- archwilio'r opsiynau sydd ar gael a chostau hyfforddiant i gefnogi datblygiad sgiliau cysylltiedig, gan gynnwys gweithio gyda CIPFA i gefnogi eu datblygiad o gymhwyster archwilio perfformiad newydd a threialu hyfforddiant sylfaenol arall ar gyfer staff archwilio perfformiad newydd.

Bydd ein templed adroddiad archwilio perfformiad newydd (gweler isod) hefyd yn annog archwilwyr i gasglu ffeithiau a ffigurau ariannol a rhai sy'n gysylltiedig â chanlyniadau allweddol.

Dull wedi'i dargeddu ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu

Blaenoriaeth

Defnyddio ein gwefan wedi'i hadnewyddu i ymestyn ein cyrhaeddiad a gwella mynediad i'n gwaith archwilio cyhoeddus, byw a sydd ar ddod.

Cynnydd a wnaed

Statws: Ar y gweill

Sylwadau:

Yn ystod y cyfnod adrodd, fe wnaethom barhau i ddatblygu ein gwefan wedi'i hadnewyddu, gan adeiladu ar y gwaith paratoi a gwblhawyd yn 2023-24. Elfen allweddol o'r gwaith hwn oedd paratoi fersiwn ar-lein fyw o'n [Blaenraglen waith](#) o astudiaethau cenedlaethol, sy'n darparu gwybodaeth gryno am astudiaethau unigol unwaith y bydd eu cynlluniau wedi'u cadarnhau a sefyllfa gyfredol ar yr amserlen ar gyfer eu cwblhau.

Fe wnaethom hefyd dreialu'r defnydd o grynodedau rhyngweithiol o'n prif adroddiadau, gan ddechrau gyda chyhoeddiadau corfforaethol allweddol fel ein [Cynllun Blynyddol](#), gyda'r bwriad o ddefnyddio'r dull hwn yn ehangach yn y tymor hwy. Mae cynnydd dros y flwyddyn wedi gweld datblygu templedi a'r platfform i'n galluogi i gyhoeddi dogfennau rhyngweithiol. Yn ogystal, buom yn gweithio gyda chontractwyr i adolygu ein trefniadau ar gyfer paratoi a dylunio adroddiadau archwilio, gan gynnwys y trefniadau hyfforddi cysylltiedig ar gyfer staff. Roedd y gwaith hwn yn cynnwys treialu'r defnydd o adroddiadau archwilio byrrach ar gyfer llywodraeth leol a monitro effaith y newidiadau trwy gasglu adborth gan staff a chynghorwyr. Nod cyffredinol y prosiect hwn yw gwneud ein hadroddiadau yn fyrrach ac yn haws eu darllen, fel eu bod yn diwallu anghenion ein cynulleidfa a gofynion ansawdd newydd yn well.

Yn gyffredinol, roedd nifer yr ymweliadau â'n gwefan pan fo o leiaf un weithred yn cael ei pherfformio, e.e., lawrlwytho adroddiad, clicio ar fideo (DPA 9) yn rhagori ar ein targed yn sylweddol trwy gynyddu dros draean o 59,100 i 81,000. Roeddem eisoes wedi ymrwmo i darged a oedd yn ymestyn yn fwy ar gyfer y DPA hwn yn ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2025-26, ond o ystyried perfformiad ar ddiwedd y flwyddyn, rydym yn bwriadu adolygu'r targed ymhellach a chyhoeddi unrhyw ddiwygiadau dilynol yn ein Hadroddiad Interim sydd ar ddod. Mewn cyferbyniad, gostyngodd nifer yr ymgysylltiadau cyfryngau cymdeithasol h.y. rhyngweithio â'n postiadau fel hoffi, sylwadau, neu aildrydar/rhannu (DPA 10) o'n targed o 4,000 yn 2023-24 i 3,500 yn 2024-25. Mae'r dirywiad hwn mewn ymgysylltiad ar lwyfannau cyfryngau cymdeithasol wedi cael ei brofi ar draws y sector cyhoeddus ac mae'n bennaf oherwydd newidiadau yn yr algorithmau a ddefnyddir gan lwyfannau fel X (Twitter) a Facebook sy'n blaenoriaethu ymgysylltu â chynnwys y telir amdano dros bostiadau organig (am ddim). Rydym yn mynd i'r afael â hyn trwy drosoli fformatau newydd fel fideos ac animeiddio bychain wrth gynyddu nifer y cynnwys ar lwyfannau amgen fel LinkedIn.

Blaenoriaeth

Cynyddu mynediad ac ymgysylltu ag arferion da a mewnwelediadau yn ystod ac ar ôl cwblhau ein gwaith archwilio.

Cynnydd a wnaed

Statws: Ar y gweill

Sylwadau:

Dros y cyfnod adrodd roedd sylw cryf yn y cyfryngau ar y mewnwelediadau a gynhwysir mewn sawl un o'n hadroddiadau cyhoeddedig. Roedd hyn yn cynnwys sylw eang gan y BBC, ITV, y cyfryngau lleol a chyhoeddiadau arbenigol o'n hadroddiadau ar [Dai Fforddiadwy](#), [Llywodraethu Awdurdodau Tân ac Achub](#), a [Theithio Llesol](#).

Fe wnaethom hefyd gynnal digwyddiad arferion da ym mis Mai 2024 o'r enw [Pwyllgorau Archwilio: arferion effeithiol ac effaith gadarnhaol](#) a roddodd gyfle i rannu dysg a phrofiadau archwilio ymhlith cynrychiolwyr o bob rhan o'r sector cyhoeddus yng Nghymru.

Er mwyn cynyddu gwelededd dysg allweddol o'n gwaith archwilio, rydym ar hyn o bryd yn y broses o ailddatblygu'r ardal o'n gwefan lle rydym yn hyrwyddo enghreifftiau o arferion da. Bydd hyn yn cynnwys rhannu mewnwelediadau mewn modd a fformat sy'n ymgysylltu â rhanddeiliaid trwy gyfres o flogiau a fideos.

Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu

Blaenoriaeth

Cynnydd a wnaed

Datblygu a gweithredu rhaglen monitro ansawdd tair blynedd i gefnogi ein dull sefydliad cyfan o reoli'r risg i ansawdd archwilio.

Statws: Ar y gweill

Sylwadau:

Ym mis Mehefin 2024, cadarnhaodd Adran Sicrhau Ansawdd yr ICAEW eu bod o'r farn bod ein dull o ddatblygu rhaglen monitro ansawdd yn briodol o ystyried ein maint a'n graddfa.

Rydym yn gwneud cynnydd sylweddol wrth ymgorffori safon monitro ansawdd newydd, ac rydym yn gweithio ar draws Archwilio Cymru i wella ein trefniadau rheoli risg a sicrhau pwyslais cryfach ar ansawdd yn ein cofrestrau risg corfforaethol.

Yn ystod 2025-26, byddwn yn gweithredu ein prosesau monitro wedi'u diweddarau i gryfhau ein trefniadau rheoli ansawdd ymhellach ac rydym wedi buddsoddi i ddarparu adnoddau ychwanegol i gefnogi'r gwaith hwn.

Cyflawni cynllun gweithlu sefydliad cyfan wedi'i gynllunio i ddiwallu anghenion staffio presennol yn well a chynllunio ar gyfer anghenion staffio yn y dyfodol.

Statws: Ar y gweill

Sylwadau:

Fe wnaethom lansio Strategaeth y Gweithlu sefydliad cyfan ym mis Medi 2024, sy'n nodi gweledigaeth tymor hwy ar gyfer sicrhau a datblygu adnoddau pobl angenrheidiol Archwilio Cymru, gan gynnwys sgiliau a galluoedd.

Ym mlwyddyn gyntaf y Strategaeth, fe wnaethom ganolbwyntio ar bedwar maes blaenoriaeth:

- Rheoli talent a chynllunio olyniaeth
- Datblygu sgiliau
- Mynd i'r afael â'r ôl-groniad archwilio – recriwtio, cadw a chapasiti
- Dyluniad sefydliadol, swyddogaethau ac adnoddau

Fe wnaethom sefydlu ystod o fesurau perfformiad i benderfynu a yw'r camau cynllunio busnes sy'n deillio o'r Strategaeth yn cyflawni fel y bwriadwyd. Mae'r mesurau hyn yn cael eu monitro'n rheolaidd gan ein Tîm Arweinyddiaeth Weithredol, a Phwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol ac AD y Bwrdd, ac maent yn dangos ein bod wedi gwneud cynnydd da dros y chwe mis diwethaf. Rydym bellach yn datblygu ein camau gweithredu cynllunio busnes ar gyfer 2025-26 a fydd yn canolbwyntio ar reoli ein llwyth gwaith a'n sefydliad ar ôl clirio'r ôl-groniad, ein rhaglen gorwelion archwilio gan gynnwys yr angen i gryfhau sgiliau digidol, a chynllunio olyniaeth.

Blaenoriaeth

Buddsoddi ymhellach yn ein cynlluniau hyfforddeion a phrentisiaethau i gryfhau'r dewis o ymgeiswyr a rhoi gwell sylw i waith archwilio perfformiad.

Cynnydd a wnaed

Statws: Wedi'i gwblhau

Sylwadau:

Yn ystod y cyfnod adrodd fe wnaethom gynnal ymgyrch recriwtio helaeth ar gyfer y rownd ddiweddaraf o dderbyn hyfforddeion a phrentisiaid graddedig a gwelsom ddiddordeb sylweddol. Fe wnaethom benodi'r nifer a ddymunir o ymgeiswyr yn llwyddiannus. Rydym yn parhau i archwilio ffyrdd y gallwn gynyddu ymhellach nifer y ceisiadau a dderbyniwn gan ymgeiswyr o gymunedau mwy difreintiedig.

Fe wnaethom hefyd ddatblygu a chyflwyno'r elfen sgiliau archwilio perfformiad o hyfforddiant ar gyfer hyfforddeion, sy'n cael ei ategu gan brofiad gwaith ymarferol. Mae adborth gan y garfan gyntaf wedi bod yn gadarnhaol iawn a byddwn yn adeiladu ar hyn trwy gydol gweddill eu contract hyfforddi. Yn ogystal â darparu profiad hyfforddi mwy cynhwysfawr i hyfforddeion, mae amlygu ein hyfforddeion i bob maes o'n gwaith yn rhoi mwy o hyblygrwydd i ni wrth gynllunio'n gweithlu sy'n flaenoriaeth sefydliadol allweddol.

Yn ystod 2024-25, cyflawnodd ein hyfforddeion gyfradd lwyddo y tro cyntaf o 85% yn eu harholiadau lefel Broffesiynol ac Uwch gyda Sefydliad y Cyfrifwyr Siartredig yng Nghymru a Lloegr (DPA 18). Roedd hyn yn welliant ar y flwyddyn flaenorol (82%) ond yn dal i fod yn is na'n targed o 90% o leiaf.

Blaenoriaeth**Cynnydd a wnaed**

Annog mwy o weithio wyneb yn wyneb o fewn ein model gweithio hybrid, i sicrhau amgylchedd cynhyrchiol, cydweithredol a diddorol ar gyfer cyflawni gwaith o ansawdd uchel.

Statws: Wedi'i gwblhau

Sylwadau:

Ein pwyslais ar gyfer y flaenoriaeth hon yw sicrhau gweithle o ansawdd uchel ond cost-effeithiol gyda mewnbwn gan staff er mwyn diwallu eu hanghenion orau, er mwyn helpu i annog a chefnogi mwy o weithio wyneb yn wyneb i wireddu'r manteision busnes a llesiant cysylltiedig. Fe wnaethom gyflawni rhan olaf ein strategaeth ystadau yn dilyn symud i swyddfeydd eraill yn llwyddiannus yng Nghaerdydd a gogledd Cymru yn 2023, a symud i swyddfa newydd yng ngorllewin Cymru ym mis Ebrill 2025.

Parhaodd ein timau corfforaethol i weithio gyda'i gilydd yn rheolaidd yn ein prif swyddfa yng Nghaerdydd, gan ystyried y galw am eu gwasanaethau yn ogystal ag anghenion y timau priodol. O fewn y Gwasanaethau Archwilio, parhaodd y gwaith i sicrhau cymysgedd priodol o weithio wyneb yn wyneb ac ar-lein, gyda staff archwilio cyfrifon fel arfer yn gweithio o'r swyddfa 2-3 diwrnod yr wythnos tra bod staff archwilio perfformiad yn cael cyfarfodydd tîm personol wedi'u trefnu yn rheolaidd ochr yn ochr â gwaith personol ar gyfer gweithgareddau prosiect a chorfforaethol penodol.

Yn ystod y cyfnod adrodd fe wnaethom hefyd lansio cynllun treialu oriau cywasgedig bob pythefnos i gefnogi mwy o gynhyrchiant trwy gynnig mwy o hyblygrwydd o fewn ein model gweithio hybrid. Darperir rhagor o wybodaeth yn Astudiaeth Achos 6.

Parhaodd ein timau TG ac Ystad i roi pwyslais ar gynnal yr amodau ar gyfer gweithio hybrid gwych gan sicrhau bod offer a systemau ar gael, ac rydym yn parhau i ymateb i adborth gan staff.

Enghreiffiau o astudiaethau achos o ddarnau o waith effeithiol

54 Yn yr adran hon, rydym yn darparu enghreifftiau o astudiaethau achos o'r gwaith a gyflawnwyd gennym yn ystod 2024-25 a'r effaith y mae'r gwaith hwnnw wedi'i chael. Mae ein henghreiffiau o astudiaethau achos wedi'u grwpio gyda'i gilydd gan ddibynnu ar eu haliniad â'r meysydd pwyslais yn ein strategaeth pum mlynedd.

Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig o ansawdd uchel

Astudiaeth achos 1: Cynnydd a wnaed ar gael gwaith archwilio cyfrifon lleol yn ôl ar y trywydd iawn

Rydym yn parhau i fod â phwyslais cryf ar ddychwelyd ein hamserlen cyflwyno archwiliadau cyfrifon i amserlenni mwy traddodiadol. Llithrodd yr amserlen ar gyfer paratoi ac archwilio cyfrifon yn ystod y pandemig ac yn syth ar ei ôl.

Mae'r pwyslais hwnnw wedi cynnwys y canlynol:

- cymryd golwg tair blynedd ar yr her a blaenoriaethu yn unol â hynny;
- modelu manwl o'n sefyllfa cyflenwad a galw staff i ragweld ac ymateb mewn ffordd ystyth i amrywiadau mewn adnoddau;
- mesurau recriwtio a chadw gweithredol i gynnal ein sefydliad staff mewn marchnad lafur heriol iawn;
- gor-recriwtio i gyflymu ein rhaglen archwilio; a
- gweithio mewn partneriaeth â'n cyrff archwiliedig, ac arweinwyr systemau eraill, i gymryd agwedd gydweithredol at her a rennir: mae hyn wedi cynnwys gweithdai a gynhelir gan Gymdeithas Llywodraeth Leol Cymru (CLILC) ar gyfer Trysoryddion y Cyngor, ac ar gyfer Prif Gyfrifyddion.

Rydym wedi gwneud cynnydd rhagorol wrth ddychwelyd i amserlenni traddodiadol yn y sectorau GIG a llywodraeth ganolog. Derbyniwyd ac archwiliwyd holl gyfrifon 2023-24 yn y sectorau hyn ar amser, ac eithrio un achos lle cododd mater archwilio sylweddol.

Roedd y sefyllfa ar draws y sector llywodraeth leol yn fwy cymysg. Pan oedd cyfrifon ar gael erbyn y dyddiad cau ar 30 Mehefin, fe wnaethom ddarparu tystysgrifau archwilio ar gyfer pob archwiliad erbyn y terfyn amser, sef 30 Tachwedd (ac eithrio un achos lle roeddem yn aros am ragor o wybodaeth). Fodd bynnag, cawsom nifer o gyfrifon drafft ar ôl y terfyn amser, ac mewn nifer fach o achosion, nid yw cyfrifon drafft wedi'u derbyn eto. Rydym yn gweithio gyda'r cyrff hyn i'w cefnogi i 'fynd yn ôl ar y trywydd cywir'.

Y tu hwnt i effaith y pandemig, ac ar lefel y DU, mae cydnabyddiaeth eang bod problemau sylweddol gyda chyfrifon llywodraeth leol sy'n rhwystro'r gwaith o baratoi ac archwilio cyfrifon yn y sector hwnnw. Rydym yn ymgysylltu'n weithredol ag ystod o bartneriaid i ddod o hyd i atebion parhaol i'r materion hyn.

Gall offer dadansoddeg data wella prosesau adrodd ac archwilio ariannol. Fodd bynnag, mae'r offer hynny'n dibynnu'n llwyr ar ansawdd y data sydd ar gael, sy'n amrywiol iawn ar draws sector cyhoeddus Cymru. Byddwn yn gweithio gyda chyrrff archwiliedig i archwilio sut y gellid gwella ansawdd y data hwnnw er mwyn hwyluso'r defnydd o ddadansoddeg data.

Rydym hefyd yn bwriadu lansio cyfres o ddogwyddiadau arferion da 'cau'n gyflymach' i gefnogi ein cyrrff archwiliedig i wella eu prosesau adrodd. Mae'r cyntaf o'r rhain wedi'i drefnu ar gyfer Rhagfyr 2025.

Astudiaeth achos 2: Adrodd ar arweinyddiaeth y llywodraeth

Tai fforddiadwy

Roedd ein hadroddiad ym mis Medi 2024 yn ystyried y cynnydd a wnaed tuag at darged Llywodraeth Cymru o adeiladu 20,000 o gartrefi cymdeithasol carbon isel newydd erbyn mis Mawrth 2026. Nodwyd bod chwyddiant prisiau wedi taro'r rhaglen tai fforddiadwy yn galed a bod Llywodraeth Cymru yn wynebu dewisiadau anodd ynglŷn â'i blaenoriaethau ariannu a'i dull os yw'n parhau i fod yn ymrwymedig i gyrraedd y targed neu fod yn agos ato. Gwnaethom argymhellion ynghylch datblygu dull tymor hwy o fforddiadwy y tu hwnt i gyfnod y targed – a dderbyniodd gefnogaeth ar y pryd gan [Gartrefi Cymunedol Cymru](#). Ond gwnaethom hefyd argymhellion ynghylch cynllunio senarios ar gyfer y cyllid sydd ei angen ar gyfer cynlluniau allweddol yn y tymor byrrach ac i gefnogi tryloywder a gwaith chraffu ar gynnydd o'i gymharu â'r targed. Cyfeiriodd Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai y Senedd at ein gwaith yn ei [adroddiad](#) ei hun yn ddiweddarach y mis hwnnw ar gyflenwad tai cymdeithasol.

Mae darparu sicrwydd a goresgyn cyfyngiadau cyflawni yn hanfodol i ddatgloi'r rhwystrau presennol – felly rydym yn cefnogi argymhellion yr adroddiad i ddatblygu dull hirdymor o ariannu a darparu tai cymdeithasol

Cartrefi Cymunedol Cymru

Tudalen y pecyn 121

Teithio Llesol

Hefyd ym mis Medi 2024, fe wnaethom adrodd, er gwaethaf cynnydd mewn gwariant drwy ei Gronfa Teithio Llesol a chynllun cyflawni newydd, eang, fod Llywodraeth Cymru yn parhau i fod ymhell o gyflawni'r newid mawr mewn teithio llesol a fwriedir drwy Ddeddf Teithio Llesol (Cymru) 2013. Nid oedd dulliau o fonitro a gwerthuso yn mynd yn ddigon pell i alluogi tracio cadarn o gynnydd neu asesiad cyffredinol o werth am arian. Fel y nodwyd yn Astudiaeth Achos 4, mae'r gwaith hwn wedi cefnogi gwaith craffu pellach ar bwyllgor y Senedd.

Gwasanaethau canser

Canolbwyntiodd ein hadroddiad Ionawr 2025 ar y dull strategol cyffredinol o wella prydlondeb diagnosis a thriniaeth. Canfuom fod angen arweinyddiaeth genedlaethol gryfach a chliriach ar frys, ynghyd â mwy o bwyslais ar atal. Mae hyn mewn amgylchedd lle mae llawer o gleifion canser yn aros yn rhy hir am ddiagnosis a thriniaeth canser a chanlyniadau goroesi canser sydd, er eu bod yn gwella, yn dal i fod yn wael o'i gymharu â gwledydd eraill.

Fe wnaethom dynnu sylw at ddiffyg eglurder ynglŷn â statws Cynllun Gwella Canser cenedlaethol Cymru a lansiwyd yn 2023. Fe wnaethom hefyd alw am fwy o eglurder ynghylch rolau priodol Llywodraeth Cymru a Gweithrediaeth y GIG wrth oruchwylio a chefnogi gwelliant. Cawsom gefnogaeth gref i'n canfyddiadau a'n hargymhellion gan Gynghrair Canser Cymru sydd ers hynny wedi rhoi tystiolaeth i Bwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd fel rhan o'i waith ymchwilio pellach ar y pwnc hwn.

Bioamrywiaeth

Ym mis Chwefror 2025, fe wnaethom adrodd ar sut mae Llywodraeth Cymru ac awdurdodau cyhoeddus eraill wedi ymateb i Ddeddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016 sy'n gosod 'dyletswydd bioamrywiaeth a chydnerthedd ecosystemau' gwell arnynt. Canfuom nad yw'r argyfwng natur wedi bod yn flaenoriaeth ddigon uchel i awdurdodau cyhoeddus, ac mae llawer wedi methu â chydymffurfio â gofynion cynllunio a/neu adrodd allweddol y ddyletswydd, gan gynnwys Llywodraeth Cymru ei hun ar un agwedd.

Fe wnaethom bwysleisio bod angen i Lywodraeth Cymru wneud mwy i arwain drwy esiampl, cefnogi gwelliant, a chymryd diddordeb mwy gweithredol yng nghymhwyso ac effaith ei deddfwriaeth ei hun a gwnaethom argymhellion i'r perwyl hwnnw. Fe wnaethom hefyd ddefnyddio ein gwaith i rannu gwersi gyda Llywodraeth Cymru wrth iddi ystyried newidiadau pellach i gyfraith amgylcheddol.

Dull wedi'i dargedu ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu

Astudiaeth achos 3: Adrodd ar arbedion posibl a nodwyd gan ein gwaith

Un o'n blaenoriaethau gwella busnes ar gyfer y flwyddyn oedd canolbwyntio mwy ar werth am arian trwy ddadansoddiad ariannol a chanlyniadau cryfach yn ein gwaith archwilio perfformiad. Hefyd yn berthnasol i'r flaenoriaeth hon mae ein DPA ar werth arbedion posibl, cynhyrchiant a buddion ariannol eraill a nodwyd trwy ein gwaith.

Paru data fferylliaeth gymunedol

Ym mis Mai 2024, gwnaethom gyhoeddi'r canlyniadau o brosiect treialu paru data fferylliaeth gymunedol a oedd yn cwmpasu dau fwrdd iechyd. Er ei fod yn destun cafeatau amrywiol, roeddem wedi amcangyfrif y gallai tua £700,000 fod wedi cael ei arbed gan y GIG yng Nghymru drwy leihau costau sy'n gysylltiedig ag eitemau y mae angen eu paratoi'n arbennig gan wneuthurwr cofrestredig. Roedd ein gwaith yn herio'r GIG i ystyried a oes mwy y gellid ei wneud i fynd i'r afael ag amrywiadau mewn costau yn y maes hwn a meysydd eraill, yn ogystal â risgiau twyll.

Y Fenter Twyll Genedlaethol

Ym mis Hydref 2024, fe wnaethom adrodd ar rownd ddiweddaraf y Fenter Twyll Genedlaethol (NFI) eilflwydd. Nododd yr ymarfer £7.1 miliwn o ganlyniadau twyll neu ganlyniadau gwallau, y rhan fwyaf ohonynt yn deillio o waith awdurdodau lleol yn paru data yn ymwneud â'r dreth gyngor, budd-dal tai, bathodynnau glas, rhestrau aros tai, a phensiynau.

Mae llwyddiant yr NFI yn dibynnu ar ba mor dda y mae cyrff sy'n gyfranogwyr yn asesu ac yn adolygu paru data ac yna yn cofnodi'r canlyniadau. Mae rhai cyrff yn gwneud gwaith da ar hyn, ond mae ein hadolygiad o adroddiadau paru data yn tynnu sylw at anghysondebau mewn trefniadau dilynol lleol a rhai amrywiadau mawr mewn canlyniadau rhwng cyfranogwyr tebyg. Wrth i rownd nesaf yr NFI gael ei chyflwyno, rydym yn bwriadu cynyddu ein hymgysylltiad â chyrff sy'n cymryd rhan i godi ymwybyddiaeth, hyrwyddo cyfranogiad gweithredol, a deall yn well sut mae cyrff yn asesu ac yn adolygu gwaith paru.

Gwasanaethau canser

Yn ein hadroddiad Ionawr 2025, fe wnaethom nodi rhywfaint o ddadansoddiad o'r effaith y gallai gostyngiad o 10%, 20% a 38% mewn achosion o ganser ei gael, yn seiliedig ar lefelau gweithgaredd 2022-23. Byddai'r arbedion ariannol blynyddol posibl o'r gostyngiad mewn diwrnodau gwely tua £8.2 miliwn i £31.4 miliwn. Nodwyd y gellid cyflawni arbedion sylweddol drwy leihau apwyntiadau cleifion allanol a chostau cyffuriau. Fodd bynnag, rydym yn cydnabod y byddai costau hefyd yn gysylltiedig â gweithgarwch i atal canser. Rydym wedi cyfrif y ffigur pen isaf o'n hamrediad o'i gymharu â'n DPA.

Mynd i'r afael ag oedi wrth ryddhau o'r ysbyty

Mae ein gwaith ar wahanol agweddau ar ofal brys ac argyfwng hefyd yn nodi arbedion posibl. Dros y 21 mis rhwng Ebrill 2023 a Rhagfyr 2024, rydym yn amcangyfrif bod oedi wrth ryddhau o'r ysbyty wedi cyfrif am dros 710,000 o ddiwrnodau gwely y gellid eu defnyddio'n well. Mae hyn yn cyfateb i gost o £355.3 miliwn ar gyfartaledd o £16.9 miliwn y mis.

Rydym wedi bod yn paratoi adroddiadau ar gyfer pob rhanbarth y Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol sy'n tynnu sylw at y costau hyn a'r potensial i'w lleihau¹². Nid ydym eto wedi cynnwys ffigur arbedion posibl sy'n ymwneud â'r dadansoddiad hwn yn erbyn ein DPA. Byddwn yn gwneud hynny unwaith y byddwn yn cwblhau'r dadansoddiad hwn mewn allbwn cryno cenedlaethol yn 2025-26 ond disgwylir y bydd hyn wedyn yn ein helpu i gyrraedd a rhagori ar ein targed DPA.

Astudiaeth achos 4: Mwy o ymgysylltu â phwyllgorau pwnc y Senedd

Ym mis Tachwedd 2024, fe wnaethom drafod ein gwaith yn archwilio cynghorau cymuned a thref gyda'r Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai fel rhan o'i ymchwiliad i lywodraethu ac atebolrwydd ar draws y sector. Fe wnaethom esbonio'r dull yr ydym yn ei fabwysiadu wrth archwilio cyfrifon cynghorau a themâu sy'n dod i'r amlwg o'r gwaith hwnnw. Ym mis Rhagfyr 2025, fe wnaethom ddarparu rhagor o wybodaeth am y broses uwchgyfeirio ynglŷn â chynghorau'n peidio â chyflwyno cyfrifon a modelau amgen posibl ar gyfer cyfrifon ac archwilio cynghorau. Myfyriodd y Pwyllgor ar y materion hyn yn ei adroddiad ac argymhellodd y dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda'r sector a'r Archwilydd Cyffredinol i gyd-gynhyrchu system archwilio bwrpasol newydd.

Hefyd ym mis Tachwedd 2024, ymunom â'r Pwyllgor Newid Hinsawdd, yr Amgylchedd a Seilwaith i ddarparu briff technegol am ein hadroddiad Medi 2024 ar deithio llesol. Defnyddiodd y Pwyllgor faterion a godwyd gan ein gwaith i lywio ei waith craffu cyffredinol ar Ysgrifennydd y Cabinet dros Drafnidiaeth a Gogledd Cymru y mis hwnnw a'i waith craffu ac adodd yn ddiweddarach ar gyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2025-26. Rydym hefyd wedi bod yn cefnogi gwaith ymchwilio'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus ar y pwnc hwn.

Yn ystod mis Chwefror a mis Mawrth 2025, fe wnaethom ddarparu mewnbyn unwaith eto i gefnogi gwaith y Pwyllgor Llywodraeth Leol a Thai, yn gyntaf fel rhan o'i waith ymchwilio archwiliadol ar ddigidol mewn llywodraeth leol. Yma, fe wnaethom ddefnyddio yr hyn a ddysgwyd o ystod o waith, gan gynnwys ein hadroddiad 'Digidol o fwriad?' ar y sector ym mis Awst 2024 a gwaith cynharach ar seibergadernid ac ar gynhwysiant digidol. Yn ddiweddarach ym mis Chwefror, fe wnaethom gyflwyno tystiolaeth ysgrifenedig fanwl i gefnogi ymchwiliad y Pwyllgor ynghylch rôl awdurdodau lleol o ran cefnogi'r broses o ryddhau cleifion o'r ysbty. Fe wnaethom hefyd fynychu digwyddiad rhanddeiliaid y Pwyllgor ym mis Mawrth i rannu dysg ychwanegol o'n gwaith yn y maes hwn ochr yn ochr â chynrychiolwyr o sefydliadau eraill.

Yn olaf, ddiwedd mis Mawrth 2025, cawsom ein gwahodd i gwrdd â'r Pwyllgor Diwylliant, Cyfathrebu, y Gymraeg, Chwaraeon a Chysylltiadau Rhyngwladol i rannu ein meddyliau ynghylch y pwnc o archwilio llywodraethu a diwylliant sefydliadol. Fe wnaethom ddefnyddio'r hyn a ddysgwyd o'n gwaith i lywio sut mae'r Pwyllgor yn mynd i'r afael â chraffu posibl ar gyrrff o fewn ei gylch gorchwyl yn y dyfodol.

12 Roedd yr adroddiadau a gyhoeddwyd erbyn diwedd mis Mawrth 2025 yn cynnwys yr adroddiadau ar gyfer rhanbarthau Gogledd Cymru a Chaebydd a'r Ffôr.

Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu

Astudiaeth achos 5: Mwy o gydweithredu ag asiantaethau archwilio tramor

Yn ystod y flwyddyn rydym wedi adnewyddu ein pwyslais ar gydweithio â swyddfeydd archwilio tramor, a oedd wedi lleihau yn dilyn effaith pandemig Covid, a'r gostyngiad dilynol mewn teithio rhyngwladol. Mae'r cydweithrediad hwn yn dod â manteision lluosog, gan gynnwys caffael mewnwelediadau byd-eang, rhannu arferion gorau, a chael safbwyntiau newydd ar gyfer ein gwaith.

Ym mis Ebrill 2024, fe wnaethom gymryd rhan mewn ymweliad taith astudio gan Ddirprwyaeth Gwasanaeth Cyhoeddus Talaith Sabah. Mae Sabah yn un o'r 13 talaith ffederal ym Malaysia. Rhoddodd ein staff gyflwyniadau i'r parti ynghylch gwaith Archwilio Cymru, yr heriau ariannol ac ehangach ar gyfer gwasanaethau cyhoeddus Cymru, a Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

Ym mis Medi 2024, cymerodd yr Archwilydd Cyffredinol, Adrian Crompton, a'n rheolwr Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (WFG), Catryn Holzinger, ran yng Nghynhadledd CEF-CIPFA 2024 yn Ljubljana, Slofenia. Traddododd Adrian brif araith y digwyddiad rhanbarthol ac Ewropeaidd mawr hwn, a hwylusodd Catryn weithdy a chymryd rhan mewn trafodaeth banel gydag amrywiaeth o arbenigwyr pwnc eraill. Roedd hwn yn gyfle gwych i rannu mewnwelediadau o'n gwaith WFG gyda chynulleidfa ryngwladol.

Ym mis Ionawr 2025, fe wnaethom groesawu dirprwyaeth o Swyddfa Archwilio Genedlaethol Gweriniaeth Kosovo, a oedd yn cynnwys yr Archwilydd Cyffredinol, Vlora Spanca, a'i huwch staff. Roedd hwn yn gyfle i ddysgu mwy am ein priod swyddfeydd a'n gwaith, a oedd yn cynnwys cyflwyniadau a thrafodaethau dilynol ar archwilio tymor real, ac archwilio digidol.

Ym mis Ionawr 2025, ymunodd Adrian â thîm clericio Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd ac eraill o Gomisiwn y Senedd i gefnogi ymweliad gan ddirprwyaeth o Senedd Irac. Roedd y ddirprwyaeth yn ymweld i gryfhau goruchwyliaeth ariannol, ac adeiladu perthynas waith gryfach gyda chyrff eraill, gan gynnwys cynrychiolwyr o Senedd y DU a Swyddfa Archwilio Genedlaethol y DU.

Astudiaeth achos 6: Peilot oriau cywasgedig

Fel rhan o drafodaethau cyflog 2023, cynigiodd ein Undebau Llafur cydnabyddedig y dylai Archwilio Cymru ystyried gweithredu gweithio cywasgedig ar draws y gweithlu, lle gallai gweithwyr gywasgu hyd at 10% o'u horiau dan gontract dros gyfnod o bythefnos.

Gwnaed y cynnig yng nghyd-destun lefelau uchel o chwyddiant, ac fe'i gwelwyd fel budd di-gost a allai gefnogi mwy o gynhyrchiant a hyrwyddo cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant, trwy ddarparu hyblygrwydd ychwanegol i staff a galluogi gwell cydbwysedd bywyd gwaith. Ochr yn ochr â'r manteision posibl, cydnabuwyd bod risgiau posibl hefyd, yn enwedig o ran effeithiau ar gynhyrchiant staff, incwm a chyflawni'r gwasanaeth archwilio yn ddi-dor.

Cytunwyd i dreialu oriau cywasgedig yn gweithio am gyfnod o leiaf 12 mis, i asesu effaith trwy gylch cyflawni archwilio cyfan. Adolygwyd cynnydd bob tri mis, gyda'r opsiwn i ddod â'r peilot i ben os nad oedd yn cyflawni'r manteision a fwriadwyd, neu os oedd unrhyw un o'r risgiau posibl yn crisialu. Datblygwyd cerdyn sgorio cytbwys o fesurau i asesu effaith gweithio oriau cywasgedig yn llawn, gan gwmpasu safbwyntiau ariannol, gweithwyr, sefydliadol a rhanddeiliaid. Yn ogystal, fe wnaethom arolygu staff a ddewisodd gymryd rhan ynddo, yn ogystal â pheidio â chymryd rhan ynddo, bob chwarter i asesu ei effaith.

Mae'r cyfle i gymryd rhan yn y cynllun peilot wedi'i ymestyn i'r holl staff, a hyd yn hyn, mae tua 30% wedi dewis cymryd rhan. Fe wnaethom gwblhau'r trydydd adolygiad chwarterol ym mis Ebrill 2025 ac mae'r adborth wedi bod yn hynod gadarnhaol. Nid oes unrhyw dystiolaeth o effeithiau andwyol ar gyflawni archwiliad, ac mae staff sy'n cymryd rhan yn y cynllun peilot wedi nodi effaith gadarnhaol ar eu cydbwysedd gwaith bywyd a'u lles.

Crynodeb o'n defnydd o adnoddau yn y cyfnod adrodd

- 55 Rydym wedi ymrwymo'n llwyr i ymgorffori'r egwyddor datblygu cynaliadwy¹³ yn y ffordd yr ydym yn rhedeg ein busnes, ac yn y ffordd yr ydym yn darparu adnoddau ar gyfer ein gwaith archwilio. Yn yr adran hon rydym yn darparu rhywfaint o sylwebaeth lefel uchel ar sut rydym wedi rheoli ein defnydd o adnoddau yn ystod 2024-25.
- 56 Er nad yw'r Archwilydd Cyffredinol na Swyddfa Archwilio Cymru yn gyrrff cyhoeddus rhestredig at ddibenion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, rydym serch hynny yn ceisio gwneud y mwyaf o'n cyfraniad at gyflawni [nodau llesiant Cymru](#).

Darparu rheolaeth ariannol cadarn ac effeithlonrwydd

Ffynonellau cyllid

- 57 Nodwyd y blaenoriaethau allweddol ar gyfer ein defnydd o adnoddau yn 2024-25 mewn [Amcangyfrif](#) a [Gwybodaeth Ategol](#), a gafodd ei ystyried a'i gymeradwyo gan Bwyllgor Cyllid y Senedd ym mis Tachwedd 2023.
- 58 Roedd disgwyl i oddeutu dwy ran o dair o'n cyllid yn 2024-25 ddod o ffioedd a godir i gyrrff archwiliedig yn unol â [Chynllun Ffioedd](#) a gymeradwywyd gan y Senedd. Roedd y rhan fwyaf o'r gweddill yn cynnwys cyllid cymeradwy gan Gronfa Gyfunol Cymru, ac roedd ein defnydd o'r Bwrdd yn destun craffu gan y Bwrdd yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn.
- 59 Wrth i ni weithio'n galed i gyflawni ein targed i fynd i'r afael â'r ôl-groniad archwilio ar ôl Covid, fe wnaethom ragori yn sylweddol o ran cyflawni ein incwm ffioedd disgwylidig gydag incwm dros ben o £961,000 yn cael ei adrodd yn ein Datganiad o Alldro Adnoddau ar dudalen 95.

Ein Gwariant

- 60 Fel y nodir yn y Datganiad o Alldro Adnoddau a'r nodiadau cysylltiedig, cyfanswm ein cyllideb ar gyfer 2024-25 oedd £26.9m ac roedd £22.3m (83%) ohono i fod i gael ei wario ar gostau staff, £4.2m (15%) ar gostau gweithredu eraill megis ein llety swyddfa, darpariaeth TGCh, hyfforddiant staff a theithio gyda'r balans o £310k (2%) yn cael ei ddyrannu ar gyfer buddsoddiad cyfalaf yn ein llety swyddfa ac offer TGCh.
- 61 Yn 2024-25 fe wnaethom danwario'r gyllideb hon o £864,000 a oedd yn cynrychioli 3.2% o'n cyllideb gwariant gros. Mae ein targed KPI ar gyfer amrywiad o 2% ac felly ni chafodd y targed hwn ei gyrraedd am y flwyddyn.

13 Fe'i diffinir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 fel gweithredu 'mewn modd sy'n ceisio sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu diwallu heb gyfaddawdu gallu cenedlaethau'r dyfodol i diwallu eu hangenion eu hunain'.

- 62 Y prif reswm am hyn oedd tanwariant sylweddol (£1.1m) mewn costau staff oherwydd swyddi gwag yn hanner cyntaf y flwyddyn ariannol. Gan fod y mwyafrif o'r swyddi gwag hyn mewn rolau nad ydynt yn ennill ffioedd a rolau hyfforddeion, roeddem yn dal i allu cyflawni ein huchelgais i leihau'r ôl-groniad o waith archwilio a arweiniodd at yr incwm ffioedd dros ben a drafodwyd uchod.
- 63 Gwnaethom fuddsoddi £303,000 o gyllid cyfalaf gan gynnwys yn y meysydd canlynol:
- £152,000 ar gyfer gwelliannau i'n llety swyddfa gan gynnwys costau sefydlu ar gyfer swyddfa newydd Gorllewin Cymru a gwelliannau cyfrinachedd yng Nghyffordd Llandudno;
 - £84,000 ar liniaduron ac offer ymylol newydd yn unol â'n rhaglen amnewid dreigl; a
 - £45,000 i uwchraddio ein system gyllid, gan ei symud i ddatrysiaid cwbl cwmwl ar gyfer gwella seiberddiogelwch.

Defnydd effeithiol o adnoddau

- 64 Yn unol â'n gweledigaeth strategol i fod yn sefydliad enghreifftiol, rydym yn parhau i archwilio meysydd ar gyfer arbedion ac effeithlonrwydd ar draws Archwilio Cymru. Yn 2024-25, fe wnaethom gyflawni ein targed arbedion cost di-dâl o £400,000 ar gyfer y flwyddyn (KPI 16) a defnyddio rhywfaint o'r arbedion o swyddi gwag staff i fuddsoddi yn ein meysydd blaenoriaeth gan gynnwys lles staff, ein heffaith a'n defnydd o ddata.
- 65 Rydym yn parhau i gyflawni arbedion blynyddol o dros £200,000 o'n symudiadau diweddar i swyddfa yng Nghaerdydd a Gogledd Cymru. Yn 2025-26 byddwn yn gwireddu arbedion pellach yn dilyn symud i swyddfa yng Ngorllewin Cymru ym mis Ebrill 2025.

Ein hasedau a'n rhwymedigaethau

- 66 Mae ein hasedau a'n rhwymedigaethau wedi'u nodi yn y Datganiad o Sefyllfa Ariannol yn y Datganiadau Ariannol. Mae hyn yn dangos bod ein hasedau net wedi gostwng ychydig dros £200,000 yn 2024-25. Cafodd y newid yng ngwerth asedau net ei ysgogi gan:
- gostyngiad o ychydig o dan £1m yng ngwerth symiau masnach derbyniadwy (dyledwyr) a'r gwaith ar y gweill (h.y. gwaith archwilio sydd wedi'i gyflawni ond heb ei filio eto). Mae'r gostyngiad mwyaf sylweddol yn ein dyledwyr wrth i ni weithio'n galed yn y flwyddyn i fynd ar drywydd symiau heb eu talu.
 - gostyngiad o £1.2m mewn incwm gohiriedig (ffioedd sydd wedi'u bilio lle nad yw'r gwaith wedi'i gyflawni eto) wrth i ni fynd i'r afael â'r ôl-groniad o waith archwilio.

Adnoddau ar gyfer blynyddoedd i ddod

- 67 Cymeradwyodd Pwyllgor Cyllid y Senedd ein Amcangyfrif ar gyfer 2025-26 ym mis Tachwedd 2024 a gynyddodd gyfanswm ein hadnoddau 5.4% ar gyfer y flwyddyn. Bydd hyn yn cael ei ariannu gan gynnydd o 6.5% yn swm yr incwm o ffioedd y disgwylir i ni ei gyflawni ynghyd â chynnydd o 3.5% mewn cyllid gan Gronfa Gyfunol Cymru.
- 68 Bydd yr adnoddau hyn yn cael eu defnyddio i gyflawni'r uchelgeisiau a nodir yn ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2025-26, gan gynnwys ein cynlluniau i barhau i fynd i'r afael â'r ôl-groniad o waith archwilio.

Sicrhau ymgysylltu effeithiol â'r staff

- 69 Yn ystod y flwyddyn fe wnaethom ddefnyddio amrywiaeth o sianeli cyfryngau a chyfathrebu i ymgysylltu â'n gweithwyr, gan ddarparu diweddariadau a gwybodaeth hanfodol am gael mynediad at adnoddau a chefnogaeth, a chasglu adborth ar eu profiadau.
- 70 Bob blwyddyn, mae'n ofynnol i'r holl staff gwblhau ffurflen annibyniaeth flynyddol, lle maent yn cytuno i gydymffurfio â gofynion ein Cod Ymddygiad, Cod Ymarfer Archwilio a Pholisi Diogelwch Gwybodaeth. Fel rhan o'r broses hon, tynnir sylw at ystod o ddogfennau perthnasol, gan gynnwys ein Canllawiau Gwyngalchu Arian a'n Strategaeth Gwrth-dwylo, Llwgwrwobrwyo a Llygredd.
- 71 Ym mis Hydref 2024, gwnaethom gynnal arolwg ymgysylltu â'r holl staff i gadw ein bys ar bwls profiad y gweithiwr a nodi lle mae angen i ni wella. Cwblhaodd 80% o staff yr holiadur, a oedd yn cwmpasu ystod o themâu, o arweinyddiaeth a diwylliant y sefydliad hyd at sut mae timau unigol yn gweithio.
- 72 Mae crynodeb o ganlyniadau ein harolwg wedi'i gyhoeddi ar ein gwefan. Roeddem yn falch o weld ein sgôr mynegai ymgysylltu cyffredinol (DPA 12) yn codi o 64% i 71%, yn sylweddol uwch na meincnod y Gwasanaeth Sifil. Gwellodd canran y sgoriau positif yn ystod y flwyddyn ar draws y rhan fwyaf o'r meysydd thematig a gwmpesir gan yr arolwg. Fodd bynnag, rhoddodd staff adborth hefyd ar sawl maes lle mae lle i wella ymhellach, a ddefnyddiwyd hyn i lywio ein cynllunio busnes ar gyfer 2025-26.

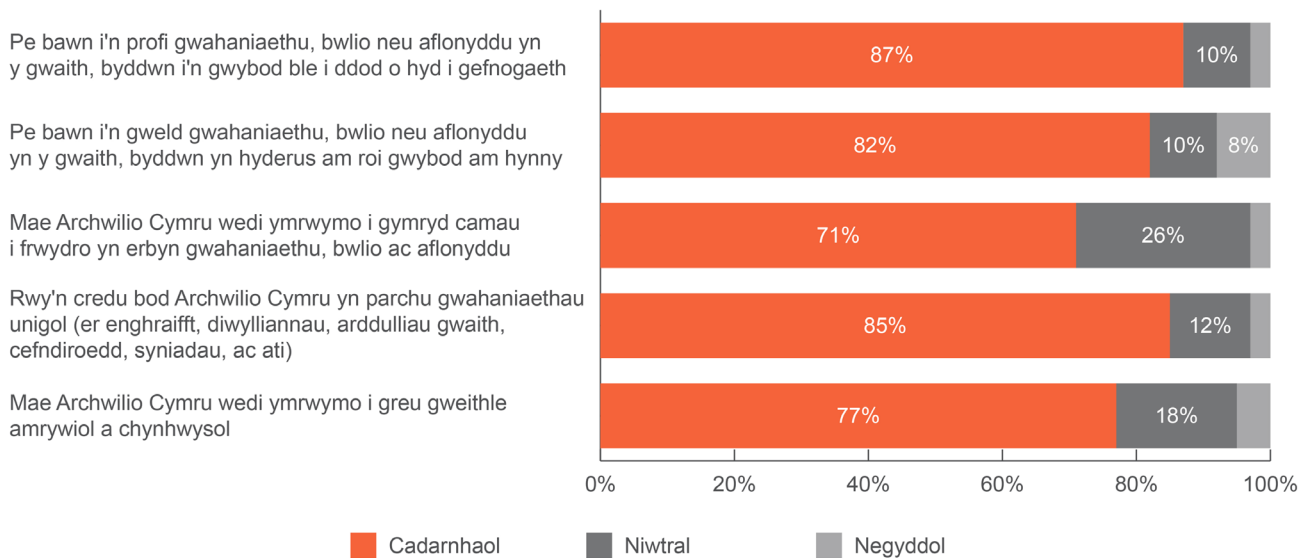
Hyrwyddo iechyd a llesiant

- 73 Rydym yn annog ffordd iach o fyw a chydbwysedd da rhwng bywyd a gwaith ymhlith ein staff. Rydym hefyd eisiau i'n staff deimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi a'u cefnogi'n llawn pan fyddant yn profi anawsterau, waeth a oes effaith ar eu gallu i ymgymryd â'u rôl.
- 74 Mae ein polisïau a'n canllawiau rheoli llesiant a phresenoldeb cynhwysfawr yn sicrhau bod unrhyw faterion iechyd a lles staff yn cael eu nodi a'u rheoli'n rhagweithiol ac yn sensitif. Arhosodd cyfran cyfanswm yr amser a gollwyd oherwydd absenoldeb salwch (DPA 14) o fewn ein targed o lai na 4%. Darperir rhagor o wybodaeth am ein data absenoldeb salwch ar gyfer y cyfnod adrodd yn yr adran Adroddiad Staff.
- 75 Trwy gydol 2024-25, roedd ein rhwydwaith o gynorthwyr cyntaf iechyd meddwl a hyrwyddwyr lles wrth law i siarad â staff, ochr yn ochr â'n rhaglen cymorth i weithwyr 24/7 sy'n cynnig mynediad i staff at gwrsela cyfrinachol a chymorth emosiynol pan fo angen. Fe wnaethom hefyd gyfathrebu mentrau i annog iechyd a lles da yn y gwaith. Roedd y rhain yn cynnwys:
- a Gwiriadau iechyd Gwybod eich Rhifau a gynigir i'r holl staff
 - b Brechiadau Ffliw i'r holl staff
 - c Blogiau llesiant, erthyglau a chinio a dysgu
 - ch Aelodaeth campfa trwy ein ap budd-daliadau
 - d Cynllun Beicio i'r Gwaith
 - dd Ad-daliadau profion llygaid

Gwerthfawrogi cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant

- 76 Mae'r Archwilydd Cyffredinol mewn sefyllfa gref i nodi cyfleoedd i helpu i hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant wrth ddarparu gwasanaethau cyhoeddus. Wrth adrodd ar gyrf cyhoeddus, mae'n gallu annog newidiadau buddiol.
- 77 Mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi ymrwmo i ddarparu amgylchedd gwaith sy'n gwerthfawrogi amrywiaeth yr holl bobl, ein staff ein hunain a'r rhai yr ydym yn dod i gysylltiad â nhw yn ystod ein gwaith. Rydym yn cefnogi hawliau pobl i gael eu trin gydag urddas a pharch.

- 78 Yn Archwilio Cymru, mae'n ofynnol i ni ddilyn y fframwaith amddiffyn rhag gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth a'r dyletswyddau cydraddoldeb sector cyhoeddus a gyflwynwyd gan Ddeddf Cydraddoldeb 2010. Rydym hefyd yn ymwybodol o'r angen i leihau'r anghydraddoldebau canlyniadau sy'n deillio o anfantais economaidd-gymdeithasol ac mae gennym gyfrifoldeb i gynnal y confensiynau a nodir yn Neddf Hawliau Dynol 1998.
- 79 Mae gennym grŵp staff sefydledig, Pawb, sy'n helpu i sicrhau ymgysylltiad effeithiol â gweithwyr sy'n cynrychioli buddiannau grwpiau gwarchoddedig. Mae aelodau Pawb yn gweithredu fel hyrwyddwyr cydraddoldeb ac amrywiaeth sydd ar gael i staff godi pryderon a rhannu syniadau ar sut y gellir gwella ein polisïau a'n harferion.
- 80 Mae ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol ar gyfer 2022-2026 yn nodi ein hamcanion cydraddoldeb cyfredol, a ddatblygwyd yn dilyn ymgynghoriad cyhoeddus. Trwy gydol 2024-25, cynhaliwyd ystod o weithgareddau i gefnogi cyflawni'r amcanion hyn. Yn 2025-26, byddwn yn cynnal adolygiad o'r amcanion hyn, ac yna ymgynghoriad allanol ar unrhyw ddiwygiadau arfaethedig i'n hamcanion cydraddoldeb ar gyfer y cyfnod 2026-2030.
- 81 Mae ein Hadroddiad Cydraddoldeb diweddaraf yn crynhoi'r cynnydd a wnaed tuag at gyflawni ein hamcanion cydraddoldeb yn 2023-24 ac mae'n cyd-fynd ag offeryn data rhyngweithiol sy'n cyflwyno data amrywiaeth ein gweithlu a bylchau cyflog. Byddwn yn cyhoeddi ein hadroddiad cynnydd ar gyfer 2024-25 yn ddiweddarach yn 2025.
- 82 Darperir crynodeb o ymatebion gan weithwyr ym mis Hydref 2024 i ddatganiadau arolwg staff sy'n ymwneud â chydraddoldeb isod.

Hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg

- 83 Rydym yn ymfalchïo mewn darparu gwasanaeth archwilio dwyieithog ac rydym wedi ymrwmo i weithredu a chynnal Safonau'r Gymraeg, yr ydym yn eu gweld fel lefel sylfaenol gwasanaeth dwyieithog, nid targed. Mae ein dogfennau cyhoeddus ar gael yn Gymraeg a Saesneg, mae gennym wefan gwbl ddwyieithog, a drwy gydol 2024-25 fe wnaethom gyfathrebu â'r cyhoedd, cyrff archwiliedig, a'r cyfryngau yn y ddwy iaith.
- 84 O fewn ein hymgyrchoedd recriwtio prentisiaid a graddedigion, ac ar gyfer pob ymgyrch arall sy'n recriwtio ar gyfer tair swydd neu fwy, mae gennym ymrwymiad y bydd o leiaf 20% o'n swyddi yn cael eu hysbysebu fel rhai hanfodol o ran y Gymraeg.
- 85 Yn ystod 2024-25 fe wnaethom gynnal sawl menter i hyrwyddo'r Gymraeg, yn fewnol a chyda phartneriaid. Rydym yn parhau i hyrwyddo a chefnogi diwrnodau sy'n dathlu'r Gymraeg yn fewnol i staff, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i Ddydd Miwsig Cymru a Diwrnod Shwmae, Defnyddia dy Gymraeg Comisiynydd y Gymraeg. Rydym yn parhau i annog staff i ddefnyddio a datblygu eu sgiliau Cymraeg a'u cefnogi ar eu taith.
- 86 Mae ein Hysbysiadau Cydymffurfio i'w gweld ar ein gwefan ac ym mis Medi 2024 cyhoeddwyd ein Hadroddiad Cymraeg blynyddol diweddaraf.

Cefnogi gwaith cymunedol ac elusennol

- 87 Rydym yn cydnabod y manteision y gall gwaith cymunedol ac elusennol gan staff eu rhoi i'r gymuned ehangach ac yn cymeradwyo ein staff am eu hymdrechion unigol. Gall staff gymhwyso'r sgiliau y maent wedi'u datblygu yn y gweithle a gallant ddatblygu sgiliau newydd, tra'n gwella eu morâl, eu hiechyd corfforol a'u cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith.
- 88 Yn amodol ar ofynion gweithredol, rydym yn cefnogi gweithwyr sy'n dymuno ymgymryd â gweithgareddau cymunedol neu elusennol fel gwaith gofal cymunedol, cymryd rhan mewn prosiectau cadwraeth a gweinyddu digwyddiadau cyhoeddus.
- 89 Yn ystod y cyfnod adrodd cynhaliodd ein staff nifer o ddigwyddiadau codi arian a rhoddion, gan gynnwys gwerthu cacennau a'n cyngerdd carolau blynyddol yn cefnogi oedolion ag anawsterau dysgu.

Lleihau ein heffaith amgylcheddol

- 90 Mae Archwilio Cymru yn cydnabod yr angen i leihau ein heffaith ar yr amgylchedd a chwarae ein rhan wrth fynd i'r afael â bygythiad newid yn yr hinsawdd a'r bygythiadau a achosir i fywyd gwylt a chynefinoedd naturiol gan weithgareddau dynol.
- 91 Yn 2024-25, gwnaethom gynnal ein hachrediad ar Lefel 5 (y lefel uchaf) o Safon Amgylcheddol y Ddraig Werdd, gan ddangos ein hymrwymiad parhaus i reoli amgylcheddol effeithiol. Cwblhawyd archwiliad allanol diweddaraf y Ddraig Werdd ym mis Mehefin 2024.
- 92 Rydym wedi cyhoeddi offeryn data rhyngweithiol sy'n caniatáu i'r darllenydd archwilio sut rydym wedi perfformio dros y blynyddoedd diwethaf yn erbyn ein mesurau cynaliadwyedd amgylcheddol ar allyriadau nwyon tŷ gwydr, defnydd adnoddau cyfyngedig, a rheoli gwastraff. Mae paratoi'r offeryn hwn wedi'i lywio gan y Trysorlys EM diweddaraf canllawiau i gyrrff cyhoeddus ar adrodd cynaliadwyedd a'r Canllaw adrodd sero net sector cyhoeddus Cymru.
- 93 Yn gyffredinol, cynyddodd cyfanswm ein hallyriadau cyfwerth â CO₂ (DPA 17) o 280 tunnell yn 2023-24 i 370 tunnell yn 2024-25. Roedd hyn yn bennaf oherwydd lefelau cynyddol o bresenoldeb staff yn ein swyddfeydd a'n safleoedd cyrff archwiliedig, fel rhan o'n gwaith ar symud i fodel gweithio hybrid gorau posibl gyda chymysgedd priodol o weithio wyneb yn wyneb ac ar-lein.
- 94 Drwy gydol y cyfnod adrodd, gyda mewnbwn gan Weithgor Lleihau Carbon mewnol a rhwydweithio allanol, fe wnaethom barhau â'n gwaith cynllunio ar gyfer sut y byddwn yn cyfrannu at gyflawni nodau carbon sero net tymor hwy Cymru. Roedd hyn yn cynnwys mireinio ein prosesau adrodd, cyhoeddi Cynllun Teithio Cynaliadwy newydd, a datblygu Cynllun Lleihau Carbon cyffredinol.
- 95 Yn ogystal, rydym wedi ymrwymo i geisio cynnal a gwella bioamrywiaeth i'r graddau y mae'n gyson â'n swyddogaethau. Ym mis Awst 2023, gwnaethom gyhoeddi Cynllun Bioamrywiaeth a Chydnerthedd Ecosystemau ar gyfer y cyfnod 2023-2027, sy'n nodi pedwar amcan penodol i'n helpu i berfformio'n well Dyletswydd Bioamrywiaeth a Gwydnwch Ecosystemau Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016. Trwy gydol 2024-25, cynhaliwyd ystod o weithgareddau i gefnogi cyflawni'r amcanion hyn. Byddwn yn cyhoeddi ein pedwerydd adroddiad ar gydymffurfio â'r Dyletswydd ym mis Rhagfyr 2025, sy'n cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ionawr 2023 a 31 Rhagfyr 2025.
- 96 Mae'r adrannau isod yn rhoi mwy o fanylion am y cynnydd yr ydym wedi'i wneud dros y flwyddyn ddiwethaf wrth leihau ein heffaith amgylcheddol mewn meysydd allweddol.

Teithio busnes

- 97 Mae Archwilio Cymru yn gweithredu model gweithio hybrid lle mae staff yn cael eu hannog i:
- gwneud penderfyniadau gwybodus ynghylch ble maen nhw'n gweithio, gan ddewis yr amgylchedd gwaith mwyaf addas i gyflawni canlyniadau llwyddiannus, gan roi anghenion tîm a chyflenwi yn gyntaf; a
 - chymbwysu manteision cydweithredu yn y swyddfa gyda'r hyblygrwydd o weithio gartref.
- 98 Mae'r mabwysiadu hwn o ffyrdd craffach a mwy hyblyg o weithio, gyda chefnogaeth ein llwyfannau TG a digidol, yn lleihau'r angen i staff deithio a'n hól troed amgylcheddol cyffredinol. Mae hyn yn cynnwys trwy ein peilot oriau cywasgedig a gyflwynwyd yn ddiweddar (gweler Astudiaeth Achos 6).
- 99 Fodd bynnag, mae rhywfaint o deithio busnes yn parhau i fod yn hanfodol i ni gyflawni ein swyddogaethau archwilio a swyddogaethau eraill yn effeithiol. Yn 2024-25, mynychodd staff Archwilio Cymru ein swyddfeydd ac archwilio safleoedd cyrff yn fwy rheolaidd nag o'r blaen yn y cyfnod ôl-COVID, sydd wedi effeithio ar gynnydd tuag at gyrraedd ein targed DPA o ostyngiad o 40% mewn allyriadau cyfwerth â CO₂ o waelodlin cyn COVID (gostyngiad o 35% ar hyn o bryd). Mae ein Llawlyfr Cynllun Teithio Cynaliadwy a'n Llawlyfr Teithio a Threuliau yn parhau i'n helpu i leihau effeithiau amgylcheddol ac ariannol teithio busnes a chymudo ac annog lefelau uwch o weithgarwch corfforol er buddion iechyd a lles.
- 100 Trwy gydol y cyfnod adrodd, cynigiwyd i'r holl staff gymryd rhan mewn cynllun beicio i'r gwaith a chynllun prydles aberthu cyflog i annog defnyddio cerbydau trydan a hybrid, ochr yn ochr â chael eu cyfeirio at gymhellion ac adnoddau eraill i hyrwyddo teithio llesol. Mae gan bob un o'n lleoliadau swyddfa orsafoedd gwefru EV, cyfleusterau beicio a chawodydd i hyrwyddo teithio llesol.

Ein hegwyddorion teithio busnes cynaliadwy

Dylid ystyried dewisiadau amgen i deithio er enghraifft galwad fideo cyn cytuno i gwrdd rhywun yn bersonol

Dylai lleiafswm nifer y cyflogeion y mae eu hangen deithio

Dylid defnyddio trafndiaeth gyhoeddus pan fo hynny'n bosibl

Rydym yn annog rhannu ceir pan nad yw trafndiaeth gyhoeddus yn ddewis dichonadwy

Dylai unigolion chwilio am y dewis mwyaf cynaliadwy posibl, gan bwysu a mesur yr holl ystyriaethau perthnasol er enghraifft iechyd a diogelwch, llesiant a gwerth am arian

Ystad

101 Dros y ddwy flynedd flaenorol, rydym wedi adleoli pob un o'n tair swyddfa i adeiladau llai, mwy modern gyda pherfformiad amgylcheddol llawer gwell:

- ym mis Mawrth 2023, fe wnaethom adleoli ein pencadlys yng Nghaerdydd i adeiladau llai yn agos at ddwy brif orsaf drenau a llwybrau beicio a cherdded di-draffig;
- ym mis Medi 2023, fe wnaethom adleoli ein swyddfa yng ngogledd Cymru i adeiladau llai a rennir, hefyd gydag ôl troed amgylcheddol a chyfleusterau gwell; ac
- ym mis Mawrth 2024 gwnaethom orffen sefydlu ein swyddfa ddiweddaraf yng ngorllewin Cymru, i adeiladau llai mwy effeithlon, gyda'r symud yn digwydd ym mis Ebrill 2025.

- 102 Gellir gweld effaith y symudiadau hyn trwy ostyngiad o 58% mewn allyriadau carbon a briodolir i ddefnydd ynni a defnydd o adnoddau naturiol ar draws ein hystad o'i gymharu â 2022-23. Yn ein holl adleoliadau ystad, fe wnaethom hefyd ddewis ailddefnyddio ein holl ddodrefn ac offer dros ben yn hytrach na'i fewnbynnu i'r llif gwastraff. Rhoddwyd eitemau i dros 15 o sefydliadau elusennol, cymunedol a sector cyhoeddus sy'n cefnogi'r gymuned leol.
- 103 Ym mis Ebrill 2024, cyflwynodd Llywodraeth Cymru reoliadau newydd sy'n ei gwneud yn ofynnol i bob gweithle wahanu deunyddiau ailgylchadwy. Lleolwyd biniau ailgylchu newydd yn ein swyddfeydd i ddal y ffrydiau gwastraff ar wahân angenrheidiol a gwella ein prosesau ar gyfer casglu a gwahanu gwastraff ymhellach.
- 104 Trwy gydol y cyfnod adrodd, rydym wedi defnyddio cynlluniau ailddefnyddio yn rhagweithiol i leihau ein defnydd o adnoddau cyfyngedig, a chyfran ein gwastraff a anfonir i safleoedd tirlenwi. Mae ein defnydd o blastigau untro defnyddwyr hefyd yn isel iawn, ac ar gyfer llawer o ddanfoniadau yn 2024-25 fe wnaethom optio allan o ddeunydd pacio yn gyfan gwbl.
- 105 Mae ein holl staff yn defnyddio gliniaduron a ffonau clyfar sy'n lleihau'r angen am argraffu papurau cyfarfod.

Caffael

- 106 Trwy gydol y cyfnod adrodd, mae ein gweithgareddau caffael wedi dilyn hierarchaeth sy'n blaenoriaethu osgoi, ailddefnyddio, adnewyddu ac ailgylchu cyn prynu newydd. Mae hyn yn cynnwys cymhwyso'r dull gweithredu i'n prosiectau symud swyddfa ac fel rhan o ddull 'economi gylchol' ar gyfer prynu cyflenwadau ac offer. Pan fo prynu yw'r opsiwn hyfyw, ein llwybr a ffefrir o gaffael cynaliadwy yw drwy fframweithiau Llywodraeth Cymru a'r DU sy'n dilyn Safonau Prynu'r Llywodraeth.
- 107 Yn benodol mewn perthynas â chaffael offer TG, rydym yn blaenoriaethu effeithlonrwydd ynni ac ailddefnyddio dyfeisiau, ochr yn ochr ag anghenion defnyddwyr.

Adroddiad Atebolrwydd

Datganiadau ac adroddiadau allweddol sy'n ein galluogi i fodloni gofynion atebolrwydd a dangos cydymffurfiaeth â llywodraethu corfforaethol da.

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddog Cyfrifyddu

26 Mehefin 2025

02

Tudalen y pecyn 138

Adroddiad Ilywodraethu corfforaethol

Adroddiad y cyfarwyddwyr

Ein Bwrdd

Adrian Crompton
Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Alison Gerrard
Aelod
anweithredol

Anne Beegan
Aelod gweithiwr
etholedig

Chris Bolton
Aelod gweithiwr
etholedig

Darren Griffiths
Aelod gweithiwr
penodedig

David Francis
Aelod
anweithredol

Dr Ian Rees
Cadeirydd
anweithredol y Bwrdd

Mike Norman
Aelod
anweithredol

Richard Thurston
Aelod
anweithredol

Ein Tîm Arweinyddiaeth Weithredol

Adrian Crompton

Archwilydd
Cyffredinol Cymru
a'r Prif Weithredwr

Anne-Louise Clark

Cyfarwyddwr
Gweithredol
Cyfathrebu a Newid

Ann-Marie Harkin

Cyfarwyddwr
Gweithredol y
Gwasanaethau
Archwilio

Kevin Thomas

Cyfarwyddwr
Gweithredol
Gwasanaethau
Corfforaethol

108 Mae'r arddangosion yn yr adran hon yn dangos cyfansoddiad y Bwrdd a'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol (ELT) ar 31 Mawrth 2025. Am y rhestr lawn o unigolion sydd wedi bod yn aelodau o'r Bwrdd a'i bwyllgorau yn ystod 2024-25, gweler y Tabl Presenoldeb yn y Datganiad Llywodraethu.

Cofrestr o fuddiannau

109 Rhaid i aelodau'r Bwrdd ac ELT ddarparu manylion am unrhyw gyfarwyddwyr cwmni a buddiannau arwyddocaol eraill a allai wrthdaro â'u cyfrifoldebau ac yn cyflwyno risgiau i annibyniaeth yr Archwilydd Cyffredinol. Gellir cyrchu cofrestrau buddiannau ar gyfer aelodau unigol o'r Bwrdd ac ELT drwy'r dolenni 'Read More' ar dudalen [Pwy yw pwy](#) ar ein gwefan.

Archwilydd Swyddfa Archwilio Cymru

110 Mae RSM UK Audit LLP wedi ei benodi'n archwilydd allanol Swyddfa Archwilio Cymru gan Bwyllgor Cyllid y Senedd ers 1 Mawrth 2015, yn fwyaf diweddar am gyfnod o 48 mis sy'n dechrau ar 1 Tachwedd 2022.

111 Yn ogystal â'u gwaith i ffurfio barn ar y datganiadau ariannol a'r rheoleidd-dra, caiff yr archwilydd gynnal archwiliadau i'r economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd y mae'r Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru wedi defnyddio adnoddau i gyflawni eu swyddogaethau a gosod adroddiad o ganlyniadau unrhyw arholiadau o'r fath gerbron y Senedd.

112 Datgelir manylion cost gwasanaethau archwilio allanol yn y Nodiadau i'r datganiadau ariannol.

Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu

- 113 O dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, Archwilydd Cyffredinol Cymru yw Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru a rhaid iddo, ar gyfer pob blwyddyn ariannol:
- cadw cyfrifon priodol a chofnodion priodol mewn perthynas â hwy; a
 - pharatoi datganiad o gyfrifon.
- 114 Mae'r cyfrifon yn cael eu paratoi ar sail croniadau a rhaid iddynt roi darlun gwir a theg o sefyllfa Swyddfa Archwilio Cymru a'i incwm a'i gwariant, y Datganiad o Sefyllfa Ariannol, a llif arian ar gyfer y flwyddyn ariannol.
- 115 Wrth baratoi'r cyfrifon, mae'n ofynnol i'r Swyddog Cyfrifyddu gydymffurfio â gofynion Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth, ac yn benodol i:
- cadw at Gyfarwyddyd Cyfrifon a gyhoeddwyd gan Drysorlys EF, gan gynnwys y gofynion cyfrifyddu a datgelu perthnasol, a chymhwysu polisïau cyfrifyddu addas ar sail gyson;
 - rhoi barn ac amcangyfrifon ar sail resymol;
 - nodi a yw safonau cyfrifyddu cymwys fel y nodir yn Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth wedi'u dilyn a datgelu ac egluro unrhyw wyriadau perthnasol yn y cyfrifon; a
- ch pharatoi'r cyfrifon ar sail busnes parhaus.
- 116 Mae cyfrifoldebau Swyddog Cyfrifyddu, gan gynnwys cyfrifoldeb am briodoldeb a rheoleidd-dra'r cyllid cyhoeddus y mae'r Swyddog Cyfrifyddu yn atebol amdano, am gadw cofnodion priodol ac am ddiogelu asedau Swyddfa Archwilio Cymru, wedi'u nodi yn Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru. Disgrifir cyfrifoldebau ychwanegol yn y Memorandwm ar gyfer Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru, a gyhoeddwyd gan y Senedd.
- 117 Fel Swyddog Cyfrifyddu, rwy'n cadarnhau:
- mae'r Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon hwn yn ei gyfanrwydd yn deg, cytbwys a dealladwy ac rwy'n cymryd cyfrifoldeb personol am yr Adroddiad Blynyddol a'r Cyfrifon a'r dyfarniadau sydd eu hangen i benderfynu ei fod yn deg, cytbwys a dealladwy;
 - rwyf wedi cymryd yr holl gamau y dylwn fod wedi'u cymryd i wneud fy hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sefydlu bod archwilwyr Swyddfa Archwilio Cymru yn ymwybodol o'r wybodaeth honno; a
 - chyn belled ag y gwn, nid oes unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr Swyddfa Archwilio Cymru yn ymwybodol ohoni.

Datganiad Llywodraethu

- 118 Mae'r datganiad hwn yn nodi strwythur rheoli Swyddfa Archwilio Cymru ac yn darparu cyfrif o lywodraethu corfforaethol a rheoli risg. Mae'r systemau a'r fframwaith yn y datganiad hwn wedi bod ar waith ar gyfer y flwyddyn dan adolygiad a hyd at ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad blynyddol a'r cyfrifon.
- 119 Fel Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru, rhaid imi geisio sicrhau:
- cynhelir system gadarn o reolaeth fewnol yn Swyddfa Archwilio Cymru, gan gynnwys proses archwilio fewnol gadarn, i gefnogi'r gwaith o arfer swyddogaethau statudol yn briodol; ac
 - mae rheoli cyfleoedd a risg Swyddfa Archwilio Cymru yn cyflawni'r cydbwysedd cywir sy'n gymesur â busnes yr Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru.

Llywodraethu corfforaethol

Y fframwaith llywodraethu

- 120 Mae fframwaith llywodraethu Swyddfa Archwilio Cymru, gan gynnwys gwybodaeth am gwmpas gwaith y Bwrdd a'i bwyllgorau, wedi'i grynhoi yn yr arddangosfa uwchben.
- 121 Mae ein Bwrdd o naw aelod yn cynnwys mwyafrif o bum aelod anweithredol (gan gynnwys y Cadeirydd), yr Archwilydd Cyffredinol, aelod cyflogai a benodwyd ar argymhelliad yr Archwilydd Cyffredinol a dau aelod gweithiwr etholedig. Mae'r Bwrdd yn cyfarfod yn ffurfiol o leiaf chwe gwaith y flwyddyn.
- 122 Mae yna Uwch Gyfarwyddwr Annibynnol y mae ei gyfrifoldebau'n cynnwys: dirprwyo ar gyfer y Cadeirydd pan nad ydynt yn gallu gweithredu; gwerthuso perfformiad y Cadeirydd; derbyn datgeliadau gan chwythwyr chwiban y tu allan i'r gadwyn rheoli llinell arferol; a goruchwyllo ethol aelodau cyflogeion i'r Bwrdd.
- 123 Mae'r berthynas rhwng Swyddfa Archwilio Cymru a'r Archwilydd Cyffredinol yn cael ei llywodraethu gan Cod Ymarfer sy'n cael ei gymeradwyo gan y Senedd ac yn cael ei adolygu'n rheolaidd.
- 124 Mae'r Bwrdd wedi sefydlu dau bwyllgor sy'n gweithredu mewn capasiti cynghori.
- 125 Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg yn cynnwys tri aelod anweithredol o'r Bwrdd, aelod o'r Bwrdd a aelod allanol annibynnol.

- 126 Mae'r Pwyllgor Taliadau ac Adnoddau Dynol yn cynnwys tri aelod anweithredol o'r Bwrdd a dau aelod gweithiwr o'r Bwrdd.
- 127 Yn dilyn adolygiad o ddogfennau llywodraethu ym mis Gorffennaf 2024, gwnaed newidiadau i aelodaeth y ddau bwyllgor i sicrhau bod modd cymhwyso rheolau cworwm yn gyson.
- 128 Nid yw aelodau'r gweithwyr Bwrdd yn aelodau o'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol nac yn ymwneud â gwneud penderfyniadau lefel uwch ac eithrio mewn rôl Bwrdd. Mae'r Bwrdd yn fodlon nad oes unrhyw wrthdaro buddiannau yn eu haelodaeth pwyllgor a bod, lle mae gwrthdaro yn codi, maent yn cael eu rheoli a'u lliniaru'n effeithiol.
- 129 Rwy'n cadeirio Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol (ELT) i gyfarwyddo, goruchwyllo a monitro gweithredu'r blaenoriaethau a nodir yn ein Cynllun Blynyddol. Mae'n cyfarfod o leiaf unwaith y mis ac yn cynnwys fi a thri Chyfarwyddwr Gweithredol. Mae aelodau o Banel Staff hefyd yn mynychu cyfarfodydd ELT ar sail cylchdro i ddod â phersbectif gweithiwr i'r trafodaethau.
- 130 Mae'r Bwrdd a'i bwyllgorau yn cael eu cefnogi gan Ysgrifennydd y Bwrdd. Mae gan y Bwrdd flaenraglen o fusnes sy'n helpu i lywio agendâu ac mae wedi'i chynllunio i sicrhau bod busnes yn cael ei gynnal mor effeithlon ac effeithiol â phosibl.
- 131 Mae rhagor o wybodaeth am aelodaeth y Bwrdd ac ELT ar gael yn Adroddiad y Cyfarwyddwyr.

Pwyllgor Cyllid y Senedd

Yn craffu ar ddefnydd adnoddau Swyddfa Archwilio Cymru, yn argymhell penodiad yr Archwilydd Cyffredinol ac aelodau anweithredol o Swyddfa Archwilio Cymru, ac yn gyfrifol am benodi archwilydd allanol Swyddfa Archwilio Cymru.

Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru

Yn monitro'r broses o arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol.

Yn cynghori'r Archwilydd Cyffredinol.

Yn cyflogi staff ac yn darparu adnoddau fel bod modd arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol.

Yn codi tâl am waith sydd wedi'i wneud gan yr Archwilydd Cyffredinol.

Yn cydweithio â'r Archwilydd Cyffredinol i amcangyfrif incwm a threuliau, y cynllun ffioedd, y cynllun blynyddol, adroddiad/adroddiadau interim ac adroddiad blynyddol.

Pwyllgor Taliadau Cydnabyddiaeth ac Adnoddau Dynol

Yn cynghori'r Bwrdd trwy herio a chraffu ar dri maes cyffredinol o'r gwaith rheoli a datblygu adnoddau dynol:

- llywodraethu;
- perfformiad; a
- pholisi a thaliadau cydnabyddiaeth.

Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg

Yn cynghori'r Bwrdd trwy:

- adolygu pa mor gynhwysfawr a dibynadwy yw ffynonellau sicrwydd corfforaethol;
- adolygu uniondeb yr adroddiad blynyddol a chyfrifon; a
- chyflwyno barn ar y cymorth sydd ar gael fel bod y Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu yn gallu cyflawni eu dyletswyddau perthnasol.

Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol

Yn cyfarwyddo ac yn goruchwyllo gweithrediad yr amcanion strategol a'r rhaglenni gwaith a ddisgrifir yng Nghynllun Blynyddol Archwilio Cymru.

Yn gweithredu fel bwrdd rhaglen rheoli newid, gan osod cyfeiriad y rhaglen a darparu adnoddau ar gyfer ei gweithredu.

Presenoldeb yng nghyfarfodydd y Bwrdd a'r Pwyllgor 2024-25

Tabl yn dangos nifer y cyfarfodydd Bwrdd a phwyllgorau a gynhaliwyd yn 2024-25 a phresenoldeb aelodau (a phresenoldeb aelodau o'r ELT nad ydynt yn aelodau'r Bwrdd).

	Bwrdd ¹⁴	ARAC	RHRC	ELT
Nifer y cyfarfodydd a gynhaliwyd	9	5	5	21
Aelodau'r Bwrdd a'i bwyllgorau				
Adrian Crompton, Archwilydd Cyffredinol a Phrif Weithredwr ¹⁵	8	5	4	19
Alison Gerrard, Aelod Anweithredol a Chadeirydd y Pwyllgor Taliadau ac Adnoddau Dynol (RHRC)	9		5	
Andrew Clark, cyn aelod Annibynnol o'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg (ARAC) ¹⁶		1		
Anne Beegan, Aelod etholedig o weithwyr	6	5		
Chris Bolton, Aelod etholedig o'r gweithiwr ¹⁷	8		3	
Darren Griffiths, Aelod gweithiwr penodedig ¹⁸	7		4	
David Francis, Aelod Anweithredol, Uwch Gyfarwyddwr Annibynnol a Chadeirydd ARAC ¹⁹	9	5		
Elinor Gwynn, cyn aelod anweithredol ²⁰	2		1	
Dr Ian Rees, Aelod Anweithredol a Chadeirydd y Bwrdd ²¹	8	3	4	

14 Ar 4-5 Rhagfyr 2024, cynhaliodd y Bwrdd ac ELT weithdy datblygu hefyd i ystyried canlyniadau'r arolwg staff blynyddol, canlyniadau hunanasesiad y Bwrdd o'i effeithiolrwydd a sganio'r gorwel gyda ffocws ar ddatblygiadau digidol.

15 Mynychodd Adrian Crompton gyfarfodydd ARAC ac RHRC yn rhinwedd ei swydd fel Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu.

16 Daeth tymor swydd Andrew Clark fel Aelod Annibynnol o ARAC i ben ar 30 Mehefin 2024.

17 Mynychodd Chris Bolton un cyfarfod RHRC fel sylwedydd yn ei rhinwedd fel aelod gweithiwr etholedig o'r Bwrdd. Ar gyfer gweddill cyfarfodydd yr RHRC, yn dilyn newid mewn aelodaeth ar 31 Gorffennaf 2024, mynychodd fel aelod o'r pwyllgor.

18 Ni fynychodd Darren Griffiths un cyfarfod ar gais y Cadeirydd yn unol â Thelerau Gorchwyl y Bwrdd er mwyn sicrhau bod cworwm ar gyfer y cyfarfod, gyda mwyafrif yr aelodau anweithredol yn bresennol.

19 Cymerodd David Francis rôl Cadeirydd ARAC ar 13 Mehefin 2024, ar ôl mynychu cyfarfodydd fel aelod o'r pwyllgor yn flaenorol.

20 Daeth tymor swydd Elinor Gwynn fel aelod anweithredol i ben ar 31 Mai 2024.

21 Penodwyd Ian Rees gan y Senedd yn Gadeirydd Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru am gyfnod o bedair blynedd o 12 Mehefin 2024 ymlaen. Yn flaenorol, roedd Ian wedi cael ei benodi yn aelod anweithredol o'r Bwrdd o 17 Hydref 2020 ac roedd wedi cyflawni rôl Cadeirydd ARAC nes iddo gael ei benodi yn Gadeirydd y Bwrdd. Ar ôl ei benodi yn Gadeirydd y Bwrdd, mynychodd Ian gyfarfodydd ARAC fel aelod o'r pwyllgor. Ar ôl adolygu Telerau Gorchwyl RHRC i gynyddu ei aelodaeth, mynychodd Ian gyfarfodydd RHRC o 13 Mehefin 2024 fel aelod o'r pwyllgor.

	Bwrdd ¹⁴	ARAC	RHRC	ELT
Aelodau'r Bwrdd a'i bwyllgorau				
Dr Kathryn Chamberlain, cyn aelod anweithredol a Chadeirydd y Bwrdd ²²	1			
Mike Norman, Aelod Anweithredol ²³	7	5	1	1
Owen Purcell, Aelod Annibynnol o ARAC ²⁴	1	3		
Richard Thurston, Aelod anweithredol ²⁵	7	2	3	
Aelodau o'r Tîm Arweinyddiaeth Weithredol (nad ydynt yn aelodau o'r Bwrdd)²⁶				
Anne-Louise Clark	6	3		18
Ann-Marie Harkin	7	3		18
Kevin Thomas	7	5	5	20

22 Penodwyd Kathryn Chamberlain gan y Senedd yn Gadeirydd Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru am gyfnod o bedair blynedd o 16 Mawrth 2023 ymlaen. Ar 15 Ebrill 2024, hysbysodd Pwyllgor Cyllid y Senedd iddi ei bod o'r farn ei bod wedi'i gwahardd rhag bod yn aelod a chadeirydd y Bwrdd, o 1 Ionawr 2024 ymlaen. Roedd hyn yn rhinwedd ei bod yn dal rôl arall yr oedd y Pwyllgor yn ystyried ei bod yn swydd anghymhwys o dan baragraff 26 o Atodlen 1 i Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

23 Penodwyd Mike Norman gan y Senedd yn aelod anweithredol o'r Bwrdd ar 01 Mehefin 2024. Mynychodd ddau gyfarfod ARAC, un cyfarfod RHRC ac un cyfarfod ELT fel arsylwr yn ei rôl fel aelod anweithredol o'r Bwrdd. Ar gyfer gweddill cyfarfodydd ARAC, yn dilyn newid i'w Cylch Gorchwyl i gynyddu ei aelodaeth ar 30 Gorffennaf 2024, mynchodd fel aelod o'r pwyllgor.

24 Penodwyd Owen Purcell yn Aelod Annibynnol o ARAC ar 01 Medi 2024. Mynychodd un cyfarfod o'r Bwrdd fel arsylwr.

25 Penodwyd Richard Thurston gan y Senedd yn aelod anweithredol o'r Bwrdd ar 01 Mehefin 2024. Yn dilyn newid mewn aelodaeth ar 30 Gorffennaf 2024, mynchodd gyfarfodydd RHRC fel aelod o'r pwyllgor. Mynychodd Richard un cyfarfod ARAC fel aelod, gan gymryd lle Ian Rees, ac un cyfarfod ARAC fel arsylwr.

26 Mynchodd y Cyfarwyddwyr Gweithredol gyfarfodydd yr ARAC a'r RHRC fel y bo'n briodol i roi sesiynau briffio, cymryd rhan mewn trafodaethau neu i gymryd eu cyngor. Mae ganddynt wahoddiad sefydlog i fynychu cyfarfodydd y Bwrdd.

Cyfrif llywodraethu corfforaethol

- 132 Mae'r Bwrdd yn derbyn sicrwydd bod ei amcanion yn cael eu cyflawni drwy:
- adroddiadau rheoli mewnol, adroddiadau perfformiad a sesiynau briffio cyfoes;
 - adroddiadau mewnol annibynnol, gan gynnwys adroddiadau archwilio mewnol ac adroddiadau'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg a'r Pwyllgor Taliadau ac Adnoddau Dynol; ac
 - adroddiadau archwilio allanol.
- 133 Mae'r Bwrdd yn fodlon bod lefel y sicrwydd a geisir ac a ddarperir yn gymesur â'r lefelau cysylltiedig o risg a aseswyd. Mae'r Bwrdd hefyd yn fodlon ar ansawdd y wybodaeth y mae'n ei dderbyn, sy'n cael ei ategu gan ddata a gyflwynir mewn Dangosfwrdd Gwybodaeth Rheoli a ddatblygwyd yn ddiweddar, er ei fod o'r farn bod lle i wella ffocws a fformat rhai elfennau o adrodd ariannol. Mae aelodau'r Bwrdd anweithredol a Chyfarwyddwyr Gweithredol yn cwrdd yn rheolaidd i sicrhau bod gwaith y Bwrdd, ei Bwyllgorau a'r ELT yn cael ei alinio.
- 134 Mae gan y Bwrdd God Ymddygiad lle mae Ysgrifennydd y Bwrdd yn cadw cofrestrau buddiannau aelodau sy'n cael eu hadolygu'n flynyddol a'u diweddarau yn ystod y flwyddyn i gofnodi unrhyw newidiadau a hysbyswyd gan aelodau.
- 135 Mae gan Gadeirydd y Bwrdd a chadeiryddion ei bwyllgorau hawl i fynediad, a gallant adrodd unrhyw faterion sy'n peri pryder, yn uniongyrchol i Gadeirydd Pwyllgor Cyllid y Senedd.
- 136 Mae gan y Pennaeth Archwilio Mewnol a'r Archwilydd Allanol fynediad agored a chyfrinachol i Gadeirydd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Yn ogystal, mae'r Pwyllgor yn cynnal sesiwn breifat gyda'r archwilwyr mewnol ac allanol cyn pob cyfarfod pwyllgor.
- 137 Ar sail wirfoddol, mae Swyddfa Archwilio Cymru yn asesu ei threfniadau yn erbyn gofynion y Cod Arfer Da ar gyfer Llywodraethu Corfforaethol mewn adrannau'r llywodraeth ganolog. Mae'r Bwrdd yn fodlon ei fod yn cydymffurfio â'r gofynion hynny i'r graddau y maent yn berthnasol ac yn ymarferol o ystyried yr angen i gadw annibyniaeth yr Archwilydd Cyffredinol. Nid yw'r trefniadau yn cydymffurfio â holl ofynion y Cod oherwydd:
- nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn adran weinidogol, ac nid yw'n adrodd nac yn derbyn cyfarwyddiadau gan weinidogion na'u swyddogion; ac
 - mae rôl a chyfrifoldebau'r Bwrdd a'i aelodaeth wedi'u gosod mewn statud.

- 138 Yn ogystal, nid yw'r Bwrdd wedi sefydlu pwyllgor enwebu, ond mae'r swyddogaethau a ddisgrifir yn y Cod yn cael eu cyflawni gan y Bwrdd a'r Pwyllgor Taliadau ac Adnoddau Dynol.

Adolygiad o berfformiad ac effeithiolrwydd y bwrdd

- 139 Yn 2024-25, cynhaliodd y Bwrdd hunanasesiad o'i effeithiolrwydd yn unol â'r arfer da a nodir yn y Cod Llywodraethu Corfforaethol. Ystyriodd y Bwrdd y canlyniadau ym mis Rhagfyr 2024. Daeth yr asesiad i'r casgliad bod y Bwrdd yn gweithredu'n effeithiol gyda rhai meysydd i'w gwella wedi'u nodi. Datblygodd y Bwrdd gynllun gweithredu i fynd i'r afael â'r meysydd allweddol a nodwyd i'w gwella a chytunodd i gomisiynu gwerthusiad annibynnol o'i effeithiolrwydd yn 2025-26.
- 140 Fel rhan o'u gofynion adrodd blynyddol, mae pwyllgorau'r Bwrdd yn cwblhau hunanasesiad o'u heffeithiolrwydd. Mae'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn asesu ei hun yn erbyn yr egwyddorion arfer da a ddisgrifir yn [Llawlyfr Pwyllgor Archwilio](#) Trysorlys EF. Mae'r Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol ac AD wedi addasu'r asesiad hwnnw i sicrhau ei fod yn berthnasol ac yn gymesur â'i sefyllfa. Mae'r Bwrdd yn fodlon â chadernid yr asesiadau a'r cynnwys nad oes unrhyw faterion o bryder.
- 141 Mae gan y Bwrdd broses ar waith ar gyfer cynnal arfarniadau perfformiad aelodau sy'n gweithredu ar gyloch 12 i 18 mis. Fe'u cwblhawyd ddiwethaf ym mis Hydref 2024.
- 142 Mae gan y Bwrdd gynllun dysgu a datblygu sy'n cael ei ddiweddarau'n flynyddol. Mae'r cynllun yn nodi'r trefniadau ar gyfer hyfforddiant sefydlu ac ar gyfer diwallu anghenion dysgu a datblygu parhaus a nodwyd yn ystod y flwyddyn, gan gynnwys y rhai a nodwyd drwy'r prosesau hunanasesu a gwerthuso perfformiad.

Adroddiad y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg

- 143 Cyflwynodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg ei adroddiad blynyddol i'r Bwrdd a'r Swyddog Cyfrifyddu ym mis Mehefin 2025, gan grynhoi ei gasgliadau o'r gwaith yr oedd wedi'i wneud yn ystod 2024-25.
- 144 Rhoddodd y Pwyllgor sicrwydd:
- a mae adrodd ariannol yn gyson â gofynion Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth ac mae adroddiadau'n cael eu paratoi yn unol â pholisïau cyfrifyddu priodol;
 - b mae'n ymddangos bod y trefniadau asesu risg a rheoli risg yn gadarn ac yn gweithredu'n effeithiol o fewn fframwaith rheoli mewnol clir;
 - c mae'r trefniadau ar gyfer adnabod ac adrodd am gamymddwyn fel twyll, llwgrwobrwyo, llygredd a gwyngalchu arian yn gadarn ac yn unol ag arfer da;
 - ch mae trefniadau gwrth-dwyll SAC yn gadarn, mae polisïau a chanllawiau yn gyfredol ac mae risgiau twyll yn cael eu cofnodi o fewn fframwaith risg a sicrwydd SAC ac maent yn destun craffu rheolaidd; ac
 - d mae trefniadau seiberddiogelwch ymarferol SAC yn gadarn, ac mae sicrwydd pellach wedi'i ddarparu trwy achrediad allanol gyda Cyber Essentials Plus yn gynnar yn 2025.
- 145 Roedd y Pwyllgor yn gwerthfawrogi'r gefnogaeth a'r ymgysylltiad agored a gonest y mae wedi'i dderbyn gan reolwyr a chan yr archwilwyr mewnol ac allanol yn ystod y cyfnod adrodd.
- 146 Parhaodd y Pwyllgor i adolygu perfformiad yr archwilwyr mewnol ac allanol yn ystod y flwyddyn, ac mae'n fodlon nad yw'r adolygiad hunanasesu o'i effeithiolrwydd ei hun a gynhaliwyd yng Ngwanwyn 2025 wedi datgelu unrhyw feysydd sylweddol sy'n peri pryder.

Adroddiad y Pwyllgor Cydnabyddiaeth Ariannol ac Adnoddau Dynol

- 147 Yn 2024-25, craffodd y Pwyllgor ar ystod eang o faterion yn unol â'i gylch gorchwyl. Roedd y rhain yn cynnwys:
- adolygu a monitro systemau a phrosesau rheoli perfformiad;
 - ystyried ac argymhell strategaeth gyflog;
 - adolygu datblygiad y Cynllun Gweithlu Strategol²⁷ a chyflawni blaenoriaethau blwyddyn un;
 - monitro gweithrediad y peilot oriau cywasgedig a gyflwynwyd i gynnig mwy o hyblygrwydd mewn trefniadau gwaith;
 - cynnal adolygiadau o bolisïau a phrosesau allweddol sy'n ymwneud â thâl, prawf a gallu, ac urddas a pharch; ac
 - adolygu'r dull ar gyfer bodloni gofynion y ddyletswydd ataliol newydd ar aflonyddu rhywiol a gyflwynwyd o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010.
- 148 Roedd y Pwyllgor yn gwerthfawrogi bod rheolwyr wedi ymgysylltu'n agored â'r Pwyllgor ac wedi ymateb yn gadarnhaol i adborth ac awgrymiadau'r Pwyllgor.
- 149 Ar y cyfan, dywedodd y Pwyllgor ei fod yn fodlon bod trefniadau cydnabyddiaeth ariannol ac AD Swyddfa Archwilio Cymru:
- cefnogi nodau strategol y Bwrdd;
 - galluogi cynnal busnes effeithlon, effeithiol ac economaidd gan gynnwys recriwtio, cymhelliant a chadw staff; a
 - chydymffurfio â gofynion rheoleiddio, gan gynnwys sicrhau bod y datgeliadau yn yr Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol blynyddol yn unol â gofynion cyfreithiol.
- 150 Mae'r Pwyllgor yn fodlon nad yw'r adolygiad hunanasesu o'i effeithiolrwydd a gynhaliwyd yng Ngwanwyn 2025 wedi datgelu unrhyw feysydd sylweddol sy'n peri pryder.

27 Mae'r Cynllun Gweithlu Strategol wedi disodli'r Strategaeth Datblygu Pobl a Sefydliadol fel Strategaeth Pobl Swyddfa Archwilio Cymru.

Adroddiad yr Archwilydd Mewnol

- 151 Yn dilyn ymarfer tendr a gynhaliwyd o dan gytundeb Gwasanaethau Archwilio a Sicrwydd Gwasanaethau Masnachol y Goron, penodwyd TIAA yn archwilwyr mewnol Swyddfa Archwilio Cymru am gyfnod o dair blynedd a ddaeth i ben ym mis Mehefin 2026.
- 152 Paratowyd strategaeth a chynllun archwilio mewnol ar gyfer 2024-25 gan y Pennaeth Archwilio Mewnol a ystyriwyd gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg yn ei gyfarfod ar 28 Chwefror 2024.
- 153 Yn ystod y cyfnod adrodd, cyhoeddwyd naw adroddiad archwilio mewnol. Cynhaliodd y Pennaeth Archwilio Mewnol olrhain i ddilyn argymhellion archwilio a gweithredoedd y cytunwyd arno.
- 154 Yn y datganiad sicrwydd blynyddol ar gyfer 2024-25, adroddodd y Pennaeth Archwilio Mewnol:

'Mae TIAA yn fodlon, ar gyfer y meysydd a adolygwyd yn ystod y flwyddyn, bod gan Archwilio Cymru brosesau rheoli, rheoli a llywodraethu risg rhesymol ac effeithiol. Mae'r farn hon yn seiliedig yn unig ar y materion a ddaeth i sylw TIAA yn ystod yr adolygiadau archwilio mewnol a gynhaliwyd yn ystod y flwyddyn ac nid yw'n farn ar bob elfen o'r prosesau rheoli, rheoli a llywodraethu risg na'r hyfywedd ariannol barhaus na'ch gallu i fodloni rhwymedigaethau ariannol y mae'n rhaid i Archwilio Cymru eu cael o'i wahanol ffynonellau sicrwydd.'

Tabl yn rhestru'r adolygiadau archwilio mewnol a gynhaliwyd yn 2024-25 ac yn darparu'r asesiad cyffredinol a chrynodeb o'r canfyddiadau allweddol

Adolygiad archwilio mewnol	Dyddiad cyhoeddi	Asesiad cyffredinol	Canfyddiadau allweddol
Llywodraethu Corfforaethol – Rheolaeth Strategol	Awst 2024	Sicrwydd sylweddol	<p>Mae gan Archwilio Cymru drefniadau llywodraethu effeithiol ar waith ar gyfer rheoli'r sefydliad yn strategol.</p> <p>Mae gan Archwilio Cymru Strategaeth sefydliadol 2022-27 ar waith a gefnogir gan Gynllun Blynyddol sy'n cael ei fonitro'n rheolaidd gan y Bwrdd.</p> <p>Mae dogfennau llywodraethu bwrdd yn cael eu hadolygu'n flynyddol, er bod y Cod Ymddygiad ar gyfer Aelodau'r Bwrdd yn hwyr ar hyn o bryd yn cael ei adolygu.</p>
Trefniadau Gwrth-dwyll Rhagweithiol - Goramser	Rhagfyr 2024	Sicrwydd sylweddol	<p>Canfuwyd bod rheolaethau priodol ar waith ar reoli'r cynllun peilot goramser.</p> <p>Cadarnhaodd profion fod goramser wedi'i gymeradwyo yn unol â'r gweithdrefnau.</p> <p>Roedd y terfyn goramser â thâl wedi'i gyfyngu i 5 awr ar ben yr wythnos 35 awr i gefnogi lles gweithwyr.</p>
Seilwaith TGCh	Rhagfyr 2024	Sicrwydd rhesymol	Ni nodwyd unrhyw faterion rheoli sylfaenol.

Adolygiad archwilio mewnol	Dyddiad cyhoeddi	Aseiad cyffredinol	Canfyddiadau allweddol
Rheolaethau Ariannol Allweddol – Cyflogres, Treuliau ac Asedau Sefydlog	Rhagfyr 2024	Sicrwydd sylweddol	<p>Mae Llawlyfr Rheoli Ariannol yn darparu arweiniad i staff ar reoli adnoddau ariannol, gan gynnwys cyflogres, treuliau ac asedau sefydlog. Mae'r Llawlyfr yn destun adolygiad blynyddol. Mae rheolaethau priodol ar waith dros gyflogres, treuliau ac asedau sefydlog.</p> <p>Cwblhawyd profion cydymffurfio ar gyfer dechreuwyr, ymadawyr, dyrchafiadau, hawliadau treuliau, ychwanegiadau asedau sefydlog a gwarediadau heb unrhyw eithriadau wedi'u nodi. Mae prosesau monitro ac adrodd priodol ar waith gydag adrodd misol i'r ELT ac adrodd chwarterol i'r Bwrdd.</p> <p>Mae gweithredu porth sefydlu newydd wedi gwella effeithlonrwydd a lleihau'r risg o wall mewnbwn â llaw ar gyfer cyflogres.</p>
Dysgu a Datblygu	Chwefror 2025	Sicrwydd rhesymol	<p>Mae strategaeth a dogfennau polisi allweddol ar waith, gan gynnwys Polisi Dysgu a Datblygu cynhwysfawr. Mae'r diweddariad chwarterol i'r Tîm Gweithredol yn darparu gwybodaeth a mewnwleidiad helaeth mewn perthynas â Dysgu a Datblygu yn Archwilio Cymru.</p> <p>Mae lle i wella'r rhyngwyneb rhwng y Timau Datblygu a Chanllawiau Archwilio a'r Timau AD.</p>
Adolygiad Gweithredu ÔI-TRM	Chwefror 2025	Sicrwydd sylweddol	<p>Mae system Rheoli Amser ac Adnoddau (TRM) newydd wedi'i gweithredu yn Archwilio Cymru. Nododd trafodaethau gyda staff ganfyddiad efallai nad oedd y cwmpas gwreiddiol a baratowyd yn 2020 wedi cael ei ymchwilio mor llawn ag y dymunol, ond cafodd hyn ei gywiro yn ystod y cyflwyno. Mae'r prosiect bellach wedi cyrraedd cam cau gyda'r amcanion a gyflawnwyd ac ymarferoldeb llawn ar waith.</p> <p>Dilynodd y cam gweithredu ar ôl y prosiect a adolygwyd yn ystod yr archwiliad arfer da.</p>

Adolygiad archwilio mewnol	Dyddiad cyhoeddi	Asesiad cyffredinol	Canfyddiadau allweddol
Rheoli Perfformiad Staff	Ebrill 2025	Cynghorol	<p>Mae proses sefydledig ar waith ar gyfer rheoli perfformiad staff, wedi'i ddogfennu'n ffurfiol trwy bolisiâu a gweithdrefnau.</p> <p>Mae'r Pecyn Cymorth Eich Perfformiad yn ddogfen gynhwysfawr sy'n cynnwys ystod o ganllawiau ac adnoddau i unigolion a rheolwyr wella eu perfformiad eu hunain yn ogystal â pherfformiad eu tîm.</p> <p>Mae peilot yn mynd rhagddo gyda'r bwriad o wella sut mae sgysiau yn cael eu recordio. Unwaith y bydd yn fyw, bydd angen ymgorffori'r dull newydd ar draws y sefydliad o fewn cyfnod byr i sicrhau yr eir i'r afael â'r materion presennol yn y systemau rheoli perfformiad staff.</p>
Cyfrifoldebau Rheolwr Staff	Ebrill 2025	Sicrwydd rhesymol	<p>Mae'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol a'r Pwyllgor Taliadau ac Adnoddau Dynol yn cael eu diweddarau ar ddatblygiadau allweddol o fewn y busnes mewn perthynas â sesiynau datblygu rheolwyr ac unrhyw adborth a dderbyniwyd.</p> <p>Mae rhaglen hyfforddi ffurfiol yn cael ei sefydlu ar gyfer rheolwyr llinell newydd i sicrhau ymwybyddiaeth o ddisgwyliadau rheoli staff ac ymagwedd gyson tuag ato wrth iddynt bontio i'w swydd newydd.</p> <p>Ymgorfforwyd mwy o bwyslais yn ddiweddar ar asesu gallu rheolwr yn y broses recriwtio a dethol.</p>
Defnydd Microsoft Copilot	Mai 2025	Sicrwydd rhesymol	<p>Mae Archwilio Cymru ar ddechrau eu teithiau o ran Deallusrwydd Artiffisial (DA), sy'n golygu bod agweddau penodol ar eu prosesau sy'n hanfodol heb eu gweithredu eto. Fodd bynnag, mae sylwadau cynnar yn awgrymu'r potensial ar gyfer seilwaith defnydd DA Cynhyrchiol a reolir yn dda. Rydym wedi codi rhai argymhellion i helpu gyda'r camau nesaf.</p>

Rheoli risg

155 Wrth redeg ein busnes, rydym wedi ymrwymo i gymhwyso'r egwyddorion a nodir yn Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru a Llyfr Oren Llywodraeth y DU ar gyfer rheoli risgiau.

Parodrwydd i dderbyn risg

156 Mae'r meysydd allweddol lle gall risgiau godi a bygwth y gallu i gyflawni ein gwaith yn llwyddiannus, a chrynodeb lefel uchel o'n parodrwydd i dderbyn risg ym mhob un o'r meysydd hyn, wedi'u nodi yn ein Cynllun Blynyddol. Mae hyn yn darparu'r pwynt cyfeirio yr ydym yn meincnodi gweithgarwch rheoli risg a lliniaru yn ei erbyn o fewn y sefydliad.

Fframwaith rheoli risg

157 Mae'r Bwrdd yn goruchwyllo rheoli risg yn Archwilio Cymru. Mae'r Bwrdd yn cael ei gefnogi gan y Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg, y mae ei gyfrifoldebau'n cynnwys adolygu a chynghori'r Bwrdd ar:

- strategaeth risg, gan gynnwys y dull o osod archwaeth risg;
- y prosesau asesu risg cyffredinol sy'n llywio gwneud penderfyniadau gweithredol; ac
- ymateb y rheolwyr i asesu risg.

158 Fel Swyddog Cyfrifyddu, rwy'n cynghori'r Bwrdd a'i bwyllgorau ar y system o reolaeth fewnol ac rwy'n cael fy nghefnogi wrth wneud hynny gan yr ELT.

159 Mae'r ELT yn gyfrifol am gynnal polisïau a systemau rheoli risg cadarn a rheoli mewnlol, ac am reoli risgiau strategol o ddydd i ddydd sy'n ymwneud â swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol a/neu Swyddfa Archwilio Cymru.

Asesu risg

160 Ym mhob un o'i gyfarfodydd yn y cyfnod adrodd, ystyriodd y Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg grynoded ELT o'r risgiau strategol allweddol sy'n wynebu'r sefydliad, ochr yn ochr ag adroddiad cofrestr risg manylach.

161 Roedd nifer o risgiau strategol allweddol yn amrywio yn ystod y cyfnod adrodd ac yn arbennig yn ymwneud ag amser yr ELT a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg. Roedd y rhain yn cynnwys y risgiau a'r mesurai lliniaru cysylltiedig a nodir yn y tabl isod.

Maes risg**Mesurau lliniaru cysylltiedig**

Effaith y newid annisgwyl yng Nghadeirydd y Bwrdd.

- Ceisiwyd cyngor cyfreithiol i egluro'r sefyllfa gytundebol, ochr yn ochr â deialog reolaidd gyda swyddogion y Senedd mewn perthynas â'r prosesau anghymhwys a phenodi.
- Roedd rheolau gweithdrefnol yn darparu i'r Uwch Gyfarwyddwr Annibynnol weithredu fel Cadeirydd nes bod Cadeirydd newydd yn cael ei benodi.
- Anfonwyd cyfathrebiadau esboniadol gan yr Archwilydd Cyffredinol at staff a rhanddeiliaid allweddol i ddarparu sicrwydd a sicrhau negeseuon cyson.

Methiant i sicrhau cynaliadwyedd ariannol tymor canolig yn ddigonol.

- Datblygwyd Strategaeth Ariannol Tymor Canolig pum mlynedd a'i hystyried ochr yn ochr â'r Cynllun Ffioedd fel rhan o baratoi'r Amcangyfrif.
- Nodwyd agweddau ar wariant yn ôl disgrisiwn y gellid eu dargyfeirio i flaenoriaethau eraill pe bai mater cyllido difrifol.
- Nodwyd arbedion cyllideb nad ydynt yn staff ar gyfer 2024-25 (a thu hwnt) trwy sefydlu Grŵp Llywio Cynaliadwyedd Ariannol.

Prosesau adnoddau gwasanaethau archwilio aneffeithiol.

Dechreuwyd cyfres o ymyriadau i sicrhau:

- Mae'r dechnoleg Hub Planner wedi'i ffurfwedu i weddu orau i weithrediadau Archwilio Cymru.
- Mae'r prosesau, y gweithdrefnau a'r protocolau sy'n cefnogi gweithrediad Hub Planner yn addas i'r diben.
- Mae gan ddefnyddwyr allweddol y model adnoddau hyfforddiant addas ac maent yn glir ar eu rolau a'u cyfrifoldebau.
- Mae'r wybodaeth rheoli a gynhyrchir gan Hub Planner yn addas at y diben, yn hygyrch ac yn cael ei defnyddio gan ddefnyddwyr allweddol y model adnoddau.

Newidiadau mewn uwch arweinyddiaeth a chynllunio olyniaeth.

- Mae adolygiad o bortffolios rôl uwch a rhychwantau rheolaeth wedi'i gynnal, ochr yn ochr â chynllunio senarios yn seiliedig ar amserlenni hyd at a chan gynnwys penodi'r Archwilydd Cyffredinol newydd yn 2026.
- Cyhoeddwyd cynllun gweithlu strategol newydd ym mis Awst 2024 sy'n cynnwys mwy o ffocws ar gynllunio olyniaeth ar draws y busnes.
- Adolygiad parhaus o uwch swyddi gwag tebygol a'r amseroedd posibl o ymadael i ganiatáu cyfnod hir i helpu i darfu ar y busnes.

162 Rwy'n fodlon bod y risgiau hyn wedi cael eu monitro a'u rheoli'n effeithiol yn ystod y flwyddyn.

- 163 Cafodd nifer o risgiau eu rheoli'n llwyddiannus a'u tynnu o'r gofrestr risg strategol yn ystod y cyfnod adrodd. Cafodd y risgiau eu cau'n llwyr neu eu hail-fframio a'u dad-ddwysáu i'r gofrestr risg weithredol i'w rheoli yn barhaus gan yr arweinydd risg perthnasol.
- 164 Rydym hefyd yn wynebu nifer o risgiau sydd newydd eu nodi ac yn barhaus yn 2025-26, sydd wedi'u cynnwys yn ein cofrestr risg strategol. Mae'r rhain yn cynnwys risgiau sy'n gysylltiedig â:
- pwysau llwyth gwaith a gwytnwch;
 - cydbwysu'r cyflenwad a'r galw am adnoddau dros y tymor canolig; a
 - seilwaith TG a seiberddiogelwch
- 165 Byddaf yn parhau i sicrhau bod risgiau'n cael eu rheoli'n dda yn gyffredinol, bod rheolaethau mewnol yn cael eu hadolygu'n rheolaidd i sicrhau eu bod yn parhau i fod yn effeithiol, a lle mae gwendidau, mae camau priodol ar waith i fynd i'r afael â nhw.

Llywodraethu gwybodaeth

- 166 Fel Archwilydd Cyffredinol, mae gen i fynediad eang at wybodaeth ar gyfer cyflawni fy swyddogaethau archwilio. Ochr yn ochr â'r hawliau mynediad statudol hyn, mae gen i gyfrifoldeb i sicrhau bod y wybodaeth a gafwyd yn cael ei diogelu'n briodol.
- 167 Yn fy rôl fel Prif Weithredwr, rwy'n atebol i'r Bwrdd am lywodraethu gwybodaeth y sefydliad, yn ogystal â bod yn rheolwr data fy hun fel Archwilydd Cyffredinol. Rwyf wedi dirprwyo'r ddwy swyddogaeth i'r Cyfarwyddwr Gweithredol Gwasanaethau Corfforaethol.
- 168 Er mwyn helpu i sicrhau ein bod yn bodloni gofynion diogelu data a chyfrifoldebau eraill ar gyfer diogelu gwybodaeth, mae gan Swyddfa Archwilio Cymru Bolisi Llywodraethu Gwybodaeth a Pholisi Diogelwch Gwybodaeth. Mae'r polisiau hyn yn nodi cyfrifoldebau staff, gofynion prosesu, trefniadau monitro ac adrodd, a gwybodaeth am sut y gall staff gael arweiniad pellach.

- 169 Daeth adroddiad blynyddol yr Uwch Berchennog Risg Gwybodaeth ar gyfer 2024-25 i'r casgliad bod ein trefniadau llywodraethu gwybodaeth cyffredinol yn effeithiol. Fodd bynnag, gwnaed rhai argymhellion ar gyfer gwella ein dull ymhellach mewn perthynas â:
- a diweddarau'r Polisi Llywodraethu Gwybodaeth a'r canllaw cysylltiedig;
 - b diweddarau'r tudalennau mewnrhwyd sy'n ymwneud â staff i wneud y polisiau a'r gweithdrefnau perthnasol yn haws i'w canfod a chyfeirio atynt;
 - c adolygu a diweddarau'r gyfres o Hysbysiadau Prosesu Teg, gan gynnwys defnydd posib DA a mentrau digidol; a
 - ch gweithio i drefnu sesiynau hyfforddiant amddiffyn data ar effeithiau technolegau newydd a deddfwriaeth amddiffyn data diwygiedig.

Diogelu data

- 170 Yn ystod 2024-25, mae'r sefydliad wedi parhau i wneud gwaith i hyrwyddo cydymffurfiaeth â deddfwriaeth diogelu data – Rheoliad Diogelu Data Cyffredinol y DU a Deddf Diogelu Data 2018. Mae'r gwaith hwn wedi cynnwys:
- a darparu hyfforddiant diogelu data ac arweiniad i staff ar draws y sefydliad;
 - b sicrhau bod cofnodion priodol yn cael eu cadw am y wybodaeth bersonol sy'n cael ei phrosesu gan Swyddfa Archwilio Cymru, y diben a'r sail gyfreithiol ar gyfer prosesu, cadw data a manylion mesurau diogelwch technegol a sefydliadol;
 - c mynd i'r afael â materion cydymffurfio a nodwyd gan raglen fonitro'r Swyddog Diogelu Data; a
 - ch chynnal asesiadau effaith diogelu data.
- 171 Rydym wedi cadw cofnodion o ddigwyddiadau diogelwch gwybodaeth, fel colli gwybodaeth yn ddamweiniol. Mae pob digwyddiad yn y flwyddyn wedi bod yn risg isel, felly nid oes unrhyw un wedi'i adrodd i Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth.
- 172 Rydym yn parhau i annog staff i adrodd cyn gynted ag y byddant yn ymwybodol o doriad ac rydym wedi ymrwymo i wella ein prosesau mewnol a diogelwch technegol yn barhaus.

- 173 Roedd y meysydd risg parhaus a nodwyd yn diweddariad blynyddol 2024-25 y Swyddog Diogelu Data i'r Bwrdd yn cynnwys:
- mabwysiadu technolegau newydd, gan gynnwys AI, lle mae data personol i'w brosesu;
 - dealltwriaeth o gyfrifoldebau unigol ar gyfer cydymffurfio â diogelu data; a
 - sicrhau bod asesiadau effaith diogelu data yn cael eu cynnal ar gamau cynharaf y cynllunio.

Agored a thryloywder

- 174 Rydym wedi ymrwmo i fod yn agored a thryloywder yn y ffordd rydym yn gweithredu fel busnes. Trwy ein Cynllun Cyhoeddiadau rydym yn sicrhau bod gwybodaeth benodol, fel cofnodion y Bwrdd, ar gael i'r cyhoedd yn rheolaidd.
- 175 Ym mlwyddyn ariannol 2024-25, cawsom 36 o geisiadau am wybodaeth. O'r ceisiadau a dderbyniwyd yn ystod y flwyddyn a'r tri eisoes wrth law a oedd yn ymwneud â'r Ddeddf Rhyddid Gwybodaeth, fe wnaethom fodloni'r dyddiad cau statudol o 20 diwrnod gwaith mewn 32 o achosion trwy ddarparu'r deunydd y gofynnwyd amdano, cymhwyso eithriadau perthnasol neu gadarnhau nad oedd y deunydd yn cael ei gynnal. Roedd un cais yn destun amser ychwanegol mewn perthynas â chymhwyso'r prawf budd cyhoeddus. Cafodd pedwar cais eu gohirio y tu hwnt i'r amserlen statudol oherwydd anawsterau wrth goladu deunydd perthnasol, a chafodd dau eu gohirio gan fesurau diogelwch TG.
- 176 Nid oeddem yn destun unrhyw adolygiadau gan y Comisiynydd Gwybodaeth yn 2024-25 mewn perthynas â'n trin ceisiadau.

Chwythu'r chwiban

- 177 Mae'r Bwrdd yn ystyried nodi camwedd yn fewnol yn gyfraniad pwysig at reoli risg gorfforaethol a sicrhau llywodraethu da. Anogir staff Swyddfa Archwilio Cymru Gyfan i godi materion sy'n peri pryder am gamymddwyn sy'n dod i'w sylw tra yn y gwaith.
- 178 Mae ein Polisi Chwythu'r Chwiban yn adlewyrchu darpariaethau Deddf Datgelu Budd y Cyhoedd 1998 a gofynion y Safon Moesegol ar gyfer Archwilwyr. Mae'r Polisi yn nodi'r mecanwaith ar gyfer codi pryderon am foeseg a pholisi, yn ogystal ag ynghylch camwedd yn y gwaith.
- 179 Yn ystod y cyfnod adrodd cawsom un datgeliad o faterion sy'n peri pryder, a ymchwiliwyd yn briodol.
- 180 Er mwyn asesu effeithiolrwydd ein trefniadau chwythu'r chwiban, rydym yn ystyried yr hyn yr ydym wedi'i ddysgu o ddatgeliadau blaenorol, ac yn arolygu staff am eu hymwybyddiaeth o'u trefniadau a'u hyder yn y trefniadau bob blwyddyn.

- 181 Gofynnwn ni i staff yn ein harolwg staff ym mis Hydref 2024 (yr ymatebodd 80% o staff iddo), raddio eu hymateb i'r datganiadau canlynol ar raddfa cytuno'n gryf i anghytuno'n gryf:
- rwy'n ymwybodol o sut i godi pryder am gamymddwyn (neu bryderon ynghylch ansawdd archwilio, barn broffesiynol neu werthoedd) o dan drefniadau chwythu'r chwiban Archwilio Cymru; ac
 - rwy'n hyderus y byddai'n cael ei ymchwilio'n briodol pe bawn i'n codi pryder o dan drefniadau chwythu'r chwiban fy sefydliad.
- 182 Atebodd 91% o'r rhai a gwblhaodd yr arolwg 'yn cytuno'n gryf' neu'n 'cytuno' i'r cwestiwn ar ymwybyddiaeth, ac 84% i'r cwestiwn ar hyder.
- 183 Er bod y canlyniad hwn yn dangos ymwybyddiaeth a hyder helaeth yn y trefniadau, mae angen gwaith parhaus i sicrhau bod yr holl staff yn ymwybodol o'r trefniadau hynny ac yn hyder ynddynt.

Atal twyll, llwgrwobrwyo a llygredd

- 184 Mae Archwilio Cymru wedi ymrwmo i greu diwylliant dim goddefgarwch o dwyll, llwgrwobrwyo a llygredd, a chynnal safonau moesegol uchel wrth ddefnyddio'r arian cyhoeddus.
- 185 Mae Strategaeth Atal Twyll, Llwgrwobrwyo a Llygredd a'r Cynllun Ymateb cysylltiedig yn cefnogi Archwilydd Cyffredinol Cymru fel Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru i weithredu trefniadau effeithiol ar gyfer mynd i'r afael â thwyll, llwgrwobrwyo a llygredd yn erbyn ac o fewn Archwilio Cymru.
- 186 Mae cynnwys y Strategaeth a'r Cynllun Ymateb yn cydymffurfio â Chod ymarfer CIPFA ar reoli'r risg o dwyll a llygredd ac yn ystyried yr egwyddorion a nodir yn Safon Swyddogaethol Atal Twyll Llywodraeth y DU.
- 187 Yn dilyn diweddariadau i'r strategaeth a'r cynllun ymateb yn ystod ail hanner 2023-24, fe wnaethom gyflwyno ymarfer hyfforddi byr, gorfodol yn gynnar yn 2024-25 i hyrwyddo ymwybyddiaeth o ymgysylltiad a dealltwriaeth cydweithwyr â'r ddwy ddogfen a phrofi. Mae'r ymarfer hwn hefyd bellach wedi'i ymgorffori yn ein hyfforddiant sefydlu ar gyfer staff newydd.
- 188 Ar sail wirfoddol, mae Swyddfa Archwilio Cymru hefyd yn cymryd rhan yn y Fenter Twyll Genedlaethol (NFI) - ymarfer bob dwy flynedd sy'n paru data ar draws sefydliadau a systemau i helpu cyrff cyhoeddus i nodi twyll a gordaliadau. Ni nodwyd unrhyw achosion o dwyll na gordaliad trwy ein cyfranogiad yn ymarfer NFI 2024-25.

Adroddiad cydnabyddiaeth ariannol a staff

Adroddiad cydnabyddiaeth ariannol

Archwilydd Cyffredinol Cymru

189 Mae cydnabyddiaeth ariannol yr Archwilydd Cyffredinol yn cael ei bennu gan y Senedd ac, yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, caiff ei dalu'n uniongyrchol o Gronfa Gyfunol Cymru (WCF) yn hytrach na chael ei dalu gan Swyddfa Archwilio Cymru. Er mwyn tryloywder, datgelir cydnabyddiaeth ariannol yr Archwilydd Cyffredinol yn yr adroddiad cydnabyddiaeth ariannol hwn. Yr Archwilydd Cyffredinol hefyd yw Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu Swyddfa Archwilio Cymru.

190 Penodwyd yr Archwilydd Cyffredinol presennol, Adrian Crompton, gan Ei Diweddar Fawrhydi y Frenhines Elizabeth II a dechreuodd ei swydd ar 21 Gorffennaf 2018 am gyfnod o wyth mlynedd na ellir ei adnewyddu.

Cyflwg a chostau pensiwn yr Archwilydd Cyffredinol

	2024-25		2023-24	
	Cyflwg gros	Cyfraniadau pensiwn y cyflwgr	Cyflwg gros	Cyfraniadau pensiwn y cyflwgr
	£	£	£	£
Adrian Crompton	158,022	45,779	151,393	45,872

Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru

- 191 Mae Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru yn cynnwys pum aelod anweithredol a benodir gan y Senedd, dau aelod cyflogai etholedig, Archwilydd Cyffredinol Cymru, a'i aelod cyflogai enwebedig (yr aelod penodedig o'r Bwrdd).
- 192 Nid yw tâl aelodau anweithredol Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru yn bensiynadwy ac mae'n cael ei bennu gan y Senedd. Yn achos y Cadeirydd, mae'r gost yn cael ei dalu'n uniongyrchol gan WCF, yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. Er mwyn darparu gwell tryloywder, datgelir cydnabyddiaeth ariannol y Cadeirydd yn yr adroddiad hwn.
- 193 Mae'r ddau aelod cyflogai etholedig yn cael eu penodi gan aelodau anweithredol y Bwrdd, yn dilyn pleidlais staff. Mae'r lwfans y maent yn ei dderbyn ar gyfer eu dyletswyddau sy'n gysylltiedig â'r Bwrdd yn cael ei bennu gan aelodau anweithredol y Bwrdd, nid yw'n bensiynadwy ac fe'i datgelir yn yr adroddiad hwn.
- 194 Mae'r aelod penodedig o'r Bwrdd yn derbyn lwfans yn unol â'r hyn a dderbynnir gan yr aelodau cyflogai etholedig.
- 195 Ni dderbyniodd yr Archwilydd Cyffredinol a Chyfarwyddwr Gweithredol y Gwasanaethau Corfforaethol²⁸ unrhyw lwfansau ychwanegol ar gyfer eu dyletswyddau sy'n gysylltiedig â'r Bwrdd.

Mae'r wybodaeth ar dudalennau 82 i 90 yn yr Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff yn destun archwiliad.

Un ffigwr cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol aelodau Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru

	Cydnabyddiaeth/ Lwfans		Treuliau sy'n cynnwys treth ²⁹		Un ffigwr cyfanswm cydnabyddiaeth	
	2024-25	2023-24	2024-25	2023-24	2024-25	2023-24
	£	£	£	£	£	£
Aelodau'r Bwrdd ar 31 Mawrth 2025						
Ian Rees (Cadeirydd) ³⁰	24,722	12,500	4,246	3,087	28,968	15,587
David Francis	12,500	12,500	95	126	12,595	12,626
Alison Gerrard	12,500	12,500	360	892	12,860	13,392
Michael Norman ³¹	10,417	-	2,870	-	13,287	-
Richard Thurston ³¹	10,417	-	191	-	10,608	-
Anne Beegan ³²	4,167	4,167	-	-	4,167	4,167
Chris Bolton ³²	4,167	1,893	-	-	4,167	1,893
Darren Griffiths ³³	4,167	4,167	-	-	4,167	4,167
Aelodau blaenorol y Bwrdd						
Kathryn Chamberlain (Cadeirydd) ³⁴	-	25,000	-	5,806	-	30,806
Elinor Gwynn ³⁵	2,083	12,500	413	2,136	2,496	14,636
Adam Marshall ³⁶	-	1,736	-	-	-	1,736
Cyfanswm	85,140	86,963	8,175	12,047	93,315	99,010

29 Gall aelodau'r bwrdd a'r pwyllgor anweithredol hawlio am deithio a threuliau ar gyfer busnes sy'n gysylltiedig ag Archwilio Cymru. Mae atebolrwydd treth personol y treuliau hyn yn cael ei setlo gan Swyddfa Archwilio Cymru.

30 Penodwyd Ian Rees yn Gadeirydd Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru ar 12 Mehefin 2024 ac o'r pwynt hwnnw cafodd ei gydnabyddiaeth ei dalu'n uniongyrchol gan WCFG. Cyn y dyddiad hwnnw roedd Ian Rees yn aelod o'r Bwrdd.

31 Penodwyd Michael Norman a Richard Thurston i'r Bwrdd ar 1 Mehefin 2024.

32 Mae Anne Beegan a Chris Bolton yn aelodau etholedig o'r Bwrdd. Mae'r lwfansau a ddatgelir uchod yn ymwneud â dyletswyddau aelod o'r Bwrdd yn unig.

33 Mae Darren Griffiths yn aelod penodedig o'r Bwrdd. Mae'r lwfans a ddatgelir uchod yn ymwneud â dyletswyddau aelodau'r bwrdd yn unig.

34 Penodwyd Kathryn Chamberlain yn Gadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru ar 16 Mawrth 2023. Daeth ei phenodiad i ben ym mis Ebrill 2024. Cafodd ei thâl ei dalu'n uniongyrchol gan WCF.

35 Daeth tymor penodiad Elinor Gwynn i ben ar 31 Mai 2024.

36 Roedd Adam Marshall yn aelod etholedig o'r Bwrdd tan 31 Awst 2023. Mae'r lwfansau a ddatgelir uchod yn ymwneud â dyletswyddau aelod o'r Bwrdd yn unig.

Aelodau pwyllgor anweithredol

196 Mae Bwrdd Swyddfa Archwilio Cymru wedi penodi aelod annibynnol i wasanaethu ar ei Bwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg (ARAC).

Un ffigur cyfanswm cydnabyddiaeth ar gyfer aelodau ARAC

	Cydnabyddiaeth/ Lwfans		Treuliau sy'n cynnwys treth		Un ffigur cyfanswm cydnabyddiaeth	
	2024-25	2023-24	2024-25	2023-24	2024-25	2023-24
	£	£	£	£	£	£
Andrew Clark ³⁷	1,333	5,000	-	-	1,333	5,000
Owen Purcell ³⁸	2,917	-	318	-	3,235	-
Cyfanswm	4,250	5,000	318	-	4,568	5,000

Staff Swyddfa Archwilio Cymru

197 Mae polisi cyflog Swyddfa Archwilio Cymru a manylion yr ystodau cyflog ar gyfer yr holl staff ar gael ar ein [gwefan](#).

198 Mae pob aelod o staff yn cael ei gyflogi gan Swyddfa Archwilio Cymru ar y telerau ac amodau y mae'r Bwrdd yn eu pennu. Mae cydnabyddiaeth ariannol pob aelod o staff yn destun adolygiad cyfnodol o dan strategaethau a osodir gan y Bwrdd ac mewn ymgynghoriad ag undebau llafur o dan gytundeb ar y cyd. Mae cydnabyddiaeth ariannol yn bensiynadwy o dan Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil (PCSPS). Gellir dod o hyd i fanylion am y cynllun hwn yn www.civilservicepensionscheme.org.uk.

199 Fel arfer, mae staff Swyddfa Archwilio Cymru yn cynnal penodiadau pen agored, oni bai eu bod ar gontractau tymor penodol. Byddai terfynu'n gynnar, heblaw am gamymddygiad, yn arwain at yr unigolyn yn derbyn iawndal fel y nodir yng Nghynllun Iawndal y Gwasanaeth Sifil.

200 Nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn talu taliadau bonws sy'n gysylltiedig â pherfformiad i unrhyw aelod o staff ond mae trefniadau gwerthuso perfformiad ar waith sy'n atal cynnydd cyflog cynyddrannol os yw perfformiad yn llai na boddhaol.

201 Yn ystod 2024-25, ni wnaed unrhyw daliadau i aelodau blaenorol o staff y byddai eu cydnabyddiaeth ariannol wedi bod yn ddatgeladwy (2023-24: Dim).

37 Penodwyd Andrew Clark yn aelod annibynnol o ARAC o 1 Gorffennaf 2021 tan 30 Mehefin 2024.

38 Penodwyd Owen Purcell yn aelod annibynnol o ARAC ar 1 Mehefin 2024.

Un ffigwr cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol uwch reolwyr

202 Darperir manylion cydnabyddiaeth ariannol a buddion pensiwn y Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn y tabl canlynol.

Blwyddyn hyd at 31 Mawrth 2025

	Cyflog	Buddion Pensiwn ³⁹	Un ffigwr cyfanswm cydnabyddiaeth
	Bandiau o £5,000	I'r £1,000 agosaf	Bandiau o £5,000
Kevin Thomas	140-145	131	270-275
Ann-Marie Harkin	135-140	175	310-315
Anne-Louise Clark	130-135	51	180-185

Blwyddyn hyd at 31 Mawrth 2024

	Cyflog	Buddion Pensiwn	Un ffigwr cyfanswm cydnabyddiaeth
	Bandiau o £5,000	I'r £1,000 agosaf	Bandiau o £5,000
Kevin Thomas	130-135	98	225-230
Ann-Marie Harkin	120-125	65	185-190
Anne-Louise Clark	115-120	46	160-165

203 Cyhoeddir gwybodaeth am dreuliau aelodau'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol ar ein [gwefan](#).

39 Mae gwerth buddion pensiwn a gronwyd yn ystod y flwyddyn yn cael ei gyfrifo fel y cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn wedi'i luosi â 20. Mae'r cynnydd real yn eithrio cynnydd oherwydd chwyddiant neu unrhyw gynnydd neu ostyngiadau oherwydd trosglwyddiad hawliau pensiwn.

Hawliau pensiwn aelodau'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol

204 Fel pob staff, mae gan aelodau o'r Tîm Arweinyddiaeth Weithredol fynediad i Gynllun Pensiwn y Gwasanaeth Sifil hefyd.

	Pensiwn cronedig ar oedran pensiwn ar 31 Mawrth 2025	Cynnydd gwirioneddol mewn pensiwn ar oedran pensiwn	CETV ar 31 Mawrth 2025	CETV ar 31 Mawrth 2024	Cynnydd gwirioneddol mewn CETV
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Kevin Thomas	90-95	5-7.5	1,864	1,678	113
Ann-Marie Harkin	60-65 a chyfandaliad o 155-160	7.5-10 a chyfandaliad o 15-17.5	1,424	1,248	167
Anne-Louise Clark	10-15	2.5-5	177	119	35

Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Parod (CETV)

205 Gwerth Trosglwyddo Cyfwerth ag Arian Cyfwerth (CETV) yw gwerth cyfalafu a asesir yn actiwaraid buddion y cynllun pensiwn a gronnwyd gan aelod ar adeg benodol. Y buddion sy'n cael eu prisio yw buddion cronedig yr aelod ac unrhyw bensiwn priod annisgwyl sy'n daladwy o'r cynllun. Mae CETV yn daliad a wneir gan gynllun neu drefniant pensiwn i sicrhau buddion pensiwn mewn cynllun neu drefniant pensiwn arall pan fydd yr aelod yn gadael cynllun ac yn dewis trosglwyddo'r buddion a gronnwyd yn ei gynllun blaenorol. Mae'r ffigurau pensiwn a ddangosir yn ymwneud â'r buddion y mae'r unigolyn wedi'u cronni o ganlyniad i gyfanswm ei aelodaeth o'r cynllun pensiwn, nid dim ond eu gwasanaeth mewn rôl uwch y mae datgeliad yn berthnasol iddo.

206 Mae'r ffigurau'n cynnwys gwerth unrhyw fudd pensiwn mewn cynllun neu drefniant arall y mae'r aelod wedi'i drosglwyddo i drefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil. Maent hefyd yn cynnwys unrhyw fuddion pensiwn ychwanegol a gronnwyd i'r aelod o ganlyniad i brynu buddion pensiwn ychwanegol ar ei gost ei hun. Mae CETVs yn cael eu cyfrifo yn unol â Rheoliadau Cynlluniau Pensiwn Galwedigaethol (Gwerthoedd Trosglwyddo) (Diwygio) 2008 ac nid ydynt yn ystyried unrhyw ostyngiad gwirioneddol neu bosibl i fuddion sy'n deillio o Dreth Lwfans Oes a allai fod yn ddyledus pan gymerir buddion pensiwn.

207 Mae'r buddion pensiwn cronodig a gynhwysir yn y tabl hwn ar gyfer unrhyw unigolyn yr effeithir arno gan Unioni Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus wedi'u cyfrifo yn seiliedig ar eu cynnwys yn y cynllun etifeddiaeth ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2022, yn dilyn dyfarniad McCloud. Mae Unioni Pensiynau'r Gwasanaeth Cyhoeddus yn berthnasol i unigolion a oedd yn aelodau, neu'n gymwys i fod yn aelodau, o gynllun pensiwn gwasanaeth cyhoeddus ar 31 Mawrth 2012 ac a oedd yn aelodau o gynllun pensiwn gwasanaeth cyhoeddus rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2022. Mae'r sail ar gyfer y cyfrifiad yn adlewyrchu'r sefyllfa gyfreithiol bod aelodau yr effeithir arnynt wedi'u cyflwyno'n ôl i'r cynllun etifeddiaeth perthnasol ar gyfer y cyfnod unioni ac y bydd hyn yn berthnasol oni bai bod yr aelod yn arfer ei hawl ar ôl ymddeol i benderfynu yn lle hynny i dderbyn buddion a gyfrifwyd o dan delerau'r cynllun Alpha ar gyfer y cyfnod rhwng 1 Ebrill 2015 a 31 Mawrth 2022.

Cynnydd gwirioneddol mewn CETV

208 Mae hyn yn adlewyrchu'r cynnydd mewn CETV sy'n cael ei ariannu gan y cyflogwr. Nid yw'n cynnwys y cynnydd mewn pensiwn cronodig oherwydd chwyddiant, cyfraniadau a delir gan y cyflogai (gan gynnwys gwerth unrhyw fuddion a drosglwyddir o gynllun neu drefniant pensiwn arall) ac mae'n defnyddio ffactorau prisio marchnad gyffredin ar gyfer dechrau a diwedd y cyfnod.

Datgelu cyflog teg

209 Mae'n ofynnol i ni ddatgelu'r berthynas rhwng y cyfarwyddwr ar y cyflog uchaf yn Archwilio Cymru a chydabyddiaeth ariannol cyfartalog ein gweithlu.

210 Mae cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol yn cynnwys cyflog a lwfans teithio⁴⁰. Nid yw'n cynnwys cyfraniadau pensiwn cyflogwr, taliadau diswyddo na CETV pensiynau. Roedd y cyflog cyfartalog ar gyfer 2023-24 yn cynnwys taliad costau byw untro i'r rhan fwyaf o'n staff⁴¹.

	2024-25	2023-24	% newid
Canolbwynt cyfanswm tâl y cyfarwyddwr ar y cyflog uchaf (£'000)	£132,360	£121,722	8.7%
Cyfanswm tâl cyfartalog yn seiliedig ar staff cyfwerth ag amser llawn	£54,651	£52,755	3.6% ⁴²

40 Lwfans teithio ar gyfer nifer fach o staff yn 2023-24 yn unig.

41 Ni dderbyniodd Cyfarwyddwyr Gweithredol y taliad hwn.

42 Roedd cydnabyddiaeth ariannol 2023-24 i staff heblaw y Cyfarwyddwyr Gweithredol yn cynnwys taliad costau byw untro sy'n esbonio'r cynnydd is.

211 Mae'r tabl canlynol yn nodi'r berthynas rhwng canolbwynt tâl⁴³ y cyfarwyddwr ar y cyflog uchaf a thâl canolrif, 25ain a 75ain canradd ein gweithlu.

		2024-25	2023-24 ⁴⁴
75ain canradd	Cyfanswm tâl a buddion	£68,268	£62,378
	Cyfran tâl	1.94	1.95
Canolrif	Cyfanswm tâl a buddion	£54,037	£49,201
	Cyfran tâl	2.45	2.47
25ain canradd	Cyfanswm tâl a buddion	£37,673	£34,611
	Cyfran tâl	3.52	3.51
Amrediad tâl		£23,743- £143,285	£21,151- £131,838

212 Yn 2024-25, ni dderbyniodd unrhyw weithwyr gydnabyddiaeth ariannol uwch na'r cyfarwyddwr ar y cyflog uchaf (2023-24: dim).

213 Er mwyn tryloywder, roedd cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol yr Archwilydd Cyffredinol sef £158,022 (ac eithrio cyfraniadau pensiwn) yn cynrychioli 2.92 gwaith cyfanswm y gydnabyddiaeth ariannol ganolrifol ar gyfer Archwilio Cymru (2023-24: £151,393: cymhareb: 2.99).

Ymrwymadau oddi ar y gyflogres

214 Nid oedd gennym unrhyw gontractau yn ystod 2024-25 a oedd yn bodloni diffiniad Trysorlys EM o ymrwymadau oddi ar y gyflogres (2023-24: dim)⁴⁵.

Dileu swyddi, ymddeoliadau cynnar, a diswyddiadau

215 Mae trefniadau diswyddo (gan gynnwys ymadael gwirfoddol) yn cael eu gweithredu yn unol â Chynllun lawndal y Gwasanaeth Sifil a gofynion cynllunio gweithlu.

216 Cost taliadau diswyddo yn 2024-25 oedd £13,665, (2023-24: £31,643).

217 Yn ystod 2024-25, derbyniodd 1 gweithiwr (2023-24: 1) daliad diswyddo fel y nodir isod.

43 Nid oedd y cyfarwyddwr sydd â'r cyflog uchaf nac unrhyw weithwyr eraill wedi derbyn tâl perfformiad nac ychwanegiadau yn ystod 2024-25 (2023-24: dim). Nid cheir elfennau nad ydynt yn ymwneud â chyflog yng nghyfanswm y tâl a buddion a ddatgelwyd ar gyfer ffigurau'r canolrif a ffigurau'r 25ain a 75ain canradd.

44 Cyfartalion tâl wedi'u hailddatgan ar gyfer 2023-24 i adlewyrchu canolrif cydnabyddiaeth y cyfarwyddwr sydd â'r cyflog uchaf.

45 Ddim yn destun archwiliad

218 Ni chafwyd unrhyw ddiswyddiadau gorfodol yn 2024-25 (2023-24: dim).

Nifer y pecynnau ymadael yn ôl band costau

	2024-25	2023-24
<£15,000	1	-
£25,001-£50,000	-	1
Cyfanswm	1	1

Adroddiad staff

Uwch arweinyddiaeth

219 Mae'r tabl canlynol yn manylu ar nifer yr uwch staff yn ôl band cyflog ar 31 Mawrth 2025.

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
Band A (£115,970-£143,285)	3	3
Band C (£89,023-£110,447)	8	8
Cyfanswm	11	11

Niferoedd staff

220 Cynyddodd nifer cyfartalog y staff a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn o 19 wrth i ni recriwtio staff ychwanegol i fynd i'r afael â'r ôl-groniad o waith archwilio. Fe wnaethom hefyd ehangu ein rhaglen hyfforddeion a phrentisiaid gyda chyllid ychwanegol y cytunwyd arno yn ein Amcangyfrif ar gyfer 2024-25.

221 Mae Archwilio Cymru yn cyflogi nifer fach o staff ar gcontractau tymor byr i gyflawni adegau prysur o ran llwyth gwaith yn ystod y flwyddyn.

	2024-25	2023-24
Nifer cyfartalog y staff parhaol cyfwerth ag amser llawn, yn y DU, a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn	224	215
Nifer cyfartalog y staff cyfwerth ag amser llawn, yn y DU, ar gcontractau tymor penodol a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn	62	53
Contractwyr archwilio ac arolygu (nifer cyfartalog cyfwerth ag amser llawn yn ystod y flwyddyn)	2	1
Cyfanswm	288	269

Staff a chostau cysylltiedig

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Cyflogau staff	15,220	13,864
Staff ar secondiad	-	24
Staff contract tymor byr	364	198
Tâl pwyllgor anweithredol	67	67
Costau nawdd cymdeithasol	1,734	1,568
Costau pensiwn (PCSPS)	4,397	3,630
Costau pensiwn (pensiynau rhanddeiliaid)	22	31
	21,804	19,382
Lwfans teithio	-	115
Tanysgrifiadau ⁴⁶	145	127
	21,949	19,624
Contractwyr archwilio ac arolygu	87	16
	22,036	19,640
Costau dileu swydd, ymddeoliad cynnar, a diswyddo	36	33
Namyn yr arian a dderbyniwyd mewn perthynas â secondiadau allanol	-	(63)
	22,072	19,610

46 Ffioedd ar gyfer aelodaeth o gyrff profesiynol (£56,000), yswiriant bywyd (£23,000) a sgrinio iechyd (£66,000).

Costau pensiwn

- 222 Mae'r rhan fwyaf o weithwyr blaenorol neu bresennol wedi'u cwmpasu gan ddarpariaethau trefniadau pensiwn y Gwasanaeth Sifil, sy'n gynlluniau buddion diffiniedig sy'n agored i gyrff sector cyhoeddus sy'n cymryd rhan lle mae'r buddion y mae'r cyflogai yn ei dderbyn yn ystod ei ymddeoliad yn dibynnu ar ffactorau fel oedran, hyd gwasanaeth a chyflog. Mae'r cynlluniau hyn yn cael eu gweinyddu gan MyCSP ar ran Swyddfa'r Cabinet.
- 223 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn talu cyfraniadau i'r cynlluniau hyn ar gyfradd y cytunwyd arno. Fel un o nifer o sefydliadau sy'n cymryd rhan, nid yw SAC yn gallu nodi ei gyfran o unrhyw atebolrwydd am wneud taliadau pensiwn i aelodau yn y dyfodol ac, yn unol â hynny, mae'n cyfrif am hyn fel pe bai'n gynllun cyfraniadau wedi'u diffinio ac yn cydnabod costau'r cyfraniadau hyn yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr pan fyddant yn ddyledus.

Gwasanaethau wedi'u prynu i mewn⁴⁷

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Costau ymchwil ac ymgynghori eraill	364	222
	364	222

- 224 Mae'r costau hyn yn ymwneud â gwasanaethau sy'n ymwneud yn uniongyrchol â swyddogaethau archwilio, arolygu, cyngor neu ymchwil. Yn 2024-25, fe wnaethant hefyd gynnwys costau dwy flynedd sy'n gysylltiedig â'r Fenter Twyll Genedlaethol.⁴⁸
- 225 Mae costau ymgynghori ar gyfer 2024-25 yn cynnwys⁴⁹:
- Taliadau o £160,000 i Swyddfa'r Cabinet ar gyfer NFI
 - £91,000 ar gyfer Sicrhau Ansawdd
 - £40,000 ar gyfer paru data NFI
 - £38,000 ar gyfer cymorth ymgynghori ysgrifennu adroddiadau
 - £25,000 ar gyfer gwasanaethau arbenigol mewn perthynas â'n harchwiliadau cyfrifon
- 226 Ni wnaed unrhyw daliadau i'n archwilwyr allanol am wasanaethau ychwanegol yn 2024-25 (2023-24: £dim).

Nid yw'r wybodaeth ganlynol ar dudalennau 91 i 94 yn yr Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol a Staff yn destun archwiliad.

47 Nid yw'n cynnwys TAW.

48 Nid yw'n destun archwiliad.

49 Nid yw'n destun archwiliad.

Polisiâu staff, cydraddoldeb ac amrywiaeth

- 227 Mae'n ofynnol i'r Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru ddilyn y fframwaith amddiffyn rhag gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth, a dyletswyddau cydraddoldeb y sector cyhoeddus yn Neddf Cydraddoldeb 2010.
- 228 Mae gennym hefyd gyfrifoldeb i gynnal y confensiynau a nodir yn Neddf Hawliau Dynol 1998. Rydym wedi ymrwmo i ddarparu amgylchedd gwaith sy'n gwerthfawrogi amrywiaeth pawb, ein staff ein hunain a'r rhai yr ydym yn dod i gysylltiad â nhw yn ystod ein gwaith, ac rydym yn cefnogi hawliau pobl i gael eu trin ag urddas a pharch.
- 229 Mae ein Cynllun Cydraddoldeb Strategol yn amlinellu ein hymrwymiad parhaus i gydraddoldeb a'n hamcanion cysylltiedig. Mae ein Hadroddiad Cydraddoldeb blynyddol yn darparu gwybodaeth am faterion cyflogaeth fel materion amrywiaeth a thriniaeth gyfartal mewn cyflogaeth. Bydd ein hadroddiad ar gyfer 2024-25 yn cael ei gyhoeddi yn ddiweddarach yn 2025 a bydd hyn yn cynnwys manylion y bwch cyflog rhwng y rhywiau ar gyfer y flwyddyn.
- 230 Mae ein Polisi Cydraddoldeb ac Amrywiaeth yn amlinellu ein hymrwymiad i sicrhau triniaeth deg a chyfartal i bob aelod o staff sydd â nodweddion gwarchodedig (gan gynnwys nam) ym mhob agwedd ar gyflogaeth. Mae'r polisi yn darparu ar gyfer cydraddoldeb wrth ddewis ar gyfer cyflogaeth, recriwtio, dyrchafu, dysgu a datblygu a/neu unrhyw fudd arall, yn seiliedig ar fedrusrwydd a gallu yn unig yn unol â'n dyletswyddau o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010 a deddfwriaeth gysylltiedig.

Cyfansoddiad y staff (nifer y bobl a gyflogwyd ar 31 Mawrth 2025)

	Gwryw	Benyw	Gwell ganddynt beidio â dweud	Cyfanswm
Uwch arweinyddiaeth	9	2	-	11
Cyflogeion eraill	128	161	8	297
Cyfanswm	137	163	8	308

Absenoldeb salwch

	2024-25	2023-24
	Dyddiau	Dyddiau
Diwrnodau gwaith cyfartalog a gollwyd fesul aelod o staff	8.7	7.1
• Oherwydd absenoldeb tymor byr	2.9	3.1
• Oherwydd absenoldeb hirdymor (cyfnodau > 21 diwrnod)	5.8	4.0

231 Cynyddodd lefelau salwch staff yn 2024-25 1.7 diwrnod o'i gymharu â 2023-24. Roedd cyfran yr amser a gollwyd oherwydd absenoldeb salwch yn cyfateb i 3.9% (DPA 14) – ychydig yn is na'n targed o 4%. Gostyngodd absenoldeb tymor byr cyfartalog 0.2 diwrnod fesul aelod o staff, ond cynyddodd absenoldeb hirdymor 1.6 diwrnod fesul aelod o staff.

232 Bu cynnydd yn nifer y staff sydd wedi bod ag absenoldeb hirdymor yn ogystal ag ychydig o'r rhai a oedd yn absennol am gyfnod sylweddol (mwy na 6 mis). Fodd bynnag, erbyn diwedd y flwyddyn ariannol roedd rhai o'r rhai hynny a oedd wedi bod ar absenoldeb hirdymor wedi dychwelyd i'r gwaith, gan gwblhau dychwelyd bob yn dipyn gyda chynllun gweithredu llesiant. Gwnaeth un arall adael y sefydliad ddiwedd mis Mawrth.

233 Er bod nifer cyfartalog y diwrnodau a gollwyd oherwydd absenoldeb salwch tymor byr ychydig yn llai na'r flwyddyn flaenorol, mae'r nifer gwirioneddol o ddiwrnodau a gollwyd yn uwch. Mae nifer y staff yn y sefydliad wedi cynyddu ers adroddiad y llynedd a dyna pam mae'r ffigwr cyfartalog yn is. Mae absenoldeb tymor byr yn cael ei fonitro gan AD a dywedir wrth reolwyr i wyllo am batrymau a thueddiadau. Mae'r tîm AD yn rhedeg adroddiad sbardun bob mis i annog rheolwyr i weithredu lle mae staff wedi cyrraedd y lefel sbarduno.

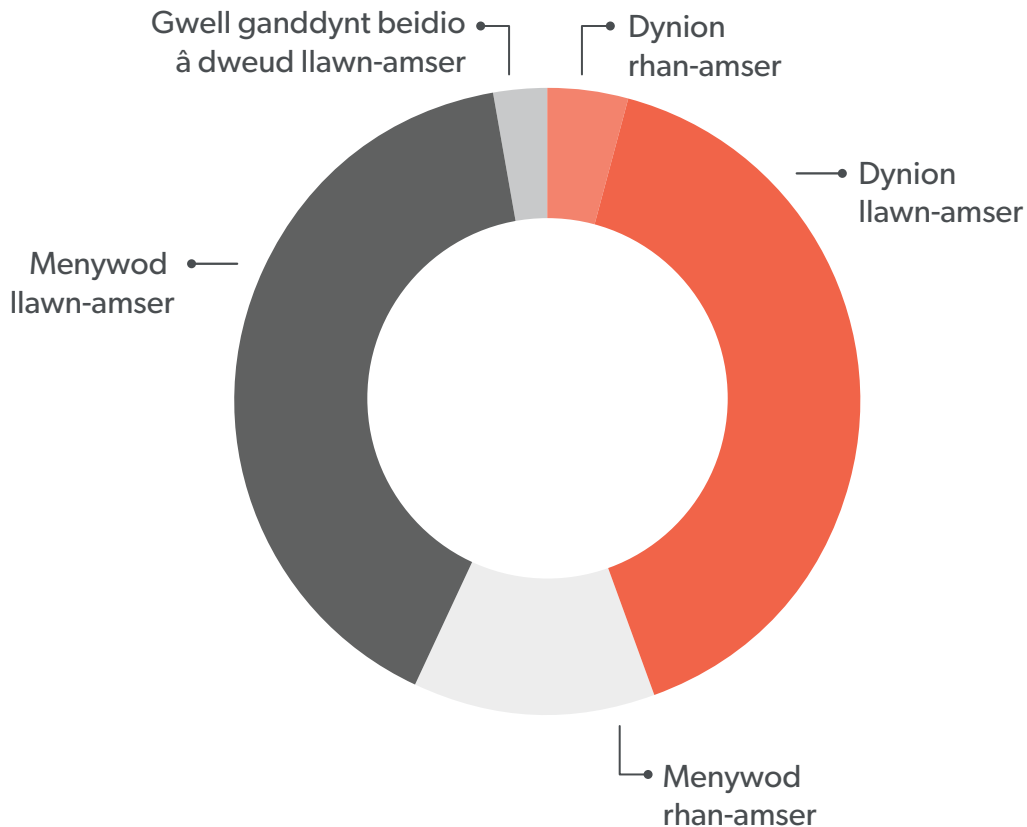
234 Er mwyn helpu ein gweithwyr i reoli eu hiechyd, mae gennym Sgrinio Iechyd, brechiadau fflw blynyddol, Rhaglen Cymorth i Weithwyr, Hyrwyddwyr Iechyd Meddwl, a rhaglen o ddigwyddiadau llesiant gyda 17 o hyrwyddwyr Llesiant ar draws y sefydliad yn darparu cymorth o ddydd i ddydd i weithwyr.

Ein gweithlu

	2024-25	2023-24
	%	%
Patrymau gweithio		
Gweithwyr rhan-amser fel canran o'r cyfanswm yn ôl rhywedd	16.9	16.6
• ar gyfer dynion	9.5	8.6
• ar gyfer menywod	23.9	23.4
• ar gyfer y rhai sy'n well ganddynt beidio â dweud	-	-
Math o gontract cyflogaeth		
Canran y staff ar gontractau parhaol	74.7	80.2
Trosiant		
Canran cyfradd trosiant staff blynyddol ⁵⁰	10.7	17.53

50 Dyma gyfanswm y trosiant ac mae'n cynnwys staff a adawodd ar ddiwedd contractau cyfnod penodol a diswyddiadau. Trosiant gwirfoddol yn unig yw'r trosiant a adroddir fel DPA 13 ar dudalen 19.

Mae'r siart canlynol yn dangos cyfrannau perthnasol gweithwyr rhan-amser a llawn-amser yn ôl rhywedd ar draws y gweithlu cyfan.

235 Bu cynnydd bach yng nghyfran y gweithwyr rhan-amser – dynion a menywod – o'i gymharu â 2023-24.

236 Gostyngodd cyfran y staff ar gcontractau cyflogaeth parhaol yn 2024-25 yn dilyn cynnydd yn 2023-24 pan lwyddodd nifer o'n hyfforddeion blwyddyn olaf i gael contractau parhaol. Mae cyfran y staff sydd â chontractau nad ydynt yn rhai parhaol yn cynnwys hyfforddeion a phrentisiaid graddedig ar gcontractau hyfforddi tymor penodol a'n staff archwilio tymhorol yn bennaf.

237 Gostyngodd ein cyfradd trosiant staff blynyddol yn 2024-25 i 10.7% yn dilyn cyfradd trosiant anarferol o uchel yn 2023-24.

Alldro adnoddau ac adroddiad yr archwilydd

Crynodeb o'r alldro adnoddau 2024-25

Mae'r wybodaeth ar dudalennau 95 i 99 yn destun archwiliad.

238 Mae'r datganiad hwn yn darparu cymhariaeth o'r Amcangyfrif ar gyfer 2024-25, fel y'i pleidleisiwyd gan y Senedd, gydag incwm a gwariant gwirioneddol ar gyfer y flwyddyn.

Crynodeb o'r alldro adnoddau 2024-25

Nodyn	Amcangyfrif 2024-25			Alldro 2024-25			Alldro 2023-24	
	Gwariant Gros £'000	Incwm £'000	Cyfanswm Net £'000	Gwariant Gros £'000	Incwm £'000	Cyfanswm Net £'000	Alldro net o'i gymharu â'r Amcangyfrif	Cyfanswm Net £'000
SORO1 a 2 Cyfanswm Adnoddau	26,935	(17,476)	9,459	26,071	(17,476)	8,595	(864)	8,220
SORO3 a 4 Gofyniad arian parod net	9,127	-	9,127			7,125	(2,002)	8,348

239 Yn deillio o weithrediadau Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer blwyddyn ariannol 2024-25:

- roedd cyfanswm yr alldro net ar adnoddau refeniw £857,000 yn llai na'r adnoddau net a gymeradwywyd sef £9,149,000.
- roedd yr alldro ar wariant cyfalaf £7,000 yn llai na'r gyllideb gyfalaf a gymeradwy sef £310,000.
- cyflawnwyd £961,000 o incwm yn fwy nag a ganiatawyd ar ei gyfer yn yr Amcangyfrif yn ystod y flwyddyn.
- roedd yr arian parod a dynnwyd o Gronfa Gyfuno Cymru (WCF) £1,483,000 yn llai na'r hyn a ganiatawyd ar ei gyfer yn yr Amcangyfrif. Dangosir bod balans yr arian parod a ddelir gan Swyddfa Archwilio Cymru (£519,000) yn ddyledus i Gronfa Gyfunol Cymru (WCF) a bydd yn cael ei ddychwelyd drwy addasiad gweinyddol yn 2025-26. (Gweler Nodyn SORO 4).

240 Darperir esboniad o gost-effeithlonrwydd yn Swyddfa Archwilio Cymru yn y crynodeb rheolaeth ariannol ar dudalen 48.

241 Mae incwm ffioedd archwilio yn cael ei lywodraethu gan y Cynllun Ffioedd a gymeradwywyd gan y Senedd. Mae dadansoddiad o'r incwm hwn wedi'i gynnwys yn Nodyn 1 i'r Datganiadau Ariannol.

Nodiadau i'r crynodeb o'r alldro adnoddau

Nodyn SORO1: dadansoddiad o alldro adnoddau net 2024-25

Alldro 2023-24		Amcangyfrif 2024-25	Alldro 2024-25	Amrywiant	Rheswm dros amrywiant sylweddol o'i gymharu â'r Amcangyfrif
£'000		£'000	£'000	£'000	
	Treuliau				
18,961	Costau staff	22,312	21,301	(1,011)	Swyddi gwag sylweddol mewn rolau nad ydynt yn ennill ffioedd yn hanner cyntaf y flwyddyn
378	Teithio a chynhaliaeth	303	241	(62)	Llai o deithio na'r disgwyl
306	Llety	731	710	(21)	Effeithlonrwydd parhaus mewn gwariant ystadau
454	TAW na ellir ei adennill	500	444	(56)	Yn adlewyrchu llai o wariant
572	TGCH	664	630	(34)	Arbedion a nodwyd yn ystod y flwyddyn
320	Llywodraethu Archwilio Cymru	320	320	-	
352	Hyfforddiant allanol	326	395	69	Buddsoddiad wedi'i gynllunio o arbedion mewn cyllidebau eraill
80	Costau NFI	225	161	(64)	Defnyddiwyd elfen o'r cyllid hwn i ariannu rôl newydd yn ein tîm Dadansoddeg Data
1,268	Cyflenwadau a gwasanaethau eraill	1,244	1,566	322	Buddsoddiad wedi'i gynllunio o arbedion mewn cyllidebau eraill
22,691	Cyfanswm Treuliau	26,625	25,768	(857)	

Alldro 2023-24		Amcangyfrif 2024-25	Alldro 2024-25	Amrywiant	Rheswm dros amrywiant sylweddol o'i gymharu â'r Amcangyfrif
£'000		£'000	£'000	£'000	
	Incwm				
(13,895)	Ffioedd archwilio	(16,494)	(17,092)	(598)	Cynnydd ar ôl-groniad archwilio yn well na'r rhagolwg
(847)	Ffioedd ardystio grant	(982)	(1,331)	(349)	Mwy o waith wedi'i wneud yn ystod y flwyddyn
(76)	Incwm arall	-	(14)	(14)	
-	Incwm sy'n fwy na'r amcangyfrif	-	961	961	Incwm uwchlaw'r hyn a ragwelwyd yn yr Amcangyfrif
(14,818)	Cyfanswm yr incwm	(17,476)	(17,476)	-	
7,873	Adnoddau refeniw net	9,149	8,292	(857)	
347	Adnoddau cyfalaf	310	303	(7)	

Nodyn SORO 2 – Cysoni alldro adnoddau â gwariant net

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Cyfanswm adnoddau refeniw	8,292	7,873
Incwm sy'n fwy na'r amcangyfrif	(961)	-
Cyfanswm gwariant net cynhwysfawr	7,331	7,873

Sylwer SORO3: Cysoni alldro adnoddau net â gofyniad arian parod net

	2024-25		2023-24	
	Amcangyfrif	Alldro	Amrywiant	Alldro
	£'000	£'000	£'000	£'000
Adnoddau refeniw	9,149	8,292	(857)	7,873
Adnoddau cyfalaf	310	303	(7)	347
Addasiadau				
Eitemau nad ydynt yn arian parod (dibrisiant)	(280)	(223)	57	(286)
Eitemau nad ydynt yn arian parod (IFRS 16 dibrisiant a llog)	(356)	(316)	40	(243)
Taliadau rhent prydlles	104	108	4	37
Cyfalafu ased ROU	-	-	-	(93)
Symudiadau mewn cyfalaf gweithio ac eithrio arian parod:				
• Cynnydd/(gostyngiad) mewn symiau derbyniadwy a gwaith ar y gweill	100	(914)	(1,014)	2,142
• (Cynnydd)/gostyngiad mewn symiau taladwy ac incwm gohiriedig	100	885	785	(2,201)
• Cynnydd mewn darpariaethau	-	(49)	(49)	772
• Incwm sy'n fwy na'r Amcangyfrif	-	(961)	(961)	-
Cyfanswm y gofyniad arian parod net	9,127	7,125	(2,002)	8,348

Nodyn SORO 4 – Cysoni gofyniad arian parod net â chynnydd mewn arian parod

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Gofyniad arian parod net	(7,125)	(8,348)
Arian parod sy'n ddyledus gan WCF (cyflenwad)	9,127	8,642
Symiau sy'n ddyledus gan WCF heb eu tynnu	(1,483)	-
Symiau a ddychwelwyd i WCF	(294)	(509)
Cynnydd/(gostyngiad) mewn arian parod	225	(215)

Nodyn SORO 5 – Cysoni â'r datganiad o lif arian parod

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Arian parod sy'n ddyledus gan WCF (cyflenwad)	9,127	8,642
Symiau sy'n ddyledus gan WCF heb eu tynnu	(1,483)	-
Swm a gydnabyddir yn y datganiad o lif arian parod	7,644	8,642

- 242 Pleidleisir ar wariant ac incwm Swyddfa Archwilio Cymru yn y dyfodol yn flynyddol gan y Senedd.
- 243 Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol yn ymwybodol o unrhyw rwymedigaethau annisgwyl o bell a fydd yn effeithio ar gynlluniau gwariant tymor hir.
- 244 Mae unrhyw daliadau arbennig a cholledion datgeladwy yn cael eu datgelu yn Nodyn 14 i'r Datganiadau Ariannol.

Adroddiad archwilwyr annibynnol i'r Senedd

Barn ar y datganiadau ariannol

- 245 Rydym yn ardystio ein bod wedi archwilio datganiadau ariannol Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2025 o dan Atodlen 1 i Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013. Mae'r datganiadau ariannol hyn yn cynnwys y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr, y Datganiad o Sefyllfa Ariannol, y Datganiad o Lif Arian Parod, y Datganiad o Newidiadau mewn Ecwiti Trethdalwyr, a nodiadau cysylltiedig gan gynnwys polisïau cyfrifyddu sylweddol. Rydym hefyd wedi archwilio'r Crynodeb o Alldro Adnoddau a'r nodiadau cysylltiedig a'r Adroddiad Tâl a Staff a ddisgrifir yn yr adroddiad fel un sydd wedi'i archwilio.
- 246 Y fframwaith adrodd ariannol a gymhwyswyd wrth eu paratoi yw cyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.
- 247 Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:
- rhoi darlun gwir a theg o gyflwr materion Swyddfa Archwilio Cymru ar 31 Mawrth 2025 a'i chostau gweithredu net ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
 - wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Barn ar reoleidd-dra'r datganiadau ariannol

- 248 Rydym wedi ymgymryd â gwaith, fel sy'n ofynnol o dan Atodlen 1 i Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013, i gael sicrwydd rhesymol bod gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i wneud yn gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu a'r arian y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu ddibenion penodol, heb ei wario heblaw at y diben neu'r dibenion hwnnw.
- 249 Yn ein barn ni, ym mhob agwedd berthnasol:
- mae'r gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i dynnu'n gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu; ac
 - nid yw'r arian y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu ddibenion penodol, wedi'i wario heblaw at y diben neu'r dibenion hwnnw.

Sail y farn ar y datganiadau ariannol

- 250 Fe wnaethom gynnal ein harchwiliad yn unol â Safonau Rhyngwladol ar Archwilio (DU) (ISAs (DU)) a'r gyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau o dan y safonau hynny ymhellach yng ngyfrifoldebau'r Archwilydd ar gyfer archwilio'r adran datganiadau ariannol o'n hadroddiad. Rydym yn annibynnol ar Swyddfa Archwilio Cymru yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y Cyngor Adrodd Ariannol, ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn.
- 251 Credwn fod y dystiolaeth archwilio a gafwyd gennym yn ddigonol ac yn briodol i ddarparu sail i'n barn.

Sail ar gyfer y farn ar reoleidd-dra'r datganiadau ariannol

- 252 Mae'n ofynnol i ni gael tystiolaeth ddigonol i roi sicrwydd rhesymol bod y gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i wneud yn gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu ac nad yw'r arian hwnnw y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu ddibenion penodol, wedi'i wario heblaw at y diben neu'r dibenion hwnnw. Rydym wedi cynnal ein gwaith yn unol â'r Datganiad o Arfer a Argymhellir, Nodyn Ymarfer 10 archwiliad o ddatganiadau ariannol cyrff sector cyhoeddus yn y Deyrnas Unedig yn hyn o beth.

Casgliadau yn ymwneud â busnes parhaus

- 253 Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, rydym wedi dod i'r casgliad bod defnydd Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru o'r sail gyfrifyddu busnes parhaus wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.
- 254 Yn seiliedig ar y gwaith yr ydym wedi'i wneud, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu gyda'i gilydd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu Swyddfa Archwilio Cymru i barhau fel busnes parhaus am gyfnod o ddeuddeg mis o leiaf o'r adeg y caiff y datganiadau ariannol eu hawdurdodi i'w cyhoeddi.
- 255 Disgrifir ein cyfrifoldebau a chyfrifoldebau Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru mewn perthynas â gweithredu parhaus yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Gwybodaeth arall

- 256 Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol, ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilydd arnynt. Mae Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru yn gyfrifol am y wybodaeth arall a gynhwysir yn yr adroddiad perfformiad a'r adroddiad atebolrwydd. Nid yw ein barn ar y datganiadau ariannol yn cwmpasu'r wybodaeth arall ac, ac eithrio i'r graddau y nodir yn benodol yn ein hadroddiad, nid ydym yn mynegi unrhyw fath o gasgliad sicrwydd arno.
- 257 Ein cyfrifoldeb yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn anghyson yn sylweddol â'r datganiadau ariannol neu ein gwybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad neu fel arall ei bod yn ymddangos ei bod yn wedi'i chamddatgan yn sylweddol. Os ydym yn nodi anghysondebau perthnasol o'r fath neu gamddatganiadau perthnasol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad perthnasol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os, yn seiliedig ar y gwaith yr ydym wedi'i wneud, rydym yn dod i'r casgliad bod camddatganiad perthnasol yn y wybodaeth arall hon, mae'n ofynnol i ni adrodd y ffaith honno.
- 258 Nid oes gennym unrhyw beth i'w adrodd yn hyn o beth.

Barn ar faterion eraill

- 259 Yn ein barn ni:
- mae'r Crynodeb o Alldro Adnoddau a'r rhan o'r Adroddiad Atebolrwydd sydd i'w harchwilio wedi'u paratoi'n briodol yn unol â chyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013; ac
 - mae'r wybodaeth a gynhwysir yn yr Adroddiad Blynyddol ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratoir y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau ariannol

Cyfrifoldebau Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru

- 260 Fel yr eglurir yn llawnach yn y Datganiad o gyfrifoldebau'r Swyddog Cyfrifyddu a nodir ar dudalen 60, mae Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru yn gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi golwg wir a theg, ac am reolaeth fewnol o'r fath y mae Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru yn pennu ei bod yn angenrheidiol i alluogi paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd o gamddatganiad materol, boed oherwydd twyll neu gamgymeriad.

- 261 Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae Swyddfa Archwilio Cymru ac Archwilydd Cyffredinol Cymru yn gyfrifol am asesu gallu Swyddfa Archwilio Cymru i barhau fel busnes parhaus, gan ddatgelu, fel y bo'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â busnes parhaus a defnyddio'r sail cyfrifyddu parhad busnes oni bai bod y Senedd yn bwriadu diddymu Swyddfa Archwilio Cymru heb barhau â'i gweithrediadau neu nad oes ganddi ddewis arall realistig ond gwneud hynny.
- 262 Mae'r Archwilydd Cyffredinol hefyd yn gyfrifol am sicrhau bod gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i dynnu'n gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu ac nad yw'r arian hwnnw y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu ddibenion penodol, wedi'i wario heblaw at y diben neu'r dibenion hwnnw.

Cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol

- 263 Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol yn eu cyfanrwydd yn rhydd o gamddatganiad materol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad archwilydd sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n warant y bydd archwiliad a gynhelir yn unol ag ISAs (DU) bob amser yn canfod camddatganiad perthnasol pan fydd yn bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu gamgymeriad ac fe'u hystyrir yn berthnasol os, yn unigol neu yn eu cyfanrwydd, y gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

I ba raddau yr ystyriwyd bod yr archwiliad yn gallu canfod afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll

- 264 Mae afreoleidd-dra yn achosion o ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau. Amcanion ein harchwiliad yw cael digon o dystiolaeth archwilio briodol ynghylch cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau sy'n cael effaith uniongyrchol ar benderfynu symiau a datgeliadau perthnasol yn y datganiadau ariannol, i gynnal gweithdrefnau archwilio i helpu i nodi achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau eraill a allai gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol, ac i ymateb yn briodol i ddiffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a nodwyd yn ystod yr archwiliad.

- 265 Mewn perthynas â thwylo, amcanion ein harchwiliad yw nodi ac asesu'r risg o gamddatganiad perthnasol o'r datganiadau ariannol oherwydd twyll, cael tystiolaeth archwilio briodol ddigonol ynghylch y risgiau a aseswyd o gamddatganiad perthnasol oherwydd twyll trwy ddylunio a gweithredu ymatebion priodol ac ymateb yn briodol i dwyll neu amheuaeth o dwyll a nodwyd yn ystod yr archwiliad.
- 266 Fodd bynnag, prif gyfrifoldeb y rheolwyr, gyda goruchwyliaeth y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, yw sicrhau bod gweithrediadau'r endid yn cael eu cynnal yn unol â darpariaethau deddfau a rheoliadau ac ar gyfer atal a chanfod twyll.
- 267 Wrth nodi ac asesu risgiau camddatganiad materol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, gwnaeth tîm ymgysylltu'r archwiliad y canlynol:
- cael dealltwriaeth o rôl Swyddfa Archwilio Cymru, gan gynnwys y fframwaith cyfreithiol a rheoleiddiol y mae Swyddfa Archwilio Cymru yn gweithredu ynddo a sut mae Swyddfa Archwilio Cymru yn cydymffurfio â'r fframwaith cyfreithiol a rheoleiddio;
 - holi i'r rheolwyr, a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu, sut y maen nhw yn nodi ac yn asesu risgiau afreoleidd-dra, gan gynnwys unrhyw achosion gwirioneddol, a amheuir neu honedig hysbys o dwyllo; a
 - thrafodwyd materion ynghylch diffyg cydymffurfio â chyfreithiau a rheoliadau a sut y gallai twyll ddigwydd, gan gynnwys asesiad o sut a ble y gallai'r datganiadau ariannol fod yn agored i dwyllo.
- 268 O ganlyniad i'r gweithdrefnau hyn, rydym o'r farn mai'r cyfreithiau a'r rheoliadau mwyaf arwyddocaol sy'n cael effaith uniongyrchol ar y datganiadau ariannol yw cyfarwyddiadau Trysorlys EM a gyhoeddwyd o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 sy'n cwmpasu Llawlyfr Adrodd Ariannol y Llywodraeth (FReM 2024-25) sy'n gymhwyso Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU. Fe wnaethom gynnal gweithdrefnau archwilio i ganfod diffygion cydymffurfio a allai gael effaith sylweddol ar y datganiadau ariannol, gan gynnwys adolygu datgeliadau datganiadau ariannol.
- 269 Y deddfau a'r rheoliadau mwyaf arwyddocaol sy'n cael effaith anuniongyrchol ar y datganiadau ariannol yw Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 a Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol a Deddf Diogelu Data 2018. Gwnaethom gynnal gweithdrefnau archwilio i holi rheolwyr a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu a yw Swyddfa Archwilio Cymru yn cydymffurfio â'r gyfraith a'r rheoliadau hyn, arolygu cofnodion pwyllgorau ac adolygu datgeliadau datganiadau ariannol ar gyfer unrhyw doriadau posibl.

- 270 Nododd y tîm ymgysylltu â'r archwiliad y risg o ddiystyru rheolaethau rheoli a chydabod refeniw fel y meysydd lle roedd y datganiadau ariannol yn fwyaf agored i gamddatganiad materol oherwydd twyll. Roedd y gweithdrefnau archwilio a gynhaliwyd yn cynnwys, ond heb fod yn gyfyngedig i, brofi cofnodion dyddlyfr â llaw ac addasiadau eraill a gwerthuso'r rhesymeg busnes mewn perthynas ag unrhyw drafodiadau a thrafodiadau arwyddocaol, anarferol a wnaed y tu allan i gwrs arferol busnes, gan gytuno bod refeniw yn cael ei gydnabod yn unol ag IFRS15 ac IAS37, asesu a herio'r amcangyfrifon a wnaed gan reolwyr o ran eu hasesiad a digonolrwydd darpariaethau ar gyfer symiau na ellir eu hadfer, sy'n cynnwys adolygu a yw digwyddiadau sy'n digwydd hyd at ddyddiad adroddiad yr archwilwyr yn cefnogi'r meini prawf cysoni diwedd blwyddyn a phrofi cywirdeb a dibynadwyedd data y mae'r rheolwyr wedi dibynnu arno.
- 271 Mae disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau ar gyfer archwilio'r datganiadau ariannol i'w weld ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn: <http://www.frc.org.uk/auditorsresponsibilities>. Mae'r disgrifiad hwn yn rhan o'n hadroddiad archwilydd.

Cyfrifoldebau'r archwilydd ar gyfer barn rheoleidd-dra ar y datganiadau ariannol

- 272 Rydym hefyd yn gyfrifol am roi barn sicrwydd rhesymol bod gwariant y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef wedi'i wneud yn gyfreithlon ac yn unol â'r awdurdod sy'n ei lywodraethu ac nad yw'r arian hwnnw y mae'r datganiad yn ymwneud ag ef, a dderbyniwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru at ddiben penodol neu ddibenion penodol, wedi'i wario heblaw at y diben neu'r dibenion hwnnw.

Defnydd o'n hadroddiad

- 273 Gwneir yr adroddiad hwn ar gyfer Senedd Cymru yn unig y mae wedi'i gyfeirio ati yn unol â Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 ac at ddim diben arall. Mae ein gwaith archwilio wedi'i wneud er mwyn i ni ddatgan i'r Senedd y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan mewn adroddiad archwilydd ac at unrhyw bwrpas arall. I'r graddau eithaf a ganiateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn nac yn cymryd cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw Swyddfa Archwilio Cymru na'r Senedd am ein gwaith archwilio, am yr adroddiad hwn, nac am y farn yr ydym wedi'i ffurfio.

Mae RSM UK Audit LLP wedi ardystio ac adrodd ar y cyfrifon hyn yn eu ffurf wreiddiol. Mae'r fersiwn hon yn gyfieithiad o'r fersiwn Saesneg wreiddiol. Cyfrifoldeb Swyddfa Archwilio Cymru, ac nid RSM UK Audit LLP yw cywirdeb y cyfieithiad hwn.

RSM UK Audit LLP
Archwilwyr Statudol
2il Lawr
1 The Square
Temple Quay
Bryste
BS1 6DG

Datganiadau Ariannol

Y datganiadau ariannol ar gyfer Swyddfa Archwilio Cymru,
ynghyd â nodiadau ategol ac eglurhaol.

03

Tudalen y pecyn 187

Datganiad o wariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025

		2024-25	2023-24
		£'000	£'000
Nodyn			
Gwariant			
Staff a chostau cysylltiedig	Adroddiad staff ⁵¹	22,072	19,610
Gwasanaethau wedi'u prynu i mewn	Adroddiad staff	364	222
Costau gweithredu eraill	3	3,252	2,791
		25,688	22,623
Incwm			
Incwm ffioedd archwilio	1	(18,423)	(14,742)
Incwm gweithredol arall	2	(14)	(76)
		(18,437)	(14,818)
Llog sy'n daladwy	12	80	68
Cyfanswm gwariant net cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		7,331	7,873

Mae'r nodiadau sy'n dilyn ar dudalennau 112 i 131 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

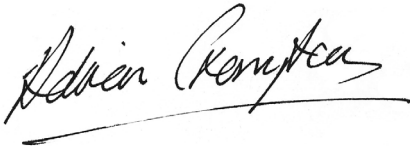
274 Ni chafwyd unrhyw weithrediadau, caffaeliadau na gwarediadau a ddaeth i ben yn ystod y cyfnod nac unrhyw enillion neu golledion heb eu cydnabod.

Datganiad o'r sefyllfa ariannol ar 31 Mawrth 2025

		31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	Nodyn	£'000	£'000
Asedau anghyfredol			
Eiddo, cyfarpar ac offer	4	2,254	2,402
Asedau anniriaethol	5	293	301
		2,547	2,703
Asedau cyfredol			
Symiau masnach derbyniadwy a gwaith ar y gweill	6	4,923	5,902
Symiau derbyniadwy eraill	7	752	687
Arian parod a chyfwerth ag arian parod	8	519	294
		6,194	6,883
		8,741	9,586
Cyfanswm asedau			
Rhwymedigaethau cyfredol			
Masnach a symiau taladwy eraill	9	(1,615)	(1,296)
Incwm gohiriedig	10	(5,286)	(6,490)
Darpariaethau	11	(47)	(46)
Rhwymedigaethau prydles	12	(195)	(43)
Cronfa Gyfunol Cymru (WCF)	SORO	(519)	(294)
		(7,662)	(8,169)
Cyfanswm y rhwymedigaethau cyfredol			
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau cyfredol			
		1,079	1,417
Rhwymedigaethau anghyfredol			
Darpariaethau	11	(329)	(281)
Rhwymedigaethau prydles	12	(1,658)	(1,838)
		(1,987)	(2,119)
Cyfanswm rhwymedigaethau anghyfredol			
Cyfanswm yr asedau llai rhwymedigaethau anghyfredol			
		(908)	(702)
Ecwiti trethdalwyr			
Cronfa gyffredinol		(908)	(702)
		(908)	(702)
Cyfanswm ecwiti trethdalwyr			

Mae'r nodiadau sy'n dilyn ar dudalennau 112 i 131 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

Cymeradwywyd y datganiadau ariannol ar dudalennau 107 i 131 gan Fwrdd Swyddfa Archwilio Cymru a'u hawdurdodi i'w cyhoeddi ar 26 Mehefin 2025 ac maent wedi'u llofnodi ar ei ran gan:

Adrian Crompton

Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddog Cyfrifyddu

26 Mehefin 2025

Datganiad o lif arian ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025

		31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	Nodyn	£'000	£'000
Llif arian o weithgareddau gweithredu			
Gwariant net cynhwysfawr		(7,331)	(7,873)
Addasiadau ar gyfer trafodiadau nad ydynt yn arian parod: dibrisiant, amorteiddio, llog a cholled wrth waredu asedau	3	539	529
Cynnydd / (Gostyngiad) mewn darpariaethau	11	49	(772)
Newidiadau mewn cyfalaf gweithio			
(Cynnydd)/gostyngiad mewn symiau masnach derbyniol, gwaith ar y gweill a symiau derbyniadwy eraill	6,7	914	(2,142)
(Gostyngiad)/Cynnydd mewn masnach a symiau taladwy eraill	9	319	(199)
Cynnydd/(Gostyngiad) mewn incwm gohiriedig	10	(1,204)	2,400
All-lif arian parod net o weithgareddau gweithredu		(6,714)	(8,057)
Llif arian parod o weithgareddau buddsoddi			
Prynu eiddo, cyfarpar ac offer	4	(242)	(146)
Prynu asedau anniriaethol	5	(61)	(108)
All-lif arian net o weithgareddau buddsoddi		(303)	(254)
Llif arian o weithgareddau ariannu			
WCF	SORO 5	7,644	8,642
Ad-dalwyd WCF	SORO 4	(294)	(509)
Elfen gyfalaf ar daliadau rhwymedigaeth prydles	12	(106)	(36)
Elfen llog ar daliadau atebolrwydd prydles	12	(2)	(1)
Cyllid net		7,242	8,096
Symudiadau mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod		225	(215)

Mae'r nodiadau sy'n dilyn ar dudalennau 112 i 131 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

Datganiad o newidiadau mewn ecwiti trethdalwyr ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Mawrth 2025

	£'000
Balans ar 31 Mawrth 2023	(1,177)
Newidiadau mewn ecwiti trethdalwyr 2023-24	
Cyfanswm gwariant net cynhwysfawr	(7,873)
Cyllid WCF	8,642
	(408)
Yn ddyledus i WCF	(294)
Balans ar 31 Mawrth 2024	(702)
Newidiadau mewn ecwiti trethdalwyr 2024-25	
Cyfanswm gwariant net cynhwysfawr	(7,331)
Cyllid WCF	7,644
	(389)
Yn ddyledus i WCF	(519)
Balans ar 31 Mawrth 2025	(908)

Mae'r nodiadau sy'n dilyn ar dudalennau 112 i 131 yn rhan o'r datganiadau ariannol hyn

Nodiadau i'r datganiadau ariannol

275 Mae'r datganiadau ariannol hyn wedi'u paratoi yn unol â Llawlyfr Adrodd Ariannol 2024-25 (FReM), a gyhoeddwyd gan yr awdurdodau perthnasol.

Sail y paratoi

276 Mae'r polisiâu cyfrifyddu a gynhwysir yn y FReM yn cymhwysu Safonau Cyfrifyddu Rhyngwladol a fabwysiadwyd gan y DU fel y'u haddaswyd neu eu dehongli ar gyfer cyd-destun y sector cyhoeddus.

277 Mae datganiadau ariannol yn cael eu paratoi o dan y confensiwn cost hanesyddol. Cyflwynir y ffigurau mewn punnoedd sterling, sef arian cyfred swyddogaethol Swyddfa Archwilio Cymru ac fe'u talgrynnir i'r £1,000 agosaf.

278 Mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar sail busnes parhaus fel y nodir isod:

- mae Swyddfa Archwilio Cymru yn gweithio i drefniadau ariannu blynyddol yn ôl statud. Mae Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013 yn ei gwneud yn ofynnol i Swyddfa Archwilio Cymru ddarparu adnoddau ar gyfer arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol fel sy'n ofynnol gan yr Archwilydd Cyffredinol. Bydd yr adnoddau hyn ar gael gan y Senedd (cyllid y pleidleisiwyd arno).
- mae'r ddeddfwriaeth yn nodi ymhellach bod yn rhaid i'r Senedd ystyried Amcangyfrif Swyddfa Archwilio Cymru yn flynyddol a bod yn rhaid iddi ystyried unrhyw sylwadau y mae Swyddfa Archwilio Cymru yn eu gwneud os yw am newid yr Amcangyfrif hwn.
- bydd unrhyw newidiadau heb eu cynllunio i incwm a gwariant mewn blwyddyn ariannol yn cael eu hystyried drwy Amcangyfrif Atodol y mae'n rhaid iddo gael ei ystyried gan y Senedd.
- er mai dim ond am naw mis ar ôl y dyddiad llofnodi'r datganiadau hyn y cymeradwywyd cyllid y pleidleisiwyd arno, bydd Amcangyfrif ar gyfer y flwyddyn ariannol ganlynol yn cael ei gyflwyno i Bwyllgor Cyllid y Senedd yn hydref y flwyddyn gyfredol. Felly, disgwylir y bydd gan Swyddfa Archwilio Cymru ddigon o arian i barhau i weithredu am y dyfodol rhagweladwy.

279 Ni chafodd Swyddfa Archwilio Cymru unrhyw incwm a fyddai wedi bod yn atebol am dreth gorfforaeth yn 2024-25.

Amcangyfrifon cyfrifyddu allweddol a meysydd barn

Amcangyfrif rheolaeth

Mae **cydnabyddiaeth refeniw** yn seiliedig ar amser a godir amdano ar brosiectau hyd at y gyllideb y cytunwyd arno ar gyfer pob prosiect. Cynhelir asesiad ar ddiwedd y flwyddyn i ystyried rhesymolrwydd incwm a gydnabyddir gan ystyried cost cwblhau prosiectau archwilio.

Mae incwm yn cael ei gydnabod yn raddol wrth i'r rhwymedigaethau perfformiad sy'n gysylltiedig ag ymrwymadau archwilio gael eu bodloni dros amser.

Maes barn

Mae cyfrifo cost cwblhau prosiectau archwilio yn cynnwys amcangyfrif a barn.

Mae'r polisi cyfrifyddu hwn yn effeithio'n uniongyrchol ar brisiad incwm ffioedd archwilio (**Nodyn 1**), gwaith ar y gweill (**Nodyn 6**) ac incwm gohiriedig (**Nodyn 10**) yn y datganiadau ariannol hyn.

Amcangyfrif rheolaeth

Gwneir **darpariaethau lle**, ym marn y Swyddog Cyfrifyddu, mae'n fwy tebygol na pheidio bod rhwymedigaeth ariannol yn bodoli na ellir ei amcangyfrif yn gywir ar hyn o bryd.

Sefydlwyd darpariaethau ar gyfer:

- dadfeiliadau lle mae'r ddarpariaeth yn cynrychioli amcangyfrif o'r costau y gall Swyddfa Archwilio Cymru eu hwynebu wrth wneud iawn am ei heiddo ar brydles ar ddiwedd y prydles. Mae cyfrifo'r ddarpariaeth hon yn seiliedig ar amcangyfrif o gost y gwaith.

Gweler **Nodyn 11** am ragor o wybodaeth.

Safonau cyfrifyddu newydd

- 280 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn datgelu safonau cyfrifyddu nad ydynt wedi'u cymhwyso eto ac yn asesu'r effaith bosibl y byddai'r cais cychwynnol yn ei chael ar y datganiadau ariannol.
- 281 Ni fydd IFRS17 (Contractau Yswiriant) sy'n berthnasol o 1 Ebrill 2025 yn cael unrhyw effaith ar y datganiadau ariannol hyn.
- 282 Nid yw disgwyl i IFRS 18 (Cyflwyno a Datgelu mewn Datganiadau Ariannol) sy'n berthnasol o fis Ionawr 2027 gael unrhyw effaith ar y niferoedd a adroddwyd yn y datganiadau ariannol hyn ond efallai y bydd angen newid fformat os yw'n ofynnol gan y FreM.
- 283 Ni fydd IFRS 19 (Is-gwmnïau heb Atebolrwydd Cyhoeddus: Datgeliadau) sy'n berthnasol o 1 Ionawr 2027 yn cael unrhyw effaith ar y datganiadau ariannol hyn.

Nodyn 1 (a): Segmentau gweithredu

- 284 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn adrodd ar gostau ac incwm ar draws ei thri segment gweithredol yn seiliedig ar wariant uniongyrchol heb unrhyw ddsoraniad gorbenion. Mae'r gost net sy'n deillio o hynny yn cael ei ariannu'n uniongyrchol gan Gronfa Gyfunol Cymru (WCF).
- 285 Oherwydd natur integredig gweithgareddau Swyddfa Archwilio Cymru, nid yw'n bosibl gwahaniaethu'n ystyrllon rhwng asedau a rhwymedigaethau y gellir eu priodoli i'r gwahanol segmentau gweithredol ac felly nid yw'r Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn derbyn gwybodaeth am asedau a rhwymedigaethau yn ôl segment gweithredu. Am y rheswm hwn, yn unol ag IFRS 8 (Segmentau Gweithredu), nid oes dadansoddiad o'r fath yn cael ei gyflwyno yma.
- 286 Mae Gwasanaethau Archwilio yn cynnwys y costau uniongyrchol sy'n gysylltiedig â gwasanaethau Archwilio Ariannol ac Archwilio Perfformiad ynghyd â swyddogaethau cymorth uniongyrchol fel Datblygu Archwilio a Chanllawiau a Dadansoddeg Data.
- 287 Mae Gwasanaethau Corfforaethol yn cynnwys ein timau Gwasanaethau Busnes, y Gyfraith a Moeseg, AD, Cyllid a TGCh. Mae hefyd yn cynnwys costau llety swyddfa a darpariaeth TGCh.
- 288 Mae Cyfathrebu a Newid yn cynnwys y timau Cyfathrebu a GPX, Cynllunio ac Adrodd a Newid.

2024-25

	Gwasanaethau Archwilio	Gwasanaethau Corfforaethol	Cyfathrebu a Newid	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ffioedd archwilio ⁵²	(18,423)	-	-	(18,423)
Incwm arall	-	(14)	-	(14)
Cyfanswm yr incwm	(18,423)	(14)	-	(18,437)
Costau staff	17,568	2,672	1,832	22,072
Costau nad ydynt yn staff	953	2,388	355	3,696
Cyfanswm Gwariant	18,521	5,060	2,187	25,768
Gwariant Net	98	5,046	2,187	7,331

2023-24

	Gwasanaethau Archwilio	Gwasanaethau Corfforaethol	Cyfathrebu a Newid	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Ffioedd archwilio	(14,742)	-	-	(14,742)
Incwm arall	-	(76)	-	(76)
Cyfanswm yr incwm	(14,742)	(76)	-	(14,818)
Costau staff	15,659	2,382	1,569	19,610
Costau nad ydynt yn staff	780	2,035	266	3,081
Cyfanswm Gwariant	16,439	4,417	1,835	22,691
Gwariant Net	1,697	4,341	1,835	7,873

Nodyn 1 (b): Dadansoddiad o incwm ffioedd archwilio

	2024-25			2023-24		
	Archwiliad Ariannol	Archwiliad Perfformiad	Cyfanswm	Archwiliad Ariannol	Archwiliad Perfformiad	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Archwiliad Llywodraeth Leol	(7,736)	(2,632)	(10,368)	(6,172)	(1,927)	(8,099)
Ardystiad Grant Llywodraeth Leol	(1,331)	-	(1,331)	(847)	-	(847)
Archwiliad y GIG	(3,081)	(1,728)	(4,809)	(2,176)	(1,386)	(3,562)
Archwiliad Llywodraeth Ganolog	(1,915)	-	(1,915)	(2,234)	-	(2,234)
	(14,063)	(4,360)	(18,423)	(11,429)	(3,313)	(14,742)

289 Mae'r ffioedd a godir am waith archwilio yn cael eu pennu yn unol â Chynllun Ffioedd y cytunwyd arno gan Bwyllgor Cyllid y Senedd.

- 290 Mae incwm ffioedd gros ac incwm gweithredu arall yn cael eu cydnabod ar werth y gwaith trethadwy heb gynnwys TAW. Mae'r gwerth hwn yn cael ei asesu drwy gyfeirio at ffioedd amser a chwblhau cam prosiectau.
- 291 Mae incwm gweithredu yn cael ei gredu i'r flwyddyn gyfrif lle mae'r gwaith yn cael ei wneud. Mae anfonebau a godir cyn i'r gwaith gael ei wneud yn cael eu dosbarthu fel incwm gohiriedig (gweler **Nodyn 10**). Mae gwaith a wneir cyn incwm a dderbynnir yn cael ei ddosbarthu fel gwaith ar y gweill (gweler **Nodyn 6**).
- 292 Mae'r holl refeniw yn cael ei gynhyrchu yn y DU.
- 293 Nid yw cyllid gan y WCF yn grant uniongyrchol gan y llywodraeth ac mae'n cael ei gredu'n uniongyrchol i ecwiti trethdalwyr.
- 294 Mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi cymhwyso gofynion IFRS 15 i incwm a enillir o archwiliadau sy'n talu ffioedd a gwasanaethau eraill.
- 295 Mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi penderfynu bod un rhwymedigaeth berfformiad ar gyfer pob ymrwymiad a nodir fel amcan yr aseiniadau hyn mewn Llythyr Ymgysylltu. Yn achos archwiliadau, cynhyrchir allbynnau eraill, megis adroddiadau interim ac adroddiadau i'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu'r corff archwilio, yn ystod aseiniadau archwilio, ond mae'r allbynnau eraill hyn yn rhan annatod o'r farn archwilio: maent yn rhyng-gysylltiedig iawn â chyflwyno'r dystysgrif neu'r adroddiad archwilio, felly nid ydynt yn gymwys fel rhwymedigaethau perfformiad gwahanol.
- 296 Mae Swyddfa Archwilio Cymru wedi penderfynu bod y rhwymedigaethau perfformiad a ddisgrifir uchod yn cael eu bodloni dros amser yn hytrach nag ar adeg benodol. Mae hyn oherwydd nad yw perfformiad yr ymgysylltiad yn creu ased sydd â defnydd amgen i Swyddfa Archwilio Cymru ac mae gan Swyddfa Archwilio Cymru hawl orfodadwy i dalu am berfformiad a gwblhawyd hyd yma. Mae'r mwyafrif o archwiliadau ar gylch blynyddol. Cytunir ar y ffi (sy'n seiliedig ar gostau amcangyfrifedig) a'r amserlen anfonebu rhwng y timau aseiniadau unigol a'r cleient. Mae gan Swyddfa Archwilio Cymru hawl i adennill costau mewn perthynas â'r gwaith a gwblhawyd hyd yma ar unrhyw gam o'r archwiliad.
- 297 Mae refeniw yn cael ei gydnabod mewn perthynas â chwblhau canran yn erbyn costau cyllidebol. Mae incwm yn cael ei gydnabod wrth i'r gwasanaethau gael eu darparu, a bennir drwy gyfeirio at gyfran y costau y cyllidebwyd ar eu cyfer sydd wedi'u gwario hyd yma ar gyfer pob ymgysylltiad, llai darpariaeth ar gyfer unrhyw symiau na ellir eu hadfer. Mae hyn yn darparu darlun ffyddlon o drosglwyddo gwasanaethau oherwydd natur y gwaith yw bod costau amser staff yn cynrychioli cynnydd tuag at fodloni'r rhwymedigaeth perfformiad. Mae perthynas uniongyrchol rhwng y mewnbynnau hyn a throsglwyddo gwasanaethau i'r cleient archwilio.

Nodyn 2: Incwm gweithredu arall

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Incwm gweithredol arall ⁵³	(14) ⁵⁴	(76) ⁵⁵
	(14)	(76)

Nodyn 3: Costau gweithredu eraill

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Llety		
• costau prydles rhent	56	(344) ⁵⁶
• costau llety eraill	417	406
Cyflenwadau a gwasanaethau	1,489	1,477
Recriwtio	40	40
Dibrisiant ac amorteiddiad	455	461
Ffioedd proffesiynol		
• gwasanaethau archwilio mewnol	32	41
• gwasanaethau archwilio allanol	58	58
• ffioedd proffesiynol eraill	69	37
Teithio a chynhaliaeth staff	241	263
Dysgu a datblygu staff	395	352
	3,252	2,791

298 Mae'r costau a ddatgelwyd uchod yn ymwneud â nwyddau a gwasanaethau a dderbyniwyd yn ystod 2024-25. Datgelir costau ar ôl TAW, y mae ei gost wedi'i chynnwys mewn cyflenwadau a gwasanaethau eraill.

53 Yn bennaf, adennill ffioedd archwilio ar gyfer hyfforddeion sydd wedi gadael yn wirfoddol cyn diwedd eu contractau hyfforddi.

54 Yn bennaf, adennill ffioedd archwilio ar gyfer hyfforddeion sydd wedi gadael yn wirfoddol cyn diwedd eu contractau hyfforddi.

55 Yn bennaf ail-daliadau am deithio a chynhaliaeth ar gyfer staff ar secondiad.

56 Net o ryddhau darpariaeth adfeilliedig o 2462,000 yn 2023-24.

Nodyn 4: Eiddo, cyfarpar ac offer

	Dodrefn a ffitiadau	Asedau Hawl i Ddefnyddio	Technoleg gwybodaeth	Offer swyddfa	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
2024-25					
Cost					
Ar 1 Ebrill 2024	528	2,288	497	21	3,334
Ychwanegiadau	136	-	106	-	242
Gwarediadau	-	-	(137)	-	(137)
Ar 31 Mawrth 2025	664	2,288	466	21	3,439
Dibrisiad					
Ar 1 Ebrill 2024	164	454	308	6 ⁵⁷	932
Codi tâl mewn cyfnod	43	235	102	5	385
Gwarediadau	-	-	(132)	-	(132)
Ar 31 Mawrth 2025	207	689	278	11	1,185
Gwerth llyfr net					
Ar 31 Mawrth 2025	457	1,599	188	10	2,254
Ar 1 Ebrill 2024	364	1,834	189	15	2,402
Ariannu asedau					
Berchen	457		188	10	655
Brydlesir	-	1,599	-	-	1,599

	Dodrefn a ffitiadau	Asedau Hawl i Ddefnyddio	Technoleg gwybodaeth	Offer swyddfa	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
2023-24					
Cost					
Ar 1 Ebrill 2023	1,017	2,420	601	15	4,053
Ychwanegiadau	42	93	95	9	239
Gwarediadau	(531)	(225)	(199)	(3)	(958)
Ar 31 Mawrth 2024	528	2,288	497	21	3,334
Dibrisiad					
Ar 1 Ebrill 2023	641	435	411	6	1,493
Codwyd o fewn cyfnod	54	244	96	3	397
Gwarediadau	(531)	(225)	(199)	(3)	(958)
Ar 31 Mawrth 2024	164	454	308	6	932
Gwerth llyfr net					
Ar 31 Mawrth 2024	364	1,834	189	15	2,402
Ar 1 Ebrill 2023	376	1,985	190	9	2,560
Ariannu asedau					
Perchen	364	-	189	15	568
Prydlesu	-	1,834	-	-	1,834

Cysoni â'r datganiad o lif arian parod

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Ychwanegiadau diriaethol (Nodyn 4)	242	239
Ychwanegiadau ROUA wedi'u cyfalafu	-	(93)
Taliadau i gaffael asedau cyfalaf	242	146

299 Yn unol ag IFRS16, o fis Ebrill 2022 ymlaen, mae Cyfarpar Eiddo yn cynnwys asedau Hawl Defnyddio o £1.599 miliwn (31 Mawrth 2024: £1.834m) sy'n gysylltiedig ag eiddo ar brydles nad ydynt yn bodloni'r diffiniad o eiddo buddsoddi. Am ragor o wybodaeth gweler Nodyn 12 – Prydlesi.

300 Mae gwariant o dros £5,000 ar offer a meddalwedd cyfrifiadurol, adnewyddu swyddfa ac offer arall yn cael ei gyfalafu. Mae gwariant dilynol ar asedau sy'n bodloni'r meini prawf hyn yn cael ei gyfalafu ymhellach. Mae gwariant ar eitemau nad ydynt yn bodloni'r meini prawf hyn yn cael ei drin fel gwariant refeniw yn y flwyddyn.

301 Mae PPE yn cael ei nodi ar gost hanesyddol namyn dibrisiant a nam cronedig ac nid yw'n cynnwys TAW.

302 Darperir dibrisiant ar yr holl asedau cyfalaf o'r dyddiad y mae'r ased yn dechrau ei oes ddefnyddiol. Mae hyn yn cael ei gyfrifo i ddileu'r gost mewn rhandaliadau blynyddol cyfartal dros ei oes economaidd ar gyfer pob ased fel a ganlyn:

Dodrefn, ffitiadau, a seilwaith TG	Deng mlynedd (neu fyrrach o oes asedau neu hyd prydles ar gyfer ffitiadau mewn adeiladau ar brydles)
Asedau hawl i ddefnyddio	Hyd y brydles
Offer cyfrifiadurol	Tair blynedd
Offer swyddfa	Pum mlynedd

- 303 Ym marn y Swyddog Cyfrifyddu, nid oes gwahaniaeth sylweddol rhwng gwerth llyfr net asedau ar werthoedd cyfredol a'u cost ddibrisiedig. Cynhelir asesiad blynyddol o leihad mewn gwerth i gadarnhau bod hyn yn parhau i fod yn wir.
- 304 Mae asedau PPE yn cael eu hadolygu ar gyfer lleihad mewn gwerth pryd bynnag y bydd digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau yn dangos efallai na fydd y swm cario yn adferadwy. Mae colled lleihad mewn gwerth yn cael ei gydnabod am y swm y mae gwerth cario'r ased yn uwch na'i swm adferadwy. Y swm adferadwy yw'r uchaf o werth teg ased namyn costau gwaredu a gwerth mewn defnydd.

Nodyn 5: Asedau anniriaethol⁵⁸

	£'000
2024-25	
Cost	
Ar 1 Ebrill 2024	864
Ychwanegiadau	61
Gwarediadau	-
Ar 31 Mawrth 2025	925
Amorteiddiad	
Ar 1 Ebrill 2024	563
Codwyd o fewn y cyfnod	69
Gwarediadau	-
Ar 31 Mawrth 2025	632
Gwerth llyfr net	
Ar 31 Mawrth 2025	293
Ar 1 Ebrill 2024	301
Ariannu asedau	
Perchen	293

	£'000
2023-24	
Cost	
Ar 1 Ebrill 2023	775
Ychwanegiadau	108
Gwarediadau	(19)
Ar 31 Mawrth 2024	864
Amorteiddiad	
Ar 1 Ebrill 2023	518
Codwyd o fewn y cyfnod	64
Gwarediadau	(19)
Ar 31 Mawrth 2024	563
Gwerth llyfr net	
Ar 31 Mawrth 2024	301
Ar 1 Ebrill 2023	257
Ariannu asedau	
Perchen	301

- 305 Mae asedau anniriaethol yn cael eu nodi ar gost hanesyddol amorteiddig heb gynnwys TAW. Mae'r asedau yn cael eu amorteiddio ar sail llinell syth dros y byrraf o dymor y drwydded neu bum mlynedd neu oes ddefnyddiol ragweledig yr ased (hyd at ddeng mlynedd). Mae amorteiddiad yn cael ei gyfrifo o'r dyddiad y mae'r ased yn dechrau ei oes ddefnyddiol.
- 306 Ym marn y Swyddog Cyfrifyddu, nid oes gwahaniaeth sylweddol rhwng gwerth llyfr net asedau ar werthoedd cyfredol ac ar eu cost ddibrisiedig. Cynhelir asesiad blynyddol o leihad mewn gwerth i gadarnhau bod hyn yn parhau i fod yn wir.
- 307 Mae asedau anniriaethol yn cael eu hadolygu ar gyfer nam pryd bynnag y bydd digwyddiadau neu newidiadau mewn amgylchiadau yn dangos na ellir adennill y swm cario. Mae colled lleihad mewn gwerth yn cael ei gydnabod am y swm y mae gwerth cario'r ased yn uwch na'i swm adferadwy. Swm adferadwy yw'r uchaf o werth teg ased llai costau gwaredu a gwerth mewn defnydd.

Nodyn 6: Symiau masnach derbyniadwy a gwaith ar y gweill

	31 March 2025	31 March 2024
	£'000	£'000
Symiau masnach derbyniadwy		
• Llywodraeth Ganolog	621	336
• Llywodraeth Leol	1,106	1,934
• GIG	425	597
• Allanol i'r llywodraeth	50	44
Gwaith ar y gweill		
• Llywodraeth Ganolog	372	1,069
• Llywodraeth Leol	2,162	1,526
• GIG	187	396
	4,923	5,902

Symiau masnach derbyniadwy

- 308 Mae symiau derbyniadwy yn cael eu prasio ar werth teg ar gydnabyddiaeth gychwynnol ac yn cael eu mesur wedyn ar gost amorteiddiedig gan ddefnyddio'r dull llog effeithiol, namyn unrhyw lwfans ar gyfer colledion credyd disgwylidig. Ar gyfer 2024-25 ni roddwyd unrhyw lwfans ar gyfer colledion credyd disgwylidig (2023-24: £143,000).
- 309 Mae cleientiaid Swyddfa Archwilio Cymru bron i gyd yn adrannau o'r llywodraeth neu gyrff cyhoeddus eraill sy'n cael eu hariannu gan y Senedd yn bennaf. – ffynhonnell ariannu ddibynadwy heb hanes o ddiffygion ar ffioedd archwilio. Felly, nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn agored i risgiau credyd sylweddol.
- 310 Nid oes unrhyw symiau sylweddol sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn wedi'u cynnwys yn y ffigurau uchod.

Gwaith ar y gweill

- 311 Mae gwaith ar y gweill yn ymwneud â gwaith a gwblhawyd cyn i'r anfoneb gael ei chyhoeddi. Mae hyn yn cael ei nodi ar gost lawn llai darpariaeth ar gyfer colledion rhagweladwy a symiau a biliwyd ar gyfrif.

Nodyn 7: Symiau derbyniadwy eraill

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£'000	£'000
Rhagdaliadau ac incwm cronedig ⁵⁹	746	678
Benthyciadau i weithwyr ⁶⁰	6	9
	752	687

312 Nid oes unrhyw symiau sy'n ddyledus ar ôl blwyddyn wedi'u cynnwys yn y ffigurau uchod.

Nodyn 8: Arian parod a chyfwerth ag arian parod

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill	294	509
Newid net mewn arian parod a chyfwerth ag arian parod	225	(215)
Balans ar 31 Mawrth	519	294

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£'000	£'000
Cyfrif cyfredol (Gwasanaeth Bancio'r Llywodraeth)	519	294
	519	294

313 Mae arian parod a chyfwerth ag arian parod yn cynnwys yr holl gronfeydd a gedwir mewn cyfrifon y mae gan Swyddfa Archwilio Cymru fynediad ar unwaith iddynt.

314 Dangosir bod balansau arian parod ar ddiwedd y flwyddyn yn ddyledus i Gronfa Gyfunol Cymru.

59 Taliadau ymlaen llaw yn bennaf ar gyfer meddalwedd cyfrifiadurol a chostau sy'n gysylltiedig ag eiddo.

60 Cynllun beicio i'r gwaith.

Nodyn 9: Symiau masnach sy'n daladwy a rhwymedigaethau cyfredol eraill

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£'000	£'000
Symiau masnach sy'n daladwy (sy'n ddyledus o fewn blwyddyn)	236	100
TAW	45	77
Trethi a chostau nawdd cymdeithasol	1	2
Croniad ar gyfer hawl gwyliau heb ei gymryd eto	731	661
Croniadau eraill ⁶¹	602	456
	1,615	1,296

315 Mae'r symiau hyn yn cynrychioli rhwymedigaethau am nwyddau a gwasanaethau a ddarparwyd cyn diwedd y flwyddyn ariannol ac sydd heb eu talu. Oherwydd eu natur tymor byr, maent yn cael eu mesur ar gost amorteiddig ac nid ydynt yn cael eu disgowntio. Mae'r symiau heb eu gwarantu.

Nodyn 10: Incwm gohiriedig

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£'000	£'000
Incwm gohiriedig	5,286	6,490
	5,286	6,490

316 Mae'r incwm ffioedd a gydnabyddir yn ein cyfrifon yn cael ei asesu drwy gyfeirio at yr amser a godir ac adolygiad o'r gwaith a gwblhawyd. Mae llawer o'n hincwm yn cael ei anfonebu ar sail rhandaliadau trwy gydol y flwyddyn. Mae incwm gohiriedig yn cynrychioli incwm sydd wedi'i bilio ond heb ei gydnabod eto.

61 Yn cynnwys £407,000 mewn perthynas ag anfonebau a dalwyd ar ôl diwedd y flwyddyn, a £133,000 ar gyfer ardrethi busnes sy'n ddyledus yn 2025-26.

Nodyn 11: Darpariaethau ar gyfer rhwymedigaethau a thaliadau

	Dadfeiliadau ⁶²	Cyfanswm
	£'000	£'000
Ar 31 Mawrth 2024	327	327
Darparwyd yn ystod y flwyddyn	49	49
Defnyddiwyd yn ystod y flwyddyn	-	-
Rhyddhawyd yn ystod y flwyddyn	-	-
Ar 31 Mawrth 2025	376	376

Dadansoddiad o'r amseriad disgwylidig

	Dadfeiliadau	Cyfanswm
	£'000	£'000
Heb fod yn hwyrach na blwyddyn	47	47
Yn hwyrach na 5 mlynedd	329	329
	376	376

Cysoni â'r datganiad o lif arian parod

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Darparwyd yn ystod y flwyddyn	49	74
Wedi'i ddefnyddio/rhyddhau yn ystod y flwyddyn	-	(822)
Cyfalafu fel ROUA	-	(24)
Symudiad	49	(772)

317 Mae darpariaethau yn cael eu mesur ar yr amcangyfrif gorau o'r symiau sy'n ofynnol i setlo rhwymedigaeth bresennol (cyfreithiol neu adeiladol) o ganlyniad i ddigwyddiad yn y gorffennol.

318 Pan fydd effaith gwerth amser arian yn sylweddol, mae'r ddarpariaeth yn seiliedig ar werth presennol y symiau hynny, wedi'i ddisgowntio ar y gyfradd ddisgownt cyn treth sy'n adlewyrchu'r risgiau sy'n benodol i'r rhwymedigaeth. Mae dad-ddirwyn y gostyngiad hwn yn cael ei gydnabod o fewn y gost berthnasol.

62 Gwnaethom ddefnyddio cyfradd ddisgownt Trysorlys EM fel y nodir yn PES(2024)09 ar gyfer balansau o sero i bum mlynedd o 4.03% ac ar gyfer balansau hyd at 10 mlynedd o 4.07% i gyfrifo'r balans hwn.

Dadfeiliadau

- 319 Mae'r ddarpariaeth dirywiad yn cynrychioli amcangyfrif o'r costau y gallwn eu hwynebu wrth wneud iawn i'w eiddo ar brydles ar ddiwedd y prydles.
- 320 Mae rhwymedigaethau adfeiliedig sy'n ymwneud â'r gost o adfer newidiadau a wnaed i adeiladau ar brydles yn cael eu cyfrif drwy ddarpariaeth a neilltuwyd yn y flwyddyn y nodwyd y gost.
- 321 Mae adfeiliadau strwythurol ar gyfer swyddfa Caerdydd a'r swyddfa newydd yng Nghyffordd Llandudno wedi'u cyfalafu fel rhan o'r gost hawl i ddefnyddio-asedau yn unol ag IFRS 16 paragraff 24(d).
- 322 Yn ogystal, mae tâl dirywiad blynyddol, yn seiliedig ar ganran o werth amcangyfrifedig dirywiadau strwythurol yn cael ei neilltuo i ganiatáu traul cyffredinol ar eiddo ar brydles.

Nodyn 12: Prydlesi

Asedau hawl defnyddio

- 323 Mae asedau hawl defnyddio yn ymwneud ag eiddo prydlesi nad ydynt yn bodloni'r diffiniad o eiddo buddsoddi ac fe'u cyflwynir yn Nodyn 4 – Eiddo, Cyfarpar ac Offer.
- 324 Mae gan Archwilio Cymru brydlesi ar gyfer tair swyddfa weithredol yng Nghaerdydd, Abertawe a Chyffordd Llandudno. Mae'r prydlesi hyn yn destun adolygiadau rhent cyfnodol.
- 325 Ym mis Rhagfyr 2023, daeth Swyddfa Archwilio Cymru â'i phrydles swyddfa yn y gogledd i ben yn Abergele a chyrrhaeddodd brydles 10 mlynedd newydd yn swyddfeydd Llywodraeth Cymru yng Nghyffordd Llandudno. Mae disgwyl i'r brydles ar ei swyddfa ym Mhenllergaer, Abertawe ddod i ben ym mis Ebrill 2025. Mae'r brydles ar swyddfa Caerdydd yn ymestyn tan fis Mawrth 2033 – gyda chymal torri ym mis Mawrth 2028.
- 326 Mae Asedau Hawl Defnyddio wedi'u mesur ar werth presennol rhwymedigaeth y brydles, wedi'i ddisgowntio ar y gyfradd fenthyca cynyddol a gyhoeddir ym mhapurau PES y Trysorlys. Bydd y model cost yn cael ei ddefnyddio fel dirprwy ar gyfer y gwerth presennol yn y defnydd presennol yn y blynyddoedd dilynol.

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Balans ar 1 Ebrill	1,881	1,781
Ychwanegiadau mewn blwyddyn	-	69
Taliad prydles	(108)	(37)
Tâl llog	80	68
Balans ar 31 Mawrth	1,853	1,881
Rhwymedigaethau prydles gyfredol	195	43
Rhwymedigaethau prydles anghyfredol	1,658	1,838
	1,853	1,881

Dadansoddiad Aeddfedrwydd – llif arian heb eu disgowntio cytundebol

	31 Mawrth 2025	31 Mawrth 2024
	£'000	£'000
Llai nag 1 flwyddyn	195	43
1-5 oed	1,034	1,130
Dros 5 mlynedd	959	1,059
Cyfanswm rhwymedigaethau heb eu disgownt	2,188	2,232

Symiau a gydnabyddir yn y datganiad o wariant net cynhwysfawr

	2024-25	2023-24
	£'000	£'000
Llog ar rwymedigaethau prydles	80	68
Dibrisiad	236	244

Newid mewn rhwymedigaethau sy'n deillio o weithgareddau ariannu

	Rhwymedigaethau prydles	WCF⁶³
	£'000	£'000
Balans ar 31 Mawrth 2023	1,781	509
2023-24		
Arian parod net a ddefnyddir mewn gweithgareddau ariannu	(37)	(215)
Caffael prydlesi	69	-
Tâl llog cyfnod di-rent ⁶⁴	68	-
Balans ar 31 Mawrth 2024	1,881	294
2024-25		
Arian parod net o/ (a ddefnyddiwyd) mewn gweithgareddau ariannu	(108)	225
Llog a godwyd	80	
Balans ar 31 Mawrth 2025	1,853	519

Nodyn 13: Ymrwymadau cyfalaf

327 Roedd ymrwymadau cyfalaf heb eu talu o £1,086 ar 31 Mawrth 2025 (31 Mawrth 2024: dim).

Nodyn 14: Colledion a thaliadau arbennig

328 Nid oedd unrhyw golledion adroddadwy na thaliadau arbennig yn 2024-25.

329 Talwyd taliad arbennig o £21,140 yn 2023-24 i ddatrys anghydfod cyflogaeth.

63 Balans arian parod cau a ddychwelwyd i WCF yn y flwyddyn ariannol ddilynol.

64 Llog a godir yn ystod y cyfnod di-rent sy'n ymwneud â prydles Chwarter Cyfalaf.

Nodyn 15: Offerynnau ariannol

- 330 Mae IFRS 7 (Datgeliadau Offerynnau Ariannol) yn ei gwneud yn ofynnol i ddatgelu gwybodaeth am arwyddocâd offerynnau ariannol i endid, a natur a maint y risgiau sy'n deillio o'r offerynnau ariannol hynny, mewn termau ansoddol a meintiol. Oherwydd natur gweithgareddau Swyddfa Archwilio Cymru a'r ffordd y mae'r gweithrediadau'n cael eu hariannu, nid yw'r Swyddfa yn agored i lefel sylweddol o risg ariannol ac ni chaiff unrhyw ddeilliadau eu cadw.
- 331 Er y gall Swyddfa Archwilio Cymru fenthyca arian at ddibenion ariannu tymor byr, nid yw'n ofynnol i'r Swyddfa wneud hynny yn y flwyddyn ariannol hon.
- 332 Gall Swyddfa Archwilio Cymru hefyd fuddsoddi cronfeydd dros ben. Gan fod balansau arian parod yn cael eu cadw yng Ngwasanaeth Bancio'r Llywodraeth, nid yw hyn wedi'i wneud yn ystod y flwyddyn.

Risg hylifedd

- 333 O ystyried natur ein busnes a chyllid y cyrff yr ydym yn codi ffioedd iddynt, mae ein goddefgarwch o risg mewn meysydd rheoli ariannol yn isel.
- 334 Yng ngoleuni'r awydd risg hwn, a chefnogaeth WCF, nid yw Swyddfa Archwilio Cymru yn agored i risgiau hylifedd sylweddol.

Risg cyfradd llog

- 335 Nid yw asedau a rhwymedigaethau ariannol Swyddfa Archwilio Cymru yn agored i risg cyfradd llog.

Risg arian tramor

- 336 Mae risg arian tramor Swyddfa Archwilio Cymru yn ddibwys gan mai dim ond pryniannau ymlaen llaw bach iawn sy'n gysylltiedig â theithio tramor fel gwestai a wneir. Hefyd, mae unrhyw ffioedd a gynhyrchir o waith tramor neu secondiadau yn cael eu trosi pan fyddant yn cael eu derbyn. Cofnodir unrhyw wahaniaethau cyfnewid yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn.

Risg credyd

337 Cleientiaid Swyddfa Archwilio Cymru yn bennaf yw Llywodraeth Cymru, ei chyrrff cyhoeddus noddedig a chysylltiedig, GIG Cymru a chyrrff llywodraeth leol yng Nghymru. Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn codi ffioedd o dan ddeddfwriaeth yn unol â Chynllun Ffioedd cymeradwy ac felly nid yw'n agored i unrhyw risgiau credyd materol.

Gwerthoedd teg

338 Nid oes gwahaniaeth sylweddol rhwng gwerthoedd llyfr a gwerthoedd teg asedau a rhwymedigaethau ariannol Swyddfa Archwilio Cymru ar 31 Mawrth 2025 (31 Mawrth 2024: dim).

Nodyn 16: Trafodiadau partïon cysylltiedig

339 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn gorff corfforaethol a sefydlwyd o dan statud ac mae wedi cael trafodiadau perthnasol gyda'r WCF a chyda chyrrff a archwiliwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol fel y datgelir yn yr Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol.

340 Yn ystod y flwyddyn, nid oedd unrhyw aelodau o'r Bwrdd, nac aelodau allweddol o staff na'u partïon cysylltiedig wedi ymgymryd ag unrhyw drafodiadau perthnasol naill ai'r Archwilydd Cyffredinol na Swyddfa Archwilio Cymru. Mae gwybodaeth am bersonél rheoli allweddol wedi'i chynnwys yn yr Adroddiad Cydnabyddiaeth Ariannol (tudalen 80).

Nodyn 17: TAW

341 Dim ond cyfran fach o'r TAW y gall Swyddfa Archwilio Cymru adennill ar ei gwariant gros, sef cyfran yr incwm ffioedd anstatudol o'i gymharu â chyfanswm incwm y flwyddyn.

Geirfa Termau

Sail croniadau	Mae effeithiau trafodiadau a digwyddiadau eraill yn cael eu cydnabod pan fyddant yn digwydd (ac nid fel arian parod, neu ei gyfwerth, yn cael ei dderbyn neu ei dalu) ac fe'u cofnodir yn y cofnodion cyfrifyddu a'u hadrodd yn natganiadau ariannol y cyfnodau y maent yn ymwneud â hwy.
Amorteiddiad	Dosrannu cost ased sefydlog anniriaethol dros ei oes ddefnyddiol.
Asedau	Rhywbeth y mae'r sefydliad yn berchen arno neu yn ei ddefnyddio e.e. offer neu hawliau meddalwedd.
Gwariant cyfalaf	Gwariant ar asedau anghyfredol (sefydlog).
Asedau cyfredol	Ased y disgwylir iddo gael ei drosi'n arian parod o fewn y 12 mis nesaf.
Atebolrwydd cyfredol	Rhwymedigaeth y disgwylir iddo gael ei setlo o fewn y 12 mis nesaf.
Incwm gohiriedig	Yn cynrychioli incwm sydd wedi'i filio ond nad yw'n cael ei gydnabod eto yn y Datganiad o Wariant Net Cynhwysfawr.
Dibrisiad	Dosrannu cost ased sefydlog diriaethol dros ei oes ddefnyddiol.
Amcangyfrif	Mae'r Amcangyfrif blynyddol o Incwm a Threuliau yn cael ei gymeradwyo yn y cyfarfod llawn gan y Cynnig Cyllideb. Mae Pwyllgor Cyllid y Senedd yn darparu adroddiad i gefnogi hyn. Cyfeirir ati hefyd fel y gyllideb gymeradwy.
Asedau sefydlog	Ased sy'n cael ei ddal gan sefydliad i'w ddefnyddio wrth gynhyrchu neu gyflenwi nwyddau neu wasanaethau, i'w rentu i eraill, neu at ddibenion gweinyddol ar sail barhaus yng ngweithgareddau'r endid sy'n adrodd. Enghreifftiau yw offer, cerbydau, tir ac adeiladau.
Sail busnes parhaus	Mae datganiadau ariannol yn cael eu paratoi ar y sail hon gan dybio y bydd y sefydliad yn parhau i weithredu yn y dyfodol rhagweladwy.

Ased sefydlog anniriaethol	Ased, fel hawl, nad oes ganddo sylwedd ffisegol.
Prydlesu	Caffael y defnydd o ased trwy gytundeb rhentu.
Rhagdaliadau	Swm a dalwyd amdano ymlaen llaw fel premiymau yswiriant neu rent ymlaen llaw. Cydnabyddir i ddechrau fel ased, yna trosglwyddwyd i dreuliau yn y cyfnod pan fo'r budd-dal yn cael ei fwynhau.
Darpariaeth	Atebolrwydd o amseriad neu swm ansicr.
Cydnabyddiaeth ariannol	Y tâl, neu iawndal arall, a ddarparwyd ar gyfer gwasanaethau cyflogai.
Ecwiti trethdalwyr	Asedau net y sefydliad.
Symiau masnach sy'n daladwy	Symiau sy'n ddyledus i'w talu i gyflenwyr nwyddau a gwasanaethau.
Symiau masnach derbyniadwy	Symiau sy'n ddyledus gan gleientiaid.
Ased sefydlog diriaethol	Ased sefydlog (a elwir hefyd yn ased anghyfredol) sydd â bodolaeth ffisegol. Defnyddir i'w wahaniaethu oddi wrth ased sefydlog anniriaethol.
Cronfa Gyfunol Cymru (WCF)	Y gronfa a ddefnyddir gan y Senedd i ddal symiau a bleidleisiwyd gan y Senedd ac yna'n cael eu dyrannu drwy Gynnig Cyllideb i Lywodraeth Cymru, Archwilydd Cyffredinol Cymru, Comisiwn y Senedd ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru.
Gwaith ar y gweill	Gwaith a wnaed ac a gydnabyddir fel incwm yn y cyfrifon sydd eto i'w anfonebu i gleientiaid.

Mae diffiniadau llawn ar gael yn y Llawlyfr Adrodd Ariannol (FReM).

Atodiadau

- 1 Adroddiad yr Archwilydd
Cyffredinol ar Ddatgelu
Gwybodaeth

1 Adroddiad yr Archwilydd Cyffredinol ar Ddatgelu Gwybodaeth

Cysylltodd 29 o unigolion â ni rhwng 1 Ebrill 2024 a 31 Mawrth 2025 gan nodi eu bod yn dymuno gwneud datgeliad chwythu'r chwiban i'r Archwilydd Cyffredinol.

Fodd bynnag, mewn dim ond 20 achos oedd gan yr Archwilydd Cyffredinol sail resymol i gredu bod y datgeliad yn gymwys ac yn rhan o'r materion y mae wedi'i ragnodi mewn perthynas â hwy. Roedd hyn oherwydd nad oedd unigolion naill ai yn rhoi manylion am eu sefyllfa gyflogaeth, neu roedd yn amlwg nad oeddent yn gyflogeion neu'n weithwyr cymwys eraill.

O'r 20 datgeliad a oedd yn ymddangos yn gymwys, mewn 17 achos adolygodd y tîm archwilio perthnasol y materion a godwyd, ond ni chanfuwyd eu bod yn faterion sylweddol y byddai angen i'r Archwilydd Cyffredinol adrodd arnynt neu gymryd camau eraill. Ar gyfer y 3 achos sy'n weddill, mae'r tîm archwilio yn gwneud ymholiadau lefel uchel neu bydd yn ystyried y materion a godwyd yn ystod unrhyw waith archwilio yn y dyfodol.

Archwilio Cymru

1 Cwr y Ddinas

Stryd Tyndall

Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: gwybodaeth@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.

Cynllun Blynyddol 2025-26

Yn cynnwys gwybodaeth ychwanegol
am ein strategaeth tymor hwy a'n
dangosyddion perfformiad allweddol

Mae'r Cynllun Blynyddol hwn yn cwmpasu'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2025 a 31 Mawrth 2026 ac mae'n cynnwys gwybodaeth ychwanegol am ein strategaeth tymor hwy a'n dangosyddion perfformiad allweddol. Mae wedi'i baratoi ar y cyd, gan Archwilydd Cyffredinol Cymru a Chadeirydd Swyddfa Archwilio Cymru. Gosodir y Cynllun gerbron y Senedd yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2013.

Archwilio Cymru yw enw cyfunol anstatudol Archwilydd Cyffredinol Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru, sy'n endidau cyfreithiol ar wahân gyda'u swyddogaethau cyfreithiol eu hunain. Nid yw Archwilio Cymru yn endid cyfreithiol. O ganlyniad, yn y Cynllun hwn, cyfeiriwn yn benodol at yr Archwilydd Cyffredinol neu Swyddfa Archwilio Cymru mewn adrannau pan fo angen manylder cyfreithiol.

Os bydd angen y cyhoeddiad hwn arnoch ar ffurf a/neu iaith arall, neu os bydd gennych unrhyw gwestiynau ynglŷn â'i gynnwys, cysylltwch â ni drwy ddefnyddio'r manylion isod.

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd
CF10 4BZ

Ffôn 02920 320 500
E-bost post@archwilio.cymru
Gwefan www.archwilio.cymru
Trydar [@WalesAudit](https://twitter.com/WalesAudit)

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.
Ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.
Corresponding in Welsh will not lead to delay.

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg.
This document is also available in English.

Crynodeb o'n cynllun

Ein diben

Rhoi sicrwydd i bobl bod arian cyhoeddus yn cael ei reoli'n dda

Esbonio sut mae'r arian hwnnw'n cael ei wario

Ysbrydoli'r sector cyhoeddus i wella

Ein gweledigaeth Cynyddu ein heffaith drwy:

Manteisio'n llawn ar ein safbwynt, ein harbenigedd a'n dyfnder unigryw ar fewnwelediad

Cryfhau ein safle fel llais awdurdodol, dibynadwy ac annibynnol

Cynyddu ein hamlygrwydd, dylanwad, a pherthnasedd

Bod yn sefydliad sy'n esiampl ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt

Meysydd pwyslais

Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig o ansawdd uchel

Dull wedi'i dargedu ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu

Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu

Ein cynlluniau gwaith

Cyflawni archwiliadau
Byddwn yn cyflawni rhaglen gynhwysfawr o waith archwilio, yn unol â phwerau a dyletswyddau statudol yr Archwilydd Cyffredinol.

Gwella busnes
Er mwyn ein helpu i gyflawni ein gweledigaeth tymor hwy, byddwn yn gweithredu ar draws blaenoriaethau cynllunio busnes allweddol sy'n cyd-fynd â'n tri maes ffocws.

Cynnwys

Rhagair	5
Pwy ydym ni a beth rydym yn ei wneud	7
Ein gweledigaeth strategol a'n meysydd pwyslais	11
Ein rhaglenni gwaith: Cyflawni archwiliadau	12
Ein rhaglenni gwaith: Gwella busnes	21
Mesur ac adrodd ar ein perfformiad	27

Atodiadau

1 Sut rydyn ni'n dilyn y bunt gyhoeddus yng Nghymru	32
2 Ein hamgylchedd gweithredu	33
3 Ein meysydd risg allweddol	34
4 Ein cyllid	36

Rhagair

Rydym yn falch i gyflwyno ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2025-26

We are pleased to present our Annual Plan for 2025-26

Mae'r Cynllun hwn yn nodi ein blaenoriaethau ar gyfer y 12 mis nesaf. 2025-26 yw pedwaredd flwyddyn ein strategaeth bum mlynedd bresennol. Mae'r strategaeth honno'n parhau i fod yn hollbwysig, ac rydym ar y trywydd iawn i wneud hynny trwy gryfhau ein gwaith o gyflawni rhaglenni archwilio ymhellach a chynyddu ein heffaith a'n gweledd.

Mae gwasanaethau cyhoeddus yn parhau i wynebu pwysau ariannol, galw a gweithlu enfawr. Er bod yn rhaid i gyrff cyhoeddus wneud eu penderfyniadau eu hunain ynghylch sut i fynd i'r afael â'r heriau hynny, mae archwilio cyhoeddus annibynnol yn amlygu cyfleoedd i wella gwerth am arian, ac yn cefnogi dulliau llywodraethu da a rheoli ariannol da, a gallant roi rhybudd cynnar o broblemau sy'n codi. Mae'r Cynllun Blynyddol hwn yn disgrifio sut rydym yn bwriadu gwneud hynny yn ystod y flwyddyn sydd i ddod gan roi'r wybodaeth a'r sicrwydd sydd ei angen ar y cyhoedd, y Senedd, ar y rhai sy'n gwneud penderfyniadau a'r dylanwadwyr ynghylch pa mor dda y mae arian cyhoeddus yn cael ei wario.

Mae maes mwyaf ein gwaith yn ymwneud ag archwilio cyfrifon dros 800 o gyrff cyhoeddus ledled Cymru. Trwy gyfnod pandemig COVID dirywiodd ein prydlondeb wrth gyflawni'r gwaith hwn. Gan weithio gyda'n cyrff archwiliedig, mae'n cymryd sawl blwyddyn i'r rhaglen waith fawr honno ddychwelyd i amserlenni a fodolai cyn y pandemig, ond rydym yn benderfynol o wneud hynny ac yn hyderus y byddwn yn llwyddo. Yn 2025-26, byddwn yn parhau â'r cynnydd a wnaed dros y ddwy flynedd ddiwethaf i ddwyn ymlaen y terfynau amser adrodd ar gyfer ein gwaith archwilio cyfrifon.

Ein nod hefyd yw gwella amseroldeb y gwaith archwilio perfformiad a gyflawnir gennym mewn cyrff GIG a llywodraeth leol unigol. Unwaith eto, rydym yn hyderus y byddwn yn gwneud hynny. Gyda llinynnau pwrs y wlad mor dynn, mae'n bwysicach nag erioed cael gwerth am arian o bob punt o wariant cyhoeddus. Yn ein rhaglenni astudiaethau lleol a chenedlaethol, ein nod yw canolbwyntio'n fanylach ar werth am arian drwy ddadansoddiad ariannol a chanlyniadau cryfach.

Yn ystod y blynyddoedd nesaf bydd Archwilio Cymru yn gweld cryn newid a chyfle. Yn 2026, bydd tymor wyth mlynedd yr Archwilydd Cyffredinol presennol yn dod i ben, a bydd Archwilydd Cyffredinol newydd yn cael ei benodi. Hefyd yn 2026, bydd etholiadau i Senedd estynedig. Yn ogystal â'r amgylchedd economaidd, cymdeithasol a gwleidyddol ehangach, gwyddom fod ein harchwiliadau, adroddiadau ariannol a thirweddau'r sector cyhoeddus yn datblygu'n gyson; yn gynyddol rydym yn eu gweld yr effeithir arnynt gan dechnolegau newydd, gofynion rheoleiddio cynyddol a disgwyliadau cyhoeddus o ran atebolrwydd y llywodraeth. Mae ein Cynllun Blynyddol ar gyfer 2025-26 yn ein gweld yn paratoi ein hunain ar gyfer y byd hwnnw sy'n datblygu.

Ni ellir cyflawni unrhyw un o'n hamcanion ar gyfer archwilio cyhoeddus o ansawdd uchel heb ein staff. Dros y flwyddyn sydd i ddod, byddwn yn parhau i ddarparu cynnig cyflogaeth rhagorol, hyblyg sy'n cefnogi llesiant cyflogaion ac amgylchedd gwaith sy'n annog cydweithio a gwaith o ansawdd uchel. Fel y gwnawn bob blwyddyn, rydym hefyd wedi adolygu ein fframwaith o ddangosyddion perfformiad allweddol a thargedau cysylltiedig, er mwyn sicrhau eu bod yn parhau i fod yn gwbl gyson â'n hamcanion a'u bod yn ddigon heriol.

Mae'r Cynllun Blynyddol hwn yn cwmpasu'r cyfnod llawn o'r 12 mis diwethaf o gyfnod Adrian yn dal y swydd Archwilydd Cyffredinol ac mae'n parhau i symud ymlaen tuag at gyflawni ein strategaeth bum mlynedd. Fel y bu ein nod drwy gydol ei gyfnod fel yr Archwilydd Cyffredinol, mae'n sicrhau bod Archwilio Cymru yn canolbwyntio ar ddefnyddio ei bersbectif a'i arbenigedd unigryw i sicrhau pobl Cymru bod arian cyhoeddus yn cael ei reoli'n dda, i egluro sut mae'n cael ei ddefnyddio, ac i ysbrydoli a grymuso'r sector cyhoeddus i wella.

Adrian Crompton

Archwilydd
Cyffredinol Cymru

Dr Ian Rees

Cadeirydd Swyddfa
Archwilio Cymru

◀ Pwy ydym ni a beth rydym yn ei wneud

Ein diben yw sicrhau pobl bod arian cyhoeddus yn cael ei reoli'n dda, i egluro sut mae'r arian hwnnw'n cael ei wario, ac ysbrydoli'r sector cyhoeddus i wella

- 1 Mae archwiliad annibynnol o weithgareddau'r llywodraeth a'r defnydd o arian cyhoeddus yn elfen hanfodol o atebolrwydd democrataidd. Mae archwilyr yn gwneud eu gwaith ar ran y cyhoedd, yn ddi-dderbyn-wyneb, mewn ffordd sy'n wrthrychol ac yn ddiuedd.
- 2 Archwilydd Cyffredinol Cymru yw archwilydd allanol sector cyhoeddus Cymru. Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn gyfrifol am archwilio'r rhan fwyaf o'r arian cyhoeddus sy'n cael ei wario yng Nghymru, gan gynnwys yr arian y pleidleisir arno'n flynyddol gan y Senedd. Mae elfennau sylweddol o'r cyllid hwn yn cael eu trosglwyddo gan Lywodraeth Cymru i'r GIG a llywodraeth leol yng Nghymru.
- 3 Mae Swyddfa Archwilio Cymru yn darparu adnoddau, megis staff, er mwyn arfer swyddogaethau'r Archwilydd Cyffredinol, ac yn monitro ac yn cynghori'r Archwilydd Cyffredinol. Ar hyn o bryd mae Swyddfa Archwilio Cymru yn cyflogi tua 300 o staff.
- 4 Gyda'n gilydd, fel Archwilio Cymru, rydym yn archwilio tua £28 biliwn o incwm a gwariant. Mae **Atodiad 1** yn rhoi rhagor o fanylion ynghylch sut rydyn ni'n dilyn y bunt gyhoeddus yng Nghymru. Mae ein gwaith yn cefnogi gwaith craffu effeithiol ar arian cyhoeddus gan y Senedd a chynrychiolwyr a etholwyd yn lleol.

Rydym yn gwneud gwaith archwilio lleol a chenedlaethol mewn ystod eang o gyrff cyhoeddus

Elfennau allweddol o'n gwaith

Rhoi barn ynghylch a yw cyfrifon y sector cyhoeddus wedi'u paratoi'n briodol a rhoi darlun cywir a theg o'r sefyllfa ariannol

Ystyried a yw arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio at ddibenion cymeradwy

Archwilio pa mor ddarbodus, effeithlon ac effeithiol y mae cyrff cyhoeddus wedi defnyddio eu hadnoddau (gwerth am arian)

Dod i gasgliadau ynghylch a yw cyrff cyhoeddus wedi gwneud trefniadau priodol i sicrhau gwerth am arian wrth arfer eu swyddogaethau

Ystyried a yw busnes cyhoeddus yn cael ei gynnal mewn ffordd sy'n bodloni disgwyliadau a safonau penodol

Cynnal archwiliadau egwyddor datblygu cynaliadwy

- Gellir arfer y swyddogaethau archwilio hyn ar y cyd, os oes angen, ar draws gwahanol fathau o gyrff, i archwilio gwariant cyhoeddus ni waeth pwy sy'n darparu'r gwasanaethau.
- Rydym yn nodi arferion da o ehangder llawn ein gwaith archwilio ac yn lledaenu hyn drwy ystod o gyfryngau, gan gynnwys adroddiadau, blogiau, podlediadau a seminarau a gweminarau dysgu ar y cyd.

Rydym yn ymgymryd â'n gwaith yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol a safonau cydnabyddedig eraill

- 7 Mae ein Cod Ymarfer Archwilio yn rhagnodi'r ffordd y mae archwilio a rhai swyddogaethau eraill i'w cyflawni. Mae'r Cod, sy'n cael ei ddiweddarau ar hyn o bryd yn dilyn ymgyngoriad allanol, yn nodi bod yn rhaid i archwilwyr gydymffurfio â safonau archwilio a moesegol rhyngwladol a bod yn rhaid i'w gwaith fod o ansawdd uchel. Mae ein trefniadau ansawdd archwilio yn cyd-fynd â Safon Ryngwladol y Cyngor Adroddiadau Ariannol ar Reoli Ansawdd a safonau proffesiynol INTOSAI.
- 8 Rydym wedi ymrwymo i weithio'n agos gydag asiantaethau archwilio eraill y DU drwy'r Fforwm Archwilio Cyhoeddus, a chyda'n cydweithwyr yn y prif gyrff adolygu allanol eraill yng Nghymru, i wella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd archwilio'r cyhoedd ac effaith cyfunol ein gwaith. Rydym hefyd yn falch o gynrychioli Cymru ar y llwyfan archwilio rhyngwladol, gan gynnwys mewn digwyddiadau EURORAI.
- 9 Rydym yn sefydliad hyfforddi achrededig ar gyfer tri o'r pedwar corff cyfrifeg proffesiynol. Ar hyn o bryd mae'r rhan fwyaf o'n hyfforddeion graddedig wrthi'n astudio gyda Sefydliad y Cyfrifwyr Siartredig yng Nghymru a Lloegr. Rydym hefyd yn cynnig prentisiaethau cyllid, sy'n cefnogi astudio gyda'r Gymdeithas Technegwyr Cyfrifyddu.

Rydym yn gweithredu'n annibynnol ar y Llywodraeth

- 10 Nid yw'r Archwilydd Cyffredinol yn ddarostyngedig i gyfarwyddyd gan y Senedd na'r llywodraeth wrth arfer ei swyddogaethau archwilio.
- 11 Yr Archwilydd Cyffredinol a'n Bwrdd sy'n gyfrifol am bennu a goruchwylio cyfeiriad strategol y sefydliad a sicrhau ein bod ar y trywydd cywir i gyflawni ein blaenoriaethau cynllunio busnes. Mae'r Bwrdd yn dwyn yr Archwilydd Cyffredinol i gyfrif yn ei rôl fel Prif Weithredwr Swyddfa Archwilio Cymru ac yn ei gefnogi i gyflawni ei rôl fel Swyddog Cyfrifyddu. Fel Swyddog Cyfrifyddu, mae'r Prif Weithredwr yn ateb yn bersonol i Bwyllgor Cyllid y Senedd ar faterion megis cydymffurfio â Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru.
- 12 Mae ein Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn cynghori'r Archwilydd Cyffredinol, gan gynnwys yn rhinwedd ei swydd fel Prif Weithredwr a Swyddog Cyfrifyddu. Ceir gwybodaeth fanylach am ein trefniadau llywodraethu yn adran Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol ein Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon diweddaraf.
- 13 Mae ein hamgylchedd gweithredu yn cynnwys amrywiaeth o ffactorau a fydd yn dylanwadu ar gyflawni ein gwaith yn 2025-26 i raddau amrywiol. Mae **Atodiad 2** yn rhoi crynodeb o'r hyn a ystyriwn yn elfennau pwysig o'n hamgylchedd gweithredu presennol.
- 14 Wrth redeg ein busnes, rydym wedi ymrwymo i ddefnyddio arferion gorau ar gyfer nodi, gwerthuso a rheoli risgiau yn gost-effeithiol. Nodir y meysydd allweddol lle gall risgiau godi a bygwth cyflawni ein gwaith yn llwyddiannus, a chrynodeb lefel uchel o'n parodrwydd i dderbyn risg ym mhob un o'r meysydd hynny, **Atodiad 3**. Darperir rhagor o wybodaeth am ein cyllid yn ein Hamcangyfrif diweddaraf o Incwm a Threuliau ac yn **Atodiad 4**.

Ein gweledigaeth strategol a'n meysydd pwyslais

Ein gweledigaeth yw cynyddu ein heffaith drwy:

Manteisio'n llawn ar ein safbwynt, ein harbenigedd a'n dyfnder unigryw ar fewnwelediad

Cryfhau ein safle fel llais awdurdodol, dibynadwy ac annibynnol

Cynyddu ein hamlygrwydd, dylanwad, a pherthnasedd

Bod yn sefydliad sy'n esiampl ar gyfer y sector cyhoeddus yng Nghymru a thu hwnt

15 Yn ein Strategaeth ar gyfer 2022 i 2027, rydym wedi nodi tri maes pwyslais lle byddwn yn blaenoriaethu camau er mwyn helpu Archwilio Cymru i gyflawni ei weledigaeth gyffredinol.

Ein meysydd pwyslais

Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig o ansawdd uchel

Dull wedi'i dargedu ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu

Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu

◀ Ein rhaglenni gwaith: cyflawni archwiliadau

Byddwn yn darparu rhaglen gynhwysfawr o waith archwilio, yn unol â phwerau a dyletswyddau statudol yr Archwilydd Cyffredinol

- 16 Ein busnes craidd yn cynnal rhaglen eang o waith archwilio i gyflawni Pwerau a dyletswyddau statudol yr Archwilydd Cyffredinol. Mae ein rhaglen waith cyflawni archwilio yn cynnwys blaenoriaethau'r Archwilydd Cyffredinol ar gyfer 2025-26 wrth arfer ei swyddogaethau.
- 17 Mae ein gwaith archwilio yn chwarae rhan allweddol wrth gefnogi gwaith Y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus a Gweinyddiaeth Gyhoeddus y Senedd, sy'n craffu ar sut mae adnoddau'n cael eu defnyddio wrth gyflawni swyddogaethau cyhoeddus yng Nghymru. Gall ein gwaith hefyd lywio gwaith pwyllgorau eraill y Senedd, y mae eu hymrwymiaadau ehangach yn cynnwys craffu ar bolisïau Llywodraeth Cymru, dwyn Gweinidogion i gyfrif, ac archwilio deddfwriaeth arfaethedig.
- 18 Trwy gydol y flwyddyn, rydym yn mynychu cyfarfodydd pwyllgorau archwilio a chraffu cyrff cyhoeddus yng Nghymru yn rheolaidd i ddarparu sesiynau briffio ac adrodd ar ein gwaith archwilio.

Ein gwaith craidd

Gwneud gwaith archwilio lleol mewn dros 800 o gyrff cyhoeddus, gan gynnwys:

- Archwiliadau o gyfrifon
- Gwaith archwilio perfformiad lleol
- Archwiliadau'r egwyddor datblygu cynaliadwy

Cyflwyno rhaglen o astudiaethau cenedlaethol

Ardystio cynlluniau grant gwerth bron i £1.5 biliwn

Cefnogi gwaith craffu effeithiol gan gynnwys gwaith pwyllgorau'r Senedd

Rhannu arferion da a'r hyn rydym yn ei ddysgu drwy archwilio i gefnogi'r gwasanaethau cyhoeddus a ddarperir

Hwyluso'r gwaith o ganfod twyll a gwall drwy'r Fenter Twyll Genedlaethol

Cymeradwyo tua £2 biliwn o daliadau allan o Gronfa Gyfunol Cymru bob mis

Byddwn yn gwneud gwaith lleol yn y rhan fwyaf o gyrff cyhoeddus

Cyrff cyhoeddus a archwiliwyd gan yr Archwilydd Cyffredinol yn 2025-26 a'r mathau o waith lleol a wneir yn y cyrff hynny

Cyrff cyhoeddus ac archwiliadau sy'n gysylltiedig	Archwilio'r cyfrifon	Gwaith archwilio perfformiad lleol ¹	Archwiliadau egwyddor datblygu cynaliadwy ²
Comisiwn y Senedd	✓		
Llywodraeth Cymru ³	✓		✓
10 corff gweithredol Llywodraeth Cymru	✓		✓
Awdurdod Cyllid Cymru gan gynnwys y datganiad treth	✓		✓
Cwmnïau sydd ym mherchnogaeth Llywodraeth Cymru ⁴	✓		✓
7 Comisiynydd, Arolygiaeth a Rheoleiddiwr	✓		
7 Bwrdd Iechyd Lleol	✓	✓	✓
3 Ymddiriedolaeth GIG a 2 Awdurdod Iechyd Arbennig	✓	✓	✓
22 o Gyngorau (Awdurdodau Unedol)	✓	✓	✓
4 Comisiynwyr Heddlu a Throseddu a Phrif Gwnstablaid	✓		
3 Awdurdod Tân ac Achub	✓	✓	✓
3 Awdurdod Parc Cenedlaethol	✓	✓	✓
9 Cronfa bensiwn	✓		
4 Cyd-bwyllgor Corfforedig	✓		✓

- Gwneir gwaith perfformiad lleol i ddiwallu dyletswydd yr Archwilydd Cyffredinol i fod yn fodlon bod cyrff a archwilir wedi gwneud 'trefniadau priodol' ar gyfer sicrhau economi, effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd yn y defnydd o adnoddau. Mae'r ddyletswydd honno'n berthnasol i bob corff llywodraeth leol a GIG, yn ogystal ag Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru. Yn achos cyrff llai, megis cyngorau cymuned, nid ydym yn gyffredinol yn ymgymryd â rhaglen waith perfformiad leol benodol, ond yn hytrach rydym fel arfer yn ymgymryd â'r gwaith angenrheidiol fel rhan o'r archwiliad o gyfrifon. Nid oes gan yr Archwilydd Cyffredinol ddyletswydd 'trefniadau priodol' mewn perthynas â'r rhan fwyaf o gyrff llywodraeth ganol. Darperir gwaith archwilio perfformiad ar gyfer y sector hwnnw ar ffurf astudiaethau gwerth am arian.
- Dim ond ar gyfer cyrff rhestredig o dan Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, o leiaf unwaith bob pedair blynedd. Lle y bo modd, caiff y gwaith hwn ei integreiddio'n llawn yn ein rhaglen archwilio perfformiad lleol.
- Gan gynnwys archwiliadau cysylltiedig o dderbyniadau Cronfa Gyfunol Cymru a Chyfrif Taliadau, Derbyniadau Ardrethu Annomestig a Chyfrifon Taliadau a Chyfrifon Cryno y GIG.
- Mae'r Archwilydd Cyffredinol yn cyflawni dyletswyddau archwilio statudol mewn rhai cwmnïau sydd ym mherchnogaeth Llywodraeth Cymru.

Cyrff cyhoeddus ac archwiliadau sy'n gysylltiedig	Archwilio'r cyrifon	Gwaith archwilio perfformiad lleol	Archwiliadau egwyddor datblygu cynaliadwy
4 o fargeinion twf dinas-ranbarth	✓		
Nifer o gyrff llywodraeth leol llai gan gynnwys cyd-bwyllgorau ac awdurdodau harbwr	✓		
Dros 730 o Gyngorau Tref a Chymuned	✓		

Byddwn yn cynnal rhaglen o astudiaethau cenedlaethol ac yn paratoi allbynnau ychwanegol yn amlygu themâu cyffredin o'n gwaith archwilio lleol

- 19 Mae blaenraglen ddangosol o astudiaethau cenedlaethol yr Archwilydd Cyffredinol o astudiaethau cenedlaethol ar gyfer 2023-2026 yn canolbwyntio ar bedair prif thema:
 - Mynd i'r afael ag anghydraddoldeb
 - Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur
 - Cydnerthedd gwasanaeth a mynediad
 - Gwasanaethau cyhoeddus a reolir yn dda
- 20 Mae'r tablau isod yn rhestru'r holl astudiaethau gweithredol ac arfaethedig ar gyfer 2025-26 ar 31 Mawrth 2025. Mae'r rhaglen yn cynnwys archwiliadau o faterion sy'n peri pryder i'r cyhoedd a nodwyd drwy ein gwaith archwilio neu a godwyd gyda ni drwy ohebiaeth neu ddatgeliadau chwythu'r chwiban. Rydym wedi darparu rhagor o wybodaeth am ein rhaglen waith ar ein gwefan.
- 21 Wedi'i osod yng nghyd-destun ein blaenoriaethau ehangach, ein nod ar gyfer 2025-26 yw sicrhau bod y rhan fwyaf, os nad y cwbl o'r gwaith sydd eisoes ar y gweill, yn cael ei gwblhau erbyn diwedd mis Mawrth 2026, cyn diwedd tymor y Senedd bresennol. Rydym hefyd yn bwriadu bwrw ymlaen â'r gwaith o ddarparu sylwadau dilynol ar bynciau yr ydym wedi adrodd arnynt dros y pedair blynedd diwethaf. A chyn diwedd tymor yr Archwilydd Cyffredinol yn ei swydd yn haf 2026, byddwn yn gweithio ar allbynnau sy'n dwyn ynghyd ddadansoddiad ehangach o gyllid cyhoeddus, llywodraethu a heriau darparu gwasanaethau.
- 22 Ochr yn ochr â hyn, bydd ein gwaith yn sector y llywodraeth ganolog yn cynnwys archwilio gosod amcanion llesiant mewn pum corff a ddaeth, yn 2024-25, yn ddarostyngedig i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol. Rydym hefyd yn bwriadu dechrau gweithio i archwilio camau y mae o leiaf dau o'r cyrff hyn yn eu cymryd i gyflawni'r amcanion hynny.
- 23 Fodd bynnag, rydym yn adolygu ein blaenraglen yn rheolaidd, gan ystyried yr amgylchedd allanol esblygol, ein hadnoddau ein hunain a gallu cyrff archwiliedig i ymgysylltu â ni. Rydym yn sicrhau bod digon o hyblygrwydd fel y gallwn ymateb yn effeithiol i faterion sy'n dod i'r amlwg sy'n peri pryder i'r cyhoedd neu'r senedd. Gall allbynnau ychwanegol ddeillio hefyd o waith ymchwil a datblygu parhaus. Bydd ein Hadroddiad Interim 2025-26 yn darparu diweddariad a gall nodi prosiectau newydd pellach. Bydd gwaith arolygu rhanddeiliaid a chynulleidfa ehangach sydd ar y gweill ar hyn o bryd yn llywio ein cynllunio parhaus.

Archwiliadau ac astudiaethau sydd eisoes ar y gweill ar 31 Mawrth 2025⁵

	 Mynd i'r afael ag anghydraddoldeb	 Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur	 Cydnherthedd y gwasanaeth a mynediad	 Gwasanaethau cyhoeddus sy'n cael eu rheoli'n dda
Sut mae cyrff cyhoeddus yn defnyddio'r 'egwyddor datblygu cynaliadwy' – adroddiad cryno.	✓	✓	✓	✓
Dull Llywodraeth Cymru o gyflawni ei huchelgeisiau cyfalaf a seilwaith.	✓	✓		✓
Canfyddiadau o waith paru data ar gofrestrïadau meddygon teulu.				✓
Heriau i'r sector diwylliant – cynaliadwyedd ariannol.			✓	✓
Dull Cyfoeth Naturiol Cymru o ddynodi Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig.		✓		✓
Cymhwyso egwyddor datblygu cynaliadwy gan Medr – y Comisiwn Addysg Drydyddol ac Ymchwil.	✓	✓	✓	✓
Effaith oedi wrth ryddhau cleifion o ysbytai a chynnydd o ran rheoli'r galw am ofal brys ac argyfwng.			✓	✓
Dulliau cyrff y GIG o nodi, cyflawni a goruchwyllo cynlluniau arbed costau.				✓
Sut mae cynghorau a'u partneriaid yn gweithio i fynd i'r afael â'r galw cynyddol am lety dros dro.	✓		✓	✓
Comisiynu gwasanaethau mewn llywodraeth leol.				✓
Archwilio penderfyniadau sy'n ymwneud â datblygu Canolfan Ganser Felindre newydd.				✓

5 Rhestrir astudiaethau'n fras yn nhrefn eu cynnydd. Gallai cryfder y cysylltiad â'r gwahanol themâu amrywio a byddai'n dibynnu ar y cwmpas terfynol lle mae'r gwaith yn dal i fod yn y cam cynllunio. Yn ymarferol, mae ein gwaith fel arfer yn cynnwys darnau o'r gwaith sy'n berthnasol i 'wasanaethau cyhoeddus a reolir yn dda'.

	 Mynd i'r afael ag anghydraddoldeb	 Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur	 Cydnorthedd y gwasanaeth a mynediad	 Gwasanaethau cyhoeddus sy'n cael eu rheoli'n dda
Cynnydd cynllunio cyfalaf cyngorau, gan gynnwys pwyslais ar ffyrdd ac asedau gofal cymdeithasol i oedolion.		✓		✓
Cynnydd gydag adferiad gofal wedi'i gynllunio gan y GIG a lleihau'r ôl-gronid rhestrau aros.	✓		✓	✓
Sut mae trawsnewid digidol yn y GIG yn moderneiddio a gwella gwasanaethau.			✓	✓
Ail-gydbwyso gofal a chymorth – Cronfa Integreiddio Rhanbarthol Iechyd a Gofal Cymdeithasol.			✓	✓
Heriau o ran trawsnewid mynediad i addysg i blant ag anghenion dysgu ychwanegol.	✓		✓	✓
Cynnydd o ran buddsoddi mewn adeiladau ysgolion a cholegau drwy'r Rhaglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu.	✓	✓	✓	✓
Rheoli costau a'r galw yng ngwasanaethau plant awdurdodau lleol.	✓		✓	✓
Cymorth ariannol Llywodraeth Cymru ar gyfer busnes.	✓	✓		✓
Cefnogaeth i wasanaethau rheilffyrdd a/neu fysiau yng nghyd-destun y Cynllun Cyflawni Trafnidiaeth Cenedlaethol.	✓	✓	✓	✓
Yr uwch weithlu gwasanaeth cyhoeddus, sy'n edrych ar faterion fel trosiant a recriwtio, arfarnu, dysgu a datblygu, neu gymorth llesiant.	✓			✓

Gwaith newydd rydym yn bwriadu ei ddechrau yn 2025-26⁶

	 Mynd i'r afael ag anghydraddoldeb	 Ymateb i'r argyfwng hinsawdd a natur	 Cydnherthedd y gwasanaeth a mynediad	 Gwasanaethau cyhoeddus sy'n cael eu rheoli'n dda
Dulliau cyrff y GIG o wella gwasanaethau canser.	✓		✓	✓
Pa mor dda y mae cyrff y GIG yn rheoli ystad y GIG.		✓	✓	✓
Ymateb i bwysau gweithlu mewn llywodraeth leol.			✓	✓
Gosod amcanion llesiant a chamau i gyflawni amcanion llesiant mewn gwahanol gyrff llywodraeth ganolog.	✓	✓	✓	✓
Sylwadau dilynol gan gynnwys, o bosibl, sero net, rheoli perygl llifogydd, tai fforddiadwy, a chyd-bwyllgorau corfforedig.	✓	✓	✓	✓
Darlun o wasanaethau cyhoeddus – myfyrdodau ar gyllid cyhoeddus, llywodraethu, a heriau darparu gwasanaethau.	✓	✓	✓	✓
Trefniadau ariannu llywodraeth leol.				✓
Cefnogaeth awdurdod lleol ar gyfer rheoli ysgolion yn ariannol.				✓

Byddwn hefyd yn trefnu gyda chyrrff penodol i ymgymryd â gwaith wedi'i gomisiynu, yn y DU a thramor

- 24 Trwy ein gwaith wedi'i gomisiynu, rydym yn darparu gwasanaethau i gyrff penodol. Yn 2025-26, bydd hyn yn cynnwys:
- Archwilio cyfrifon dosbarthu loteri Cyngor Celfyddydau Cymru a Chyngor Chwaraeon Cymru (ar ran y Rheolwr a'r Archwilydd Cyffredinol).
 - Trwy gytundeb dan Ddeddf Addysg 1997, darparu cymorth i Estyn i gefnogi archwiliadau o wasanaethau addysg llywodraeth leol.
 - Darparu cymorth technegol i archwilwyr tiriogaethau tramor y DU.
- 25 Rydym yn ymwybodol y dylai pob gweithgaredd o'r fath fod yn hunangyllidol ac ni ddylid ei wneud er anfantais i'n gwaith archwilio craidd.

Ein rhaglenni gwaith: gwella busnes

Er mwyn ein helpu i gyflawni ein gweledigaeth tymor hwy, byddwn yn gweithredu ar draws blaenoriaethau cynllunio busnes allweddol yn unol â'n tri maes pwyslais

- 26 2025-26 yw pedwaredd flwyddyn Strategaeth bum mlynedd ar gyfer cyflawni ein gweledigaeth gyffredinol. Yn y strategaeth honno, rydym yn nodi tri maes pwyslais ar gyfer blaenoriaethu camau gweithredu:
 - Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig ac o ansawdd uchel.
 - Dull wedi'i dargeddi ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu.
 - Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu.
- 27 Mae ein Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon a'n Hadroddiad Interim ddiweddaraf yn rhoi manylion am y cynnydd rydym wedi'i wneud hyd yma yn y meysydd pwyslais hyn.
- 28 Ymhlith y datblygiadau o bwys arbennig yn ystod tair blynedd gyntaf cyflawni'r strategaeth mae:
 - Cyflwyno dull archwilio cyfrifon a llwyfan tystiolaeth newydd, i gefnogi cydymffurfiaeth â safonau a'n dyheadau tymor hwy ar gyfer datblygu archwiliadau.
 - Pennu dealltwriaeth gyffredin ar gyfer amserlen gyflawni tair blynedd gyda'r GIG a sectorau llywodraeth leol ar gyfer datblygu'r amserlen gymeradwyo ar gyfer archwiliadau cyfrifon.
 - Llunio rhaglen tymor canolig o waith archwilio perfformiad sy'n dod ag elfennau gwahanol o'n gwaith at ei gilydd gyda'r nod o wella amseroldeb ac effaith.
 - Ymgorffori safonau INTOSAI wrth gyflawni ein gwaith archwilio perfformiad.
 - Lansio strategaeth gweithlu sefydliad cyfan sy'n nodi gweledigaeth gyfannol tymor hwy ar gyfer sicrhau a datblygu'r adnoddau angenrheidiol i bobl.
 - Comisiynu ymchwil annibynnol i fesur lefelau ymwybyddiaeth a chasglu canfyddiadau ar hygyrchedd, gwerth ac effaith ein gwaith.

- Adolygu ac uwchraddio cynnwys, cynllun a dyluniad gwefan Archwilio Cymru, gan ddilyn dull sy'n canolbwyntio ar y defnyddiwr.
- Cwblhau symudiadau i swyddfeydd llai, sy'n sicrhau gwell gwerth yn Ne, Gogledd a Gorllewin Cymru a lleihau ein costau teithio, costau cysylltiedig a'r effaith amgylcheddol.
- Newid i ddull mwy cytbwys a chynhyrchiol o weithio hybrid gan ddefnyddio mwy o swyddfeydd ar gyfer gwaith tîm a chydweithio.
- Gosod targedau arbedion heriol yn ein Hamcangyfrifon a sefydlu grŵp cynaliadwyedd ariannol sy'n canolbwyntio ar nodi opsiynau arloesol i gyflawni arbedion yn y dyfodol.

- 29 Ar y tudalennau canlynol, rydym yn nodi ein blaenoriaethau cynllunio busnes ar gyfer 2025-26, wedi'u halinio â'r meysydd pwyslais strategol y maent yn berthnasol iddynt. Gan fod y gwaith o gyflawni prosiectau yn rhai o'r meysydd blaenoriaeth hyn yn ymestyn y tu hwnt i flwyddyn ariannol 2025-26, rydym wedi darparu enghraifft o'r amserlenni arfaethedig ar gyfer cyflawni pob blaenoriaeth yng nghyd-destun ein strategaeth tymor hwy.
- 30 Mae ein rhaglen waith gwella busnes yn cynnwys blaenoriaethau Swyddfa Archwilio Cymru ar gyfer 2025-26 wrth arfer ei swyddogaethau.

Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig o ansawdd uchel

Blaenoriaethau	Sut beth fydd lwyddiant	Amserlen ar gyfer cyflawni	
		2025-26	2026-27
<p>Dod â'r amserlen ar gyfer cyflawni gwaith archwilio cyfrifon 2024-25 yn nes at 30 Mehefin ar gyfer y GIG a 31 Hydref ar gyfer llywodraeth leol (y dyddiadau cau cyfrifon cyfatebol ar gyfer 2023-24 oedd 15 Gorffennaf a 30 Tachwedd).</p>	<p>Rydym yn cyflawni ein cynllun tair blynedd (2025-26 yw blwyddyn dau) i gyflwyno'r amserlenni ar gyfer cyflawni gwaith archwilio cyfrifon ar ôl COVID.</p> <p>Erbyn 2026, rydym eisiau cyflawni 30 Mehefin ar gyfer y sector GIG a 30 Medi ar gyfer llywodraeth leol yn gyson.</p>		
<p>Dod â'r amserlen yn nes ar gyfer cwblhau gwaith perfformiad lleol fel bod y rhan fwyaf o'r gwaith yn cael ei gwblhau o fewn tri mis i ddiwedd y flwyddyn y mae'r cynllun archwilio yn ymwneud â hi.</p>	<p>Rydym yn cyflawni ein cynllun tair blynedd (2025-26 yw blwyddyn dau) i fynd i'r afael ag ôl-groniadau ar ôl COVID yn ein rhaglenni gwaith archwilio perfformiad lleol ar gyfer llywodraeth leol a'r GIG.</p> <p>Erbyn 2026, rydym yn dymuno cwblhau gwaith yn gyson o fewn tri mis i ddiwedd y flwyddyn y mae'r cynllun archwilio lleol yn ymwneud â hi (31 Mawrth ar gyfer y GIG a 30 Mehefin ar gyfer llywodraeth leol).</p>		

Blaenoriaethau	Sut beth fydd lwyddiant	Amserlen ar gyfer cyflawni	
		2025-26	2026-27
Mwy o bwyslais ar werth am arian drwy ddadansoddi ariannol a chanlyniadau cryfach yn ein gwaith archwilio perfformiad.	<p>Mae allbynnau archwilio perthnasol yn cynnwys dadansoddiad clir o wariant cysylltiedig a pha un a yw'r canlyniadau a ddymunir yn cael eu cyflawni mewn ffordd effeithlon, ddarbodus ac effeithiol.</p> <p>Manteisir ar bob cyfle priodol i dynnu sylw at feysydd o dwyll/gwastraff/arbedion posibl a'u meintioli. Mae gwaith dadansoddi twyll, y tu hwnt i ymarfer craidd y Fenter Twyll Genedlaethol (NFI), wedi'i wreiddio yn ein rhaglen waith.</p>		

Dull wedi'i dargedu ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu

Blaenoriaethau	Sut beth fydd lwyddiant	Amserlen ar gyfer cyflawni	
		2025-26	2026-27
<p>Cyflawni cynnydd yn y cyrhaeddiad a'r ymwybyddiaeth o'n gwaith a'i effaith ar gymunedau yng Nghymru, drwy annog mwy o bobl i ddarllen, rhannu a gweithredu ar ein cynnwys.</p>	<p>Gwell adroddiadau y mae ein rhanddeiliaid yn dweud eu bod yn fwy effeithiol. Bydd hyn yn cynnwys arddull ysgrifennu wedi'i hadnewyddu, cipluniau byrrach o ganfyddiadau a thempledi wedi eu cynllunio o'r newydd ar gyfer gwaith archwilio cyfrifon.</p> <p>Bydd mathau newydd o gynnwys hygyrch ac atyniadol hefyd ar gael ar ein sianeli digidol.</p>		

Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu

Blaenoriaethau	Sut beth fydd llwyddiant	Amserlen ar gyfer cyflawni							
		2024-25				2026-27			
<p>Paratoi ar gyfer y cyfnod ar ôl cwblhau ein strategaeth bum mlynedd bresennol drwy roi pwyslais penodol ar themâu yr ydym wedi'u nodi fel rhai hanfodol wrth lunio diwylliant a model gweithredu Archwilio Cymru yn y dyfodol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Datblygiadau digidol • Safonau archwilio sy'n datblygu • Cwmpas ein gwaith gan gynnwys datblygiadau mewn adroddiadau cynaliadwy • Sgiliau a ffurf ein gweithlu 	<p>Swyddfa archwilio fodern sy'n cadw i fyny â datblygiadau yn y proffesiwn archwilio ehangach i barhau i gyflawni gwaith o ansawdd uchel a pharhau i gydymffurfio â safonau proffesiynol a disgwyliadau rheoleiddiol.</p>								

Mesur ac adrodd ar ein perfformiad

- 31 Yn 2025-26, byddwn yn parhau i ddefnyddio cyfuniad o ddulliau meintiol ac ansoddol i fesur, adrodd a myfyrio ar ein perfformiad, ein gwerth am arian a'n risgiau, ac i geisio tystiolaeth ar effaith ein gwaith. Mae hyn yn cynnwys adrodd yn rheolaidd i'n Tîm Arwain Gweithredol a'n Bwrdd ar y cynnydd a wnaed tuag at gyflawni ein strategaeth a chyflawni ein targedau dangosyddion perfformiad allweddol (DPA). Bydd hefyd yn cynnwys adroddiadau archwilio mewnol i'n Tîm Arwain Gweithredol, a'r Pwyllgor Archwilio a Sicrwydd Risg.
- 32 Rydym wedi nodi cyfres o DPAAu lefel uchel a fydd yn ein helpu i fesur cynnydd a wnaed tuag at gyflawni ein gweledigaeth gyffredinol. Byddwn yn rhoi pwyslais ar werthuso ein cyfeiriad teithio a chyflymder y gwelliannau, ynghyd â chymharu â meincnodi priodol.
- 33 Byddwn yn adrodd ar ein perfformiad yn allanol drwy ein Hadroddiad Interim a'n Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon, a thrwy ddarparu tystiolaeth yng nghyfarfodydd Pwyllgor Cyllid y Senedd. Dylid nodi bod ein DPAAu yn rhan o gyfres ehangach o ddangosyddion perfformiad gweithredol a chorfforaethol, y mae llawer ohonynt hefyd yn cael eu hadrodd yn allanol yn ein Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon a chyhoeddiadau corfforaethol eraill.
- 34 Wrth baratoi'r Cynllun hwn, gwnaethom adolygu ein targedau DPA gan gyfeirio at lefelau perfformiad cyfredol a meincnodau allanol priodol, er mwyn sicrhau aliniad â'n huchelgeisiau cyffredinol a'n strategaeth ar gyfer eu cyflawni.

Rhaglen archwilio strategol, ddeinamig o ansawdd uchel

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed ar gyfer 2024-25	Targed ar gyfer 2025-26
1	Terfynau amser statudol	Cyfran y farn archwilio cyfrifon wedi'i chyflawni erbyn y terfyn amser statudol neu arfaethedig ⁷ .	100%	100%
2	Yn brydlon	Cyfran y cynhyrchion archwilio allweddol eraill wedi'u cyflawni yn unol â'r amserlen arfaethedig ar gyfer sicrhau adrodd amserol ac effeithiol.	90%	90%
3	Ansawdd	Nifer yr archwiliadau a adolygwyd sy'n cael eu cyflawni yn unol â <u>safonau ansawdd y Cyngor Adrodd Ariannol (FRC)</u> .	Pob archwiliad o'r sampl wedi'i asesu yn y ddau gategori ansawdd archwilio uchaf	Pob archwiliad o'r sampl wedi'i asesu yn y ddau gategori ansawdd archwilio uchaf
4	Hygrededd	Cyfran y rhanddeiliaid sy'n ein hystyried yn gyfathrebwr annibynnol ac awdurdodol ar lywodraethu a stiwardiaeth arian cyhoeddus ac asedau.	O leiaf 90%	O leiaf 90%
5	Rhoi mewnwelediad	Cyfran y rhanddeiliaid a ddywedodd eu bod, drwy ein gwaith ni, wedi cael mewnwelediad defnyddiol na fyddent wedi'i gael fel arall.	O leiaf 80%	O leiaf 80%
6	Ysgogi gwelliannau	Cyfran y rhanddeiliaid sy'n credu bod ein gwaith wedi arwain at welliannau yn narpriaeth gwasanaethau cyhoeddus.	O leiaf 80%	O leiaf 80%
7	Arbedion wedi'u nodi	Gwerth arbedion posibl, enillion cynhyrchiant a buddion ariannol eraill a nodwyd drwy ein gwaith.	O leiaf £30 miliwn yn ystod 2023-2026	O leiaf £30 miliwn yn ystod 2023-2026

7 Pan dderbynnir cyfrifon ar amser ac nad oes angen adroddiad buddu cyhoedd.

Dull wedi'i dargedu ac sy'n cael effaith ar gyfathrebu a dylanwadu

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed ar gyfer 2024-25	Targed ar gyfer 2025-26
8	Digwyddiadau arfer da	Cyfran y rhanddeiliaid sy'n dweud bod ein hallbynnau arfer da yn ddefnyddiol neu'n ddefnyddiol iawn.	O leiaf 90%	O leiaf 90%
9	Ymweliadau â'r wefan	Nifer yr ymweliadau â'n gwefan lle mae o leiaf un weithred yn cael ei pherfformio, e.e. lawrlwytho adroddiad, clicio ar fideo.	48,000 bob blwyddyn	53,000 bob blwyddyn
10	Y cyfryngau cymdeithasol	Nifer yr ymgysylltiadau â'r cyfryngau cymdeithasol, h.y. rhyngweithio â'n postiadau er enghraifft eu hoffi, nodi sylw, neu ail-drydar/rhannu.	4,000 bob blwyddyn	4,000 bob blwyddyn
11	Rhannu'r hyn rydym yn ei ddysgu drwy archwilio	Nifer yr achosion lle rydym yn cyflwyno'r hyn rydym yn ei ddysgu drwy archwilio i weithgorau polisi allweddol neu mewn digwyddiadau perthnasol a gynhelir yn allanol.	50 bob blwyddyn	50 bob blwyddyn

Diwylliant a model gweithredu sy'n ein galluogi i ffynnu

Rhif	Dangosydd	Disgrifiad	Targed ar gyfer 2024-25	Targed ar gyfer 2025-26
12	Ymgysylltu â chyflogeion	Canran cadarnhaol sgôr mynegai ymgysylltu arolwg staff blynyddol.	O leiaf y sgôr meincnod canolrifol ar gyfer <u>arolwg diweddaraf y Gwasanaeth Sifil</u> (64%)	O leiaf y sgôr meincnod canolrifol ar gyfer arolwg diweddaraf y Gwasanaeth Sifil (l'w gadarnhau)
13	Trosiant	Cyfran y cyflogeion sy'n gadael Archwilio Cymru o'u gwirfodd bob blwyddyn.	Rhwng 5% a 10%	Rhwng 5% a 10%
14	Absenoldeb oherwydd salwch	Cyfran cyfanswm yr amser a gollwyd oherwydd absenoldeb oherwydd salwch.	Llai na 4%	Llai na 4%
15	Balans ariannol	Amrywiant tanwariant net ar incwm a gwariant o hynny a nodir yn ein Hamcangyfrif ar gyfer y flwyddyn gyfredol.	Llai na 2% o'r gyllideb gwariant gros	Llai na 2% o'r gyllideb gwariant gros
16	Arbedion costau	Gwerth arbedion cost yn ystod y flwyddyn a gyflawnwyd ar draws y busnes.	£400,000 fel y nodwyd yn ein Hamcangyfrif ar gyfer 2024-25	£200,000 fel y nodwyd yn ein Hamcangyfrif ar gyfer 2025-26
17	Allyriadau nwyon tŷ gwydr	Cyfanswm yr allyriadau sy'n cyfateb i CO ₂ ⁸ .	Llai na 349 tonnell (gostyngiad o 40% ers gwaelodlin 2019-20)	Llai na 291 tonnell (gostyngiad o 50% ers gwaelodlin 2019-20)
18	Cyfradd llwyddiant hyfforddeion	Cyfran yr hyfforddeion sy'n llwyddo am y tro cyntaf yn eu harholiadau Lefel Broffesiynol ac Uwch gyda'r Sefydliad Cyfrifwyr Siartredig yng Nghymru a Lloegr.	O leiaf 90%	O leiaf 90%

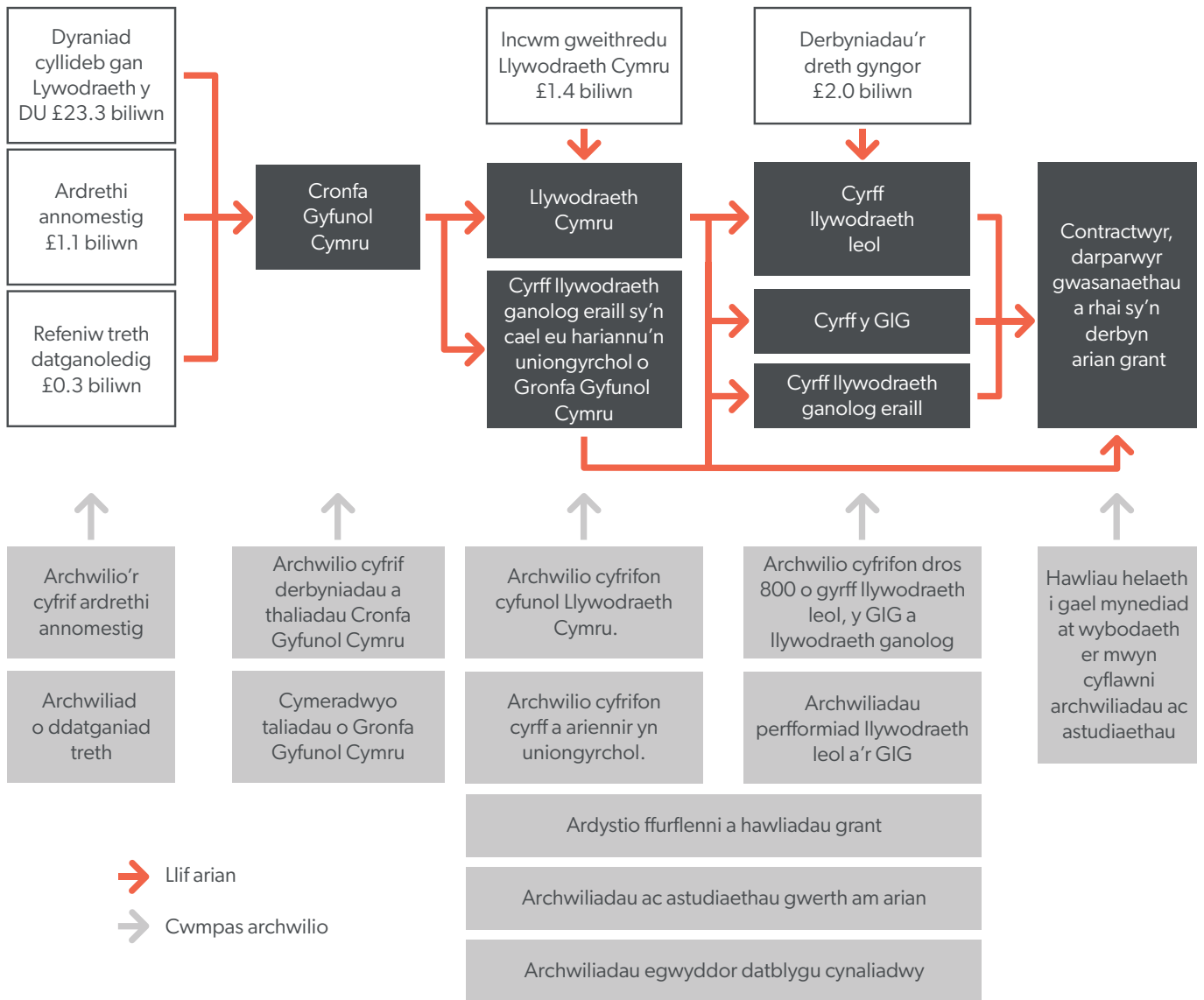
8 Heb gynnwys amcangyfrifon allyriadau cadwyn gyflenwi yr adroddir arnynt ar wahân yn ein Hadroddiad Cynaliadwyedd blynyddol.

Atodiadau

- 1 Sut rydyn ni'n dilyn y bunt gyhoeddus yng Nghymru
- 2 Ein hamgylchedd gweithredu
- 3 Ein meysydd risg allweddol
- 4 Ein cyllid

1 Sut rydyn ni'n dilyn y bunt gyhoeddus yng Nghymru

Nodiadau i'w harddangos:

- Nid yw ffynonellau cyllid a amlygwyd yn yr arddangosyn yn cynnwys gweithgareddau cynhyrchu incwm mewn cyrrff cyhoeddus unigol.
- Mae dyraniad yn y gyllideb gan Lywodraeth y DU yn cynnwys derbyniadau gan Swyddfa Cymru (£18.9 biliwn), Dosbarthiad CTheF o'r Gronfa Yswiriant Gwladol mewn perthynas â Nawdd Cymdeithasol (£1.6 biliwn), a Chyfraddau Treth Incwm Cymru (£2.8 biliwn)

2 Ein hamgylchedd gweithredu

Rhai elfennau pwysig o'n hamgylchedd gweithredu presennol sy'n debygol o ddylanwadu ar gyflawni ein gwaith yn 2025-26

3 Ein meysydd risg allweddol

1-2

Gwerth am arian

O ystyried rôl Archwilio Cymru, rydym yn wrthwynebol/gofalus wrth gynnal y busnes mewn ffordd ddarbodus, effeithlon ac effeithiol gyda safonau uchel o lywodraethu.

2-3

Hygyrchedd

Rydym yn ofalus wrth symud oddi wrth egwyddorion cyfathrebu cydnabyddedig, yn enwedig pan fydd y rhain yn ymwneud â dyletswyddau statudol. Rydym yn fwy agored wrth wneud ein hallbynnau archwilio yn hygyrch i ystod eang o gynulleidfaoedd.

2-3

Capasiti a Gallu

Rydym yn ofalus wrth arbrofi mewn meysydd y tu allan i'n busnes craidd ond rydym yn fwy agored i risg wrth ddenu, cadw a datblygu'r adnoddau staff sydd eu hangen i gyflawni ein rhaglenni gwaith.

2-3

Arweinyddiaeth

Rydym yn ofalus wrth bennu cyfeiriad strategol ar gyfer y sefydliad o gofio bod cymaint o swyddogaethau a dyletswyddau yn cael eu diffinio gan statud. Rydym yn fwy agored yn ein dull o gefnogi arloesedd ac ymgysylltu ac ysgogi staff.

1

Ansawdd ac amseroldeb

Rydym yn wrthwynebol i risg sy'n peryglu cyflawniad gwaith amserol ac o ansawdd uchel.

2-3

Proffil ac enw da

Rydym yn ofalus mewn meysydd a allai gael effaith negyddol ar enw da gyda rhanddeiliaid allweddol. Rydym yn fwy agored yn y camau a gymerwn i godi ymwybyddiaeth, dealltwriaeth a hygyrchedd ymhlith ystod o randdeiliaid allweddol.

1-3

Technoleg

Rydym yn wrthwynebol i risg wrth drin gwybodaeth bersonol ac archwilio ac wrth sicrhau bod ein systemau TG yn parhau i fod yn ddiogel, yn ddibynadwy ac yn addas i'r diben. Rydym yn fwy agored i risg wrth archwilio'r defnydd o dechnoleg newydd i wella effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd ein gwaith.

Meysydd allweddol lle gall risgiau godi a bygwth cyflawni ein gwaith yn llwyddiannus

Mae ein parodrwydd i dderbyn risg ar gyfer pob un o'r meysydd a ddiffiniwyd yn fras wedi'i nodi fel sgôr ar frig dde pob blwch. Yn nodweddiadol mae'r parodrwydd i dderbyn risg yn cynnwys dwy sgôr (gweler y diffiniadau isod) i adlewyrchu ein hawydd i fod yn fwy arloesol mewn meysydd penodol wrth geisio cyflawni ein nodau cyffredinol.

Allwedd dyfarniadau parodrwydd i dderbyn risg:

1	Amharod	Mae osgoi risg yn amcan allweddol. Dim ond risg gyfyngedig iawn yr ydym yn barod i'w derbyn.
2	Pwyllog	Ffaffrio opsiynau diogel sydd â lefel isel o risg weddillol. Efallai mai dim ond potensial cyfyngedig ar gyfer gwobrwyon y mae'r opsiynau hyn yn ei gynnig.
3	Agored	Yn fodlon ystyried pob opsiwn posibl a dewis un sy'n taro cydbwysedd rhwng risg weddillol a lefel o wobrwon a ddymunir.
4	Awchus	Yn awyddus i fod yn arloesol a dewis opsiynau sy'n cynnig gwobrwyon uchel er gwaethaf risg gynhenid fwy.

Gellir dod o hyd i wybodaeth fanylach am ein fframwaith rheoli risg yn adran Adroddiad Llywodraethu Corfforaethol ein [Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon diweddaraf](#).

4 Ein Cyllid

Mae Pwyllgor Cyllid y Senedd yn craffu ar ein defnydd o adnoddau, gan gynnwys drwy ystyried y Cynllun hwn, ein [Hadroddiad Interim](#) a'n [Hadroddiad Blynyddol a Chyfrifon](#).

Daw tua dwy ran o dair o'n cyllid o ffioedd a godir ar gyrff archwiliedig yn unol â [Chynllun Ffioedd](#) a gymeradwywyd gan y Senedd. Mae'r rhan fwyaf o'r gweddill yn gyllid cymeradwy gan Gronfa Gyfunol Cymru, ac mae ein defnydd ohono yn destun craffu gan y Bwrdd yn rheolaidd yn ystod y flwyddyn.

Mae'r adnoddau sydd ar gael, ac a allai ddod ar gael, i Swyddfa Archwilio Cymru yn 2025-26 wedi'u nodi yn ein [Hamcangyfrif o Incwm a Threuliau a Gwybodaeth Ategol](#) diweddaraf. Mae'r Amcangyfrif yn nodi sut y caiff yr adnoddau hynny eu defnyddio wrth gyflawni rhaglenni gwaith yr Archwilydd Cyffredinol a Swyddfa Archwilio Cymru. Cafodd ei ystyried a'i gymeradwyo gan Bwyllgor Cyllid y Senedd ym mis Tachwedd 2024.

Mae £23.4 miliwn o'n gwariant arfaethedig ar gyfer 2025-26 yn ymwneud ag adnoddau staffio sydd i'w darparu i'r Archwilydd Cyffredinol i gyflawni ei raglen waith. Dyma uchafswm yr adnoddau sydd ar gael, ac a all ddod ar gael, y rhagwelir y byddant yn cael eu dyrannu gan Swyddfa Archwilio Cymru i'r Archwilydd Cyffredinol ar gyfer cyflawni ei raglen waith. Mae £4.8 miliwn arall yn darparu ystod o wasanaethau eraill, gan gynnwys teithio a chynhaliaeth, dysgu a datblygu staff, buddsoddi cyfalaf, rheoli ein cynlluniau hyfforddeion a phrentisiaethau, a ffioedd proffesiynol.

Mae'r Bwrdd yn adolygu ein perfformiad ariannol bob tro y mae o'n cyfarfod drwy gydol y flwyddyn. Bob mis, mae ein Tîm Arweinyddiaeth Gweithredol yn ystyried asesiad risg o'n hiechyd ariannol gyda'r bwriad o sicrhau gwerth am arian ac alldro diwedd blwyddyn o fewn y gyllideb.

Archwilio Cymru
1 Cwr y Ddinas
Stryd Tyndall
Caerdydd CF10 4BZ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: gwybodaeth@archwilio.cymru

Gwefan: www.archwilio.cymru

Rydym yn croesawu gohebiaeth a galwadau ffôn yn Gymraeg a Saesneg.

We welcome correspondence and telephone calls in Welsh and English.

Audit findings report

Issued to:

Wales Audit Office

Year ended 31 March 2025

25 June 2025

Tudalen y pecyn 255

Contents

Executive summary	3
Key audit risk findings	4
Recommendations on controls	7
Qualitative aspects of accounting	8

Tudalen y pecyn 256

Executive summary

Status and overview of the audit

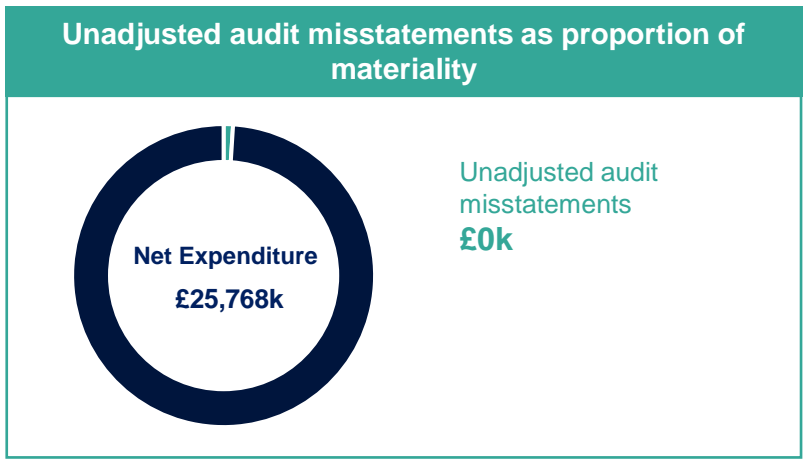
This report summarises our key audit findings in connection with the audit of the financial statements of Wales Audit Office for the year ended 31 March 2025.

The scope of our work was communicated to you via our Audit Plan document dated 28 February 2025. There have been no significant changes to our planned approach.

Final materiality

Materiality has not changed since we presented our audit plan.

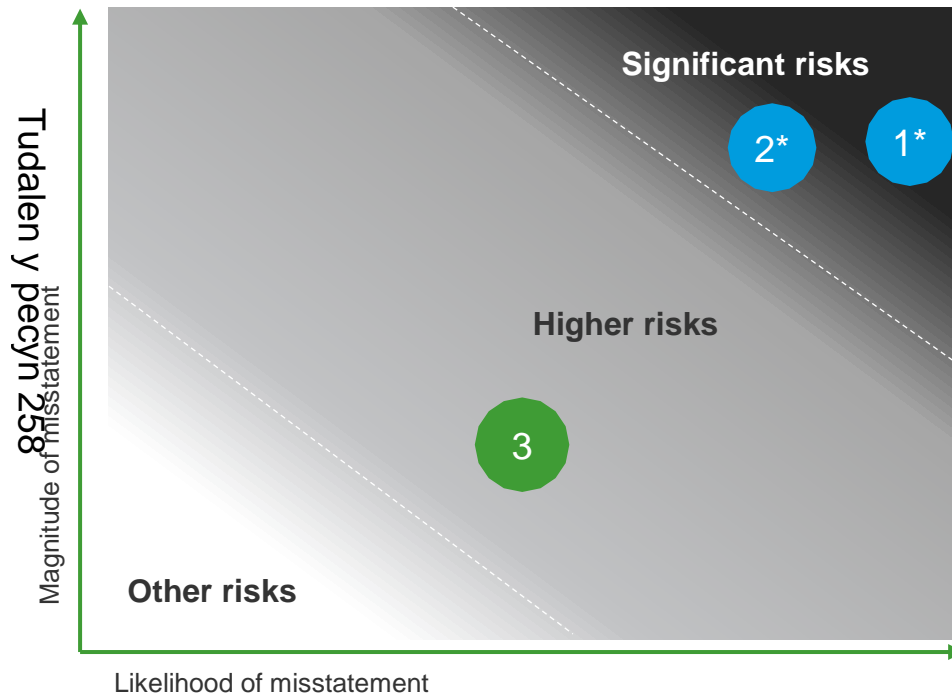
Yn dilyn y pecyn 257

Key audit risk findings

(See Appendix for risk description and planned work)

We have set out below details of those areas that we considered to be the key audit risks arising when we presented our audit plan. There have been no changes to the risks identified.

Audit risks summary

Risk item	Risk identified	Change in risk
1	Revenue recognition* – WIP and Deferred Income	▶
2	Management override of controls*	▶
3	Regularity	▶

* = ISA 240 'The auditor's responsibilities relating to Fraud in an audit of financial statements' identifies that there is a presumed fraud risk in relation to revenue recognition and management override of controls. As a result, these have been classified as significant risks.

Significant risks

Risks	Findings
Revenue recognition – WIP and deferred income	<p>We have sampled and tested projects that commenced were ongoing at the year end and agreed that the revenue recognition is materially in line with IFRS 15 and that appropriate amounts have been recognised in WIP and Deferred Income.</p> <p>We have reviewed management’s assessment of costs to complete. The basis of this calculation has remained in line with the prior year and while we were expecting the assessment to change this year to be based on future costs in HubPlanner, management have deemed that this information does not go sufficiently far into the future and therefore a historical basis has continued been used. In line with the prior year the assessment was based on the prior year recovery of the equivalent audit with the average of 3 scenarios taken. These were taking the actual % bust in the prior year, capping this at 10% or 20%. While we would have expected management to select one scenario they think is the most likely, using the average is not materially different to having a cap at 10% or having no cap. Capped at 10%, the “Costs to Complete” (CTC) provision would be £625k; with no cap it would be £1,088k and averaged across the 3 scenarios is £846k. The cost to complete assessment is an estimate and given the lack of sufficient forward looking data, calculating the cost to complete based on a range of historical based scenarios is a materially appropriate basis for estimate.</p> <p>We reviewed April 2025 audit assessments to confirm that there was no material indicators of a further provision being required at year end. We have tested the reliability of the underlying time recording system and did not note any errors in our sample testing with the completeness or accuracy of the data.</p> <p>Where deficits are expected on audits, we have not noted errors around the calculation of expected provisions.</p>
Management override of internal controls	<p>We have tested journal entries posted during the year on a sample basis, using risk analysis and data analytics to identify ‘at-risk’ transactions. This did not highlight any erroneous entries, or any items indicative of management bias.</p> <p>We did note that in the move to a cloud-based SUN accounting system, the system had on one occasion picked up the wrong user as the poster of journals. This is an issue of which management are aware and was due to a journal being posted manually, rather than via an upload. We reviewed the authorisation for this posting and confirmed it had been correctly uploaded by one user and approved by a different user as expected.</p> <p>We have reviewed the significant estimates adopted in the preparation of the financial statements, such as those relating to provisions. We have not identified any areas where there appears to be indication of management bias.</p>

Tudalen y becyn 259

Higher risks

Risk	Findings
Regularity	<p>We have undertaken procedures on areas that we consider represent greater risk, by virtue of their nature, of impropriety of financial transactions.</p> <p>Please see our detailed findings on the following pages.</p>

Based on our current findings we plan to issue a clean opinion in relation to regularity, however, we have identified a number of matters we wish to bring to your attention:

Matters identified during audit

Recommendations and response

Policies

We noted that the Organisation Workforce Design Policy was due for review in 2022 but has not been updated.

Recommendations

We would recommend that the policies are reviewed and updated if required. Based on the results of our testing, it appears that the current policies are being applied as expected. We are not aware of any substantial matters which would indicate the policy requires specific changes.

Management response

The Organisation Workforce Design Policy is fit for purpose and will require just one update relating to pay protection. The TUs have had to ballot on the changes and there has been a delay to the ballot process because of capacity issues with the TUs. As such the policy has not been able to be updated. The ballot is due to take place in July 2025 and the policy will be updated with the outcome.

Aged creditors not paid within 30 days

Public sector organisations are required to pay supplier invoices within 30 days of receipt. The year-end aged creditors listing contained 13 items that were older than 30 days.

Recommendations

While our financial statement and regularity opinions are unaffected by these items, we would recommend that transactions are reviewed each month end to ensure each creditor is less than 30 days old.

Management response

Any late creditor payments will be as a result of there not being an approved purchase order in place or budget holder approval not being received. We will continue to regularly review aged creditor invoices to identify any that have not been approved for payment within our 10 day target. We will then follow up with the budget holder to determine the reason for non-approval. We have weekly payment runs to ensure that creditors are paid quickly once invoices have been approved.

Gifts and Hospitality - Declaration Forms

It has been noted from our testing that there are instances where the gifts and hospitality declaration form is not being utilised, and rather an email is being sent to Donna in the legal and ethics team.

Recommendations

It would be recommended that the declaration form is utilised in all situations, as this will ensure that the required information as set out in the policy is all obtained and documented, as by use of an email, there is the chance that required details are missed, thus breaching policy.

Management response

The use of a declaration form is not required by our policy and so is optional as it would be overly bureaucratic to require it to be used in all circumstances. The Law & Ethics Specialist responsible for maintaining the register does however check that all of the required information is provided before the register is updated. We do not therefore plan to make the declaration form compulsory.

Regularity Audit (Continued)

Matters identified during audit	Recommendations and response
<p>Chair disqualification</p> <p>The Chair was disqualified as a board member in the 2024, following appointment of an additional position as a non-executive member for the secretary of state for Wales. The Senedd consider this as a crown appointment. If the disqualification was effective in January 24 then there is a risk that, absent any specific legal advice on the matter, the quorum for board meetings will not have been met in the April 24 board meeting (within the FY25 financial year), as there would not have been a majority of non-executive board members.</p>	<p>Management response</p> <p>Advice from our external legal advisers and Counsel provided on 22 and 25 April 2024 (following earlier emergency advice on 26 and 31 March 2024) was that the Chair was not disqualified. Accordingly, the Chair's presence counted towards the quorum, and the meetings were therefore not inquorate. We also obtained advice on 22 April 2024 that set out that even if the Chair were disqualified, the savings provision at paragraph 31 of Schedule 1 to the Public Audit (Wales) Act 2013 would apply. That paragraph provides that "The validity of anything done by the WAO (including anything done by its non-executive members, the employee members, any committee or sub-committee and by any employee of the WAO) is not affected by— (a) a vacancy, or (b) a defective appointment.") The advice confirmed that that the WAO did not need to take any remedial action in relation to acts during the period and that the acts of the WAO in the period were not open to legal challenge.</p>

Tudalen y pecyn 26

Recommendations on controls

Recommendations on internal controls have come to our attention during the course of our audit work.

This does not constitute a comprehensive statement of all internal control matters or of all improvements which may be made and has addressed only those matters which have come to our attention as a result of the audit procedures performed. An audit is not designed to identify all matters that may be relevant to you and accordingly the audit does not ordinarily identify all such matters.

Qualitative aspects of accounting

Management judgements and accounting estimates

The following areas are considered to be the principal management judgements and estimates. The graphic below visually represents the impact (lower or higher) on the financial statements of a change in management's estimate. In overview, a reasonably possible change in estimate that has a low impact means that such a change will have limited impact on the financial statements.

Areas of judgement / estimate	Low impact	High impact
Provision for bad debts	■	
Revenue recognition – stage of completion / costs to complete		■
Dilapidations provision		■
Depreciation and amortisation		■

Tudalen y pecyn 202

As part of our audit, we review the significant accounting estimates contained within the financial statements of Wales Audit Office. We note the following:

Costs to complete/work in progress

Our work indicates that the historical estimates of costs to complete are materially accurate, and that estimates made are an appropriate basis to determine any provision required for forecast losses. As noted in the table above this is the estimate / judgment with the highest potential impact on the accounts. Please see 'Revenue recognition – WIP and deferred income' in the Risks section of this report which contains further detail on this area.

Dilapidations provision

Dilapidation provisions are derived from the costs incurred to fit out a new office and/or based on the actual cost of dilapidations at offices which have been vacated. We have compared the dilapidations provisions at year end to the dilapidation paid in FY24 for Abergele and Cathedral road and the provisions appear reasonable based on the actual dilapidations paid.

Fixed asset depreciation/amortisation

Each asset has a Useful Economic Life over which it is depreciated/amortised. These policies are disclosed in the financial statements as expected.

Appendix

Summary of unadjusted misstatements

A summary of the unadjusted misstatements identified during the course of our work is set out below, analysed between misstatements of fact and differences in judgement.

We have no unadjusted misstatements greater than our trivial threshold (£26,600) to report.

Financial statement disclosures

During the course of our audit, we reviewed the adequacy of the disclosures contained within the financial statements and their compliance with both relevant accounting standards and the requirements of the Government Financial Reporting Manual (FRoM) 2024-25. Some minor updates were made to financial statements as a result of our review.

We have noted no unadjusted disclosure misstatements.

Other matters to be reported

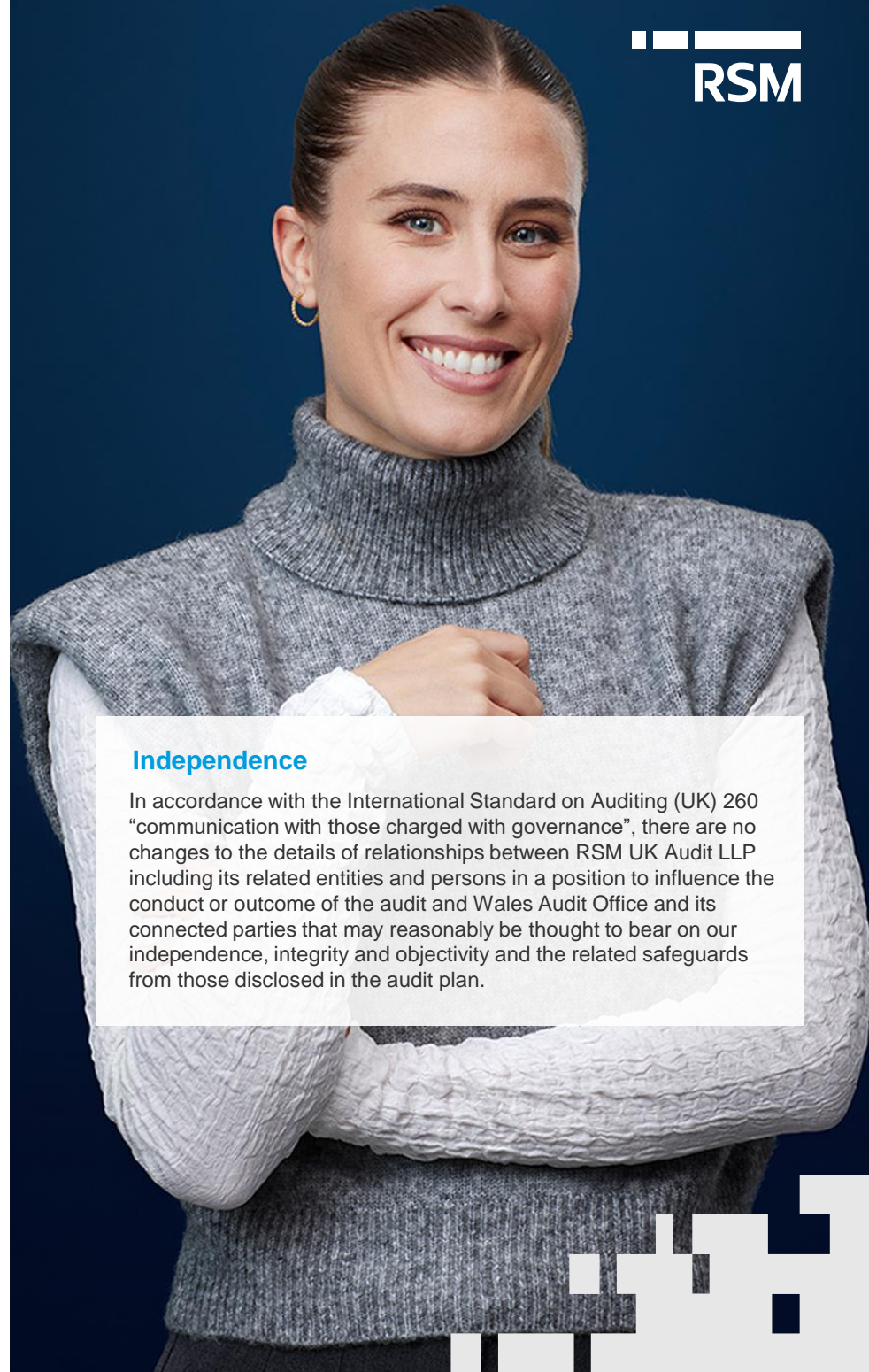
Representations requested

In addition to those representation which we request on all audit assignments (<http://www.rsmuk.com/standard-representations>) we will not be seeking specific representations from the Board.

Going concern

The financial statements are prepared on a going concern basis. The accounting policies contain adequate consideration of the reasons behind this; specifically, that Wales Audit Office works to annual funding arrangements by statute, and those resources are made available by the Senedd for the exercise of the Auditor General's functions. We have considered the 2025-26 Estimate and any matters identified during the course of our audit which may impact the going concern assessment. No material uncertainty has been identified.

Tudalen y pecyn 265

Independence

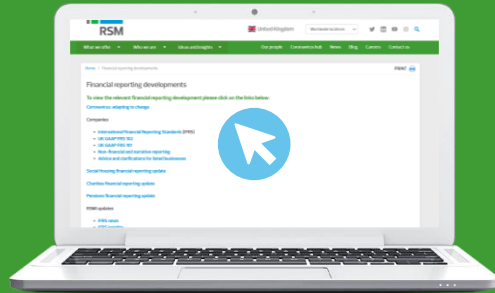
In accordance with the International Standard on Auditing (UK) 260 “communication with those charged with governance”, there are no changes to the details of relationships between RSM UK Audit LLP including its related entities and persons in a position to influence the conduct or outcome of the audit and Wales Audit Office and its connected parties that may reasonably be thought to bear on our independence, integrity and objectivity and the related safeguards from those disclosed in the audit plan.

Financial reporting updates

Financial reporting updates

A full list of financial reporting updates can be found by clicking the link below:

[Please click here](#)

Choose your preferences

Keep up to date on the latest news and legislation changes by signing up to receive our alerts and newsletter.

[Please click here to register](#)

Audit risk summary
taken from the audit plan

Audit risk summary

Risk	Description	Response
Revenue recognition – WIP and deferred income	<p>Under the International Standards on Auditing, revenue is a presumed fraud risk. The recognition of income, WIP and deferred income is considered to be a significant risk due to the level of judgement involved in determining the stage of completion of an audit assignment and any provisions required. This year, for the first time, the future data within Hubplanner will be used in the cost to complete exercise at year end to identify any “bust” jobs which require a provision at year end.</p>	<p>We will:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Select a sample of projects that have commenced throughout the year, and test the revenue recognised with reference to the stage of completion of the assignment, to determine whether the revenue recognition is appropriate and, consequently, whether the WIP and deferred income are appropriately stated. ▪ Review correspondence with audit managers and discuss any relevant matters directly with the engagement manager. We will use this to establish the estimated costs to complete and any provisions required at year end, considering the impact of any time spent on the audit after the year end on these estimations. ▪ Review assessments made in the prior financial period and compare the final total costs to the assessment made at year end, to assess the historical accuracy of estimates made in relation to revenue. ▪ Evaluate projects that are reasonably expected to be concluded at a deficit and determine whether an appropriate provision has been recorded in the financial statements.
Management override of internal controls	<p>In any organisation, there will be an extent to which management can bypass internal controls. By definition, there can be no controls in place over this risk. This is specifically stated in International Standards on Auditing (ISA (UK) 240).</p> <p>Therefore, there is a risk that internal controls within the entity could be overridden by management, resulting in transactions or judgements arising which have not received appropriate approval or consideration, and for significant transactions outside the normal course of business to distort the reported results.</p>	<p>We will:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Review controls in place over journal entries and, using data analytics software and based on our risk assessment, test a sample of general ledger entries to determine whether they are valid and appropriately supported. ▪ Obtain an understanding of the business rationale of significant transactions that we become aware of during the audit process which appear to be outside of the normal course of business or appear to be unusual given our understanding of the entity’s operating environment. ▪ Consider estimates and judgements made by management in the preparation of the financial statements and conclude on their appropriateness.
Regularity	<p>A statement on regularity must be included in the annual report in accordance with Schedule 1 of the Public Audit (Wales) Act 2013.</p> <p>We are required to report on whether expenditure to which the statement relates has been incurred lawfully and in accordance with the authority that governs it and that money to which the statement relates, received by the Wales Audit Office for a particular purpose or particular purposes, has not been expended otherwise than for that purpose or purposes</p>	<p>We will:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Obtain an understanding of Schedule 1 of the Public Audit (Wales) Act 2013 and how WAO has translated this into controls, policies and procedures. We will assess the nature, design and effectiveness of this and based on our assessment of risks of material irregularities and noncompliance will undertake testing of controls and detailed testing of financial transactions ▪ Undertake procedures on areas that we consider represent greater risk, by virtue of their nature, of impropriety of financial transactions. ▪ Plan our work in order to ensure that we derive such evidence as appropriate to support the regularity conclusion from planned financial statement procedures, as well as having regard to propriety of transactions.

Tudalen 268

RSM UK Audit LLP

2nd Floor
1 The Square
Temple Quay
Bristol
BS1 6DG
United Kingdom
T +44 (0)117 945 2000
rsmuk.com

The UK group of companies and LLPs trading as RSM is a member of the RSM network. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm each of which practises in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity of any description in any jurisdiction. The RSM network is administered by RSM International Limited, a company registered in England and Wales (company number 4040598) whose registered office is at 50 Cannon Street, London EC4N 6JJ. The brand and trademark RSM and other intellectual property rights used by members of the network are owned by RSM International Association, an association governed by article 60 et seq of the Civil Code of Switzerland whose seat is in Zug.

RSM UK Corporate Finance LLP, RSM UK Legal LLP, RSM UK Restructuring Advisory LLP, RSM UK Risk Assurance Services LLP, RSM UK Tax and Advisory Services LLP, RSM UK Audit LLP, RSM UK Consulting LLP and RSM UK Creditor Solutions LLP are limited liability partnerships registered in England and Wales, with registered numbers OC325347, OC402439, OC325349, OC389499, OC325348, OC325350, OC397475 and OC390886 respectively. RSM UK Employer Services Limited, RSM UK Tax and Accounting Limited and RSM UK Management Limited are registered in England and Wales with numbers 6463594, 6677561 and 3077999 respectively. All limited companies and limited liability partnerships are registered at 6th Floor, 25 Farringdon Street, London, EC4A 4AB. The UK group of companies and LLPs trading as RSM is a member of the RSM network. RSM is the trading name used by the members of the RSM network. Each member of the RSM network is an independent accounting and consulting firm which practises in its own right. The RSM network is not itself a separate legal entity in any jurisdiction.

© 2025 RSM UK Group LLP, all rights reserved

Our report is prepared solely for the confidential use of those charged with governance of Wales Audit Office and solely for the purpose of explaining the scope and timing of the audit, and to highlight the significant risks and other audit areas that we have focused our audit work upon. It should not be shared with any third party without our express consent. If it is shared with a third party, it should not be relied upon, and we assume no responsibility to them.

For the avoidance of doubt, the auditor is not required to design audit procedures for the specific purpose of identifying matters of governance interest, nor does the audit relieve management or those charged with governance of their responsibilities. Throughout this document the terms partner and principal are interchangeable.

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Pwyllgorau'r Senedd
Dros e-bost

8 Gorffennaf 2025

Ymgynghoriad: Adolygu Effeithiolrwydd Pwyllgorau yn y Chweched Senedd

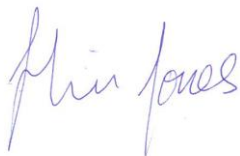
Annwyl Gadeirydd

Byddwch yn ymwybodol bod Fforwm y Cadeiryddion wrthi'n ystyried sut y mae pwyllgorau wedi gweithredu yn ystod y Chweched Senedd. Nod y gwaith hwn yw nodi a ellir gwella gweithdrefnau ac arferion pwyllgorau i sicrhau bod y swyddogaeth graffu mor effeithiol â phosibl, a defnyddio'r wybodaeth hon i lywio'r Seithfed Senedd. Mae'r Fforwm yn awyddus i ystyried materion diwylliannol ehangach ynghylch gweithrediad pwyllgorau'r Senedd, yn ogystal â materion ymarferol fel maint a swyddogaeth.

Mae Pwyllgor Senedd y Dyfodol hefyd wedi gwneud [nifer o argymhellion](#) i'r Fforwm ynghylch system y pwyllgorau ac ystyriaethau ar gyfer y Seithfed Senedd, ac mae'r rhain wedi'u hystyried yn y gwaith ar y mater hwn.

Mae'r Fforwm wedi lansio [ymgyngoriad](#), a byddem yn ddiolchgar o gael barn pwyllgorau unigol ar y cwestiynau yn y [ddogfen ymgynghori](#), ac unrhyw fyfyrnodau yr ydych yn eu hystyried yn berthnasol, erbyn **12 Medi 2025**.

Yn gywir

Elin Jones AS
Cadeirydd

Croesewir gohebiaeth yn Gymraeg neu'n Saesneg / We welcome correspondence in Welsh or English.

Senedd Cymru
Bae Caerdydd, Caerdydd, CF99 1SN

 llywydd@senedd.cymru
 0300 200 7403

Welsh Parliament
Cardiff Bay, Cardiff, CF99 1SN

 llywydd@senedd.wales
 0300 200 7403

Eitem 8

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mark Drakeford AS/MS
Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

Peredur Owen Griffiths AS
Cadeirydd y Pwyllgor Cyllid
Senedd Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1SN
SeneddCyllid@senedd.cymru

22 Gorffennaf 2025

Annwyl Peredur,

Diolch am eich llythyr dyddiedig 1 Gorffennaf 2025 ynglŷn â'r adolygiad o Brotocol cyfredol Proses y Gyllideb, lle gwnaethoch fy ngwahodd i gadarnhau pa newidiadau hanfodol yr hoffwn eu gwneud i'r Protocol cyn y Senedd nesaf.

Rwy'n croesawu'r ymgysylltu adeiladol parhaus ar y Protocol, gan gynnwys ar lefel swyddogion, ac rwy'n falch o nodi bod nifer o'r cynigion yr ydym wedi'u trafod o'r blaen wedi cael eu mabwysiadu'n anffurfiol, megis y ddadl cyn yr haf a sesiynau'r Pwyllgor ar y gyllideb yn yr hydref cyn y broses graffu. Mae yna gynigion eraill y gall fod yn bosibl i ni eu mabwysiadu heb adolygu'r Protocol a gwneud newidiadau i Reolau Sefydlog.

Un o gryfderau'r Protocol yw sut mae'n caniatáu cryn dipyn o hyblygrwydd i'r Senedd a Gweinidogion Llywodraeth Cymru addasu i newidiadau mewn amgylchiadau sy'n effeithio ar ein proses gyllideb. Nid wyf yn gweld unrhyw reswm i beidio â pharhau â threfniadau anffurfiol o'r fath ar gyfer gweddill tymor y Senedd, yn enwedig oherwydd gall yr hyblygrwydd hwn fod yn ddefnyddiol wrth i ni agosáu at etholiad nesaf y Senedd. Mae'n ymddangos yn debygol y bydd angen gwneud newidiadau i'r Protocol ac i'r Rheolau Sefydlog o ganlyniad i gael Senedd fwy. Rwy'n credu y byddai angen i'r Senedd newydd gytuno ar unrhyw newidiadau fel un pecyn cyfunol o newidiadau. Gallai hyn gynnwys y mân gywiriadau angenrheidiol i'r iaith yn y Protocol, megis adlewyrchu'r newid o 'Cynulliad' i 'Senedd'.

Byddai gennyf ddiddordeb mewn gwybod, fodd bynnag, a fyddai'r Pwyllgor Cyllid o'r farn ei bod yn hanfodol i unrhyw un o'r cynigion a wnaed hyd yma gael eu cymeradwyo cyn i'r Senedd newydd gael ei hethol.

Canolfan Cyswllt Cyntaf / First Point of Contact Centre:
0300 0604400

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1SN

Correspondence.Mark.Drakeford@gov.wales
Gohebiaeth.Mark.Drakeford@llyw.cymru

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding.

Roedd eich llythyr yn gofyn imi roi sylw yn arbennig i'r newidiadau arfaethedig i'r gweithdrefnau ar gyfer cyllidebau atodol a'r Cyrff a Ariennir yn Uniongyrchol, ac, yn benodol, y newid a gynigiwyd gan y Comisiwn Etholiadol ar 28 Mawrth 2025. Er y gallwn weld gwerth mewn ffurfioli elfennau o'r cynigion, nid wyf yn credu ei bod yn hanfodol gwneud unrhyw un o'r newidiadau cyn i'r pecyn mwy cynhwysfawr o newidiadau gael ei ystyried gan y Senedd newydd.

Roedd eich llythyr hefyd yn gofyn am ddiweddariad ar yr adolygiad statudol o Ddeddf Deddfau Trethi Cymru (Pŵer i Addasu) 2022. Fe wnes i gyfarfod â chi ar 17 Gorffennaf i drafod y ddau fater tymor hwy yn ymwneud â threthi datganoledig yr wyf yn bwrw ymlaen â nhw: bil cynnal trethi arfaethedig ar gyfer blwyddyn gyntaf y Senedd nesaf a'r papur gwyrdd. Y Llywodraeth nesaf fydd yn penderfynu ar ffurf y Protocol yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae'r papur gwyrdd yn ceisio barn ar sawl opsiwn ar gyfer gwneud newidiadau i Ddeddfau Trethi Cymru - un ohonynt yn newid a allai effeithio'n uniongyrchol ar y Protocol (bil sydd â chysylltiad agos â'n cyllideb), a newidiadau eraill na fyddent o bosibl yn cael cymaint o effaith arno. Yn y cyfamser, rwy'n dal wedi ymrwymo i gadw cysylltiad agos â'r Pwyllgor ynglŷn â'r materion hyn a materion eraill. Roeddwn i am ddiolch i chi ac i aelodau'r Pwyllgor am naws y trafodaethau wrth i'r broses graffu fynd rhagddi dros y cyfnod prysur iawn ers mis Medi y llynedd.

Yn gywir,

Mark Drakeford AS/MS

Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a'r Gymraeg
Cabinet Secretary for Finance and Welsh Language

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Safbwynt Llywodraeth Cymru ar gostau Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru)**Medi 2025****Y Cefndir**

- Bil Aelod Preifat yw Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru), a arweinir gan Mark Isherwood AS, sy'n gosod dyletswyddau ar Weinidogion Cymru a chyrrff cyhoeddus a restrir i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o Iaith Arwyddion Prydain.
- Bil fframwaith ydyw sy'n ymwneud â hawliau ieithyddol. Nid yw'r Bil ei hun yn nodi'r camau trawsbynciol a fydd yn ofynnol i hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o Iaith Arwyddion Prydain gan Lywodraeth Cymru neu gyrff cyhoeddus a restrir.
- Cyflwynodd Mark Isherwood AS Fil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru) yn ffurfiol i'r Senedd ynghyd â Memorandwm Esboniadol cysylltiedig. Mae'r Memorandwm yn cynnwys yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar 14 Gorffennaf 2025. Gwnaeth Mark Isherwood AS ddatganiad yn y cyfarfod llawn ar 16 Gorffennaf 2025 hefyd i ddarparu rhagor o wybodaeth am y Bil. Cyhoeddwyd y Memorandwm Esboniadol ar wefan y Senedd pan gyflwynwyd y Bil ar 14 Gorffennaf: [Datblygu Bil Iaith Arwyddion Prydain \(Cymru\)](#)
- Nid yw Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am Asesiad Effaith Rheoleiddiol Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru). Yr Aelod o'r Senedd, Mark Isherwood AS, a'i dîm Seneddol, a baratodd yr asesiad, sy'n gyfrifol am yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol. Mae hyn yn cynnwys y costau sy'n gysylltiedig â chyflawni dyletswyddau'r Bil.
- Dywedodd yr Aelod yn ei Ddatganiad Llafar deddfwriaethol wrth gyflwyno Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru) ar 16 Gorffennaf mai Bil fframwaith yw Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru). Adlewyrchir hyn yng nghostau'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol, sy'n cynnwys asesiad o gostau gweinyddol yn unig. Nid yw'n cynnwys costau gweithredu o ran cyflawni Strategaeth genedlaethol Iaith Arwyddion Prydain, canllawiau Iaith Arwyddion Prydain a chynlluniau ar gyfer Iaith Arwyddion Prydain, a fydd yn cael eu datblygu os bydd y Bil yn derbyn Cydsyniad Brenhinol.

Costau ar gyfer 2026-27

- Os rhoddir Cydsyniad Brenhinol (Gwanwyn 2026), rhaid i Lywodraethau'r dyfodol yng Nghymru weithredu yn unol â'r goblygiadau ariannol a amlinellir yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol. Nid oes cynsail helaeth i ariannu Biliau Aelodau Preifat.

- Mae Asesiad Effaith Rheoleiddiol yr Aelod yn amlinellu asesiad o'r costau ar gyfer recriwtio a thalu Cynghorydd Iaith Arwyddion Prydain a phanel cymorth, ynghyd â chostau gweinyddol paratoi Strategaeth genedlaethol gyntaf Iaith Arwyddion Prydain a chanllawiau. Mae'r Asesiad Effaith Rheoleiddiol yn nodi mai'r costau i Lywodraeth Cymru ar gyfer blwyddyn gyntaf gweithredu'r Bil yn 2026-27 yw:

Costau Llywodraeth Cymru	Swm (£)
Cynghorydd Iaith Arwyddion Prydain	£127,400
Panel Cymorth	£45,900
Paratoi Strategaeth a Chanllawiau Cenedlaethol Cyntaf Iaith Arwyddion Prydain	£41,000
Cyfanswm	£214,300

- Mewn ymateb i Ddatganiad Llafar deddfwriaethol Mark Isherwood wrth gyflwyno Bil Iaith Arwyddion Prydain (Cymru) ar 16 Gorffennaf, dywedodd Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyfiawnder Cymdeithasol, y Trefnydd a'r Prif Chwip y bydd Llywodraeth Cymru yn darparu'r costau a amlinellwyd ar gyfer y flwyddyn gyntaf yn llawn ar gyfer 2026-27, sef £214,300. Roedd hyn yn seiliedig ar ffigurau Asesiad Effaith Rheoleiddiol yr Aelod.
- Roedd costau blwyddyn gyntaf y Bil yn nodi'r costau gweinyddol i Lywodraeth Cymru sy'n gysylltiedig â recriwtio ac ariannu Cynghorydd Iaith Arwyddion Prydain a phanel cymorth, yn ogystal â'r costau sy'n gysylltiedig â datblygu Strategaeth genedlaethol Iaith Arwyddion Prydain a'r canllawiau. Mae'r costau yn cynnwys amser swyddogion, ochr yn ochr â chyfieithu, dehongli ac ymgynghori.
- Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod y costau gweinyddol a nodir yn yr Asesiad Effaith Rheoleiddiol ar gyfer y flwyddyn gyntaf (2026-27) yn amcangyfrif rhesymol o'r adnoddau a'r gost sy'n ofynnol i gychwyn yr agweddau gweinyddol ar y dyletswyddau a amlinellir yn y Bil, yn unol â chostau presennol Asesiadau Effaith Rheoleiddiol, megis Bil Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru).
- Bydd y cyllid ar gyfer 2026-27 yn cael ei ddyrannu i'r Prif Grŵp Gwariant Cyfiawnder Cymdeithasol fel rhan o Gyllideb Ddrafft 2026-27. Cyllideb un flwyddyn fydd Cyllideb Ddrafft 2026-27. Ni fydd yn cynnwys rhagdybiaethau cynllunio mewn perthynas â llinellau sylfaen blynyddoedd i ddod. Mater i'r Llywodraeth newydd yn dilyn yr etholiad ym mis Mai 2026 fydd ariannu'r costau ar gyfer blynyddoedd i ddod, y tu hwnt i 2026-27.

Costau i'r dyfodol (2027-28 - 2035-36)

Costau i Lywodraeth Cymru

- Mae'r costau blynyddol a amcangyfrifir i Lywodraeth Cymru ar gyfer ail flwyddyn y Bil a'r blynyddoedd dilynol, a nodir yn Asesiad Effaith Rheoleiddiol yr Aelod, yn cynnwys costau ar gyfer Cynghorydd Iaith Arwyddion Prydain, panel cymorth, a chostau gweinyddol paratoi Strategaeth genedlaethol gyntaf Iaith Arwyddion Prydain a chanllawiau, yn ogystal ag adrodd ar gynnydd yn erbyn y Strategaeth bob 3 blynedd a diweddarau'r Strategaeth bob 6 blynedd. Mae'r costau blynyddol a amcangyfrifir i Lywodraeth Cymru ar gyfer blynyddoedd i ddod hyd at 2035-36 yn amrywio o £131,700 i £206,900. Mae hyn yn adlewyrchu'r dyletswyddau a osodir ar Weinidogion Cymru ar wahanol adegau dros gyfnod o 10 mlynedd.
- Yn gyffredinol, mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod rhagdybiaethau rhesymol wedi'u gwneud wrth ddatblygu amcangyfrifon ar gyfer y costau gweinyddol blynyddol i Lywodraeth Cymru.

Costau i gyrff cyhoeddus a restrir

- Mae'r costau gweinyddol blynyddol a amcangyfrifir i gyrff cyhoeddus a restrir ar gyfer y blynyddoedd i ddod hyd at 2035-36 yn amrywio o £305,900 i £633,900. Mae hyn yn adlewyrchu'r dyletswyddau a osodir ar gyrff cyhoeddus a restrir ar wahanol adegau dros gyfnod o 10 mlynedd. Bydd y costau a allai godi yn sgil gweinyddu'r gwaith o ddatblygu cynlluniau Iaith Arwyddion Prydain a gynhyrchir gan gyrff cyhoeddus a restrir, adrodd arnynt a'u hadolygu, yn dibynnu ar lawer o ffactorau, er enghraifft canllawiau Iaith Arwyddion Prydain a gynhyrchir gan y Llywodraeth a ddaw i mewn, a chydweithrediad y gyrff cyhoeddus a restrir.
- Mae Llywodraeth Cymru o'r farn bod y costau gweinyddol i gyrff cyhoeddus a restrir ar gyfer ail flwyddyn y Bil a'r blynyddoedd dilynol yn amcangyfrif rhesymol o'r adnoddau a'r gost sy'n ofynnol, yn unol â chostau presennol Asesiadau Effaith Rheoleiddiol, megis Bil Trais yn erbyn Menywod, Cam-drin Domestig a Thrais Rhywiol (Cymru).

Costau heb eu meintioli

- Bydd angen i lywodraethau a ddaw i mewn yn y dyfodol ystyried y costau ychwanegol a allai godi yn sgil gweithredu Strategaeth genedlaethol Iaith Arwyddion Prydain a'r canllawiau. Bydd gwerth am arian a fforddiadwyedd yn ystyriaethau pwysig wrth ddatblygu Strategaeth genedlaethol Iaith Arwyddion Prydain a'r canllawiau. Mater i Weinidogion Cymru fydd penderfynu ar gynnwys a chostau cysylltiedig Strategaeth genedlaethol Iaith Arwyddion Prydain a'r canllawiau, gyda mewnbwn gan Gyngorydd Iaith Arwyddion a'r panel cymorth.

Mater i bob un o'r cyrff cyhoeddus a restrir fydd penderfynu ar gynnwys ei gynllun ei hun o ran Iaith Arwyddion Prydain, yn unol â'r canllawiau.

- Mae Llywodraeth Cymru yn cytuno nad yw'n bosibl amcangyfrif yr union gostau gweithredu ar hyn o bryd, gan nad yw'r costau hyn wedi'u meintoli.

Yn rhinwedd paragraff(au) ix o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon